

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ I	5
WPROWADZENIE	5
1.1. UWARUNKOWANIA PRAWNE I PODSTAWOWE DEFINICJE DOTYCZĄCE REWITALIZACJI.	5
1.1.1. NARODOWY PLAN REWITALIZACJI	6
1.1.2. WYTYCZNE W ZAKRESIE REWITALIZACJI W PROGRAMIE OPERACYJNYM NA LATA 2014-2022 (2 sierpnia 2016r.)	13
1.1.3. USTAWA O REWITALIZACJI (9 października 2015r)	30
1.2. INSTRUMENTY PLANISTYCZNE ZWIĄZANE Z REWITALIZACJĄ	36
ROZDZIAŁ II	51
DIAGNOZA GMINY MIRZEC POTWIERDZAJĄCA SPEŁNIENIE PRZEZ OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI PRZESŁANKI ICH WYZNACZENIA.	51
2.1. DIAGNOZA obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Mirzec: sołectwa Mirzec I i Mirzec II	56
2.1. SFERA PRZESTRZENNA	56
2.1.1 CHARAKTERYSTYKA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO I UWARUNKOWANIA HISTORYCZNE ROZWOJU GMINY	56
2.1.2. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY	59
2.1.3. UŻYTKOWANIE GRUNTÓW	60
2.1.4. ZASOBY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	61
2.1.5. ANALIZA ZASOBU MIESZKANIOWEGO GMINY MIRZEC	66
2.1.6. ZASOBY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ GMINY MIRZEC	66
2.1.7. INFRASTRUKTURA DROGOWA	75
2.1.8. INFRASTRUKTURA KULTURY I SPORTU	77
2.1.9. OCHRONA ZABYTKÓW – OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW ORAZ OBJĘTE OCHRONĄ KONSERWATORSKĄ NA MOCY OBOWIĄZUJĄCYCH PLANÓW MIEJSCOWYCH, WYKAZ ZABYTKOWYCH OBIEKTÓW	80
2.2. SFERA GOSPODARCZA	83
2.2.1. STRUKTURA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	83
2.2.2. OBSZARY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ W GMINIE	84
2.3. SFERA SPOŁECZNA	85
2.3.1. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA	85
2.3.2. POZIOM I STRUKTURA BEZROBOCIA REJESTROWEGO	88

2.3.3. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	89
2.3.4. OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA	91
2.3.5. EDUKACJA.....	94
ROZDZIAŁ III	99
PARTYCYPACJA SPOŁECZNA I PODSUMOWANIE BADAŃ ANKIETOWYCH	99
3.1.WYNIKI ANKIETY REWITALIZACYJNEJ Centrum Mirca do 2020 (II etap) przygotowanej przez Urząd Gminy w Mircu.....	104
3.1. 1.WYNIKI ANKIETY BADAŃ SPOŁECZNYCH WŚRÓD UCZNIÓW SZKOŁY GIMNAZJALNEJ w Mircu.....	109
ROZDZIAŁ IV	115
ANALIZA SWOT DLA POSZCZEGÓLNYCH SFER ŻYCIA GMINY – PRZESTRZENNEJ, GOSPODARCZEJ I SPOŁECZNEJ	115
4.1. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W OBSZARZE PRZESTRZENNYM.....	116
4.2. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W OBSZARZE GOSPODARCZYM	117
4.3. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W OBSZARZE SPOŁECZNYM	118
ROZDZIAŁ V	120
ZAŁOŻENIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY MIRZEC (GPR)	120
5.1. WIZJA REWITALIZACJI GMINY MIRZEC.	120
5.2. MISJA REWITALIZACJI GMINY MIRZEC.	120
5.3. CELE REWITALIZACJI I ICH REALIZACJA.....	121
5.4. KRYTERIA WYBORU OBSZARÓW KRYZYSOWYCH.....	124
5.5. DELIMITACJA OBSZARÓW KRYZYSOWYCH.....	125
5.6. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU REWITALIZACJI	127
5.7. OPIS OBSZARÓW KRYZYSOWYCH WRAZ Z UZASADNIENIEM WYBORU.....	140
5.8 POZOSTAŁE RODZAJE PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH REALIZUJĄCYCH KIERUNKI DZIAŁAŃ, MAJĄCYCH NA CELU ELIMINACJĘ LUB OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ZJAWISK POWODUJĄCYCH SYTUACJĘ KRYZYSOWĄ.....	141
ROZDZIAŁ VI.....	144
ZADANIA REWITALIZACYJNE W SFERZE PRZESTRZENNEJ, GOSPODARCZEJ I SPOŁECZNEJ.	144
6.1. ZADANIA INWESTYCYJNE.....	144
6.2. ZADANIA SPOŁECZNE.....	160
6.3. MATRYCA POWIĄZANIA ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I SPOŁEYCH GPR.	165
6.4. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ.....	172
ROZDZIAŁ VII.....	176
INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE GPR GMINY MIRZEC	176

7.1. INSTRUMENTY FINANSOWANIA PROGRAMU REWITALIZACJI	176
7.2. FINANSOWANIE INWESTYCJI W OPARCIU O PARTNERSTWO PUBLICZNO-PRYWATNE (PPP). 180	
7.3. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA INWESTYCJI W GPR GMINY MIRZEC	185
ROZDZIAŁ VIII.....	187
MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW I INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI	187
8.1. PODSUMOWANIE KONSULTACJI SPOŁECZNYCH	187
ROZDZIAŁ IX.....	192
SYSTEM WDRAŻANIA GPR GMINY MIRZEC	192
ROZDZIAŁ X.....	194
ZARZĄDZANIE, MONITORING, EWALUACJA I GPR MIRZEC	194
BIBLIOGRAFIA	198

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC
NA LATA 2016-2022

ROZDZIAŁ I

WPROWADZENIE

1.1. UWARUNKOWANIA PRAWNE I PODSTAWOWE DEFINICJE DOTYCZĄCE REWITALIZACJI.

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzonych w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie Gminnego Program Rewitalizacji¹.

Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów w tym także kulturowych.

Gmina przygotowuje, koordynuje i tworzy warunki do prowadzenia rewitalizacji, ale rewitalizacja prowadzona jest przez wielu interesariuszy.

Interesariuszami rewitalizacji są w szczególności:

- 1) mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczystości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze (...);
- 2) mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt 1;
- 3) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- 4) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- 5) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
- 6) organy władzy publicznej;
- 7) podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Rewitalizacja jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez szeroki i otwarty katalog interesariuszy ze szczególnym uwzględnieniem mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnętrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnętrznie (z lokalnymi politykami sektorowymi, np.

¹ Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa, dnia 3 listopada 2015 r. Poz. 1777, Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji

transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych)².

1.1.1. NARODOWY PLAN REWITALIZACJI

Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju prowadzi prace nad przygotowaniem systemu wspierania rewitalizacji w Polsce. Jego elementami są m.in., Narodowy Plan Rewitalizacji oraz Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

Działania dotyczące rewitalizacji wpisują się także w szerszy kontekst działań Ministerstwa dotyczących polityki przestrzennej kraju, w szczególności Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020 i Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, m.in. w zakresie:

- przywrócenia i utrwalenia ładu przestrzennego,
- przeciwdziałania suburbanizacji,
- optymalizacji gospodarowania przestrzenią i zasobami środowiskowymi, głównie poprzez nadanie priorytetu inwestycjom typu brownfield zamiast greenfield, głęboką przebudowę i adaptację zdegradowanych obiektów do pełnienia nowych funkcji, np. kulturalnych, rekreacyjnych, społecznych, gospodarczych oraz rekultywację terenów zdegradowanych na cele przyrodnicze.

NPR będzie stanowić pakiet rozwiązań systemowych. Głównym, scalającym dokumentem będzie Narodowy Plan Rewitalizacji stanowiący dokument rządowy przyjmowany przez Radę Ministrów i opisujący całościowo plan, jego cele, elementy, mechanizmy działania.

Jego konstrukcja będzie się opierała na 4 modułach w zakresie:

1. dokumentów,
2. zmian w regulacjach i nowych regulacji (rozwiązań legislacyjnych),
3. instrumentów wsparcia (krajowych i unijnych),
4. informacji i edukacji.

Narodowy Plan Rewitalizacji stanowić będzie rdzeń systemu i zawiera opis jego głównych elementów, diagnozę aktualnego stanu procesów rewitalizacyjnych w Polsce, cel strategiczny, kierunki interwencji, charakterystykę poszczególnych narzędzi i rozwiązań na rzecz rewitalizacji oraz planowane i postulowane kierunki ich zmian lub potrzeby wprowadzania nowych instrumentów. NPR będzie zawierał także opis wymagań dla programów rewitalizacji i dla prowadzenia samego procesu rewitalizacji, aby można było uznać go za pełny i prawidłowy. Poza dokumentem głównym, na pakiet NPR będą się składały: regulacje i nowe regulacje (rozwiązania legislacyjne, ustawa o rewitalizacji), instrumenty wsparcia (krajowe i unijne), informacja i edukacja.

² Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, Warszawa, 3 lipca 2015 r.

W NPR wskazana zostanie konieczność powiązania procesu rewitalizacji ze wszystkimi politykami gminy, m.in. poprzez uwzględnianie interwencji w zakresie przekształceń terenu oraz koordynację programów rewitalizacji z gminnymi dokumentami planowania przestrzennego, polityką społeczną, mieszkaniową czy lokalnymi dokumentami strategicznymi. (Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju)

Horyzont czasowy dokumentu to 2022 rok. Wyznaczenie go związane jest z jednej strony z dużymi środkami dostępnymi dla Polski z budżetu UE na lata 2014-2020, a z drugiej umożliwi zbudowanie mocnych podstaw dla krajowych instrumentów, które będą nabierały coraz większego znaczenia w miarę ubywania środków UE³.

Wizja Narodowego Planu Rewitalizacji

Myślą przewodnią Narodowego Planu Rewitalizacji ma być **zapewnienie mu możliwie powszechnego charakteru** tak, aby jak najszersze grono obywateli i podmiotów mogło się utożsamić z ideą naprawy środowiska miejskiego i włączać się lub podejmować z własnej inicjatywy działania w tym zakresie. Z tej perspektywy plan odnieść się ma zarówno do zagadnienia przywracania świetności dzielnicom śródmiejskim, uzdrawiania relacji społecznych i rozwiązywania problemów infrastrukturalno-technicznych w zaniedbanych dzielnicach „miasta XIX-wiecznego” i blokowiskach, ponownego zagospodarowania terenów przemysłowych, powojennych, pokolejowych i portowych, jak i innych sytuacji, w których władze samorządowe lub mieszkańcy dochodzą do wniosku, że miasto powinno być na danym obszarze „uzdrowione”.

Podkreślić należy, że dokonywane w ramach NPR wyznaczanie obszarów zdegradowanych ma mieć na celu wskazanie priorytetów i miejsc koncentracji działań, a nie kreślenie granic, poza którymi znajdują się mieszkańcy miast niezainteresowani NPR. Podejście NPR ma być inne: ma wskazywać, że każdy, – jeśli odczuwa taką potrzebę i ma wolę się w to angażować – może włączyć się w zmienianie na lepsze otaczającego środowiska miejskiego. W sferze zainteresowania NPR pozostawać będzie możliwie szeroki zakres przedsięwzięć i inicjatyw nakierowanych na odnowę i ulepszanie miast.

Powszechność NPR znajdzie odzwierciedlenie także z tego powodu, że będzie on w praktyce realizował zasadę terytorializacji, wyrażającą nowe, proefektywnościowe podejście w polityce rozwoju. W podejściu tym chodzi o świadome i zdecydowane ukierunkowanie wsparcia w ramach poszczególnych polityk publicznych na obszary strategicznej interwencji, wśród których są obszary zdegradowane. Podejście terytorialne oznacza koncentrację geograficzną wsparcia i dostosowanie go do lokalnych uwarunkowań i potrzeb. Warunkiem powodzenia tego podejścia jest maksymalna synchronizacja i koordynacja polityk, instrumentów i podmiotów. Dotyczy to szczególnie koordynacji instrumentów krajowych.

Równocześnie, obok dążenia do powszechności, drugim, niemniej ważnym filarem NPR, będzie przejście do pełniejszego, całościowego rozumienia rewitalizacji – nie jedynie jako modernizacji w wymiarze infrastrukturalnym (i to dotychczas często punktowej i nieco przypadkowej), ale jako zespołu działań prowadzonych kompleksowo, wielowymiarowo, skoordynowanych i skoncentrowanych tematycznie i terytorialnie w celu osiągnięcia założonych przemian w obszarach kryzysowych. Narodowy Plan Rewitalizacji promuje podejście kompleksowe (a w przypadku ubiegania się o środki publiczne wręcz go wymaga), zakładające skoncentrowane wysiłki wielu

³ Źródło: Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju

podmiotów na rzecz wyprowadzenia ze stanu kryzysowego danego obszaru, obejmującego interwencję w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzennej oraz kulturowej. Niezbędne jest przy tym, aby rewitalizacja obszarów zdegradowanych była elementem całościowej wizji rozwoju miasta.

Narodowy Plan Rewitalizacji powstaje, jako odpowiedź na poważne wyzwania stojące przed wieloma polskimi miastami. Aby ta odpowiedź była znacząca, powszechna i skoordynowana, konieczne jest zaangażowanie strony rządowej, samorządowej oraz podmiotów prywatnych, ukierunkowanie środków i instrumentów polityk publicznych (środki UE, środki krajowe), rozwój instytucjonalny pod kątem prowadzenia złożonych działań rewitalizacyjnych oraz odpowiednie dostosowanie prawa.

Cel główny Narodowego Planu Rewitalizacji i definicja rewitalizacji

Głównym celem Narodowego Planu Rewitalizacji jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Realizacji tego celu służyć będzie tworzenie korzystnych warunków dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce i położenie nacisku na holistyczne, zintegrowane podejście do prowadzenia takich działań.

Rewitalizację należy rozumieć, jako wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji.

Taka definicja rewitalizacji, wynikająca z projektu Krajowej Polityki Miejskiej, jest podstawą prac ustawowych w tym zakresie oraz elementem Wytycznych w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych – perspektywa finansowa 2014-2020.

Zmiany prawne

Ważny komponent NPR stanowią regulacje prawne.

Założeniem prac legislacyjnych w ramach NPR jest możliwie niewielka ingerencja w system prawa, mająca na celu umożliwienie różnorodnych działań ukierunkowanych na efektywne wyprowadzanie obszarów zdegradowanych ze stanów kryzysowych. Oznacza to dążenie do uniknięcia „przeregulowania” tej materii. Wynika to z natury rewitalizacji, która w każdym miejscu jest unikalnym konglomeratem różnorodnych działań, zatem każda zmiana ustawowa ma ułatwiać prowadzenie kompleksowych działań rewitalizacyjnych, a jednocześnie żadna zmiana legislacyjna nie powinna ich utrudniać i komplikować.

Regulacje, zatem dotyczyć będą:

a) Statusu rewitalizacji i procedur jej bezpośrednio dotyczących:

- **Ustawowego zdefiniowana rewitalizacji** (charakter działań i powiązanie z programami rewitalizacji) jest potrzebne, jako podstawa dalszych regulacji dotyczących działań rewitalizacyjnych. Dokładna definicja jest przedmiotem szczegółowych uzgodnień, jednak jako ich podstawę należy przyjąć ustalenie, że ustawowa definicja rewitalizacji musi obejmować wszystkie niezbędne aspekty działań rewitalizacyjnych.

Wprowadzenie ustawowej definicji zapewni, że rewitalizacja będzie tak samo rozumiana przez wszystkie uczestniczące w niej podmioty.

- **Określenia rewitalizacji, jako zadania własnego gminy** (dla uniknięcia sprzeczności interpretacyjnych i ograniczeń formalnych).

Wprowadzenie zmiany w art. 7 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym i uzupełnienie katalogu zadań własnych gminy o rewitalizację obszarów zdegradowanych. Zgodnie z art. 163 Konstytucji RP samorząd terytorialny wykonuje zadania publiczne niezastrzeżone przez Konstytucję lub ustawy dla organów innych władz publicznych (takich jak organy ustawodawcze, administracja rządowa, wymiaru sprawiedliwości itp.).

Rewitalizacja, jako zadanie własne gminy nie będzie zadaniem obowiązkowym (w rozumieniu art. 7 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym). W realizacji tego zadania gmina powinna koordynować swe działania z działaniami podejmowanymi przez samorządy powiatowe i wojewódzkie, a także przez administrację rządową.

- **Wprowadzenia ustawowej formuły programu rewitalizacji.**

Określona zostanie ustawowo minimalna zawartość programu rewitalizacji, a także wymogi co do sposobu jego przygotowywania, uchwalania i realizacji. Spełnianie przez dany program rewitalizacji wymagań ustawowych będzie dawać podstawę do wykorzystania narzędzi ułatwiających prowadzenie rewitalizacji, a także do preferencyjnego wsparcia dla rewitalizacji w różnych instrumentach.

- **Zdefiniowania rewitalizacji, jako cel publiczny** w rozumieniu ustawy o gospodarce nieruchomościami (jako opcja: zdefiniowanie jako cel publiczny części inwestycji, które mogą wchodzić w skład działań rewitalizacyjnych, a dziś nie są celem publicznym, np. zieleń publiczna, budownictwo czynszowe o umiarkowanych czynszach).

Rozważane będzie nadanie rewitalizacji statusu celu publicznego (w rozumieniu art. 6 ustawy o gospodarce nieruchomościami). Jedną z zalet takiego rozwiązania jest umożliwienie procedur wyłączeniowych, co w wielu przypadkach może pozwolić na bardzo znaczące usprawnienie prowadzenia działań rewitalizacyjnych. Jednocześnie, proponowane zmiany legislacyjne nie mogą prowadzić do ryzyka ich nadużyć.

- **Zapewnienia udziału mieszkańców** miasta (obszaru zdegradowanego) oraz innych partnerów (społecznych i gospodarczych) w przygotowaniu programu rewitalizacji i jego wdrażaniu (m.in. poprzez powołanie komitetu rewitalizacji, określenie sposobu jego tworzenia i jego głównych zadań). Istnieje potrzeba ustawowego umocowania komitetu rewitalizacji – jako formalnej struktury zapewniającej współdziałanie organów gminy, mieszkańców i interesariuszy z obszaru rewitalizacji. W skład komitetu wchodzić powinni przedstawiciele wybrani przez radę gminy, wskazani przez wójta (burmistrza albo prezydenta miasta) oraz przedstawiciele interesariuszy (mieszkańców, inwestorów, właścicieli nieruchomości i in.). Zadaniem komitetu powinna być współpraca z gminą zarówno przy opracowaniu programu rewitalizacji jak i podczas jego realizacji i monitorowaniu. Celem działań komitetu rewitalizacji byłaby przede wszystkim koordynacja przedsięwzięć podejmowanych na obszarze rewitalizacji przez wszystkie zainteresowane podmioty.

b) Zagadnień dotyczących powiązania rewitalizacji i planowania przestrzennego:

Powiązania procesów rewitalizacyjnych z planowaniem przestrzennym gminy (wówczas, kiedy planowana rewitalizacja zakłada przekształcenia w zagospodarowaniu przestrzennym), tak aby doprecyzować i jednoznacznie uregulować zasady koordynowania działań rewitalizacyjnych (programu rewitalizacji) z planowaniem przestrzennym (MPZP, SUiKZP).

- **Uregulowania problematyki nieruchomości porzuconych i nieruchomości, których stan prawny nie jest ustalony**, co blokuje samorządom możliwość podjęcia działań wobec nich, w tym także prowadzenia inwestycji na tym obszarze.
- **Wprowadzenia narzędzi urbanistyki operacyjnej**, które mają stworzyć szerszą paletę rozwiązań pozwalających na skuteczne i spójne działania rewitalizacyjne, szczególnie na obszarach, na których zastosowanie takich narzędzi ma uzasadnienie i może być rozważane.

c) Zagadnień mających na celu stworzenie sprzyjającego otoczenia prawnego i zachęt do działań rewitalizacyjnych (po przeprowadzeniu szczegółowej analizy ich powiązań w systemie prawa, celem tych zmian będzie eliminacja utrudnień i ograniczeń w prowadzeniu kompleksowych działań rewitalizacyjnych oraz dla zapewnienia ciągłości działań rewitalizacyjnych):

- **Niezbędnych zmian w aktach prawnych regulujących instrumenty, które będą modyfikowane** pod kątem koncentracji lub preferencji na rzecz obszarów rewitalizowanych,
- **Rozważenia zmian w podatku od nieruchomości** (ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych) tak, aby uczynić z niego narzędzie, za pomocą którego władze gmin mogłyby kształtować trendy w zagospodarowaniu przestrzennym (a więc także promować ideę miasta zawartego i wspierać w ten sposób procesy rewitalizacyjne). Takim mechanizmem mogłaby być możliwość strefowania wysokości podatku na obszarze miasta.
- **Rozważenia instrumentów zachęcających podmioty prywatne do inwestowania na obszarach zdegradowanych (propozycje zgłoszone przez stronę społeczną i ekspertów)**. Zmobilizowanie kapitału prywatnego do inwestowania na obszarach objętych rewitalizacją jest z zasady z wielu powodów (finansowych, społecznych, organizacyjnych) trudniejsze i droższe do realizacji aniżeli na obszarach niezdegradowanych.

Wśród działań zachęcających do takich inwestycji i ułatwiających zaangażowanie środków prywatnych, które mogłyby być wprowadzane stopniowo w powiązaniu z możliwościami budżetu państwa, należy przeanalizować co najmniej:

- Wprowadzenie „ulgi modernizacyjnej” na działania związane z modernizacją (w tym pod kątem efektywności energetycznej) substancji mieszkaniowej stanowiące uzupełnienie środków publicznych wydatkowanych na modernizację części wspólnych budynków (klatki schodowe, dachy, elewacje). W ten sposób właściciele mieszkań w budynkach objętych rewitalizacją będą zachęceni do włączenia się w kompleksowe działania rewitalizacyjne.
- Propozycję wykorzystania instrumentu przyspieszonej amortyzacji dla obiektów/inwestycji zrealizowanych na obszarze objętym programem rewitalizacji, umożliwiającej kilkakrotnie szybszą amortyzację środka trwałego dla podmiotów prywatnych z tytułu realizacji wybranych inwestycji mieszkaniowych lub towarzyszących mieszkalnictwu. Skorzystanie z tego rozwiązania mogłoby być obwarowane dodatkowymi warunkami istotnymi z punktu widzenia celów rewitalizacji.

Należy założyć, że powyższe planowane kierunki zmian będą uzupełniane o dodatkowe, zidentyfikowane w trakcie prac kwestie powodujące potrzebę zmian prawnych.

Programy Rewitalizacji

Program rewitalizacji ma stanowić podstawę prowadzenia działań rewitalizacyjnych. Musi on być podstawowym instrumentem tworzącym ramy operacyjne i płaszczyznę koordynacji działań rewitalizacyjnych. Program rewitalizacji to opracowany i uchwalony przez samorząd lokalny wieloletni program działań zmierzający do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenia warunków do ich dalszego rozwoju. Objęcie danego obszaru programem rewitalizacji będzie stanowiło podstawę wspierania go poprzez instrumenty/narzędzia dedykowane rewitalizacji (programy unijne i instrumenty krajowe) lub korzystania z preferencji w innych instrumentach, programach i działaniach sektorowych.

Programy rewitalizacji – generalny zakres i sposób przygotowania

Program rewitalizacji musi mieć charakter zintegrowany, wieloaspektowy, obejmujący zidentyfikowany na podstawie przeprowadzonej diagnozy obszar kryzysowy. W procesie przygotowania programu konieczne jest także przygotowanie pogłębionej diagnozy społecznej dla określenia ewentualnych potrzeb podjęcia wyprzedzających działań o charakterze społecznym (pobudzającym aktywność lokalną) przygotowujących w kolejnym etapie do działań rewitalizacyjnych o bardziej złożonym, kompleksowym charakterze i oddziaływaniu.

Procesy rewitalizacji muszą być określone przy założeniu precyzyjnego skoncentrowania na najbardziej zdegradowanych (problemowych) obszarach. Program rewitalizacji musi jednoznacznie wskazywać obszary w oparciu o zasadę, że rewitalizację należy prowadzić tam, gdzie występuje największe nasilenie niepożądanych zjawisk i gdzie koncentracja problemów jest największa.

Realizacja działań wynikających z programu powinna wiązać się z ich prioryetyzacją i identyfikacją przedsięwzięć koniecznych, a nie jednocześnie wszystkich możliwych do objęcia bez względu na ich efektywność. Działania rewitalizacyjne muszą koncentrować się na rozwiązaniu kluczowych problemów, które według diagnozy najbardziej przyczyniają się do powstania i trwania kryzysu danego obszaru. Co do zasady projekty powinny być realizowane na obszarach zdegradowanych, nie musi być to jednak regułą bezwzględnie obowiązującą, gdyż niektóre problemy obszarów zdegradowanych mogą być rozwiązywane dzięki realizacji projektów poza tymi obszarami (np. projekty dot. aktywizacji zawodowej).

Programy rewitalizacji muszą ujmować działania w sposób kompleksowy tak, aby nie pomijać kontekstu społecznego, ekonomicznego, środowiskowego związanego z tożsamością danego obszaru, a także jego społecznego i przestrzennego otoczenia. Z natury rzeczy obszarowe podejście do formułowania programu rewitalizacji spowoduje, że będzie on miał treść niejednorodną pod względem szczegółowości – w odniesieniu do tych zagadnień, w których wykorzystane będą środki publiczne, będzie on bardziej konkretny i wiążący, a w odniesieniu do zagadnień, w których zakłada się wzbudzenie lub wywołanie określonych działań podmiotów prywatnych, będzie miał bardziej indykatywny charakter.

Należy podkreślić, że konieczne jest dążenie w realizacji programów rewitalizacji do koordynacji instrumentów wsparcia. Na przykład w zakresie procesów rewitalizacyjnych pośrednio lub bezpośrednio związanych z prowadzeniem inwestycji w budynkach, w szczególności w sposób

komplementarny powinny być traktowane takie instrumenty jak Fundusz Termomodernizacji i Remontów i programy NFOŚiGW dotyczące modernizacji budynków publicznych oraz działania finansowane ze środków UE (w ramach POIiŚ oraz RPO) dotyczące efektywności energetycznej i rewitalizacji budynków mieszkalnych i publicznych. Spójne powinny być również działania finansowane z Funduszu Dopłat z działaniami finansowanymi ze środków UE w ramach PO WER i RPO. W szczególności dotyczy to tworzenia i obsługi mieszkań dla tzw. grup specjalnych - osoby starsze, osoby niepełnosprawne, osoby opuszczające dom dziecka, imigranci itp.

Konieczne jest angażowanie społeczeństwa i umożliwienie szerokiej partycypacji w procesie przygotowania, a potem ich realizacji/wdrażania programów, partycypacja społeczna musi być „wpisana” w proces rewitalizacji, jako fundament wielu działań.

Ważne jest, aby programy rewitalizacji musiały posiadać przejrzysty system monitoringu skuteczności działań i odpowiednio elastyczny system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany.

Program Rewitalizacji musi zawierać, co najmniej:

- diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych,
- określenie terytoriów wymagających wsparcia,
- wizję wyprowadzenia obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej ze wskazaniem kierunków działań i wynikających z nich najważniejszych przedsięwzięć,
- mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na danym obszarze zdegradowanym,
- opis zaangażowania społeczności i innych partnerów w przygotowanie i realizację programu,
- ramy finansowe, z uwzględnieniem różnych źródeł finansowania tj. oprócz finansowania unijnego także finansowanie krajowe czy środki prywatne (z uwzględnieniem zróżnicowania wynikającego ze stopnia pewności co do uzyskania/zapewnienia danych środków),
- system monitorowania zmiany i skuteczności działań.

Prawidłowo przygotowywany i poprawnie skonstruowany program rewitalizacji powstaje w procesie partycypacji społecznej przy zaangażowaniu społeczności lokalnej i szerokiego grona partnerów. Dla zapewnienia udziału wszystkich interesariuszy w przygotowaniu i realizacji programu rewitalizacji powołuje się na poziomie lokalnym komitet rewitalizacji. Program rewitalizacji musi także posiadać przejrzysty system monitoringu skuteczności działań i odpowiednio elastyczny system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

Za określenie obszaru zdegradowanego wymagającego najbardziej kompleksowej interwencji i wskazanie go w programie rewitalizacji odpowiadają władze gminy. Jednocześnie podejście do tego zagadnienia (w przypadku ubiegania się o wsparcie rewitalizacji z FE) podlegać będzie koordynacji i uspołnieniu w ramach procedur wdrażania Regionalnych Programów Operacyjnych.

Finansowanie Narodowego Planu Rewitalizacji

Finansowanie działań w ramach Narodowego Planu Rewitalizacji będzie pochodzić z następujących źródeł, dedykowanych w całości lub częściowo celom rewitalizacji:

- a) **Publicznych wspólnotowych** (Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych: EFRR, EFS i Funduszu Spójności, w ramach programów regionalnych i krajowych, w tym także sukcesywne zasilanie środkami pochodzącymi ze spłaty pożyczek udzielonych w ramach instrumentu Jessica).
- b) **Publicznych krajowych** – istniejących instrumentów i źródeł (poprzez terytorialne profilowanie - ukierunkowywanie na obszary zdegradowane istniejących instrumentów różnych polityk dotyczących m.in. wykluczenia społecznego, edukacji, infrastruktury, środowiska, kultury, zabytków, mieszkalnictwa itd.) oraz sukcesywnie tworzonych nowych (w tym obejmujących instrumenty inżynierii finansowej). Wolumen środków i identyfikacja źródeł określone będą w ramach prac i uzgodnień międzyresortowych indywidualnie dla poszczególnych instrumentów.
- c) **Prywatnych**, m.in. poprzez tworzenie zachęt do inwestowania na obszarach zdegradowanych oraz poprzez upowszechnianie formuły PPP.

Dla zwiększania skali działań rewitalizacyjnych rozbudowywana będzie oferta instrumentów finansowych (zwrotnych). Dlatego w projektowaniu zasad instrumentów zwrotnych w nowej perspektywie budżetowej będzie kładziony akcent na możliwość szerokiego zastosowania ich na rzecz działań rewitalizacyjnych.

1.1.2. WYTYCZNE W ZAKRESIE REWITALIZACJI W PROGRAMIE OPERACYJNYM NA LATA 2014-2022 (2 sierpnia 2015r.)

2 sierpnia 2016 r. Minister Rozwoju zatwierdził zmiany /MR/H2014-2020/20(2)08/2016/ w Wytycznych w zakresie rewitalizacji w Programach Operacyjnych na lata 2014-2020, które weszły w życie 3 lipca 2015 r.

Podstawowym celem Wytycznych jest ujednolicenie warunków i procedur wdrażania programów operacyjnych na lata 2014-2020 w zakresie projektów realizujących cele rewitalizacji. Dokumentem odniesienia dla Wytycznych jest Umowa Partnerstwa, która formułuje wyzwania związane z zapewnieniem warunków dla właściwej rewitalizacji, tj. zintegrowanego, kompleksowego oraz przygotowanego i prowadzonego z uwzględnieniem realnej partycypacji społecznej przeciwdziałania procesom degradacji obszarów dotkniętych kryzysem.

W Wytycznych sformułowano warunki, jakie muszą spełnić projekty rewitalizacyjne, by zostały zakwalifikowane do wsparcia ze środków z UE, a tym samym otrzymywały preferencje (ułatwienia w konkursach, szansa na pozakonkursowe nabory, profilowanie kryteriów wyboru projektów). Szczególny nacisk został położony na odpowiednie przygotowanie programów rewitalizacji, aby w sposób kompleksowy (łączy sferę społeczną, gospodarczą, infrastrukturalną i środowiskową) i skoordynowany wyprowadzać obszary zdegradowane z zapaści oraz podnieść jakość życia osób mieszkających na nich.

Głównym źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych (wynikających z programów rewitalizacji) są środki regionalnych programów operacyjnych (EFRR i EFS), natomiast wsparcie z krajowych programów operacyjnych jest uzupełniające i odbywa się głównie poprzez formułowanie preferencji dla projektów wynikających z programów rewitalizacji.

Na szeroko rozumiane działania rewitalizacyjne na lata 2014-2020 przewidziano, co najmniej 25 mld zł, z czego ok. 22 mld zł będzie pochodzić z programów unijnych, a ok. 3 mld ze środków budżetu państwa oraz budżetów samorządów. Dla działań rewitalizacyjnych finansowanych ze środków UE ważnym odniesieniem są horyzontalne Wytyczne Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w Programach Operacyjnych na lata 2014-2020. Adresatami Wytycznych są Instytucje Zarządzające Regionalnymi i Krajowymi Programami Operacyjnymi. Charakter Wytycznych jest ramowy, co oznacza, że Instytucje Zarządzające poszczególnymi Programami Operacyjnymi mogą opracować własne szczegółowe wytyczne w zakresie programów oraz procedur wyboru Projektów Rewitalizacyjnych⁴.

Kwestie definicyjne

Na potrzeby projektowania interwencji wspierających rewitalizację współfinansowaną ze środków programów operacyjnych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 zdefiniowano następujące zagadnienia:

- 1) **Rewitalizacja** – to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnętrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnętrznie (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).

Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są:

- a. uwzględnienie rewitalizacji, jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy;
- b. pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru rewitalizacji oraz analizie dotyczących go problemów; diagnoza obejmuje kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe;
- c. ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych;
- d. właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru;

⁴ Źródło: Ministerstwo Rozwoju

- e. zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej;
- f. koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji;
- g. realizacja wynikającej z art. 5 ust. 1 rozporządzenia ogólnego zasady partnerstwa polegającej na włączeniu partnerów w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć.

Rewitalizacja jest prowadzona zgodnie z zasadami zawartymi w UP, a w szczególności z zasadami polityki przestrzennej zawartymi w rozdziale 1.5.4 UP.

2) **Stan kryzysowy** – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami, w co najmniej jednej z następujących sfer:

- a. gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- b. środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
- c. przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),
- d. technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

3) **Obszar zdegradowany** – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

4) **Obszar rewitalizacji** - obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym portowe

i powydobywcze), powojkowe lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

5) Program rewitalizacji:

- a. inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji (.np. lokalne programy rewitalizacji, miejskie programy rewitalizacji),
 - b. gminny program rewitalizacji, o którym mowa w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. poz. 1777).
- 6) **Projekt rewitalizacyjny** - projekt w rozumieniu art. 2 pkt 18 ustawy, wynikający z programu rewitalizacji, tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji, zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego. Wynikanie projektu rewitalizacyjnego z programu rewitalizacji oznacza, zatem albo wskazanie (wymienienie) go wprost w programie rewitalizacji albo określenie go w ogólnym (zbiorczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych.

Wsparcie dla projektów rewitalizacyjnych

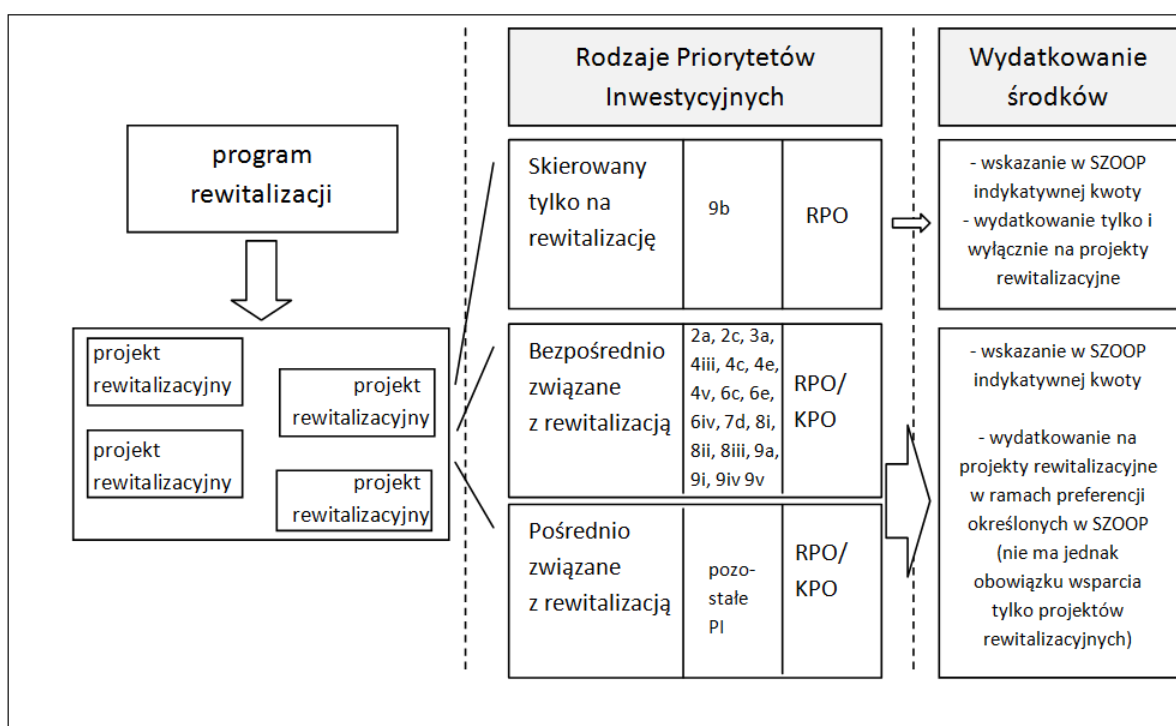
Mając na względzie postanowienia UP, zgodnie z którymi istotne wyzwanie dla Polski stanowi zapewnienie warunków dla właściwej rewitalizacji, tj. zintegrowanego i kompleksowego, przygotowywanego i prowadzonego z uwzględnieniem realnej partycypacji społecznej, przeciwdziałania procesom degradacji związanym m.in. z postępującą degradacją tkanki miejskiej (w tym mieszkaniowej), erozją stosunków społecznych, niekorzystnymi procesami demograficznymi (migracje, depopulacja), przestrzennymi (suburbanizacja), infrastrukturalnymi (niesprawny transport, niska efektywność energetyczna), kulturowymi (degradacja materialna obiektów dziedzictwa kulturowego, spadek uczestnictwa w kulturze) oraz środowiskowymi (zanieczyszczenie środowiska), konieczne jest stworzenie optymalnych mechanizmów przyczyniających się do jak najefektywniejszej realizacji projektów rewitalizacyjnych.

- 1) Tabele 1 i 2 zawierają zestawienie celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych wskazanych w UP, które są bezpośrednio związane z rewitalizacją i należy je obligatoryjnie włączyć do działań na rzecz rewitalizacji. Inne priorytety inwestycyjne, niewymienione w tabelach 1 i 2 mają charakter uzupełniający i mogą być (nieobowiązkowo) włączone przez IZ do działań na rzecz rewitalizacji.
- 2) Głównym źródłem współfinansowania projektów rewitalizacyjnych z funduszy UE są środki RPO (EFS i EFRR). Dodatkowym, komplementarnym źródłem ich współfinansowania są środki KPO (EFS, EFRR, FS). Ponadto źródłem współfinansowania projektów rewitalizacyjnych będą środki budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego, a także pozostałe np. prywatne.

- 3) Każda IZ określa indykatywną alokację środków finansowych na obszary rewitalizacji w ramach priorytetów inwestycyjnych. Dla priorytetów bezpośrednio związanych z rewitalizacją, realizowanych w danym programie operacyjnym, wymagane jest określenie indykatywnej wielkości alokacji środków finansowych. Jeśli IZ uzna za zasadne wskazanie na rzecz rewitalizacji innych (z pozostałych) priorytetów inwestycyjnych, to wtedy także określa indykatywną wielkość alokacji środków finansowych na ten cel.
- 4) Określenia indykatywnej wielkości alokacji środków finansowych na obszary rewitalizacji dokonuje IZ w SZOOP zgodnie z Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie szczegółowego opisu osi priorytetowych krajowych i regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020.

Schemat powiązania projektów rewitalizacyjnych z rodzajami priorytetów inwestycyjnych

Wsparcie rewitalizacji w regionalnych programach operacyjnych

- 1) W zakresie rewitalizacji głównym zadaniem IZ RPO jest także zaprojektowanie rozwiązań, aby umożliwić realizację skoordynowanych projektów rewitalizacyjnych obejmujących różne sfery i działania w ramach różnych priorytetów inwestycyjnych. IZ RPO zapewnia, że projekty rewitalizacyjne współfinansowane z RPO są zgodne z celami RPO i zachowują logikę interwencji w zakresie rewitalizacji.
- 2) Obligatoryjnym warunkiem wydatkowania przez IZ RPO środków z EFRR w ramach priorytetu inwestycyjnego 9b Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich, jest przeznaczenie ich tylko i wyłącznie na realizację projektów rewitalizacyjnych.

- 3) W ramach systemu wdrażania RPO, IZ RPO tworzy warunki umożliwiające skuteczną realizację projektów rewitalizacyjnych oraz monitoruje i ocenia program operacyjny pod względem skuteczności i efektywności wsparcia projektów rewitalizacyjnych. W tym celu formułuje preferencje w dostępie do środków dla projektów rewitalizacyjnych w ramach innych priorytetów inwestycyjnych niż 9b (poprzez dodatkowe punkty przyznawane w trakcie oceny projektów lub wyższy poziom dofinansowania lub konkursy poświęcone wyłącznie projektom rewitalizacyjnym a także, jeśli IZ RPO zdecyduje – innego rodzaju preferencje) oraz może określić inne zachęty i ułatwienia wykorzystując np.
- a. odpowiednie dla rewitalizacji zastosowanie szczególnych rodzajów projektów określonych ustawą (art. 32-35): projektu zintegrowanego (ze względu na charakter procesów rewitalizacji najbardziej rekomendowany), projektu partnerskiego, projektu grantowego oraz projektu hybrydowego;
 - b. wykorzystanie możliwości zastosowania trybu pozakonkursowego dla wyboru do dofinansowania projektów rewitalizacyjnych (np. na obszarach objętych realizacją ZIT);
 - c. koordynację i synchronizowanie naborów wniosków w komplementarnych priorytetach inwestycyjnych.

Tabela 1. Priorytety inwestycyjne bezpośrednio związane z rewitalizacją w ramach regionalnych programów operacyjnych

CELE TEMATYCZNE ORAZ PRIORYTETY INWESTYCYJNE
Cel Tematyczny 3 Wzmacnianie konkurencyjności MŚP
3a Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości
Cel tematyczny 4 Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach
4c Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym
4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
Cel tematyczny 6 Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami
6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego
6e Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu, jakości środowiska miejskiego,

rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojaskowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszaniu hałasu
Cel tematyczny 7 Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej
7d Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu
Cel tematyczny 8 Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników
8i dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników
8iii praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw
Cel tematyczny 9 Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem
9b wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich
9i aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie
9iv ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym
9v wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia

Preferencje dla projektów rewitalizacyjnych w krajowych programach operacyjnych

- 1) W zakresie rewitalizacji głównym zadaniem IZ KPO jest takie zaprojektowanie rozwiązań w systemie realizacji KPO, które będą wspierać i promować realizację projektów rewitalizacyjnych obejmujących różne sfery i przyczyniających się do kompleksowej i skoordynowanej rewitalizacji obszarów zdegradowanych.
- 2) Dla zapewnienia szerszego zaangażowania środków UE w działania rewitalizacyjne IZ KPO opracowuje system preferencji dla wsparcia projektów rewitalizacyjnych.
- 3) Preferencje dla wsparcia rewitalizacji są wprowadzane poprzez:

- a. Kryteria oceny projektów stosowane w konkursowym trybie wyboru projektów rewitalizacyjnych
IZ KPO wprowadza preferencje dla projektów rewitalizacyjnych poprzez odpowiednie konstruowanie kryteriów ich oceny (IZ KPO przedstawia KM propozycje odpowiednich kryteriów wyboru projektów). Preferencje w tym zakresie np. w postaci przyznawania dodatkowych punktów, mogą wynikać m.in. z adresowania projektów do grupy docelowej z określonych obszarów rewitalizacji, realizacji projektów na danym obszarze rewitalizacji, czy komplementarności z projektami zrealizowanymi, realizowanymi lub planowanymi do realizacji na danym obszarze rewitalizacji; lub
- b. Konkursy dotyczące projektów realizowanych na obszarach (terytoriach) objętych programami rewitalizacji
IZ KPO przygotowuje konkursy dedykowane dla projektów rewitalizacyjnych; lub
- c. Profilowanie kryteriów dla projektów innych niż rewitalizacyjne wybieranych w trybie konkursowym lub pozakonkursowym.
- Przy wyborze projektów w trybie konkursowym lub pozakonkursowym możliwe jest stosowanie (IZ KPO przedstawia KM propozycje odpowiednich kryteriów wyboru projektów) kryteriów wyboru ukierunkowujących (profilujących) te projekty na realizację działań wspierających proces rewitalizacji, zwłaszcza gdy projekt ma np. charakter horyzontalny i jest współfinansowany ze środków EFS.
- 4) Preferencje dla wsparcia projektów rewitalizacyjnych stosuje się w szczególności do projektów z priorytetów inwestycyjnych w poszczególnych programach operacyjnych, wskazanych w Tabeli 2.

Tabela 2. Priorytety inwestycyjne bezpośrednio związane z rewitalizacją w ramach krajowych programów operacyjnych

Program Operacyjny	Priorytety Inwestycyjne
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	4iii Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym 4v Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego 6e (iv) Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia

	powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszaniu hałasu 9a Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	8ii Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży
Program Operacyjny Polska Wschodnia	4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
Program Operacyjny Polska Cyfrowa	2a Poszerzanie zakresu dostępności łączy szerokopasmowych oraz wprowadzanie szybkich sieci internetowych oraz wspieranie wprowadzania nowych technologii i sieci dla gospodarki cyfrowej 2c Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, ewłączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia

5) W ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020 możliwe będzie wsparcie procesu przygotowania i wdrażania rewitalizacji w regionalnych i krajowych programach operacyjnych. Wsparcie procesu przygotowania i wdrażania rewitalizacji może mieć następujący charakter:

- a. wsparcia procesu programowania rewitalizacji poprzez wsparcie procesu przygotowania programów rewitalizacji, jako podstawy prowadzenia rewitalizacji, w tym identyfikacji projektów rewitalizacyjnych, które po spełnieniu warunków nałożonych przez programy operacyjne mogą starać się o dofinansowanie lub preferencje w dofinansowaniu środkami UE;
- b. wsparcia procesu przygotowywania do realizacji niektórych projektów rewitalizacyjnych ze względu na ich znaczenie lub charakter.

6) Warunki wsparcia procesu przygotowania i wdrażania rewitalizacji z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020 określa ten program oraz inne dokumenty ustanawiające warunki wdrażania tego programu.

Wybór projektów rewitalizacyjnych

- 1) IZ, przed rozpoczęciem procedur związanych z wyborem projektów rewitalizacyjnych do dofinansowania, opracowuje propozycje kryteriów wyboru tych projektów, które przedstawia właściwemu KM. IZ może przedłożyć do akceptacji KM także inne kryteria, poza wynikającymi z niniejszych Wytycznych, dotyczące warunków prowadzenia rewitalizacji w danym programie operacyjnym.
- 2) Propozycje kryteriów dotyczą konieczności potwierdzenia, że:
 - a) składany projekt rewitalizacyjny wynika z obowiązującego (na dzień składania wniosku o dofinansowanie) programu rewitalizacji;
 - b) program rewitalizacji, z którego wynika składany projekt rewitalizacyjny, spełnia wymagania określone w niniejszych Wytycznych, tj. posiada określone cechy i elementy.
- 3) Spełnienie wymagań, o których mowa w pkt 2 umożliwia ubieganie się o wsparcie z priorytetu inwestycyjnego 9b oraz umożliwia uzyskanie preferencji przy ubieganiu się o ośrodki UE z pozostałych priorytetów inwestycyjnych. Propozycje kryteriów muszą zostać sformułowane dla projektów rewitalizacyjnych wynikających z priorytetów inwestycyjnych określonych przez IZ w SZOOP.
- 4) Ocena spełnienia kryterium, o którym mowa w pkt 2 lit. a, jest dokonywana każdorazowo w toku ubiegania się projektu o dofinansowanie w ramach programów operacyjnych i odnosi się do projektów rewitalizacyjnych niezależnie od trybu (konkursowego lub pozakonkursowego), w którym będą one wybierane do dofinansowania. Opis projektu we wniosku o dofinansowanie umożliwia ocenę spełnienia kryterium, o którym mowa w pkt 2 lit. a.
- 5) Ocena spełnienia kryterium wskazanego w pkt 2 lit. b powinna być zróżnicowana w zależności od tego czy aktualny program rewitalizacji był już sprawdzany przez IZ RPO. Jeśli nie, to sprawdzeniu w danym postępowaniu podlegać będzie ten dokument pod kątem spełnienia wymogów odnoszących się do jego cech i elementów. Jeśli weryfikacja tych wymogów już była przeprowadzona i zakończyła się rezultatem pozytywnym (tj. dany program rewitalizacji zawarty jest w wykazie, o którym mowa w pkt 8), to weryfikacja odpowiednich wymogów odnoszących się do cech i elementów programu rewitalizacji nie będzie powtarzana w danym postępowaniu, a weryfikacja kryterium, o którym mowa w pkt 2 lit. b, będzie miała co do zasady charakter formalny.
- 6) W przypadku IZ KPO weryfikacja spełnienia wymogów, o których mowa w pkt 2 lit. b, może następować na podstawie stosownego oświadczenia o pozytywnym zweryfikowaniu przez IZ RPO programu rewitalizacji.
- 7) Sprawdzenie spełnienia wymogu, o którym mowa w pkt 2 lit. b, jest możliwe w jednym z następujących sposobów:
 - a) w trakcie naboru i oceny wniosków o dofinansowanie projektów rewitalizacyjnych;

- b) w odrębnej procedurze ustanawianej przez IZ RPO, tj. przed oceną wniosków o dofinansowanie. W takiej sytuacji postępowanie takie nie stanowi procedury wyboru projektów do dofinansowania w rozumieniu ustawy;
 - c) poprzez przygotowanie lub wsparcie programu rewitalizacji z wykorzystaniem mechanizmów wsparcia instytucjonalnego oraz eksperckiego z udziałem Ministra Rozwoju lub Marszałka Województwa, a wyniki przygotowania lub aktualizacji programu rewitalizacji są akceptowane przez IZ RPO.
- 8) IZ RPO prowadzi i na bieżąco aktualizuje wykaz programów rewitalizacji wraz z datą ich uchwalenia, dla których przeprowadzono z wynikiem pozytywnym weryfikację spełnienia wymogów dotyczących cech i elementów programów. Wykaz prowadzony jest dla wszystkich pozytywnie zweryfikowanych programów rewitalizacji niezależnie od sposobu ich weryfikacji.
- 9) Warunek, o którym mowa w pkt 2 lit. b, tj. odpowiednie cechy i elementy programu rewitalizacji (a także sposób ich weryfikacji) został opisany w załączniku do Wytycznych, szczególnie w pkt 5 Załącznika. IZ RPO w swoich wytycznych może uzupełnić lub rozwinąć zakres i wymogi wobec programów rewitalizacji, jeśli jest taka potrzeba. Jeśli weryfikacja spełnienia przez program rewitalizacji wymaganych cech i elementów dokonywana jest w procedurze wyboru projektów to niezależnie od oceny danego projektu pozytywna weryfikacja spełnienia przez program rewitalizacji wymaganych cech i elementów jest warunkiem wystarczającym do umieszczenia programu rewitalizacji w wykazie, o którym mowa w pkt 8.

Wybór projektów rewitalizacyjnych w trybie konkursowym

- 1) Gdy wśród przyjętych przez KM RPO kryteriów wyboru projektu znajdują się zaproponowane przez IZ RPO kryteria dotyczące potwierdzenia obowiązkowego wynikania projektu z programu rewitalizacji o określonych cechach i elementach, weryfikacja ich spełnienia może odbyć się w ramach procedury wyboru projektów.
- 2) Ocena spełniania kryterium wskazanego w rozdz. 5 pkt 2 lit. b powinna być prowadzona w pierwszej kolejności, jako że bezwzględnie warunkuje udzielenie wsparcia (obligatoryjne dla priorytetu inwestycyjnego 9b) lub otrzymanie preferencji (pozostałe priorytety inwestycyjne).
- 3) Weryfikacja, o której mowa w podrozdziale pkt 2, może następować w konkursie uwzględniającym następujące etapy:
 - a. etapu oceny formalnej, który ma na celu ocenę projektów pod względem obowiązku wynikania projektu z programu rewitalizacji o określonych cechach i zawartości oraz stopnia spełniania innych kryteriów formalnych, którym przykładowo przypisano wartości logiczne „tak”, „nie”;
 - b. etapu oceny merytorycznej, rozumianego jako sprawdzenie zgodnie z zasadami określonymi przez IZ w systemie realizacji danego programu operacyjnego konkretnego projektu pod kątem spełniania kryteriów merytorycznych innych niż te, które podlegały weryfikacji na etapie opisanym w lit. a.;
- 4) Weryfikacja projektów pod względem spełnienia wymagań odnoszących się do cech i elementów programów rewitalizacji:

- a. ma na celu wyprzedzające upewnienie się czy poszczególne projekty, które zgłoszono do objęcia dofinansowaniem wraz z programem rewitalizacji, ale także inne wynikające z programu, o których dofinansowanie wnioskodawca i inne uprawnione podmioty będą starali się w przyszłości, spełniają oczekiwania związane z wpisaniem się w spójną koncepcję rewitalizacji danej gminy określoną w programie rewitalizacji;
 - b. pozwala na szczegółową ocenę jedynie tych projektów, które wynikają z programów rewitalizacji o wymaganych cechach i elementach.
- 5) IZ RPO może zdecydować o zorganizowaniu dodatkowych spotkań lub konsultacji, aby dla przedstawicieli potencjalnych wnioskodawców, którzy przystąpią do konkursów, znaczenie sprawdzenia wymogów odnoszących się do cech i elementów programów rewitalizacji było w pełni zrozumiałe.
 - 6) Wybór projektu przeprowadza się z zachowaniem warunków określonych dla poszczególnych instytucji w zakresie trybu konkursowego w horyzontalnych Wytycznych w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020.
 - 7) Częstotliwość przeprowadzania naborów projektów rewitalizacyjnych powinna uwzględniać różny stopień zaawansowania przygotowania lub aktualizacji programów rewitalizacji przez samorządy gmin.

Wybór projektów rewitalizacyjnych w trybie pozakonkursowym

Mając na względzie, że procedura wyboru projektu w trybie pozakonkursowym jest dostosowana do indywidualnych właściwości danego projektu, wybór projektów rewitalizacyjnych w trybie pozakonkursowym będzie się odbywał na ogólnych zasadach określonych dla tego typu naborów w horyzontalnych Wytycznych w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020, z uwzględnieniem odpowiednich postanowień Wytycznych.

Załącznik do Wytycznych MliR

Załącznik określa cechy i elementy projektu rewitalizacyjnego, które są zgodne z art. 15. 1 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r.

- 1) Programy rewitalizacji odznaczające się co najmniej cechami wskazanymi w pkt 1-4 Załącznika do Wytycznych oraz zawierające przynajmniej elementy wskazane w pkt 5 Załącznika do Wytycznych, są poddane analizie i weryfikacji.
- 2) Analiza i weryfikacja cech i elementów programu rewitalizacji przeprowadzona jest w szczególności z uwzględnieniem:
 - a. kompletności uwzględnienia w treści programu rewitalizacji wskazanych cech i elementów;
 - b. kompleksowości programu rewitalizacji, stopnia koncentracji i komplementarności planowanych działań rewitalizacyjnych;

Ocena tych aspektów musi służyć mobilizacji samorządów gminnych i potencjalnych beneficjentów do wspólnego zaplanowania kompleksowego rozwiązywania problemów rewitalizowanego obszaru w celu wyprowadzenia go ze stanu kryzysowego. Tylko kompleksowy program rewitalizacji oraz jego

komplementarne i zintegrowane interwencje służą powodzeniu poszczególnych projektów rewitalizacyjnych.

c. wewnętrznej spójności działań;

Analiza programów rewitalizacji musi wychodzić od spójności i powiązania w programie diagnozy obszaru rewitalizacji identyfikującej czynniki i przyczyny degradacji z celami i zamierzeniami do osiągnięcia wskutek rewitalizacji oraz działaniami i zamierzeniami pozwalającymi na osiągnięcie celów. Umożliwi to znalezienie odpowiedzi na pytania: dlaczego i w jaki sposób tj. jakimi przedsięwzięciami zakłada się zahamowanie regresu, jak wywołać korzystne tendencje rozwojowe, a także jakie działania i na jakich obszarach są konieczne dla skierowania dotkniętego kryzysem obszaru na ścieżkę rozwoju.

d. powiązań z politykami w gminie;

Z punktu widzenia analizy programu rewitalizacji ważne są jego powiązania z dokumentami określającymi kierunki rozwoju, tj. dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy. Ułatwi to analizę przygotowywanych lub aktualizowanych programów rewitalizacji i powiązania ich z określoną diagnozą społeczną i gospodarczą gminy oraz wyznaczonymi celami rewitalizacji dla obszarów rewitalizacji.

e. sprawnej koordynacji;

Program rewitalizacji powinien być jednym z ważniejszych narzędzi wprowadzania zmian na obszarze gminy. Konieczne jest, zatem osadzenie go w systemie zarządzania rozwojem gminy oraz wykazanie tego w strukturze organizacyjnej gminy (np. wyodrębniona jednostka w ramach struktury lub odrębna instytucja).

f. stopnia realizacji zasady partnerstwa w odniesieniu do programu rewitalizacji;

W programie rewitalizacji należy wykazać, że w jego przygotowaniu zaangażowano społeczność lokalną i umożliwiono szeroką partycypację społeczną. Dla efektywności rewitalizacji konieczne jest silne i trwałe partnerstwo między różnymi podmiotami zaangażowanymi w prowadzenie procesu rewitalizacji, a szczególnie we wdrażanie i ocenę efektów programu rewitalizacji.

Komplementarność projektów rewitalizacyjnych/przedsięwzięć rewitalizacyjnych⁵

Wymogiem koniecznym dla wspierania projektów rewitalizacyjnych (a także szerzej: przedsięwzięć) jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach. W szczególności dotyczy to komplementarności: przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania.

Komplementarność przestrzenna

- 1) Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami

⁵Przedsięwzięciem rewitalizacyjnym jest działanie (w tym mające charakter ciągły), w szczególności o charakterze społecznym, ekonomicznym, urbanistycznym, budowlanym, środowiskowym, konserwatorskim, edukacyjnym, naukowym, zdrowotnym lub kulturalnym, zawarte lub wynikające z programu rewitalizacji oraz logicznie powiązane z treścią i celami programu rewitalizacji.

rewitalizacyjnymi zarówno realizowanych na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji.

- 2) Zapewnienie komplementarności przestrzennej projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ma służyć temu, by program rewitalizacji efektywnie oddziaływał na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach), poszczególne projekty rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniały przestrzennie oraz by zachodził między nimi efekt synergii.
- 3) Celem zapewnienia komplementarności przestrzennej interwencji jest także to, by prowadzone działania nie skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary lub nie prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.
- 4) Komplementarność przestrzenna skutkuje ciągłą analizą następstw decyzji przestrzennych w skali całej gminy (np. przeznaczanie nowych terenów pod zabudowę) dla skuteczności programu rewitalizacji.

Komplementarność problemowa

- 5) Komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji projektów rewitalizacyjnych /przedsięwzięć, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno – funkcjonalnym, technicznym i środowiskowym).
- 6) Zapewnienie komplementarności problemowej ma przeciwdziałać fragmentacji działań (np. tzw. „rewitalizacji technicznej”, „rewitalizacji społecznej” – określeń błędnie stosowanych, ponieważ rewitalizacja jest zawsze kompleksowa) koncentrując uwagę na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru.
- 7) W komplementarności problemowej konieczne jest określenie pożądanego stanu, do jakiego mają doprowadzić dany obszar projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, oraz jego parametryzacja. Tak postawione zadanie ułatwi później wybór odpowiednich mierników /wskaźników osiągnięcia celów programu rewitalizacji.
- 8) Skuteczna komplementarność problemowa oznacza konieczność powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami miasta na innych polach, co skutkuje lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań administracji.
- 9) Dla uzyskania lepszych efektów komplementarności problemowej przydatna jest pogłębiona i usystematyzowana analiza zjawisk kryzysu na obszarze województwa przygotowana przez samorząd województwa. Analiza ta powinna obejmować m.in. sytuację społeczną, gospodarczą i przestrzenną oraz obserwowane zjawiska i trendy demograficzne.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

- 10) Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. W tym celu

niezbędne jest osadzenie systemu zarządzania programem rewitalizacji w przyjętym przez dane miasto systemie zarządzania w ogóle.

- 11) W tworzeniu wymogów proceduralnych IZ RPO skupia uwagę na określeniu adekwatnych potrzeb oczekiwań standardów w zarządzaniu i wdrażaniu programów rewitalizacji.

Komplementarność międzyokresowa

- 12) W celu zapewnienia komplementarności międzyokresowej IZ RPO opracowuje analizę i krytyczną ocenę oraz formułuje wnioski na temat dotychczasowego (w kontekście zaangażowania środków wspólnotowych, szczególnie w ramach polityki spójności 2007-2013) sposobu wspierania procesów rewitalizacji, jego skuteczności, osiągnięć i problemów wdrażania projektów i programów rewitalizacji w województwie. Na tej podstawie dokonywane jest zaplanowanie sposobu wspierania procesów rewitalizacji w ramach polityki spójności 2014-2020.

- 13) W oparciu o dokonaną analizę możliwe jest uzupełnianie przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013 (np. o charakterze infrastrukturalnym) projektami komplementarnymi (np. o charakterze społecznym) realizowanymi w ramach polityki spójności 2014-2020.

Zachowanie ciągłości programowej (polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności 2007-2013) ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie. Zmiany wprowadzane w programach rewitalizacji odpowiadają na te potrzeby zmian, które wynikają głównie z ich ewaluacji, opartej na systematycznym monitoringu.

- 14) IZ RPO w projektowaniu wsparcia dla rewitalizacji wykorzystuje doświadczenia poprzednich perspektyw.

Komplementarność źródeł finansowania

- 15) Komplementarność źródeł finansowania, w kontekście polityki spójności 2014-2020, oznacza, że projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, wynikające z programu rewitalizacji opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania.

- 16) Silna koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych finansowanych szczególnie w ramach EFS i EFRR jest konieczna dla uzyskania korzystnych efektów dla obszarów rewitalizacji.

- 17) Koordynacja środków programów operacyjnych ze środkami polityk i instrumentów krajowych jest konieczna dla realizacji zasady dodatkowości środków UE.

- 18) Komplementarność finansowa oznacza także zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania, przy założeniu, że stymulowanie endogenicznych zdolności inwestycyjnych ma kluczowe znaczenie dla dynamiki pożądanych zmian.

Realizacja zasady partnerstwa i partycypacja

- 1) Program rewitalizacji jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych i przestrzenno

funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu, bądź jego aktualizacją, jak również wdrażanie (realizacja) programu oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

- 2) W programie rewitalizacji znajduje się opis procesu jego przygotowania dokumentujący udział w nim różnych grup interesariuszy w taki sposób, by możliwe było zweryfikowanie i ocena stopnia osiągniętego uspołecznienia, jak również określenie, w jaki sposób wybrana forma zarządzania programem rewitalizacji realizuje zasadę udziału w niej interesariuszy.
- 3) Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji, jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru zdegradowanego jest ważnym warunkiem sukcesu.
- 4) Partycypacja ukierunkowana jest na możliwie dojrzałe jej formy, a więc nieograniczające się jedynie do informacji czy konsultacji działań władz lokalnych, ale dążące do zaawansowanych metod partycypacji, takich jak współdecydowanie czy kontrola obywatelska.

Elementy programów rewitalizacji (minimalny zakres programu rewitalizacji) /zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji programach operacyjnych na lata 2014 – 2020 – Warszawa, 3 lipca 2015 r./

1. Program rewitalizacji musi zawierać co najmniej:

- a) opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi miasta/gminy;
- b) diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych;
- c) zasięgi przestrzenne obszaru/obszarów zdegradowanych, tj. określenie, w oparciu o inne dokumenty strategiczne miasta/gminy lub diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytorium/terytoriów wymagających wsparcia;
- d) wizję wyprowadzenia obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego (planowany efekt rewitalizacji);
- e) cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk;
- f) listę planowanych podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zamierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji;
- g) charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową;

- h) mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami /przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji;
- i) indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć, o których mowa w lit. f oraz g, z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014 – 2020 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE);
- j) mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji;
- k) system realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji;
- l) system monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

2. Diagnoza (o której mowa w pkt 1 lit. b) zawarta w programie rewitalizacji (o ile nie została dokonana w innym dokumencie strategicznym lub planistycznym gminy przyjętym uchwałą rady gminy) obejmuje analizę wszystkich sfer, o których mowa w Rozdziale 3 pkt 2, (tj. sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzennofunkcjonalnej oraz technicznej) dla całego obszaru gminy oraz pogłębioną diagnozę obszaru rewitalizacji. Szczególne znaczenie ma pogłębiona analiza kwestii społecznych dla określenia potrzeb podjęcia wyprzedzających działań o charakterze społecznym (dotyczącym rozwiązywania problemów społecznych oraz pobudzającym aktywność lokalną), co pozwoli na przygotowanie działań rewitalizacyjnych o bardziej złożonym, kompleksowym charakterze i oddziaływaniu. Takie działania mają na celu podniesienie skuteczności i trwałości projektów rewitalizacyjnych oraz gotowości i świadomości mieszkańców co do możliwości partycypacyjnego współdecydowania o obszarze objętym programem rewitalizacji.

3. Zasięgi przestrzenne obszaru rewitalizacji (o których mowa w pkt 1 lit. c.) dokonywane są (o ile nie zostały dokonane w innym dokumencie strategicznym lub planistycznym gminy przyjętym uchwałą rady gminy) przy założeniu, że dany program rewitalizacji może obejmować więcej niż jedno terytorium wymagające wsparcia. Zasięg każdego z tych obszarów wyznaczany jest przy założeniu, że jest to terytorium ograniczone przestrzennie, tj. obejmujące tereny o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk istotne dla rozwoju danej gminy. Ustalenie zasięgu przestrzennego obszaru lub obszarów rewitalizacji dokonuje samorząd gminy, w oparciu o rozstrzygnięcia wynikające z innych dokumentów strategicznych lub planistycznych gminy lub w oparciu o indywidualne kryteria (wraz z odniesieniem ich do wartości referencyjnych danej gminy) i przy uwzględnieniu kryteriów wskazanych przez IZ RPO, jeśli IZ RPO takie określi.

Program rewitalizacji łącznie nie obejmuje więcej niż 20% powierzchni gminy i dotyczy liczby ludności nie większej niż 30% jej mieszkańców.

4. Opis planowanych działań rewitalizacyjnych, które będą realizowane w ramach danego programu rewitalizacji powinien zawierać przede wszystkim:

- a) identyfikację głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (o których mowa w pkt 1 lit. f), tj. takich, bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z kryzysowej sytuacji;

b) charakterystykę (zbiorczy opis) innych, (o których mowa w pkt 1 lit. g.) uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, tj. takich, które ze względu na mniejszą skalę oddziaływania trudno zidentyfikować indywidualnie, a są oczekiwane ze względu na realizację celów programu rewitalizacji. W opisie przedsięwzięć uzupełniających należy wskazać obszary tematyczne, zagadnienia istotne z punktu widzenia potrzeb rewitalizacji; Zarówno przedsięwzięcia główne (podstawowe), jak i uzupełniające (pozostałe), są przedsięwzięciami zaplanowanymi/wynikającymi z programu rewitalizacji.

1.1.3. USTAWA O REWITALIZACJI (9 października 2015r)

Podpisana w dniu 27 października 2015 r. przez Prezydent RP, Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, daje samorządom podstawę prawną do podjęcia kompleksowych działań służących rewitalizacji obszarów zdegradowanych⁶.

Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji za obszary zdegradowane przyjmuje się obszary, na których występuje koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, takich jak bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji oraz dodatkowo negatywne zjawiska gospodarcze (np. słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw), środowiskowe (np. przekroczenie standardów, jakości środowiska), przestrzenno-funkcjonalne (np. brak dostępu do podstawowych usług albo ich niska jakość) lub techniczne (np. degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych).

Jako obszar rewitalizacji określono całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju gminy, przygotowywana lub prowadzona jest rewitalizacja.

Ustawa ogranicza zasięg obszaru rewitalizacji przesądzając, że nie może on obejmować łącznie terenów większych niż 20 % powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30 % mieszkańców gminy, przy czym może być podzielony na podobszary.

Dla obszaru rewitalizacji opracowuje się Gminny Program rewitalizacji (GPR), który jest podstawą do stosowania na obszarze rewitalizacji specjalnych rozwiązań ustawowych – Specjalnej Strefy Rewitalizacji (SSR) oraz miejscowego planu rewitalizacji.

GPR przyjmuje Rada Gminy w formie uchwały, jako dokument o charakterze aktu kierownictwa wewnętrznego, wiążący organy gminy w podejmowanych działaniach. GPR zawiera szczegółową analizę obszaru rewitalizacji, cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań, listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz ramy finansowe programu wraz ze wskazaniem źródeł finansowania.

Specjalna Strefę Rewitalizacji (SSR) ustanawia rada gminy w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego. Strefa jest obszarem stosowania szczególnych norm prawnych z zakresu planowania przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, mieszkalnictwa, prawa podatkowego oraz cywilnego.

⁶ Ustawa z dnia 9 października 2015 roku została ogłoszona w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 3 listopada 2015 roku, wchodząc w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia, z wyjątkiem art. 37, wchodzącego w życie z dniem 1 stycznia 2016 roku.

Ustawa przewiduje również szczególną formę miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego - miejscowy plan rewitalizacji, który może być uchwalony wyłącznie dla obszaru rewitalizacji wyznaczonego w drodze uchwały rady gminy.

Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. ogłoszona w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, Poz. 1777 3 listopada 2015 r., weszła w życie po 14 dniach, za wyjątkiem art. 37, który wejdzie w życie 1 stycznia 2016 r.⁷

Ustawa określa zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji⁸, poszczególne Rozdziały obejmują m.in.:

1. Rozdział 1 Przepisy ogólne, art. 2.1, 2.2 podaje definicję i interesariuszy rewitalizacji:

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie Gminnego Programu rewitalizacji.

Interesariuszami rewitalizacji są w szczególności:

- 1) mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczystości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i stowarzyszenia budownictwa społecznego;
- 2) mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt 1;
- 3) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- 4) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- 5) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
- 6) organy władzy publicznej;
- 7) podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa;

2. Rozdział 2 Partycypacja społeczna:

Według ustawy partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz w pracach Komitetu Rewitalizacji.

Przygotowanie, prowadzenie i ocena rewitalizacji polegają w szczególności na:

- 1) poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami;

⁷ Źródło: <https://www.mir.gov.pl>

⁸ Źródło: Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Warszawa, dnia 3 listopada 2015 r. Poz. 1777, Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r.

- 2) prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy, oraz o przebiegu tego procesu;
- 3) inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji;
- 4) zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, w szczególności Gminnego Programu rewitalizacji;
- 5) wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji Gminnego Programu rewitalizacji;
- 6) zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Konsultacje społeczne prowadzi wójt, burmistrz albo prezydent miasta. O ich rozpoczęciu oraz formach, w jakich będą prowadzone, powiadamia się nie później niż w terminie 7 dni przed dniem ich przeprowadzenia, w sposób zapewniający udział w nich możliwie szerokiego grona interesariuszy, co najmniej poprzez obwieszczenie, ogłoszenie w sposób zwyczajowo przyjęty w danej gminie oraz ogłoszenie na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej.

Formami konsultacji społecznych są:

- 1) zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej lub formularzy zamieszczonych na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej;
- 2) spotkania, debaty, warsztaty, spacer studyjny, ankiety, wywiady, wykorzystanie grup przedstawicielskich lub zbieranie uwag ustnych.

Konsultacje społeczne prowadzi się w sposób ułatwiający zrozumienie prezentowanych treści i odniesienie się do nich, a w przypadku gdy jest to uzasadnione specyfiką konsultowanych treści, z użyciem wizualizacji oraz sporządzonych w języku niespecjalistycznym skrótów i zestawień informacji zawartych w dokumentach poddawanych konsultacjom.

Komitet Rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą wójta, burmistrza albo prezydenta miasta. Dopuszcza się powołanie osobnych Komitetów Rewitalizacji dla wyznaczonych podobszarów rewitalizacji. Obsługę organizacyjną Komitetu Rewitalizacji zapewnia wójt, burmistrz albo prezydent miasta.

3. Rozdział 3 Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji:

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć, jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto, co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- 1) gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- 2) środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- 3) przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- 4) technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz nefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic. Niezamieszkałe tereny przemysłowe, w tym portowe i wydobywcze, tereny powojenne albo pokolejowe, na których występują negatywne zjawiska, mogą wejść w skład obszaru rewitalizacji wyłącznie w przypadku, gdy działania możliwe do przeprowadzenia na tych terenach przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym. Wniosek o wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zawiera wskazanie granic tych obszarów wykonane na mapie w skali co najmniej 1: 5000, sporządzonej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2015 r. poz. 520, z późn.zm.).

4. Rozdział 4 Gminny Program Rewitalizacji:

Gminny program rewitalizacji zawiera w szczególności:

- 1) szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, obejmującą analizę negatywnych zjawisk, oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru;
- 2) opis powiązań Gminnego Programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy, w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych;

- 3) opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji;
- 4) cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk;
- 5) opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, w tym:
 - a) listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz z ich opisami zawierającymi w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia: nazwę i wskazanie podmiotów je realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji, o ile dane te są możliwe do wskazania,
 - b) charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- 6) mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- 7) szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych;
- 8) opis struktury zarządzania realizacją Gminnego Programu rewitalizacji, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu;
- 9) system monitorowania i oceny Gminnego Programu rewitalizacji;
- 10) określenie niezbędnych zmian w prawie miejscowym;
- 11) określenie niezbędnych zmian w uchwale rady gminy;
- 12) wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji, wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania;
- 13) wskazanie sposobu realizacji Gminnego Programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, w tym:
 - a) wskazanie zakresu niezbędnych zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
 - b) wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwaleni albo zmiany,
 - c) w przypadku wskazania konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, wskazanie granic obszarów, dla których plan ten będzie procedowany łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także wytyczne w zakresie ustaleń tego planu;
- 14) załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali, co najmniej 1: 5000 opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści

mapy ewidencyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zamieszczone w Gminnym Programie rewitalizacji mogą być realizowane również poza obszarem rewitalizacji, jeżeli wynika to z ich specyfiki. W przypadku, gdy w związku z rewitalizacją następuje czasowa lub trwała zmiana miejsca zamieszkania osób na miejsce położone poza obszarem rewitalizacji, w Gminnym Programie rewitalizacji uwzględnia się przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmujące te osoby.

Gminny Program rewitalizacji nie stanowi aktu prawa miejscowego.

Postępowanie w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w sprawie uchwalenia albo zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego można wszcząć przed uchwaleniem Gminnego Programu rewitalizacji, a po sporządzeniu i zamieszczeniu na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej projektu Gminnego Programu rewitalizacji. Uchwalenie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy następuje po uchwaleniu Gminnego Programu rewitalizacji. Niezwłocznie po uchwaleniu Gminnego Programu rewitalizacji, rada gminy wprowadza przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawarte w tym programie, służące realizacji zadań własnych gminy, do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy. Jeżeli dane dotyczące tych przedsięwzięć nie są wystarczające do wpisania ich do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy, rada gminy wprowadza przedsięwzięcia do tego załącznika niezwłocznie po ustaleniu niezbędnych danych.

Gminny program rewitalizacji podlega ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, co najmniej raz na 3 lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w tym programie. Ocena sporządzona przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta podlega zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej. W przypadku stwierdzenia, że Gminny program rewitalizacji wymaga zmiany, wójt, burmistrz albo prezydent miasta występuje do rady gminy z wnioskiem o jego zmianę. W przypadku stwierdzenia, w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji Gminnego Programu rewitalizacji, osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych, rada gminy uchyla uchwałę w sprawie Gminnego Programu rewitalizacji w całości albo w części, z własnej inicjatywy albo na wniosek wójta, burmistrza albo prezydenta miasta.

5. Rozdział 5 Specjalna Strefa Rewitalizacji:

Na wniosek wójta, burmistrza albo prezydenta miasta rada gminy podejmuje uchwałę w sprawie ustanowienia na obszarze rewitalizacji Specjalnej Strefy Rewitalizacji. Strefę ustanawia się w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych na okres nie dłuższy niż 10 lat, bez możliwości przedłużenia. Wniosek o ustanowienie Strefy składa się po uchwaleniu Gminnego Programu rewitalizacji i zgodnie z jego ustaleniami. Uchwała w sprawie ustanowienia na obszarze rewitalizacji Strefy stanowi akt prawa miejscowego.

6. Rozdział 6 Zmiany w przepisach obowiązujących

7. Rozdział 7 Przepisy przejściowe i końcowe

Do dnia 31 grudnia 2023 r. dopuszcza się realizację przedsięwzięć wynikających z programu zawierającego działania służące wyprowadzeniu obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego, przyjmowanej uchwałą rady gminy, bez uchwalania Gminnego Programu rewitalizacji. W takim przypadku wyznaczenie w drodze uchwały obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, Strefy, a także uchwalenie miejscowego planu rewitalizacji nie jest dopuszczalne.

Jeżeli program, uchwalony przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, zawiera co najmniej opis procesu wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów gminy oraz diagnozę pozwalającą na wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, na jego podstawie może zostać opracowany i uchwalony Gminny Program rewitalizacji.

W takim przypadku rada gminy, na wniosek wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, przed przystąpieniem do sporządzania Gminnego Programu rewitalizacji, podejmuje uchwałę w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, na podstawie diagnozy pozwalającej na wyznaczenie tych obszarów zawartej w programie.

Po przyjęciu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, wójt, burmistrz albo prezydent miasta kolejno:

- 1) opracowuje na podstawie programu, projekt Gminnego Programu rewitalizacji;
- 2) przeprowadza konsultacje społeczne projektu Gminnego Programu rewitalizacji;
- 3) wprowadza zmiany wynikające z konsultacji społecznych oraz przedstawia radzie gminy do uchwalenia projekt Gminnego Programu rewitalizacji.

1.2. INSTRUMENTY PLANISTYCZNE ZWIĄZANE Z REWITALIZACJĄ

Konieczność usytuowania Planu Rewitalizacji wśród innych dokumentów określających politykę rozwojową gminy oraz ustawowa i faktyczna pozycja gminy, jako jednostki odpowiedzialnej za te procesy, stawia na porządku dziennym sprawę niezbędnych kompetencji do wiążącego opracowania tego typu dokumentu i późniejszej realizacji zapisanych w nim zadań.

Z oceny dotychczasowych rozwiązań prawnych wyłania się wnioski, że przygotowujące i sterujące Programami Rewitalizacji gminy są w zasadzie pozbawione wystarczających uprawnień, aby kompleksowo zaplanować i skutecznie zrealizować takie przedsięwzięcia. Braki kompetencji w tym zakresie można zlokalizować w dwóch płaszczyznach. Po pierwsze – część zagadnień, które należy rozwiązać w ramach prowadzonych prac rewitalizacyjnych ustawodawca rozdzielił pomiędzy trzy szczeble samorządu terytorialnego. I tak w ogólnym ujęciu:

– zgodnie z art. 7 ustawy o samorządzie gminy⁹ do zadań własnych gminy należą w większości zagadnienia m.in. materialno-przestrzenne,

⁹ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U.01.142.1591 z późn.zm.)

– zgodnie z art. 4. ust 1 ustawy o samorządzie powiatu¹⁰ do zadań własnych tej jednostki samorządu należą m.in. sprawy socjalno-społeczne, zagadnienia rynku pracy oraz zarządzanie nieruchomościami Skarbu Państwa,

– zgodnie z art.11 ust.1 i 2 ustawy o samorządzie województwa¹¹ do kompetencji tej jednostki należą zagadnienia związane z pobudzaniem aktywności gospodarczej, finansowaniem rozwoju oraz wspieraniem i prowadzeniem działań na rzecz integracji społecznej i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Zatem sporządzenie spójnego Programu Rewitalizacji wymagać będzie współdziałania w planowaniu w zakresie wykraczającym poza dozwolony gminie, obszar użyteczności publicznej. Do takich należą np. ogólnie mówiąc wszelkie usługi, które na zasadach komercyjnych¹² lub niekomercyjnych gmina mogłaby świadczyć na rzecz uczestników procesów rewitalizacyjnych przykładowo w sprawach; zarządzania i koordynowania prowadzonych inwestycji (w tym w zakresie mieszkalnictwa), obrotu i zarządzania nieruchomościami, prowadzenia montażu finansowego, doradztwa w sprawach projektowych, szerokich działań prorozwojowych itp.

Zgodnie z ogólnym zapisem z art. 7.1. ustawy o samorządzie gminy art. 7. 1. Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy oraz art. 1 ustawy o gospodarce komunalnej, który stwierdza, co następuje: art. 1. 1. Ustawa określa zasady i formy gospodarki komunalnej jednostek samorządu terytorialnego, polegające na wykonywaniu przez te jednostki zadań własnych, w celu zaspokojenia zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej. Gospodarka komunalna obejmuje w szczególności zadania o charakterze użyteczności publicznej, których celem jest bieżące i nieprzerwane zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności w drodze świadczenia usług powszechnie dostępnych.

Takim zadaniem jest bez wątpienia poprawa, szeroko rozumianego, standardu zamieszkiwania w gminie. Można jednak mieć wątpliwości, czy działalność ograniczona terytorialnie i czasowo (obszar rewitalizacji i tylko na czas trwania tego Programu) oraz specyfika procesów rewitalizacyjnych spełnia kryteria „bieżącego i nieprzerwanego zaspokajania zbiorowych potrzeb ludności na usługi powszechnie dostępne”, a więc wypełnia warunki, pod którymi może stanowić przedmiot instytucjonalnego zainteresowania gminy.

Poza sferą użyteczności publicznej gmina może działać poprzez spółki prawa handlowego, ale tylko w sytuacjach wymienionych w art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o gospodarce komunalnej¹³ tzn., kiedy spełnione są łącznie następujące przesłanki:

¹⁰ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U.01.142.1592 z późn.zm.)

¹¹ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U.01.142.1590 z późn.zm.)

¹² Działalność komercyjna – poza sferą użyteczności publicznej – podlega ograniczeniom zarówno podmiotowym, jak i przedmiotowym. I tak, działalność ta jest w całości zabroniona powiatom oraz miastom na prawach powiatu (art. 6 ust. 2 ustawy o samorządzie powiatowym (u.s.p.) w zw. z art. 91 ust. 5 u.s.p.), a gminy i województwa mogą ją prowadzić tylko w określonych okolicznościach i tylko w formie spółek handlowych określonego typu (art. 10 ustawy o gospodarce komunalnej oraz art. 13 ust. 1 ustawy o samorządzie województwa)

¹³ Natomiast bez żadnych ograniczeń wolno gminie posiadać (ściślej: nabywać) akcje lub udziały spółek zajmujących się czynnościami bankowymi, ubezpieczeniowymi oraz działalnością doradczą, promocyjną,

- istnieją niezaspokojone potrzeby wspólnoty samorządowej na rynku lokalnym,
- występujące w gminie bezrobocie w znacznym stopniu wpływa ujemnie na poziom życia wspólnoty samorządowej, a zastosowanie innych działań i wynikających z obowiązujących przepisów środków prawnych nie doprowadziło do aktywizacji gospodarczej, a w szczególności do znacznego ożywienia rynku lokalnego lub trwałego ograniczenia bezrobocia.

Strategia Rozwoju Gminy

Program Rewitalizacji powinien być częścią większej całości, jaką jest Strategia (Polityka) Rozwoju Gminy, przyjmująca najczęściej prawną formę – uchwały Rady Gminy. Ustalanie celów oraz sposobów ich osiągnięcia (Strategia Rozwoju) dla całego spektrum zagadnień, które powinny znaleźć się w kręgu zainteresowań organów samorządu terytorialnego jest, zgodnie z obowiązującym prawem, obligatoryjne tylko w części dotyczącej gospodarki przestrzennej gminy – art. 9 ust.1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym¹⁴. Dotyczy to również uprzedniego sporządzenia wszelkich analiz i ekspertyz mających ustalić „stan obecny” w gminie. Obowiązki gminy w tym zakresie zawiera art. 32 cytowanej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ale dotyczy on tylko zagadnień przestrzennych. W pozostałych zakresach funkcjonowania wspólnoty terytorialnej, zakres, układ, analiz i innych opracowań jest fakultatywny; gmina nie ma w tym zakresie żadnych ustawowych ograniczeń.

Pewnym czynnikiem dyscyplinującym gminy w zakresie posiadania Strategii Rozwoju jest możliwość uzyskania wsparcia ze środków wspólnotowych na inwestycje gminne. Otóż jednym z warunków uzyskania wsparcia z tego źródła jest posiadanie przez gminę tzw. Programu Rozwoju Lokalnego pełniącego funkcję Strategii Rozwoju Gminy. Są to na ogół jednak dokumenty bardzo pragmatyczne, ukierunkowane na te zadania rozwojowe, które mogą uzyskać dofinansowanie za środków UE.

Opracowanie Planu Społeczno-Gospodarczego Rozwoju Gminy (Strategii Rozwoju) leży wyłącznie w kompetencjach Rady Gminy – art. 7 w powiązaniu z art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy o samorządzie gminnym. Uchwalona Strategia Rozwoju Gminy (wraz z częścią nazwaną Planem Operacyjnym, zawierającym zestawienie zadań przewidzianych do realizacji, jednostek odpowiedzialnych, terminów realizacji wraz z przewidywanymi koniecznymi środkami) stanowi dla Zarządu Gminy najważniejszy instrument planistyczny rozwoju gminy, instrument niezbędny dla realizacji społeczno-gospodarczej polityki gminy.

Strategia, choć nie jest przepisem miejscowym (gminnym), jest jednak obowiązująca dla Zarządu (art. 30 ustawy o samorządzie gminnym). Realizacja uchwalonych założeń Strategii jest jednym z kryteriów oceny działalności Zarządu i może być podstawą do wysunięcia wniosku o jego odwołanie.

Chcąc prowadzić spójną politykę rozwoju, w takim dokumencie powinien być zawarty cały zakres zadań przestrzennych, społecznych i ekonomicznych gminy. Dla wszystkich tych zakresów powinny być ustalone cele, metody osiągania tych celów oraz środki (instrumenty), za pomocą których cele te można osiągnąć. Strategia Rozwoju Gminy powinna być ponadto opracowaniem dynamicznym,

edukacyjną i wydawniczą na rzecz samorządu terytorialnego, a także innych spółek ważnych dla rozwoju gminy (art. 10 ust. 3 ustawy o gospodarce komunalnej)

¹⁴ Ustawa z dnia 27 maja 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 03/80/717 z późn.zm.)

ulegającym pewnym zmianom w zależności od zmieniających się czynników zewnętrznych weryfikujących pozytywnie lub negatywnie założone cele oraz możliwości ich osiągnięcia. Ponieważ obecnie brak jest regulacji, które ujednoliciłyby zawartość i układ Strategii Rozwoju Gminy, dokumenty te cechuje z zasady znaczna różnorodność zarówno pod względem zawartości merytorycznej jak i układu treści oraz stopnia szczegółowości prezentowanych celów i możliwości ich osiągnięcia.

Strategia Rozwoju Gminy to długofalowy proces wytyczania i osiągania celów wspólnoty samorządowej. Określa ona generalny kierunek, aspiracje i priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego jednostki oraz przedstawia metody i narzędzia wdrożeniowe. Zapisy Strategii stanowią determinantę decyzji merytorycznych, organizacyjnych i finansowych podejmowanych przez władze samorządowe.

Strategia Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013-2020 zawiera merytorycznie istotne elementy łączące ją z Gminnym Programem Rewitalizacji Miejscowości Mirzec na lata 2016-2020, jak:

WIZJA

Gmina Mirzec obszarem zrównoważonego rozwoju społeczno-ekonomicznego z dbałością o ochronę środowiska, kreacji czasu wolnego oraz wysokiej jakości poziomu życia i aktywności społecznej mieszkańców

Wizja gminy sformułowana w ten sposób, skorelowana jest z zaproponowaną ścieżką rozwoju gminy Mirzec, opartą o wariant rozwoju gospodarki lokalnej z wykorzystaniem terenów strefy aktywności gospodarczej, która daje szansę na zachęcenie inwestorów do otwierania działalności gospodarczej w gminie, co wpłynie na wzrost jej dochodów i poprawę komfortu życia mieszkańców, których część nie będzie musiała szukać pracy poza granicami gminy. Wizja zwraca uwagę na potrzebę rozwoju zrównoważonego, czyli takiego, który zapewni równowagę pomiędzy sferą ekonomiczną, społeczną oraz środowiska naturalnego. Istotną kwestią jest jakość funkcjonowania społeczności gminnej, dlatego w wizji zaznaczona została konieczność aktywności społecznej mieszkańców. Potrzeba integracji i zaangażowania wynika z trendów społecznych obserwowanych zarówno w skali kraju, takich jak rozluźnienie więzi społecznych, nadal duże poczucie braku zaufania pomiędzy ludźmi, jak i związanych bezpośrednio z charakterem Gminy Mirzec.

Sposobem urzeczywistnienia zakładanej wizji jest misja. Stanowi ona nadrzędny cel funkcjonowania wspólnoty samorządowej. Określa przede wszystkim rolę władz w procesie rozwoju, ale ma równocześnie integrować, motywować i rozbudzać aspiracje całej społeczności lokalnej. Stanowi jasny przekaz dla turystów i gości, odwiedzających gminę. Zawiera w sobie podstawowe wartości, na których zamierzają koncentrować swoje działania decydenci i mieszkańcy Gminy Mirzec¹⁵.

¹⁵ Strategia Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013-2020

MISJA

Stworzenie i ciągłe doskonalenie warunków do aktywnego życia, wypoczynku i rozwoju przedsiębiorczości poprzez specjalizacje oraz podejście systemowe do realizacji działań i wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju

STRATEGICZNE OBSZARY ROZWOJU:

- SPOŁECZNY
- GOSPODARCZY
- INFRASTRUKTURY I ŚRODOWISKA

Dla każdego ze strategicznych obszarów rozwoju sformułowany został cel strategiczny (w perspektywie 2022 roku), który obejmuje kilka celów operacyjnych.

CEL STRATEGICZNY	CEL OPERACYJNY	MIERNIKI	ŹRÓDŁA DANYCH
Podniesienie zaangażowania społecznego mieszkańców gminy oraz zapewnienie wysokiej jakości życia i usług publicznych	Rozwój kapitału ludzkiego i aktywizacja społeczna	⇒ Liczba zmodernizowanych placówek oświatowych ⇒ Liczba godzin zajęć dodatkowych zorganizowanych w szkołach gminnych ⇒ Liczba szkół, w których realizowane są zajęcia dodatkowe	⇒ własna baza danych ⇒ badania własne ⇒ badania własne
	Rozwój kultury oraz bogata oferta czasu wolnego	⇒ Liczba wybudowanych obiektów instytucji kultury ⇒ Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury kultury ⇒ Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych ⇒ Liczba nowych zajęć i kół zainteresowań	⇒ własna baza ⇒ własna baza ⇒ badania własne ⇒ badania własne
	Rozwój usług zdrowotnych i pomocy społecznej	⇒ Liczba wprowadzonych innowacji w sektorze ochrony zdrowia ⇒ Liczba osób korzystających ze świadczeń Ośrodka Pomocy Społecznej	⇒ baza własna ⇒ baza własna

		⇒ Liczba organizacji pozarządowych prowadzących działalność w zakresie polityki społecznej ⇒ Liczba sprywatyzowanych ośrodków zdrowia	⇒ badania własne ⇒ badania własne
Stworzenie konkurencyjnej gospodarki i rolnictwa oraz przedsiębiorczości gminy poprzez specjalizację i rozwój usług	Tworzenie sprzyjających warunków dla przedsiębiorczości i rozwoju usług oraz wsparcie zatrudnienia na lokalnym rynku pracy	⇒ Liczba nowo powstałych firm w usługach ⇒ Liczba nowych miejsc pracy	⇒ baza własna ⇒ dane własne
	Rozwój i promocja regionalnego pakietu turystycznego	⇒ Liczba pakietów turystycznych	⇒ badania własne
	Rozwój zrównoważonego rolnictwa opartego na specjalizacji i innowacyjności	⇒ Liczba wysoko specjalizowanych gospodarstw rolnych ⇒ Liczba gospodarstw ekologicznych – pozycja w rankingu gmin świętokrzyskich ⇒ Liczba gospodarstw agroturystycznych ⇒ Liczba założonych i utrzymanych w okresie obejmującym Strategię Rozwoju pozarolniczych działalności gospodarczych ⇒ Liczba inwestycji w gospodarstwach rolnych	⇒ badania własne ⇒ badania własne ⇒ badania własne ⇒ badania własne ⇒ badania własne
Rozwój infrastruktury technicznej gminy oraz dbałość o środowisko naturalne podnoszące atrakcyjność inwestycyjną oraz poziom życia mieszkańców	Wykorzystanie potencjału i rozwój infrastruktury technicznej gminy	⇒ Długość zmodernizowanych dróg ⇒ Długość wybudowanych linii wodociagowych i kanalizacyjnych	⇒ baza własna ⇒ baza własna
	Odnova i dbałość o środowisko naturalne	⇒ Liczba i wartość inwestycji w ochronę powietrza, gleb i wód	⇒ badania własne
	Harmonia i ład przestrzenny	⇒ Długość zmodernizowanych chodników ⇒ Liczba wybudowanych chodników ⇒ Powierzchnia scalonych gruntów ⇒ Powierzchni zrewitalizowanych terenów	⇒ badania własne ⇒ badania własne ⇒ baza własna ⇒ baza własna

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013-2020

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Gminy

W ramach przyjętej Strategii Rozwoju Gminy należy uwzględnić zagadnienia związane z rewitalizacją. Zadania rewitalizacyjne mające odniesienia przestrzenne powinny mieć odbicie również w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, które powinno być przestrzennym odzwierciedleniem zamierzeń rozwojowych gminy.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy nie może być wprowadzane etapowo ani wybiórczo tylko na niektórych obszarach gminy.

Studium jest aktem planistycznym o charakterze kompleksowym i musi odnosić się do całego obszaru gminy. Zgodnie z art. 9. ust. 1. ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym:

W celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, Rada Gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzania Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy, zwanego dalej „Studium”.

Wójt, Burmistrz albo Prezydent Miasta sporządza Studium zawierające część tekstową i graficzną, uwzględniając zasady określone w Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, ustalenia Strategii Rozwoju i Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa oraz Strategii Rozwoju Gminy, o ile gmina dysponuje takim opracowaniem.

Nawet, jeżeli gmina nie posiada Strategii Rozwoju Gminy, to z zapisów art. 10 wynika, że sporządzenie Studium poprzedza przygotowanie (i zamieszczenie w części tekstowej studium) względnie szerokiej analizy stanu obecnego w gminie w m.in. następującym zakresie:

dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;

stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;

stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego;

stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;

warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia;

zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;

potrzeb i możliwości rozwoju gminy;

stanu prawnego gruntów;

występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;

występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;

występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla;

występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;

stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

Jest to zatem szeroki zakres pozwalający nawet przy koniecznej ogólności ustaleń Studium, zgromadzić stosunkowo znaczny zasób informacji o terenach wymagających specjalnych działań (rewitalizacji, rewaloryzacji, rehabilitacji itp.). W Studium określa się ponadto, w szczególności: obszary zabudowane ze wskazaniem obszarów wymagających przekształceń lub rehabilitacji (art.10, ust. 2 pkt. 14 ustawy). Ustalenia te umieszczane są następnie w miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego.

W pozostałej części zadań rewitalizacyjnych (zagadnienia społeczne, finansowe, organizacyjne itp.) ich instytucjonalizacja powinna być przeprowadzona w drodze odpowiednich uchwał Rady Gminy (np. uchwałą o przyjęciu planu rewitalizacji). Następnie na podstawie tych uchwał podejmowane są decyzje organów wykonawczych gminy (realizacja).

Taki zakres działań nie jest jednak wystarczający. W zakres kompleksowo przygotowywanego programu rewitalizacji¹⁶ wchodzi zagadnienia wykraczające poza kompetencje przyznane ustawowo gminie. Dotyczy to szczególnie zagadnień związanych z rozwojem gospodarczym, sprawami socjalnymi (np. przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu) i rynkiem pracy. W tych obszarach konieczne będzie współdziałanie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, tj. szczebla powiatu i województwa, a także z innymi instytucjami zajmującymi się sprawami społecznymi bądź gospodarczymi.

Zwraca uwagę brak koniecznych regulacji ustalających zasady wspólnego planowania¹⁷. W zakresie Strategii Rozwojowych obowiązek ich sporządzenia spoczywa tylko na władzach województwa samorządowego zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy o samorządzie województwa¹⁸. Pewną możliwość współpracy pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego w tym zakresie daje ustawa o samorządzie gminnym¹⁹ zgodnie, z którą:

Gmina może wykonywać zadania z zakresu właściwości powiatu oraz zadania z zakresu właściwości województwa na podstawie porozumień z tymi jednostkami samorządu terytorialnego (Art. 8). Wykonywanie zadań publicznych może być realizowane w drodze współdziałania między jednostkami samorządu terytorialnego (Art. 10). W celu wspólnego wykonywania zadań publicznych gminy mogą tworzyć związki międzygminne (Art. 64).

Jednakże dla potrzeb tworzenia specyficznych i jednak cząstkowych, w stosunku do Strategii Rozwoju, Planów Rewitalizacji, są to regulacje zbyt ogólne, a przed wszystkim dotyczące tylko zadań publicznych i ich wykonywania. W oparciu o takie rozwiązania chyba nie sposób zapewnić spójności planowania i odpowiedniego stopnia stałości przyjętych do realizacji zadań (w tym finansowania) w dłuższym czasie i tylko na ograniczonym obszarze – terenie rewitalizacji.

¹⁶ W ujęciu przedstawionym w początkowej części opracowania

¹⁷ Nie licząc obowiązku umieszczania w miejscowych planach ponadgminnych inwestycji celu publicznego

¹⁸ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U.01.142.1590 z późn.zm.)

¹⁹ Ustawa z dnia 8 marca 1990 o samorządzie gminnym (Dz.U. 1990 Nr 16, poz. 95 z późn.zm.)

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, aby w konsekwencji doprowadzić do integracji społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim i gminnym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Jednym z głównych problemów Strategii jest udzielanie organizowanie pomocy społecznej. Zgodnie z ustawą pomoc społeczną organizują organy administracji państwowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie z organizacjami społecznymi, jak Polski Czerwony Krzyż, związki wyznaniowe, stowarzyszenia charytatywne, fundacje itp.

Ciężar obowiązków związanych z pomocą społeczną został przeniesiony z administracji rządowej na gminy. Wyodrębniono zadania własne (finansowane z funduszy gminnych) i zlecone (opłacane przez państwo). Należy stwierdzić, że zasadnicza część tych instrumentów jakimi dysponują gminy, jest nakierowana na łagodzenie istniejącej sytuacji, na ogół finansowej i mieszkaniowej, z zasady całych rodzin. Bardzo niewiele jest instrumentów nakierowanych na uzyskanie trwałej zmiany niekorzystnych społecznie postaw niektórych grup społeczeństwa miejscowego.

Zagadnienia pomocy w zatrudnieniu i instytucje rynku pracy znajdują się w gestii j.s.t. stopnia ponadgminnego. Nie wyklucza to oczywiście wykorzystania takich instrumentów przez jednostkę prowadzącą przedsięwzięcia rewitalizacyjne, tzn. gminy na drodze bądź porozumień pomiędzy jednostkami samorządu względnie delegacji uprawnień – choć brak jest ustawowych procedur uzgadniania programów i ich wspólnej realizacji.

Zasadnicze znaczenie w tym zakresie mają dwie ustawy, a mianowicie:

- Ustawa o pomocy społecznej²⁰,
- Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy²¹.

Zgodnie z art. 3. ustawy o pomocy społecznej, zadania realizowane w ramach pomocy społecznej mają za zadanie umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Obejmują również działalność prewencyjną w tym zakresie, polegającą na podejmowaniu działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Art.15. Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
- pracy socjalnej;

²⁰ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. , poz. 163, 693, 1045.)

²¹ z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149, 357, 1066, 1217, 1240, 1268, 1567, 1582, 1607.)

- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Do zadań gminy w tym zakresie należą wszystkie sprawy z zakresu bieżącej pomocy, tzn. wypłata zasiłków, praca socjalna, placówki i usługi opiekuńcze oraz zadania wynikające z rządowych programów pomocy społecznej mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia itp.

Powiat przygotowuje tzw. Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, gdzie powinno znaleźć się miejsce dla tego typu problemów zidentyfikowanych na terenach poddanych procesom rewitalizacji. Ponadto zdania powiatu (własne oraz zlecone rządowe) obejmują na ogół zadania dotyczące młodzieży i dzieci (opieka, wychowanie, szkolnictwo, pomoc finansowa i mieszkaniowa itp.). Zadania samorządu wojewódzkiego ograniczają się do zagadnień strategicznych, w tym m.in.: rozpoznawanie przyczyn ubóstwa oraz opracowywanie regionalnych programów pomocy społecznej wspierających samorządy lokalne w działaniach na rzecz ograniczania tego zjawiska.

Znacznie szersze zastosowanie w Programach Rewitalizacji znajdują instrumenty społeczne oraz również po części gospodarcze, stworzone przez wzmiankowaną ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. W przeciwieństwie do poprzedniej, która na ogół łagodzi tylko skutki sytuacji życiowej jednostek, zwraca się tutaj uwagę na aktywne kształtowanie postaw prospołecznych. Ustawowe cele tej regulacji określone są następująco:

- promocja zatrudnienia,
- łagodzenie skutków bezrobocia, oraz aktywizacja zawodowa.

Zadania państwa w tym zakresie realizowane są przez instytucje rynku pracy działające w celu (art. 1 ust. 2):

- pełnego i produktywnego zatrudnienia;
- rozwoju zasobów ludzkich;
- osiągnięcia wysokiej jakości pracy;
- wzmacniania integracji oraz solidarności społecznej,
- zwiększanie mobilności na rynku pracy.

Natomiast instytucjami rynku pracy są (art. 6 ust. 1):

- publiczne służby zatrudnienia (tylko na szczeblu powiatu i województwa),
- ochotnicze hufce pracy (jednostki państwowe),
- agencje zatrudnienia (niepubliczne jednostki organizacyjne świadczące usługi w zakresie pośrednictwa pracy, poradnictwa, doradztwa personalnego),
- instytucje szkoleniowe (publiczne i niepubliczne podmioty prowadzące edukację pozaszkolną),
- instytucje dialogu społecznego (związki zawodowe, organizacje pracodawców, organizacje bezrobotnych, organizacje pozarządowe),
- instytucje partnerstwa lokalnego (instytucje realizujące na podstawie umowy przedsięwzięcia i projekty na rzecz rynku pracy).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Mirzec na lata 2016-2022 została przyjęta Uchwałą nr XXVI/169/216 Rady Gminy w Mircu z dnia 26 sierpnia 2016 r.²²

Głównym przesłaniem strategii jest podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w Gminie Mirzec i destabilizujących życie mieszkańców. Zapewnienie odpowiednich warunków do prawidłowego funkcjonowania osób i rodzin jest podstawowym zadaniem efektywnej polityki lokalnej. Zintensyfikowanie ukierunkowanych działań pomocy społecznej ma na uwadze doprowadzenie świadczeniobiorców do życiowego usamodzielniania i umiejętności rozwiązywania własnych problemów.

W ramach strategii wpracowano obszary priorytetowych, w każdy z wyznaczonych obszarów priorytetowych wpisuje się jeden cel strategiczny, konkretyzujący sposób rozumienia obszaru oraz kluczowe działania pozwalające ten cel osiągnąć.

OBSZAR I:

WSPARCIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I AKTYWIZACJA ZAWODOWA MIESZKAŃCÓW GMINY

Cel strategiczny 1: Rozwój lokalnego rynku pracy.

Cele operacyjne:

- 1.1. Poprawa aktywności i mobilności zawodowej mieszkańców Gminy,
- 1.2. Poprawa i rozwój kompetencji zawodowych i kwalifikacji bądź ich zmiana by dostosować się do rynku pracy,
- 1.3. Wzrost potencjału lokalnego w celu tworzenia nowych miejsc pracy np. wdrożenie Strategii Rewitalizacji.
- 1.4. Zwiększenie roli ekonomii społecznej w procesie aktywności zawodowej osób zagrożonych marginalizacją społeczną.

OBSZAR II:

PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZDOMNOŚCI I PROBLEMOM MIESZKANIOWYM

Cel Strategiczny 2: Poprawa warunków socjalnych i bytowych rodzin i gospodarstw domowych.

Cele operacyjne:

- 2.1 Wzrost świadomości ekonomicznej, w tym ekonomii społecznej wśród mieszkańców,
- 2.2 Zapewnienie dostępu do podstawowych zasobów i dóbr niezbędnych do życia i funkcjonowania w społeczeństwie,
- 2.3 Zwiększanie wśród mieszkańców Gminy Mirzec poczucia bezpieczeństwa materialnego.

OBSZAR III:

WSPARCIE RODZIN W WYPEŁNIANIU ICH PODSTAWOWYCH FUNKCJI

Cel Strategiczny 3: Udoskonalanie procesu wychowania w rodzinach i gospodarstwach domowych.

Cele operacyjne:

- 3.1 Wzrost kompetencji i zaangażowania rodziców lub opiekunów w proces należytego wychowania i właściwej opieki nad dziećmi.
- 3.2 Utrzymanie i zwiększenie poziomu dostępności usług dla ognisk domowych doświadczających trudności.
- 3.3 Zmniejszenie liczby procesów przemocy, dysfunkcyjności i kryzysów w rodzinach.

²² Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Mirzec na lata 2016-2022

OBSZAR IV:

ROZWÓJ DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ ICH OCHRONA PRZED PATOLOGIAMI

Cel strategiczny 4. Właściwe przygotowanie dzieci i młodzieży do dorosłego życia.

Cele operacyjne:

- 4.1 Zwiększenie szans edukacyjnych młodego pokolenia w gminie Mirzec.
- 4.2 Wzmocnienie postaw przedsiębiorczych i prospołecznych dzieci i młodzieży.
- 4.3 Zmniejszenie lub eliminacja działań ryzykownych i niebezpiecznych.

OBSZAR V:

KREOWANIE I WDRAŻANIE POLITYKI SENIORALNEJ NA TERENIE GMINY

Cel strategiczny 5. Poprawa standardu życia dla Seniorów Gminy Mirzec.

Cele operacyjne:

- 5.1 Poprawa stanu zdrowia osób starszych na terenie Gminy
- 5.2 Wzrost dostępności różnych form opieki i wsparcia
- 5.3 Zwiększenie możliwości aktywizacji środowisk seniorów na terenie Gminy

OBSZAR VI:

POPRAWA STANU ZDROWIA MIESZKAŃCÓW GMINY I ZMNIEJSZANIE IZOLACJI SPOŁECZNEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Cel strategiczny 6. Poprawa jakości opieki zdrowotnej i jakości życia osób z niepełnosprawnością oraz przewlekłe i ciężko chorujących.

Cele operacyjne:

- 6.1 Zwiększenie dostępu do podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej,
- 6.2 Likwidacja barier w funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych,
- 6.3 Wzrost zaangażowania osób niepełnosprawnych i przewlekłe chorych w życiu społecznym Gminy.

OBSZAR VII:

SYSTEMOWE PODEJŚCIE DO WSPIERANIA MIESZKAŃCÓW Z UZALEŻNIEŃ

Cel strategiczny 7. Sprawne i skuteczne zmniejszenie skali problemu uzależnień w gminie Mirzec

Cele operacyjne:

- 7.1 Dopasowanie, uaktualnienie i poszerzenie oferty wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
- 7.2 Systematyczne zwiększanie poziomu świadomości i wiedzy na temat uzależnień behawioralnych i skutków nadużywania substancji uzależniających, zwłaszcza wśród młodego pokolenia.

OBSZAR VIII:

WSPÓŁPRACA, AKTYWIZACJA I INTEGRACJA ŚRODOWISKA LOKALNEGO ORAZ BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Cel strategiczny 8. Rozwój aktywności i poczucia integracji oraz współpracy w społecznościach lokalnych a także poprawy bezpieczeństwa publicznego w Gminie Mirzec.

Cele operacyjne:

- 8.1 Wzrost zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne.
- 8.2 Poprawa dostępności przestrzeni publicznej.
- 8.3 Wzbogacenie oferty usług i aktywności w środowiskach lokalnych.

Strategii Rozwoju Kraju do 2020r roku

Strategia Rozwoju Kraju 2020 (ŚSRK) jest elementem nowego systemu zarządzania rozwojem kraju, którego fundamenty zostały określone w znowelizowanej ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.) oraz w przyjętym przez Radę Ministrów 27 kwietnia 2009 r. dokumencie Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski.

Dzięki Strategii zatrzymane zostaną procesy marginalizacji na obszarach tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze i pobudzona zostanie zdolność do rozwoju dzięki procesom rewitalizacyjnym. W najbardziej zdegradowanych dzielnicach miast, w efekcie spójnych działań rewitalizacyjnych, nastąpi lokalizacja nowych funkcji, ożywienie i dywersyfikacja gospodarcza z jednoczesną poprawą sytuacji społecznej.

Podjęte zostaną działania bezpośrednio nakierowane na wzmocnienie spójności społecznej, zwiększenie aktywności osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz na zwiększenie efektywności świadczeń społecznych. Wykorzystane w tym celu będą przedsiębiorstwa społeczne funkcjonujące w systemie ekonomii społecznej, które nie tylko powodują wzmacnianie spójności społecznej, ale także pozwalają realizować wiele usług użyteczności publicznej, kreują kapitał społeczny oraz stanowią spoiwo dla społeczności lokalnych, funkcjonując w oparciu o zasadę solidarności (przy tym nie są nastawione na osiągnięcie zysku).²³

Obszar strategiczny: Sprawne i efektywne państwo

Cel 3 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek: rozwój kapitału społecznego.

Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka

Cel 4 Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego.

Obszar strategiczny: Spójność społeczna i terytorialna

Cel 1 Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych

Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do 2020r.

Dokument Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego został przyjęty uchwałą Nr XIV/225/2000 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 30 czerwca 2000 roku. Strategia, stanowiąc całościową koncepcję rozwoju województwa w kilkunastoletnim horyzoncie czasowym (do roku 2015), wskazane cele oraz zidentyfikowane programy wojewódzkie, poprzez które będzie realizowana.

Dokument Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020 został opracowany z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, rozumianej, jako zachowanie równowagi pomiędzy celami gospodarczymi, społecznymi i środowiskowymi.

²³ Strategia Rozwoju Kraju 2020

W scenariuszu zmian opartych na maksymalnie korzystnym układzie szans zakłada się, że fundusze strukturalne, jak też inne fundusze zagraniczne przeznaczone na aktywizację polskich regionów, znajdą korzystne warunki absorpcyjne w województwie Świętokrzyskim i zostaną przeznaczone na efektywne wspomaganie rozwoju regionu²⁴.

Wizja: Świętokrzyskie – region zasobny w kapitał i gotowy na wyzwania.

Misja: Pragmatyczne dążenie do najpełniejszego i innowacyjnego wykorzystania przewag i szans, odwrócenia niekorzystnych tendencji demograficznych oraz podniesienia jakości życia mieszkańców przy jednoczesnej dbałości o stan środowiska.

Cel strategiczny 1 Koncentracja na poprawie Infrastruktury regionalnej

Cel strategiczny 2 Koncentracja na kluczowych gałęziach i branżach dla rozwoju gospodarczego Regionu

Cel strategiczny 3 Koncentracja na budowie kapitału ludzkiego i bazy dla innowacyjnej gospodarki Regionu

Cel strategiczny 5 Koncentracja na rozwoju obszarów wiejskich

Cel strategiczny 6 Koncentracja na ekologicznych aspektach rozwoju Regionu

Strategia Rozwoju Powiatu Starachowickiego na lata 2014-2020

Strategia Rozwoju Powiatu Starachowickiego na lata 2014-2020 posiada wyznaczoną misję, która w zwięzły i syntetyczny sposób precyzuje istotę działania i pracę do wykonania przez władzę samorządu powiatowego w celu realizacji celów strategicznych i operacyjnych wyznaczonych w dokumencie.

MISJA ROZWOJU

PODNIESIENIE ATRAKCYJNOŚCI POWIATU DLA PRZEDSIĘBIORCÓW, INWESTORÓW MIESZKAŃCÓW POPRZECZ STWORZENIE KLIMATU DLA ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, POPRAWĘ DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ, MODERNIZACJĘ ROZBUDOWĘ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, WYSOKĄ JAKOŚĆ USŁUG PUBLICZNYCH ORAZ WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO

Cel strategiczny nr 1

Rozwój gospodarczy, czyli przedsiębiorczość przede wszystkim

Cel strategiczny nr 2

Infrastrukturalny rozwój kluczem do wzrostu gospodarczego i poprawy życia mieszkańców

Cel strategiczny nr 3

Dostępność wysokiej jakości usług publicznych dla mieszkańców warunkiem rozwoju

Cel strategiczny nr 4

Podniesienie atrakcyjności turystycznej powiatu starachowickiego

Zapisy dotyczące rewitalizacji w Strategii Rozwoju Powiatu Starachowickiego na lata 2014-2020:

²⁴ Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020

Cel operacyjny 3.3. Rewitalizacja infrastruktury publicznej

Zadanie 3.3.1. Kompleksowe działania rewitalizacyjne w kierunku nadania nowych funkcji społeczno - ekonomicznych na publicznych terenach i obiektach dla potrzeb rozwoju wysokiej jakości usług.

Zadanie 3.3.2. Zintegrowane przedsięwzięcia rewitalizacji obszarów kryzysowych w obszary rozwojowe, z uwzględnieniem działań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych.

Cel operacyjny 4.3. Poprawa i rozbudowa infrastruktury turystycznej powiatu.

Zadanie 4.3.1. Rewitalizacja zbiorników wodnych pod kątem ich turystycznego wykorzystania.

Zadanie 4.3.2. Rozwój sieci ścieżek rowerowych – promocja idei turystyki rowerowej.

Zdecydowana część instrumentów znajduje się w rękach powiatowych władz samorządowych względnie wojewódzkich oraz rządowych. Zatem możliwość ich wykorzystania w Programach Rewitalizacji będzie wymagała stosownych porozumień pomiędzy j.s.t. oraz pozostałymi publicznymi i niepublicznymi podmiotami rynku pracy. Wszystkie te podmioty działają na obszarze całych miast lub powiatów i nie ma właściwie możliwości obejmowania szczególną interwencją wybranych dzielnic, np. tych wskazanych do rewitalizacji. Rekomenduje się przyjęcie regulacji, które umożliwiłyby na obszarach obejmowanych Programami Rewitalizacji realizację projektów wspierających aktywizację mieszkańców, szczególnie w zakresie rynku pracy.²⁵

²⁵ „Rewitalizacja obszarów zdegradowanych w miastach – propozycje zmian prawnych Część I” Instytut Rozwoju Miast, Kraków styczeń 2013 r.

ROZDZIAŁ II

DIAGNOZA GMINY MIRZEC POTWIERDZAJĄCA SPEŁNIENIE PRZEZ OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI PRZESŁANKI ICH WYZNACZENIA.

Uzasadnienie:

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, która określa zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji, przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, zostało uznane za zadanie własne. W przypadku, gdy gmina zamierza realizować ww. zadania własne, niezbędne jest wyznaczenie w drodze uchwały Rady Gminy w Mircu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Zgodnie z art. 4 ust 1 pkt. 1 oraz art. 11 ust 1 oraz ust 2 ustawy z dnia 9 października 2015r. o rewitalizacji przed wyznaczeniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji sporządza się diagnozę, która jest rozpoznaniem stanu rzeczy i tendencji rozwojowych danej gminy.

W świetle art. 9 ust.1 ustawy o rewitalizacji za obszar zdegradowany można uznać Gminę Mirzec z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, a także występowania na nim ponadto, co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, bądź technicznych.

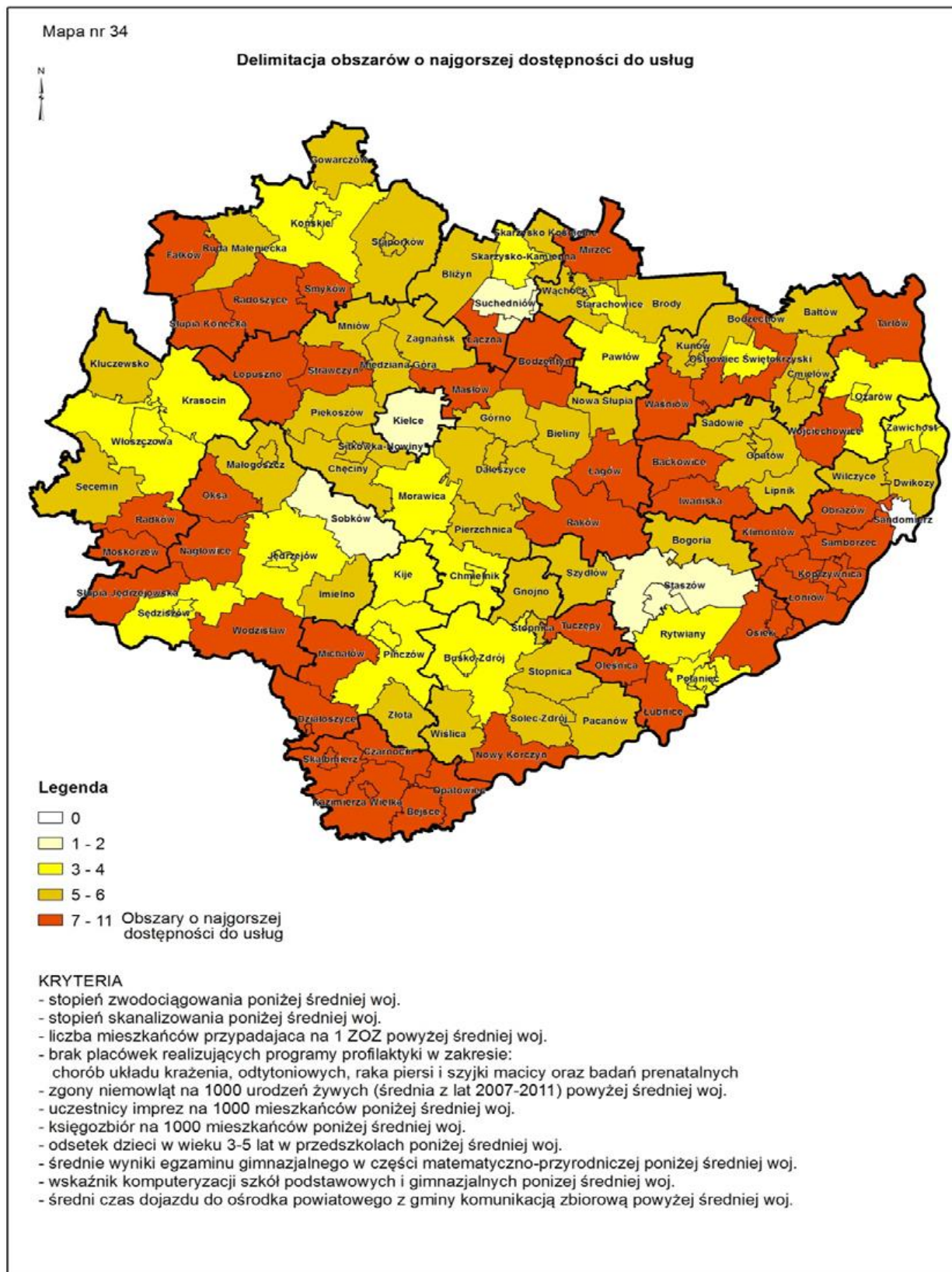
Ponadto w świetle art. 10 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, ze względu na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego oraz planowane przez gminę prowadzenie kompleksowych działań rewitalizacyjnych wyznaczono w drodze konsultacji społecznych obszar rewitalizacji cechujący się szczególnie koncentracją negatywnych zjawisk, obejmujących sołectwo Mirzec I i Mirzec II.

Według Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego (Uchwałą Nr XLVII/833/14 Sejmiku województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014r.) gminę Mirzec zaliczono do obszarów o najgorszym dostępie do usług. Ponadto gmina Mirzec zlokalizowana jest w północnej części województwa świętokrzyskiego przy zwartym obszarze miast byłego Centralnego Okręgu Przemysłowego tj. Starachowic, Skarżyska i Ostrowca. Tereny te charakteryzuje recesja przestarzałej bazy przemysłowej wymagającej wielokierunkowej aktywizacji społeczno- gospodarczej. Gmina Mirzec znajduje się w obrębie w/w miast tracących dynamikę zrównoważonego rozwoju. Gmina Mirzec zaliczona do OSI posiada szereg problemów do których można zaliczyć:

- niedostateczną ofertę rynku pracy,
- małe znaczenie dla obsługi rolnictwa,
- niską przedsiębiorczość,
- ubytek ludności i peryferyzacja obszarów,
- słaby dostęp do usług publicznych.

(źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego)

Mając powyższe na względzie, Rada Gminy w Mircu Uchwałą Nr XIX /128/2016 Rady Gminy w Mircu z dnia 26 lutego 2016r. wyznaczyła obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji gminy Mirzec

Obszar rewitalizacji obejmuje ok. 1487,1 ha co stanowi ok. 13,51% powierzchni całkowitej gminy Mirzec oraz zamieszkały jest przez 2162 mieszkańców, co stanowi 25,67% wszystkich mieszkańców gminy Mirzec. Niniejszy obszar wyznaczony w/w uchwałą jest zgodny z art. 10 ust. 2 ustawy. Na obszarze rewitalizacji obejmującym sołectwo Mirzec I i Mirzec II, skoncentrowanych jest szereg negatywnych zjawisk społecznych, a w szczególności bezrobocie, ubóstwo, wandalizm, przestępczość. Na obszarze tym znajduje się także bardzo duża ilość beneficjentów korzystających z pomocy ze wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej w Mircu i rodzinnych domów opieki (w systemie dziennym i całodobowym), Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mircu, a także występuje duża koncentracja przedsiębiorców prowadzących działalność, szczególnie w obszarze usług, handlu, gastronomii, którzy borykają się z wieloma problemami ograniczającymi możliwości ich działalności i rozwoju. Obszar ten charakteryzuje się także dużą koncentracją instytucji i obiektów pełniących funkcje użyteczności publicznej takich jak: Urząd Gminy w Mircu, Zespół Szkół w Mircu, Ochotnicza Straż Pożarna w Mircu, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mircu, Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Mircu, Przedszkole Publiczne w Mircu, Gminny Dom Kultury i Integracji w Mircu (zarządzający amfiteatrem), Gminna Biblioteka Publiczna w Mircu Urząd Pocztowy w Mircu, zespół obiektów sportowych Orlik, zbiornik wodny, świetlica gminna, policyjny punkt przyjęć interesantów w Mircu. Przez centrum Mirca przebiegają strategiczne dla układu komunikacyjnego gminy drogi: regionalna, subregionalne i lokalne.

Takie zagęszczenie instytucji użyteczności publicznej wymaga zdecydowanej poprawy układu komunikacyjnego, pokonanie barier architektonicznych, uporządkowania przestrzeni publicznej, aby w sposób zasadniczy poprawić zarówno, jakość usług publicznych, jak i dostępność do nich. Takie nagromadzenie i koncentracja negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych w zdecydowany sposób wypełnia warunki niezbędne do spełnienia przez obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji, czyli sołectwa Mirzec I i Mirzec II, określone w art. 9, ust. 1 ustawy o rewitalizacji z dnia 09 października 2015r.

Zakres wytyczonego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji skoncentrowany jest na dwóch sołectwach Mirzec I i Mirzec II z wyłączeniem obszarów leśnych, a także jest zgodny z założeniami Regionalnego Programu Operacyjny woj. Świętokrzyskiego na lata 2014-2020:

Oś priorytetowa 6. Rozwój miast.

Cele szczegółowe: wzmocniony rozwój społeczno-gospodarczy, fizyczny i przestrzenny obszarów miejskich, przemysłowych.

Działanie 6.5. Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich.

W ramach działania wsparcie znajdują przedsięwzięcia z zakresu: przebudowy, adaptacji zdegradowanych budynków, obiektów, terenów i przestrzeni w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, gospodarczych, edukacyjnych, kulturalnych lub rekreacyjnych. Przedkładane projekty muszą wynikać z Gminnych Programów rewitalizacji oraz winny mieć charakter kompleksowy i zintegrowany. Ponadto powinny wykazywać wyraźną komplementarność z inwestycjami w ramach EFS, wspierać integrację społeczną, przyczyniać się do zmniejszenia

ubóstwa oraz prowadzić do zwiększenia szans zatrudnienia. **W ramach działania wsparcie znajdują przedsięwzięcia dot. rewitalizacji zmarginalizowanych obszarów miast, miejscowości lub części miejscowości będących centrami gmin.** Wsparcie będzie udzielane projektom przyczyniającym się do wzrostu estetyki przestrzeni publicznej w zakresie m.in.: infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, drogowej, kulturalnej, edukacyjnej, turystycznej, rekreacyjnej, zaopatrzenia w energię elektryczną oraz systemów monitorowania bezpieczeństwa w miejscach publicznych. Priorytet inwestycyjny 9b. Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich. Oś priorytetowa 7. Sprawne usługi publiczne. Działanie 7.2. Rozwój potencjału endogenicznego, jako element strategii terytorialnej dla określonych obszarów oraz Działanie 7.4. Rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.

Również z osi priorytetowej 3 „Efektywna i zielona energia”, Działanie 3.3. Poprawa efektywności energetycznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym mieszkaniowym.

Priorytet inwestycyjny 8b. Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój.

Działanie 7.3 Infrastruktura zdrowotna i społeczna

Priorytet inwestycyjny 9a. Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych.

2.1. DIAGNOZA obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Mirzec: sołectwa Mirzec I i Mirzec II

2.1. SFERA PRZESTRZENNA

2.1.1 CHARAKTERYSTYKA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO I UWARUNKOWANIA HISTORYCZNE ROZWOJU GMINY

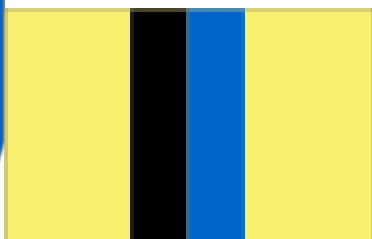
Podstawą przeprowadzonej diagnozy była:

- analiza dokumentów strategicznych Gminy Mirzec,
- zebranie i analiza dokumentów informacyjnych i statystycznych dotyczących sytuacji w sferze przestrzennej, gospodarczej i społecznej,
- badania ankietowe opinii społecznej,
- konsultacje społeczne, w których uczestniczyli liderzy opinii publicznej, interesariusze i mieszkańcy miejscowości objętych obszarem rewitalizacji.

Gmina Mirzec to gmina wiejska w powiecie starachowickim, leżącym w północnej części województwa świętokrzyskiego. Od północnego – wschodu graniczy z gminami województwa mazowieckiego – gminą Mirów (powiat szydłowiecki) oraz gminami Wierzbica i Iłża (powiat radomski), od zachodu z gminą Skarżysko Kościelne, a od południa z gminą Brody oraz miastem i gminą Wąchock, jak również z miastem Starachowice.

Herb Gminy Mirzec

Flaga Gminy Mirzec

Gmina zajmuje powierzchnię 111 km² co stanowi 21,21% obszaru całego powiatu i 0,095% powierzchni całego województwa świętokrzyskiego.

Mapa 1 – Położenie Gminy Mirzec na tle województwa świętokrzyskiego (Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013-2020)

Mapa 2- Położenie Gminy Mirzec na tle powiatu starachowickiego (Źródło: <http://kielce.stat.gov.pl>)

Mapa 3 – Gmina Mirzec (Źródło: Urząd Gminy Mirzec)

Historia Gminy Mirzec

W okolicach wsi Mirzec Podkowałów, Osiny-Mokre Niwy, Tychów i Jagodne w czasie prac archeologicznych odkryto grupę pieców dymarskich i żużla, pozostałości po starożytnym hutnictwie i górnictwie. Szacuje się, że powstały na pograniczu wczesnego i późnego okresu rzymskiego, czyli od II w. p.n.e. do III w. n.e.

Nie tylko pradawni poszukiwacze natrafili tu na złoża bogactw naturalnych. Obszar gminy stał się miejscem poszukiwań i eksploatacji rud żelaza w okresie rewolucji przemysłowej. Najwięcej robót

górnictwa prowadzono tu na początku drugiej dekady XIX wieku w kopalni „Elżbieta” i „Dziwiętniki”. W innych miejscach eksploatacji rud dokonywano wyłącznie metodą odkrywkową, głównie w obrębie pasa Tychowskiego. Wydobycie trwało niemal do końca XX wieku. Po ówczesnych górnikach pozostały jedynie częściowo zarośnięte wyrobiska kopalniane, lecz pamięć o starych kopalniach zachowała się w nazwach: Czerwona, Kanał, Płusy, Irena, Dziwiętniki.

Pierwsze zapiski dotyczące Mirca pochodzą z 1170 r., kiedy biskup krakowski Gedeon poświęcił kościółek w Mircu. W 1179 roku Mirzec wszedł w skład kompleksu wsi należących do Opactwa Cystersów w Wąchocku. W roku 1819 dobra mirzeckie stały się własnością Komisji Skarbu Królestwa Polskiego, wówczas to utworzono folwark. W 1827r. naddzierżawcą majątku w Mircu został Ludwik Prendowski. On to w latach trzydziestych XIX wieku wybudował modrzewiowy dwór. Jego synowie chlubnie zapisali się w historii regionu. Jan wziął czynny udział w Powstaniu Styczniowym, jako rotmistrz kawalerii w Oddziale Dionizego Czachowskiego. Jego młodszy brat Józef - kolejny po ojcu naddzierżawcą majątku Mirzec, organizował pomoc dla powstańców. Służba dworska wzięła czynny udział w powstaniu. To w Mircu nocą z 14 na 15 stycznia 1863 roku zjawiał się Ignacy Maciejewski „Sewer” w towarzystwie płk. Mariana Langiewicza - Naczelnika Wojskowego Województwa Sandomierskiego. Założył kwaterę i przystąpił do przygotowań powstańczych. Żona Józefa Prendowskiego - Jadwiga została kurierem powstańczym. Dostarczała rozkazy, ulotki, medykamenty, meldunki i polecenia kursując po całej Guberni Radomskiej.

Po upadku dyktatury Langiewicza Józef Prendowski został Komisarzem Rządu Narodowego na województwo sandomierskie. Jeszcze w 1863 roku oboje zostali aresztowani. Jadwigę skazano na zesłanie do Kunguru w Guberni Permskiej a Józefa za kaucję zwolniono. Podążył jednak i on za żoną na zesłanie. Do kraju wrócili wiosną 1866r. Wyczerpany Józef zmarł w 1872 roku i został pochowany na cmentarzu parafialnym w Mircu (grób znajduje się w południowo-wschodniej części cmentarza). Jadwiga z gromadką dzieci została zdana na własne siły. Opuściła Mirzec i mieszkała w Ostrowcu, Sandomierzu, Radomiu i Czyżowie Szlacheckim. Zmarła w 1915 roku w Czyżowie i tam została pochowana. Zostawiła po sobie pamiętnik z okresu powstania styczniowego pt. „Moje wspomnienia”, który został wydany drukiem w 100-lecie wydarzeń.

W okresie międzywojennym, dzięki aktywności władz samorządowych oraz wojewodzie kieleckiemu, doszło do znaczącego rozwoju gospodarczego Mirca. Pierwszym wójtem po odzyskaniu niepodległości w 1918 r. został Stanisław Dygas, który wybudował w centrum Mirca budynek administracyjny gminy.

Działania wojenne I, a szczególnie II wojny światowej zostawiły ślady na terenie gminy. Lasy dawały schronienie partyzantom. Dochodziło do licznych walk z okupantem oddziałów Armii Krajowej, Batalionów Chłopskich i Armii Ludowej. Największe z nich to bitwy Armii Krajowej - Oddziału „Jędrusie” pod Tychowem w dniu 17 listopada 1944 roku, również pod Tychowem - Batalionów Chłopskich w dniu 6 sierpnia 1944 roku oraz pod Gadką w dniu 3 września 1944 roku.

Od 1976 roku Gmina Mirzec obejmowała niemal cały obszar obecnej gminy Skarżysko Kościelne, w 1995 oddzieliły się od niej sołectwa: Skarżysko Kościelne, Jagodne, Lipowe Pole Plebańskie, Lipowe Pole Skarbowe Świerczek i Grzybowa Góra i utworzyły nową gminę Skarżysko Kościelne, a w 1997r. do gminy Mirzec powróciło sołectwo Jagodne.

2.1.2. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY

Gmina Mirzec to gmina wiejska w województwie świętokrzyskim, w powiecie starachowickim. W latach 1975-1998 gmina położona była w województwie kieleckim. Siedziba gminy to miejscowość Mirzec.

Gmina Mirzec obejmuje 10 sołectw: Gadka, Jagodne, Małyszyn, Mirzec I, Mirzec II, Osiny, Ostrożanka, Trębowiec, Tychów Nowy i Tychów Stary. Powierzchnia całej Gminy to 111 km².

	Jedn. miary.	Rok 2015
PODZIAŁ TERYTORIALNY (STAN W DNIU 31 XII)		
Miejscowości podstawowe ogółem		19
Sołectwa		10
Powierzchnia*	ha	11111

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Lp.	Sołectwo	Pow. ewid.w km ²
1.	Gadka	9,67
2.	Jagodne	7,25
3.	Małyszyn	16,50
4.	Mirzec I	40,14
5.	Mirzec II	8,04
6.	Osiny	10,65
7.	Ostrożanka	1,85
8.	Trębowiec	5,80
9.	Tychów Nowy	5,96
10.	Tychów Stary	5,24
RAZEM		111,1

(Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG w Mircu)

Największym sołectwem w Gminie jest sołectwo Mirzec I, której powierzchnia stanowi 36,07 % powierzchni całej gminy. Najmniejsza powierzchniowo jest Ostrożanka – 1.6 % całkowitej powierzchni. Gmina Mirzec jest typową gminą wiejską, podstawową dziedziną gospodarki jest rolnictwo z przewagą drobno-obszarowego rolnictwa indywidualnego.

2.1.3. UŻYTKOWANIE GRUNTÓW

Struktura użytkowania gruntów w Gminie Mirzec przedstawia się następująco:

Lp.	Oznaczenie gruntów	Powierzchnia razem (ha)	Klasa gruntów								
			III	IIIa	IIIb	IV	IVa	IVb	V	VI	Viz
I	Użytki rolne w tym:	6149,2370	45,5182	53,2232	196,7053	728,9770	977,8402	1404,2340	2016,3384	695,6644	31,7363
1.	Grunty orne	4896,1636		51,3123	192,6944		944,8982	1388,7224	1644,8443	655,3407	18,3513
2.	Sady	81,1755		1,9109	4,0109		32,9420	15,5116	21,8398	4,8603	0,1000
3.	Łąki	864,9022	29,0549			582,9149			242,9584	9,9740	
4.	Pastwiska	306,9957	15,4633			146,0621			106,6959	25,4894	13,2850
II.	Lasy i grunty pod lasami wyłączone z proj. mpzp	4408,9044									
III.	Grunty zadrzewione i zakrzewione	8,1316									
IV.	Grunty pod wodami w tym:	41,6502									
1.	Wody stojące	10,1005									
2.	Wody płynące	31,5497									
V.	Drogi	164,1188									
VI.	Tereny zabudowane, zurbanizowane i rekreacyjne, w tym:	291,5572	8,9419	0,2300	2,0998	43,9820	20,8317	40,4553	35,2432	11,7005	0,1500

1.	Grunty orne pod zabudowę	106,6783		0,2300	2,0998		20,8317	40,4553	32,1750	10,8865	
2.	Grunty zielone pod zabudowę	56,9561	8,9419			43,9820			3,0682	0,8140	0,1500
3.	Grunty przemysłowe i inne	124,0628									
4.	Grunty zielone i rekreacyjne	3,8600									
VII.	Nieżytki	50,7955									
	OGÓŁEM	11114,3947									

(Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG w Mircu)

Struktura powierzchniowa gospodarstw rolniczych:

1-2 ha	22,7%,
2-4 ha	43,7%,
4-7 ha	28,8%,
7-10 ha	4,0%,
pow.10 ha	1,5%.

(Źródło: <http://mirzec.pl/index.php?page=o-gminie>)

Użytki rolne na terenie gminy Mirzec:

- grunty orne – 4896 ha,
- sady – 81 ha,
- łąki – 865 ha,
- pastwiska 300 ha.

2.1.4. ZASOBY ŚRODOWISKA NATURALNEGO

POŁOŻENIE

Gmina Mirzec położona jest na obrzeżu Gór Świętokrzyskich, w obrębie mezoregionu: Przedgórze Iłżeckie, zajmującego północno-wschodnią część megaregionu: Wyżyny Kielecko-Sandomierskiej. Pod względem geologicznym gmina Mirzec zajmuje fragment północnej części mezozoicznego obrzeżenia Gór Świętokrzyskich. Osady mezozoiku: triasu i jury dolnej oraz środkowej występują bezpośrednio na powierzchni bądź przykryte są warstwą utworów czwartorzędowych o miąższości od kilku do ponad 130 m. Trias reprezentowany jest przez piaskowce, iłowce, mułowce, wapienie krynowidowe; jura dolna przez: piaskowce, iłowce i mułowce; jura środkowa przez: piaskowce, piaskowce wapieniste i dolomityczne z syderytami i przewarstwieniami iłowców. Utwory czwartorzędowe tworzą osady

pleistocenu (gliny piaszczyste, piaski lodowcowe i wodnolodowcowe, osady rzeczne w postaci piasków, miejscami ze żwirem) oraz osady holocenu (osady rzeczne aluwialne: piaski i namuły, torfy i namuły torfiaste).

Powierzchnia gminy Mirzec jest pagórkowata. Charakteryzuje się występowaniem monoklinalnych pasm wzniesień, które tworzą jurajskie piaskowce. W rejonie Mirzec-Malcówki pagórki wznoszą się do 266 m n.p.m. We wschodniej części gminy znajduje się tzw. Góra Małyszewska (246,3 m n.p.m.) będąca jednym z lokalnie występujących tu pagórów piaszczysto-żwirowych. Teren rozcinają doliny rzek: Iłżanki, strugi: Małyszyniec, Brodek, Zbijówki, ich bezimienne dopływy oraz ciek Wężyk płynący w południowej części gminy. Obszar gminy opada łagodnie w kierunku północnym, ku dolinie rzeki Iłżanki, osiągając tu ok. 188 m n.p.m. Antropogeniczna działalność człowieka wywiera wpływ na lokalny charakter rzeźby terenu. W rejonie od Małyszyna Starego do Trębowca Małego występuje szereg wyrobisk i szybów o głębokości do 15 m oraz hałd o wysokości do 8 m. Są to tereny, gdzie niegdyś wydobywano rudy żelaza.

KLIMAT I POWIETRZE

Gmina Mirzec położona jest w obrębie wyżynnego rejonu klimatycznego śląsko-małopolskiego w Krainie Gór Świętokrzyskich. Kraina ta posiada następujące cechy klimatyczne:

- średnia roczna temperatura powietrza najchłodniejszego miesiąca (stycznia): -3,5°C,
- średnia roczna temperatura powietrza najcieplejszego miesiąca (lipca): + 17,5°C,
- statystyczna długość trwania zimy: 98 dni,
- statystyczna długość trwania lata: 88 dni,
- średnia liczba dni pochmurnych w roku: 121,
- średnia liczba dni pogodnych: 60,
- średnia roczna suma opadów atmosferycznych 650 mm,
- średnia długość zalegania szaty śnieżnej: 91 dni.

Wyniki wieloletnich badań IMiGW prowadzone na stacjach w Suchedniowie, Skarżysku Kamiennej i Starachowicach, są następujące:

- średnia roczna temperatura powietrza: 7,1 do 7,6 ° C,
- w rejonie gminy notuje się rocznie 30-34 dni gorących,
- w rejonie gminy notowanych jest średnio około 120 dni z przymrozkami(pierwsze pojawiają się na początku października, ostatnie zanikają w połowie maja),
- wilgotność względna powietrza wynosi średnio w roku 81 %,
- średnia ilość dni z mgłą: 30 w roku,

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na obszarze gminy Mirzec są:

- emisja komunikacyjna (głównym miejscem emisji tego typu zanieczyszczeń jest droga wojewódzka nr 744, charakteryzująca się największym natężeniem ruchu spośród dróg gminy).

- emisje pochodzące z procesów energetycznego spalania paliw i z procesów technologicznych (lokalne kotłownie),
- emisja niska (właściciele licznych gospodarstw indywidualnych organizują systemy grzewcze we własnym zakresie, a są to przede wszystkim piece centralnego ogrzewania na węgiel i koks).

Obiekty, które mogą wpłynąć negatywnie na stan powietrza atmosferycznego gminy Mirzec:

- stacje gazowe w Mircu i Mircu Majoracie,
- stacja paliw w Mircu.

Brak większych zakładów na terenie gminy Mirzec powoduje, że stężenia zanieczyszczeń SO_2 , NO_2 i opadu pyłu nie przekraczają dopuszczalnych norm.

WODY POWIERZCHNIOWE

Gmina Mirzec położona jest w lewostronnym dorzeczu rzeki Wisły, na obszarze zlewni rzeki Iłżanki (środkowa i północna część gminy) oraz rzeki Kamiennej (południowy fragment gminy). Dopływami rzeki Iłżanki odwadniającymi obszar gminy są: rzeka Małyszyniec, Brodek, Struga Zbijowska. Dopływem rzeki Kamiennej, płynącym w obrębie gminy, jest ciek Wężyk. Obszar gminy obejmuje swym zasięgiem GZWP nr 420 Wierzbica – Ostrowiec skupiający wody górno-jurajskie w spękaniach i szczelinach krasowych skał wapiennych.

Na terenie gminy istnieje kompleks niewielkich stawów na strudze Małyszyniec we wsi Małyszyn oraz małe zbiorniki w rejonie Mirca i Gadki.

WODY PODZIEMNE

Na terenie Gminy Mirzec wyróżniamy kilka rodzajów wód podziemnych:

- płytkie wody czwartorzędowe (występują na głębokości 1,0 – 2,0 m ppt., w piaskach płytko podścielonych gliniastymi zwietrzelinami lub zwietrzelinami starszego podłoża, nie mają znaczenia dla zaopatrzenia w wodę),
- wgłębne wody czwartorzędowe (występują na głębokości 2,0 – 5,0 m ppt. i poniżej 5,0 m, w piaskach i glinach wodnolodowcowych i lodowcowych, ujmowane miejscami studniami kopalnymi w rejonie miejscowości Osiny),
- wody poziomu górno-jurajskiego (występują w północno-wschodniej części gminy w spękaniach i skrasowiach wapieniach na głębokości od kilku do kilkudziesięciu metrów, tworzą szczelinowo-krasowy zbiornik, jeden z Głównych Zbiorników Wód Podziemnych Polski – nr 420 Wierzbica - Ostrowiec. Dla GZWP szacunkowa zasobność tych wód wynosi ok. 130 tys. $\text{m}^3/\text{dobę}$),
- wody środkowo - jurajskie (występują na głębokości do 30 m w utworach piaskowców, ich zasobność waha się od 167,7 m^3/h do 11,4 m^3/h).
- wody poziomu dolno-jurajskiego (występują na głębokości od kilku do kilkudziesięciu metrów. Wody tego poziomu osiągają wydajność rzędu 6,1 m^3/h (studnia nr 9 w obrębie gminy Mirzec) do 70,5 m^3/h (studnia nr 12 – Skarżysko – Kościelne).

ROŚLINNOŚĆ

40% powierzchni Gminy Mirzec to lasy. Obszary leśne w ok. 90 % skupione są w południowej części gminy Mirzec, tworząc zwarty kompleks zwany Puszcą Iłżecką bądź Lasami Starachowickimi. Przeważającymi siedliskami leśnymi tego obszaru są lasy mieszane oraz występujące miejscowo, w obniżeniach terenu, lasy mieszane wilgotne.

Lesistość gminy Mirzec wynosi 39,7 %. Lasy państwowe zarządzane są przez Nadleśnictwo Starachowice. Na terenie gminy znajduje się projektowany obszar Natura 2000 -Uroczyska Lasów Starachowickich (Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk).

Uroczyska Lasów Starachowickich zabezpieczają duże kompleksy wyżynnego jodłowego boru mieszanego *Abietetum polonicum*, uznawanego za zbiorowisko endemiczne Polski, występujące jedynie w Górach Świętokrzyskich i na Rostoczu. Ponadto znajdują się tutaj rozległe płaty fitocenozy grądowej *Tilio-Carpinetum* nawiązującej do ciepłych grądów na glebach lessowych. Mimo, iż ostoja ta położona jest na przedpolu Gór Świętokrzyskich to znajduje się tutaj wiele gatunków górskich.

Cały obszar gminy znajduje się również w „Obszarze Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej”.

Bioróżnorodność kompleksów leśnych spełnia funkcje biotopotwórcze, klimatotwórcze, wodochronne i glebochronne. Znaczne powierzchnie zajmują siedliska boru mieszanego wilgotnego, boru wilgotnego, oraz niewielkie skupiska boru bagiennego i olsu. Spośród siedlisk leśnych, najbardziej cennymi są siedliska lasu mieszanego świeżego, lasu świeżego oraz lasu mieszanego wilgotnego.

Procentowy udział w ogólnej powierzchni lasów państwowych kształtuje się następująco:

- las mieszany świeży: 20,5 %
- las świeży: 3,1 %
- las mieszany wilgotny: 0,2 %

Drobne połaci drzew występujące na pozostałym obszarze (siedliska boru świeżego i wilgotnego) należą do indywidualnych właścicieli i nie mają wykorzystania gospodarczego.

Dominującym typem drzewostanu występującym w lasach świeżych jest drzewostan jodłowy z domieszką dębu, sosny i brzozy o słabo wyraźnej piętrowości. W lasach mieszanych dominuje drzewostan sosnowo - jodłowy z domieszką brzozy, w lasach mieszanych świeżych drzewostan z domieszką dębu, a w lasach mieszanych wilgotnych: świerku i olchy. W tych lasach widoczna jest wielopiętrowość drzewostanu. Wymienione wyżej siedliska występują na żyznych glebach. Siedliska średnio żyzne zajmują bory: bór mieszany świeży, bór mieszany wilgotny (to siedliska sosnowo - liściaste z domieszką dębu, jodły, klonu, świerku i olchy). Siedliska ubogie, świeże bądź nadmiernie uwilgotnione zajmują: bór świeży i bór wilgotny (drzewostan sosnowy z domieszką brzozy lub olchy). Piaski głębokie i luźne o bardzo niskim poziomie wód gruntowych, występujące na niewielkiej powierzchni gminy Mirzec, porasta bór suchy. Tereny bagienne zajęte są przez bór bagienno (poziom wód gruntowych pokrywa się z linią powierzchniową gruntu). Siedliska te nie są przydatne na cele turystyczno - rekreacyjne, spełniają rolę wodochronną.

Procentowy udział tych siedlisk w ogólnej powierzchni lasów państwowych przedstawia się następująco:

- bór suchy: 0,1 %
- bór świeży: 20,0 %
- bór wilgotny i bór bagienny: 18,0 %
- bór mieszany świeży: 16,6%
- bór mieszany wilgotny: 21,5 %

Na obszarze gminy ustanowione zostały dwa pomniki przyrody:

- dąb bezszypułkowy w Mircu o nr rej. RDOŚ 089 oraz odsłonięcie geologiczne w Tychowie Starym o nr rej. RDOŚ 196
- źródło we wsi Gadka, z którego wypływa kilka źródeł szczelinowych,
- dawna kopalnia odkrywkowa rud żelaza "Mikołaj" czynna do 1952r., w Tychowie Starym (północna ściana - długość 150 m, wysokość 15 m).

Objęciem ochroną proponuje się również:

- grupy drzew w obrębie pozostałości parku podworskiego w Mircu (drzewa oznakowane są jako pomniki przyrody, nie wpisane są jednak do wojewódzkiego rejestru pomników),
- wyrobiska i hałdy będące pozostałością po eksploatowanych w przeszłości rudach żelaza w Mircu Czerwonej.

GLEBY

W Gminie Mirzec gleby zostały wykształcone z utworów pochodzenia lodowcowego: piasków, glin i pyłów. Utwory te charakteryzują się przewagą gleb piaszczystych o średniej i słabej przydatności rolniczej. Lokalnie w obniżeniach terenu, występują gleby hydrogeniczne powstałe w warunkach nadmiernego uwilgotnienia, do których zalicza się gleby murszowe i torfowe.

Na obszarze gminy Mirzec dominują gleby klasy IV i V klasyfikacji bonitacyjnej. Głównie są to gleby pseudobielicowe, znacznie zakwaszone, ubogie w składniki odżywcze dla roślin, wymagające nawożenia.

ZASOBY NATURALNE

Posiadane przez Gminę Mirzec zasoby surowców o znaczeniu gospodarczym:

- dolno - jurajskie syderyty (rejon Mirca),
- dolno - jurajskie piaskowce (rejon Mirca),
- środkowo - jurajskie piaski kwarcowe żelaziste (w pasie od Trębowca do Małyszyna),
- piaski i żwiry czwartorzędowe (w pobliżu miejscowości: Osiny, Jagodne) — piaski eoliczne (płatami na terenie całej gminy),
- torfy: w dolinach strugi Brodek i Małyszyniec.

Na dzień dzisiejszy wydobycie tych surowców odbywa się nielegalnie, w ramach zaspokajania indywidualnych potrzeb mieszkańców Gminy Mirzec.

2.1.5. ANALIZA ZASOBU MIESZKANIOWEGO GMINY MIRZEC

Zasoby mieszkaniowe Gminy Mirzec na przestrzeni kilku lat ulegały tendencji wzrostowej. Na koniec 2014 r. było 2220 mieszkań, przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosi 88,7 m² (w tym na 1 osobę – 23,5 m²).

	Jednostka miary	2012	2013	2014
ZASOBY MIESZKANIOWE				
Zasoby mieszkaniowe gmin (komunalne)				
mieszkania ogółem				
mieszkania	-	-	3	-
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	-	228	-
Zasoby mieszkaniowe				
ogółem				
mieszkania	-	2204	2213	2220
izby	-	9009	9060	9096
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	194924	195958	196891
na wsi				
mieszkania	-	2204	2213	2220
izby	-	9009	9060	9096
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	194924	195958	196891
Mieszkania niezamieszkane w zasobie gminy (pustostany)				
ogółem	-	-	1	-
Budynki mieszkalne w gminie				
ogółem	-	2174	2182	2189

(Źródło: Bank Danych Lokalnych)

2.1.6. ZASOBY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ GMINY MIRZEC

Gmina Mirzec posiada wodociągi, sieć telefoniczną, gazową, dobrze rozwiniętą sieć drogową, oświetlenie drogowe.

	Jednostka miary	2012	2013	2014
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne				
ogółem				
wodociąg	-	1980	1989	1996
ustęp splukiwany	-	1787	1796	1803
łazienka	-	1703	1712	1719
centralne ogrzewanie	-	1663	1672	1679
gaz sieciowy	-	441	443	445
na wsi				
wodociąg	-	1980	1989	1996
ustęp splukiwany	-	1787	1796	1803
łazienka	-	1703	1712	1719
centralne ogrzewanie	-	1663	1672	1679
gaz sieciowy	-	441	443	445

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC
NA LATA 2016-2022

Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań				
na wsi				
wodociąg	%	89,8	89,9	89,9
łazienka	%	77,3	77,4	77,4
centralne ogrzewanie	%	75,5	75,6	75,6
URZĄDZENIA SIECIOWE				
Wodociągi				
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	99,1	99,1	99,1
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2039	2055	2071
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam3	166,0	180,1	164,0
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	7719	7699	7973
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m3	19,7	21,4	19,5
zużycie wody w gospodarstwach domowych w miastach na 1 mieszkańca	m3	0,0	0,0	0,0
zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca	m3	19,7	21,4	19,5
Kanalizacja				
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	96,3	96,3	96,3
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	444	577	746
ścieki odprowadzone	dam3	13	43,0	52,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	1819	2210	3154
Sieć gazowa				
długość czynnej sieci ogółem w m	m	65909	65909	65909
długość czynnej sieci przesyłowej w m	m	1000	1000	1000
długość czynnej sieci rozdzielczej w m	m	64909	64909	64909
czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	szt.	1106	1110	1117
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych	szt.	-	-	1107
odbiorcy gazu	gosp.	459	467	480
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.	151	153	164
zużycie gazu w tys. m3	tys.m3	236,3	245,7	242,0
zużycie gazu w MWh	MWh	-	-	2664,7
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. m3	tys.m3	127,6	134,9	130,7
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w MWh	MWh	-	-	1440,3
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	1758	1775	1810
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności				
ogółem				
wodociąg	%	91,4	91,4	95,2
kanalizacja	%	21,5	26,2	37,6
gaz	%	20,8	21,1	21,6
w miastach				
wodociąg	%	0,0	0,0	0,0
kanalizacja	%	0,0	0,0	0,0
gaz	%	0,0	0,0	0,0
na wsi				
wodociąg	%	91,4	91,4	95,2
kanalizacja	%	21,5	26,2	37,6
gaz	%	20,8	21,1	21,6
Różnica pomiędzy odsetkiem ludności korzystającej z wodociągu i z kanalizacji wg lokalizacji				

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC NA LATA 2016-2022

ogółem	%	69,9	65,2	57,6
w miastach	%	0,0	0,0	0,0
na wsi	%	69,9	65,2	57,6
Sieć rozdzielcza na 100 km²				
ogółem				
sieć wodociągowa	km	89,2	89,2	89,2
sieć kanalizacyjna	km	86,7	86,7	86,7
sieć gazowa	km	58,4	58,4	58,4
w miastach				
sieć wodociągowa	km	0,0	0,0	0,0
sieć kanalizacyjna	km	0,0	0,0	0,0
sieć gazowa	km	0,0	0,0	0,0
na wsi				
sieć wodociągowa	km	89,2	89,2	89,2
sieć kanalizacyjna	km	86,7	86,7	86,7
sieć gazowa	km	58,4	58,4	58,4
Zużycie wody, energii elektrycznej oraz gazu w gospodarstwach domowych				
ogółem				
woda z wodociągów				
na 1 mieszkańca	m ³	19,7	21,4	19,5
na 1 korzystającego	m ³	21,5	23,4	20,6
gaz z sieci				
na 1 mieszkańca	m ³	28,1	29,1	28,8
na 1 korzystającego	m ³	134,4	138,4	133,7
w miastach				
woda z wodociągów				
na 1 mieszkańca	m ³	0,0	0,0	0,0
na 1 korzystającego	m ³	0,0	0,0	0,0
energia elektryczna w miastach				
na 1 mieszkańca	kWh	0,0	0,0	0,0
na 1 odbiorcę (gosp.dom.)	kWh	0,0	0,0	0,0
gaz z sieci				
na 1 mieszkańca	m ³	0,0	0,0	0,0
na 1 korzystającego	m ³	0,0	0,0	0,0
na wsi				
woda z wodociągów				
na 1 mieszkańca	m ³	19,7	21,4	19,5
na 1 korzystającego	m ³	21,5	23,4	20,6
gaz z sieci				
na 1 mieszkańca	m ³	28,1	29,1	28,8
na 1 korzystającego	m ³	134,4	138,4	133,7
Woda dostarczona do wodociągu na terenie gminy w czasie doby w badanym roku				
woda dostarczana do wodociągu	dam ³	0,5	0,5	0,5
woda sprzedana z wodociągu ogółem	dam ³	0,5	0,5	0,5
woda sprzedana z wodociągu gospodarstwom domowym	dam ³	0,5	0,5	0,4
Przedsiębiorstwa świadczące usługi w gminie w badanym roku				
przedsiębiorstwa świadczące usługę (dostarczające wodę)	ob.	1	1	1
Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej				
ogółem	-	1,0	1,0	1,0

(Źródło: Bank Danych Lokalnych)

GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA

Według danych pozyskanych dzięki Urzędowi Gminy w Mircu charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy przedstawia się następująco:

- długość czynnej sieci kanalizacyjnej – 96,3km;
- połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania – 679 szt., co stanowi 44,18 % ogólnej liczby gospodarstw w których występuje możliwość podłączenia do zbiorczej sieci kanalizacyjno-sanitarnej;

Sieć kanalizacyjna obejmuje sołectwa: Mirzec I (Mirzec Malcówki, Mirzec Poddąbrowa, Mirzec Majorat(częściowo), Mirzec ul. Langiewicza (częściowo), Mirzec II (Mirzec ul. Modrzewiowa, Mirzec ul. J. Prendowskiej, Mirzec Poduchowne, Mirzec Korzonek, Mirzec Podborki, Mirzec Ogrody (częściowo), Gadka (z wyłączeniem Gadka Majorat), Jagodne, Tychów Stary (z wyłączeniem Tychów Stary Podlesie), Ostrożanka (wzdłuż drogi powiatowej), Małyszyn Górny (do numeru 122), Osiny (Osiny – częściowo, Osiny Mokra Niwa – częściowo, Osiny Majorat - brak), Trębowiec (z wyłączeniem Trębowiec Krupów).

Na terenie sołectw Mirzec I i Mirzec II w latach 2008-2010 wybudowano sieć kanalizacyjną w miejscowościach Mirzec – Malcowki – od posesji nr 1 do 58B, Mirzec - Poddąbrowa – od posesji nr 1A do 71B, Mirzec – Poduchowne – posesje numeru 1 do 26, Mirzec ul. Modrzewiowa – posesje od nr 1 do 8, Mirzec ul. J. Prendowskiej posesje od nr 1 do 6, Mirzec – Podborki posesje od nr 2 do 44, Mirzec Stary - posesje od numeru 1 do 39, Mirzec – Majorat posesje od nr 1 do 73 (z wyłączeniem numerów 54, 55, 65, 66, 67, 68, 69, 71 ,72, 72A), która pozwoli na wykonanie 446 przyłączy. Na dzień 31.12.2014r. wykonano 198 przyłączy do zbiorczej sieci co stanowi 44,39% możliwych przyłączy. Na terenie sołectwa Mirzec I i Mirzec II nie wykonano kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Mirzec – Czerwona i Mirzec – Podkowałów oraz nie dokończono budowy w miejscowościach Mirzec ul. Langiewicza (posesje o nr 41A, 43, 45, 47, 49 oraz od nr 52 do 92); Mirzec – Majorat (posesje o nr 54, 55 ,65 ,66, 67, 68, 69 ,71 ,72), Mirzec – Ogrody (posesje od nr 12 A do 18). Wykonanie kanalizacji sanitarnej na powyższych miejscowościach umożliwi wszystkim mieszkańcom sołectw Mirzec I o Mirzec II korzystanie z sieci, pozwoli ograniczyć ilość zanieczyszczeń przedostających się do środowiska oraz uporządkuje gospodarkę wodno-ściekową na tych terenach.

Sołectwo	Projektowane przyłącza	Przyłączeni na dzień 31.12.2014 r	Stan zaawansowania na dzień 31.12.2014 r
Mirzec I i Mirzec II	446	198	44,39 %
Tychów Nowy	144	115	79,86 %
Tychów Stary	151	66	43,7 %
Ostrożanka	36	9	25, %
Małyszyn	136	48	25 %
Trębowiec	102	47	46,07 %
Osiny	139	37	26,62 %
Jagodne	128	83	70,34 %
Gadka	255	133	52,15 %
RAZEM	1537	736	47,88 %

(Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Mircu)

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC NA LATA 2016-2022

Z informacji uzyskanych od PWiK Starachowice Sp. z o.o. wynika, iż na dzień 31.12.2014r. 60 właścicieli nieruchomości złożyło wnioski o przyłączenie do zbiorczej sieci kanalizacyjnej, a 75 szt. przyłączy czeka na odbiór.

Gmina Mirzec nie posiada własnej oczyszczalni ścieków komunalnych, istniejąca sieć podłączona jest do oczyszczalni ścieków w Starachowicach. Ponadto w gminie funkcjonuje kilkanaście przydomowych oczyszczalni ścieków.

Sołectwo	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.)
Mirzec I i Mirzec II	20
Tychów Nowy	2
Tychów Stary	13
Ostrożanka	7
Małyszyn	2
Trębowiec	1
Osiny	0
Jagodne	1
Gadka	5
RAZEM	51

(Źródło: Urząd Gminy w Mircu)

WODOCIĄGI

Zaopatrzenie ludności w wodę odbywa się z ujęcia wody gminy Mirów dla części Osin-Majorat oraz ujęcia wody Trębowiec (gmina Iłża), użytkowanego przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Starachowicach o wydajności ujęcia $Q_{\text{śrd}} = 12357 \text{ m}^3/\text{h}$. Proces uzdatniania wody polega na napowietrzeniu przez rozdeszczanie i filtracje w komorach otwartych z prędkością $10 \text{ m}^3/\text{h}$ przez złożę piaskowo-antracytowe.

Według danych GUS (stan na 31.12.2014) charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy przedstawia się następująco:

- długość czynnej sieci rozdzielczej – 99,1 km;
- połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania -2071 szt.;
- ludność korzystająca sieci wodociągowej –7973osoby;
- zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca – $19,5 \text{ m}^3$.

GOSPODARKA ODPADAMI

1 stycznia 2012 r. weszła w życie ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Ustawa ta wprowadziła zupełnie nowe podejście do systemu gospodarki odpadami komunalnymi. System ten zaczął obowiązywać od 1 lipca 2013 r.

Główne cele wprowadzenia ustawy:

- uszczelnienie gospodarki odpadami komunalnymi poprzez objęcie systemem wszystkich mieszkańców gminy
- zapobieganie wywożeniu odpadów komunalnych do lasu na dzikie wysypiska i spalaniu

odpadów w piecach domowych, a przez to poprawa ochrony środowiska,

- dostosowanie polskich przepisów dotyczących ochrony środowiska do wymogów unijnych.

Dotychczas to właściciele nieruchomości podpisywali umowę z firmą wywożącą śmieci. Od 1 lipca 2013 r. to gmina jest właścicielem wytworzonych na terenie gminy odpadów komunalnych i jej obowiązkiem będzie odebranie tych odpadów od właścicieli nieruchomości w zamian za uiszczoną przez nich opłatę.

Zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami, Regionalną Instalacją Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) dla gminy Mirzec (region II) jest Zakład Unieszkodliwiania Odpadów „Janik” Sp. z o.o. w Janiku ul. Borkowska 1, 27-415 Kunów.

Odpady komunalne na terenie gminy Mirzec powstają przede wszystkim w sektorze gospodarstw domowych oraz w obiektach infrastruktury społecznej, handlu, zakładach rzemieślniczych, zakładach produkcyjnych itp.. System zbiórki odpadów komunalnych na terenie gminy obejmuje wszystkie gospodarstwa zamieszkałe (bez sklepów, firm itd., które to mają podpisane indywidualne umowy na odbiór odpadów).

Odbiór odpadów komunalnych odbywa się według następujących zasad:

- ✓ odpady komunalne zbierane w sposób selektywny gromadzone w workach:
 - papier i tektura (worek niebieski) odbiór raz w miesiącu,
 - tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe i metale (worek żółty) odbiór raz w miesiącu,
 - opakowanie szklane (worek zielony) odbiór raz na kwartał,
- ✓ inne odpady komunalne zbierane w sposób selektywny:
 - odpady wielkogabarytowe odbiór raz w roku,
 - zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny odbiór raz w roku,
 - zużyte opony (samochodowe, maszyn rolniczych i traktorów) – odbiór raz w roku,
 - odpady niebezpieczne (przeterminowane leki, zużyte baterie, chemikalia, świetlówki, środki ochrony roślin, farby-lakiery itp.) odbiór raz w roku,
- ✓ odpady budowlano–remontowe:
 - odpady budowlano-remontowe - odbiór z 10 punktów mobilnych zlokalizowanych po jednym w każdym sołectwie (wskazanych przez Urząd Gminy) raz w roku,
- ✓ odpady komunalne zbierane w sposób nieselektywny (zmieszane odpady komunalne) gromadzone w pojemnikach o pojemnościach od 110 l – 240 l lub w przypadku ich braku w czarnych workach (które zapewni właściciel nieruchomości)
 - zmieszane odpady komunalne (w tym popiół z palenisk domowych) odbiór raz w miesiącu,
- ✓ odbiór przeterminowanych leków z punktów zlokalizowanych w ośrodkach zdrowia w miejscowości Mirzec Stary 14 - Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Mircu oraz Jagodnem 126 - Ośrodek Zdrowia w Jagodnem.

Według gminnego sprawozdania z planu gospodarki odpadami w 2014 roku zebranych zostało 439,1Mg zmieszanych odpadów komunalnych oraz 298,2Mg odpadów zebranych selektywnie, w tym: odpady wielkogabarytowe – 23Mg, odpady budowlane i remontowe – 18Mg, zmieszane

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC NA LATA 2016-2022

odpady opakowaniowe – 13,5Mg, papier i tektura –102Mg, tworzywa sztuczne – 49,7Mg, odpady ze szkła – 82,1Mg oraz inne niewymienione frakcje odpadów zebrane selektywnie – 9,9Mg. W sumie całkowita ilość odebranych z terenu Gminy Mirzec odpadów komunalnych wynosi 737,30 [Mg].

Sołectwo	Ilość gospodarstw	Ilość gospodarstw sortujących odpady	% sortujących
Mirzec I	292	266	91,1 %
Mirzec II	201	180	89,55 %
Tychów Nowy	176	165	93,75 %
Tychów Stary	188	66	88,83 %
Ostrożanka	89	82	92,13, %
Małyszyn	211	185	87,68 %
Trębowiec	126	120	95,24 %
Osiny	195	187	95,89 %
Jagodne	154	135	87,66 %
Gadka	292	262	89,73 %
RAZEM	1924	1749	

(Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Mircu)

AZBEST

W gminie Mirzec realizowany jest także „Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Mirzec na lata 2013-2032” – oczyszczenie z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest, ograniczenie negatywnego wpływu azbestu na zdrowie i życie ludzi, a także oddziaływaniu na środowisko. Realizacja zadania polega na wyborze w trybie zamówień publicznych firmy zajmującej się demontażem, usunięciem, transportem i unieszkodliwieniem wyrobów w postaci pokryć dachowych zawierających azbest. W 2013 roku w wyniku przeprowadzonej aktualizacji inwentaryzacji azbestu na budynkach mieszkalnych i gospodarczych zidentyfikowano 466 111 m² wyrobów zawierających azbest, co daje około 5127,221 Mg. W latach 2009-2014 z terenu Gminy Mirzec zostało usuniętych 567,722 Mg odpadów zawierających azbest. Celem planowanym do osiągnięcia jest doprowadzenie do stopniowej eliminacji wyrobów zawierających azbest z otoczenia człowieka oraz ich bezpieczne i prawidłowe unieszkodliwienie.

PSZOKU

Zgodnie z obowiązkiem wynikającym z ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości w gminach (tekst jed. Dz.U. 2016r., poz. 250) art. 3 ust. 2b gmina Mirzec jest zobowiązana utworzyć co najmniej jeden stacjonarny punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Na dzień 31.12.2015 r. w gminie Mirzec nie wybudowano jeszcze punktu selektywnej zbiórki odpadów (PSZOK). Do czasu wybudowania PSZOK-U gmina Mirzec zapewniła mieszkańcom oddania odpadów wielkogabarytowych, zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych, opon, odpadów niebezpiecznych poprzez obwoźną zbiórkę. Na odpady remontowo-budowlane raz w roku na każdym sołectwie ustawiony jest kontener do którego mieszkańcy dowożą odpady. Do priorytetowych zadań

gminy w najbliższych latach będzie należało wybudowanie odpowiednie zorganizowanie punktu selektywnej zbiórki odpadów na terenie gminy Mirzec.

STAN ZAOPATRZENIA GMINY W GAZ

Przez teren gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Lubienia – Piotrków Trybunalski, którego właścicielem jest Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. Oddział w Tarnowie – Zakład w Kielcach.

System zaopatrzenia w gaz przewodowy odbiorców z gminy Mirzec obejmuje sieć gazociągów średniego ciśnienia zasilanych z dwóch kierunków: - podstawą zasilania istniejącej sieci gazowej średniego ciśnienia jest gazociąg w/c i stacja redukcyjno-pomiarowa I stopnia znajdujące się w Starachowicach; - istniejąca sieć gazowa średniego ciśnienia dla miejscowości: Ostrożanka, Małyszyn Górny, Krzewa i Małyszyn Dolny zasilana jest z gazociągów w/c poprzez stacje gazowe wysokiego ciśnienia „Jasieniec Łżecki” oraz „Skaryszew”. Teren gminy Mirzec obsługiwany jest przez dwa Zakłady Polskiej Spółki Gazownictwa:

- Zakład w Kielcach, który swoim działaniem obejmuje 13 miejscowości: Mirzec, Mirzec Stary, Mirzec-Majorat, Mirzec-Malcówki, Mirzec-Ogrody, Mirzec-Poduchowane, Mirzec-Korzonek, Mirzec-Podkowałów, Mirzec-Poddąbrowa, Mirzec-Podborki, Gadka, Tychów Stary, Tychów Nowy – łącznie 587 odbiorców gazu. Zakład w Kielcach świadczy usługi dystrybucji paliwa gazowego na terenie w/w miejscowości za pośrednictwem sieci gazowej o łącznej długości 70,1km, w tym: 1,0 km gazociągu wysokiego ciśnienia, 55,0 km gazociągu średniego ciśnienia oraz 921 szt. przyłączy gazowych o łącznej długości 14,1km;

- Zakład w Radomiu, który na terenie gminy posiada sieć gazową średniego ciśnienia o długości sumarycznej ok. 10 km, czynnych przyłączy gazowych – 196 szt. (sumarycznie ok. 1,7 km). Paliwo gazowe dostarczane jest do 89 odbiorców w miejscowościach: Ostrożanka, Małyszyn Górny, Krzewa i Małyszyn Dolny.

Dla obszaru gminy Mirzec wskaźnik zgazyfikowania (źródło danych GUS 2014r.), określony jako liczba osób korzystających z instalacji gazowej w stosunku do ogółu mieszkańców wynosi 21,6% i jest średni w skali powiatu wśród gmin wiejskich. Dostęp do gazu ziemnego posiadają wszystkie gminy powiatu, jednak stopień rozbudowy sieci w poszczególnych obszarach jest zróżnicowany. W przypadku Gminy Mirzec wskaźnik zgazyfikowania gminy na tle powiatu starachowickiego wynosi ok. 22%.

Stan sieci gazowych na terenie gminy Mirzec jest dobry, co zapewnia bezpieczeństwo zarówno dostaw gazu jak również bezpieczeństwo publiczne. Zagrożenia występujące w sytuacjach awaryjnych są likwidowane przez służby pogotowia gazowego.

STAN ZAOPATRZENIA GMINY W ENERGIĘ CIEPLNĄ

Na terenie Gminy Mirzec nie istnieją centralne systemy zaopatrzenia w ciepło w postaci scentralizowanych źródeł ciepła i sieci ciepłych. Obszar gminy charakteryzuje się niską gęstością ciepłą, co wynika z charakteru zainwestowania - przeważają zabudowania mieszkaniowe, głównie

jako zabudowa mieszkaniowa zagrodowa oraz zabudowa jednorodzinna (domy wolnostojące prywatne, mieszanka starej i nowej zabudowy).

Wszystkie obiekty i mieszkania są zasilane w ciepło, na potrzeby grzewcze oraz na przygotowanie ciepłej wody użytkowej, z własnych indywidualnych źródeł.

STAN ZAOPATRZENIA GMINY W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

Zaopatrzenie terenu Gminy Mirzec w energię elektryczną odbywa się z krajowego systemu elektroenergetycznego. W zakresie linii elektroenergetycznych najwyższego napięcia gmina leży w zasięgu działania Operatora Systemu Przesyłowego Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. Oddział w Radomiu. Operatorem systemu dystrybucyjnego na tym terenie jest spółka PGE Dystrybucja S.A. Oddział Skarżysko - Kamienna, która działa na obszarze 16 504 km² w województwie świętokrzyskim.

Długość linii energetycznych: 39 802km.

Ilość stacji transformatorowych: 13 091 szt.

Liczba odbiorców to ponad 770 tys.

Rejon Energetyczny Skarżysko obsługuje gminy: Skarżysko Kamienna, Skarżysko Kościelne, Bliżyn, Suchedniów, Łączna, Starachowice, Mirzec, Wąchock, Brody Łżeckie, Szydłowiec, Orońsko, Chlewiska, Jastrząb, Mirów, Bodzentyn, Nowa Słupia, Zagnańsk, Końskie, Stąporków, Borkowice, Przysucha, Wieniawa, Rusinów, Klwów, Potworów, Odrzywół, Drzewica, Gielniów, Ruda Maleniecka, Fałków, Radoszyce, Łopuszno, Słupia Konecka, Strawczyn, Smyków, Mniów, Ruda Białaczowska, Gowarczów, Przytyk, Piekoszów.

Na terenie Gminy Mirzec nie są zlokalizowane GPZ. Cała sieć średniego napięcia zlokalizowana na terenie gminy pracuje na napięciu 15kV. Linie magistralne SN zlokalizowane na terenie gminy Mirzec to:

- linia 15 kV - GPZ Iłża – Sieradzice,
- linia 15 kV - GPZ Skarżysko Północ - Kościelne,
- linia 15 kV - GPZ Iłża – Mirzec,
- linia 15 kV - GPZ Iłża – Henryk 2,
- linia 15 kV - GPZ Starachowice Północ – Trębowiec.

Z przedmiotowej sieci zasilanych jest 58 stacji transformatorowych będących na majątku PGE Dystrybucja S.A. Wszystkie stacje transformatorowe zlokalizowane na terenie gminy poza stacją Mirzec UG są stacjami napowietrznymi.

Długość linii napowietrznych i kablowych na terenie gminy Mirzec:

Wyszczególnienie	Długość [km]
Linie napowietrzne niskiego napięcia	66,7
Linie kablowe niskiego napięcia	6,33
Linie napowietrzne średniego napięcia (SN)	71,75
Linie kablowe średniego napięcia (SN)	0,27
Linie napowietrzne wysokiego napięcia (WN)	Brak danych

(Źródło: Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Mirzec - opracowane na lata 2015-2031)

Większość linii zarówno średniego jak i niskiego napięcia znajduje się w dobrym stanie technicznym. W najbliższych latach nie przewidujemy inwestycji związanych z przebudową linii SN.

INFRASTRUKTURA TELEFONIKACYJNA

Na terenie Mirca zainstalowano centralę automatyczną o pojemności 988 numerów. Połączona została ona linią światłowodową ze Starachowicami. Dzięki w/w centrali oraz zainstalowanej w miejscowości Grzybowa Górna (gm. Skarżysko Kościelne) centrali automatycznej o pojemności 488 numerów, na terenie gminy Mirzec funkcjonuje łączność telefoniczna. Linie kablowe i napowietrzne poprowadzono wzdłuż ciągów drogowych.

Na gruntach sołectwa Mirzec I zlokalizowany jest przekaźnik telefonii komórkowej.

OŚWIETLENIE ULICZNE

W ramach rewitalizacji planuje się dokonanie wymiany oświetlenia sodowego na oświetlenie ledowe, co winno przyczynić się do zwiększenia efektywności energetycznej całej sieci oświetlenia ulicznego na obszarze rewitalizacji: Mirzec I i Mirzec II oraz poprawę estetyki i jakości oświetlenia i bezpieczeństwa komunikacyjnego, zarówno dla ruchu samochodowego jak i ruchu pieszego.

2.1.7. INFRASTRUKTURA DROGOWA

Podstawowy układ komunikacyjny gminy Mirzec o znaczeniu ponadlokalnym stanowi droga wojewódzka Nr 744 Radom – Wierzbica - Starachowice (dł. 16,9 km), 13 odcinków dróg powiatowych o łącznej długości 54,2km oraz 33 odcinki dróg gminnych o łącznej długości 41,3 km.

Przebieg dróg powiatowych na terenie Gminy Mirzec:

Nr ewid. drogi	Stary nr ewid. drogi	Nazwa drogi i opis przebiegu
0557 T	15853	<u>Nazwa drogi:</u> Skarżysko Kamienna - Mirzec <u>Przebieg drogi:</u> odc. (Grzybowa Góra) gr. admin. powiatu – Gadka – Mirzec Ogrody –Mirzec - do dr. woj. nr 744
0558 T	15854	<u>Nazwa drogi:</u> (Zbijów Duży) – gr. woj. świętokrzysk. – Jagodne – Grzybowa Góra

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC
NA LATA 2016-2022

		<u>Przebieg drogi:</u> odc. (Zbijów Duży) gr. woj. świętokrzys., gr. powiatu – Jagodne – gr. administr. powiatu (Grzybowa Góra)
0559 T	15855	<u>Nazwa drogi:</u> <i>Jagodne - Gadka</i> <u>Przebieg drogi:</u> od dr. powiat. nr 0558 T – Jagodne – Gadka – do dr. powiat. nr 0557 T
0560 T	15856	<u>Nazwa drogi:</u> <i>Podkowałów – Mirzec – Poddąbrowa</i> <u>Przebieg drogi:</u> od dr. dojazdowej do pól – Podkowałów – Mirzec – Poddąbrowa – do dr. powiat. nr 0561 T
0561 T	15857	<u>Nazwa drogi:</u> <i>Mirzec (Ogrody) – Poddąbrowa – Tychów Stary – dr. woj. nr 744</i> <u>Przebieg drogi:</u> od dr. powiat. nr 0557 T – Mirzec Ogrody – Poddąbrowa – Malcówki – Tychów Stary – od dr. woj. nr 744
0563 T	15858	<u>Nazwa drogi:</u> <i>Mirzec – Wąchock</i> <u>Przebieg drogi:</u> odc. od dr. woj. nr 744 – Mirzec – ul. Langiewicza – Wąchock, ul. Radomska – ul. Kolejowa – do dr. kraj nr. 42
0564 T	15859	<u>Nazwa drogi:</u> <i>przez wieś Malcówki</i> <u>Przebieg drogi:</u> od dr. woj. nr 744 – Mirzec – przez wieś Malcówki – do dr. powiat. nr 0561 T
0565 T	15860	<u>Nazwa drogi:</u> <i>Tychów Nowy – Ostrożanka</i> <u>Przebieg drogi:</u> od m. Tychów Nowy – przez wieś (wspólny przebieg z drogą powiat. nr 0566 T od drogi do ujęcia wody w m. Trębowiec do skrzyżowania z dr. powiat. nr 0566 T w kierunku m. Seredzice) – Ostrożanka przez wieś – do dr. powiat. nr 0567 T
0566 T	15861	<u>Nazwa drogi:</u> <i>(Seredzice) gr. woj. świętokrzyskiego – Tychów Nowy – Tychów Stary</i> <u>Przebieg drogi:</u> (Seredzice) gr. administr. woj. świętokrz., gr. powiatu – Tychów Nowy (wspólny przebieg z dr. powiat. nr 0565 T do skrzyżowania z dr. do ujęcia wody w m. Trębowiec) – Tychów Stary – do dr. woj. nr 744
0567 T	15862	<u>Nazwa drogi:</u> <i>Tychów Stary – Ostrożanka – Małyszyn – gr. woj. świętokrzysk. (Pastwiska)</i> <u>Przebieg drogi:</u> od dr. woj. nr 744 – Tychów Stary – Ostrożanka – Małyszyn Górny – gr. powiatu, gr. woj. świętokrz. (Pastwiska)
0568 T	15863	<u>Nazwa drogi:</u> <i>Małyszyn Górny – Małyszyn Stary</i> <u>Przebieg drogi:</u> od dr. powiat. nr 0567 T – Małyszyn Górny – Małyszyn Stary – do dr. powiat. nr 0567 T
0569 T	15864	<u>Nazwa drogi:</u> <i>Trębowiec Duży – Czerwona - Mirzec</i> <u>Przebieg drogi:</u> od dr. powiat. nr 0570 T – Trębowiec Duży – Czerwona – Mirzec Podborki – do dr. woj. nr 744
0570 T	15865 15866	<u>Nazwa drogi:</u> <i>Osiny – Mokre Niwy – Krupów – Trębowiec Duży – gr. woj. świętokrzysk. (Zbijów Mały)</i> <u>Przebieg drogi:</u> od dr. gminnej (byłej dr. powiat. nr 0571 T) – Osiny – Mokre Niwy – Krupów – Trębowiec Duży – skrzyżowanie z dr. woj. nr 744 – Trębowiec Duży – gr. administr. powiatu, gr. woj. świętokrzysk. (Zbijów Mały)

(Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych w Starachowicach)

Na terenie gminy nie ma transportu kolejowego. Najbliższe stacje kolejowe znajdują się w Skarżysku - Kamiennej, Wąchocku i Starachowicach, co powoduje, że podstawowe potrzeby w zakresie obsługi komunikacyjnej są zaspokajane przez transport samochodowy. Publiczną komunikację samochodową zapewniają państwowe przedsiębiorstwa komunikacji samochodowej, autobusy komunikacji miejskiej oraz coraz częściej obsługa sprawowana przez prywatnych przewoźników.

2.1.8. INFRASTRUKTURA KULTURY I SPORTU

BIBLIOTEKA I OŚRODEK KULTURY GMINY MIRZEC (Mirzec Majorat 12)

Biblioteka i Ośrodek Kultury gminy Mirzec, zgodnie z ustawą o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej z dnia 25.10.1991 r. z późn. Zm. Od 01.07.2013 r. prowadzi działalność, jako instytucja kultury, której organem prowadzącym jest Gmina Mirzec. Działa na podstawie statutu uchwalonego przez Radę Gminy w Mircu z dnia 24 kwietnia 2013 roku Uchwała nr XXXII/190/2013.

W skład BiOKil w Mircu wchodzi placówka główna w Mircu Majorat 12 oraz:

- Centrum Twórczości Ludowej w Osinach;
- Klub Aktywności Wiejskiej w Tychowie Starym;
- Świetlica Sołecka „Activ – Małyszyn Górny dla Ciebie” w Małyszynie Górnym;
- Scena plenerowa wraz z amfiteatrem w Mircu.

W roku 2013 Gminny Dom Kultury i Integracji w Mircu był w fazie organizacji, budynek przeznaczony na jego działalność został oddany do użytku w lutym 2014 r.

Z danych statystycznych wynika, iż łączna liczba osób, które skorzystały z GDKil w Mircu oraz jego placówek to 9474 osoby. W tym:

MIRZEC	1846 osób
- warsztaty plastyczne dla dzieci	214 osób
- zajęcia fitness dla dorosłych	118 osób
- zajęcia dla przedszkolaków	32 osoby
- gry i zabawy dowolne	1482 osoby
MAŁYSZYN	1673 osoby
- zajęcia plastyczne, rękodzieło, zajęcia dowolne	1355 osób
- gry i zabawy (X-box)	185 osób
- zajęcia muzyczne	76 osób
- spotkania wiejskie	57 osób
OSINY	4183 osoby
- kafejka internetowa i sala gier	3155 osób
- odwiedziny w Izbie Regionalnej	201 osób
- zajęcia rytmiczne	332 osób
- zajęcia rękodzielnicze	202 osoby
- zajęcia muzyczne	293 osoby

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC NA LATA 2016-2022

TYCHÓW STARY	1772 osoby
- warsztaty plastyczne	341 osób
- warsztaty kulinarne	82 osób
- warsztaty muzyczne	14 osób
- ogniska organizowane wspólnie z SP Tychów Stary	122 osób
- gry i zabawy dowolne (bilard, tenis stołowy)	1213 osób

(Źródło: Gminny Dom Kultury i Integracji w Mircu)

Imprezy organizowane w roku 2014:

Lp.	IMPREZA	DATA	Współorganizator	Miejsce
1.	NIECH KOŁĘDA SIĘ NIESIE	04.01.2014	CTL, KGW OSINY	CTL OSINY
2.	FINAŁ WOŚP	12.01.2014	CTL OSINY	CTL OSINY
3.	OTWARCIE GDKiI w MIRCU	30.01.2014	GDKiI w MIRCU	GDKiI w MIRCU
4.	ZAPUSTY NA LUDOWO	22.02.2014	CTL, KGW OSINY	CTL OSINY
5.	OKRĘŻNA NA DARCIE PIERZA	27.02.2014	CTL, KGW OSINY	CTL OSINY
6.	ROZSTRZYGNIECIE KONKURS NA STROIK WIELKANOCNY	04.2014	CTL, KGW OSINY	CTL OSINY
7.	ROZCHODZKA KONSTYTUCJI 3 MAJA	03.05.2014	GDKiI i UG w MIRCU	KOŚCIÓŁ PARAFIALNY W MIRCU
8.	OTWARCIE TERENÓW REWITALIZACYJNYCH MIRCA POŁĄCZONE Z FESTYNEM: GMINNY DZIEŃ DZIECKA.	01.06.2014	GDKiI w MIRCU, GBP, SP I PRZEDSZKOLE Z TERENU GMINY MIRZEC, GIMNAZJUM, GOPS	AMFITEATR W MIRCU
9.	SOBÓTKA NA LUDOWO	22.06.2014	GDKiI w MIRCU, CTL I WSZYSTKIE KGW	OSINY - PLENER
10.	OSIŃSKIE ŚPIEWANIE NA POCZĄTEK LATA	29.06.2014	CTL, KGW OSINY	CTL OSINY
11.	MIRZECKI FESTIWAL LUDOWY	16.07.2014	LGD, GDKiI w MIRCU	AMFITEATR W MIRCU
12.	BIESIADA NA LUDOWO	17.07.2014	LGD, GDKiI w MIRCU	ŚWIETLICA SOŁECKA W MALYSZYNIE
13.	DOŻYŃKI POWIATOWE	24.07.2014	GDKiI w MIRCU, POWIAT STARACHOWICKI	AMFITEATR W MIRCU
14.	OGNISKO DLA DZIECI ZE SP W TYCHOWIE STARYM	06.09.2014	SP W TYCHOWIE STARYM, KAW W TYCHOWIE STARYM	KWA W TYCHOWIE STARYM
15.	ROZCHODZKA BITWY POD TYCHOWEM	16.09.2014	SP W TYCHOWIE STARYM, GDKiI w MIRCU, POWIAT STARACHOWICKI, OSP TYCHÓW STARY	PRZY POMNIKU W LESIE STARACHOWICKIM
16.	ŚWIĘTO PIECZONEGO ZIEMIANKA	20.09.2014	GDKiI w MIRCU, CTL, KGW OSINY, OSP OSINY	OSINY - PLENER
17.	POŻEGNANIE LATA	28.09.2014	GDKiI w MIRCU, GOPS	AMFITEATR W MIRCU
18.	WIECZÓR POEZJI I PIEŚNI LUDOWEJ	12.10.2014	CTL, KGW OSINY	CTL OSINY
19.	Z PIEŚNIĄ PRZEZ DZIEJE POLSKI	08.11.2014	CTL, KGW OSINY	CTL OSINY

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC NA LATA 2016-2022

20.	OTWARCIE REMIZY W GADCE	09.11.2014	LGD, OSP GADKA, SP GADKA	REMIZA W GADCE
21.	ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI	11.11.2014	GDKi i UG W MIRCUCU	KOŚCIÓŁ PARAFIALNY W MIRCUCU
22.	KONCERT ŚWIĄTECZNY	18.12.2014	GDKi w MIRCUCU	GDKi w MIRCUCU
23.	WIGILIA – INSCENIZACJA PRZYGOTOWANA DO NAGRANIA DLA TELEWIZJI KIELCE	18.12.2014	CTL, KGW OSINY	CTL OSINY

(Źródło: Gminny Dom Kultury i Integracji w Mircu)

Ogółem we wszystkich imprezach organizowanych i współorganizowanych przez Gminny Dom Kultury i Integracji w Mircu, wzięło udział ok 3000 osób.

GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA

Gminna Biblioteka Publiczna w Mircu zgodnie z ustawą o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej z dnia 25.10.1991 r. z późn. zmianami od 01.01.2007 r. prowadzi działalność jako instytucja kultury, której organem prowadzącym jest Gmina Mirzec. Działa na podstawie statutu uchwalonego przez Radę Gminy w Mircu z dnia 04 grudnia 2006 roku nr II/15/2006.

W skład Gminnej Biblioteki Publicznej w Mircu wchodzi placówka główna w Mircu oraz 3 filie w:

- Gadce,
- Tychowie Starym,
- Małyszynie.

ROK	CZYTELNICY	WYPOŻYCZENIA	ODWIEDZINY
2013	885	13 293 WOLUMINY	7652
2014	879	12 821 WOLUMINY	8319

(Źródło: Gminna Biblioteka Publiczna w Mircu)

ROK	Spotkania z czytelnikami	Ilość uczestników
2013	82	1108 osób
2014	82	911 osób

(Źródło: Gminna Biblioteka Publiczna w Mircu)

Oprócz podstawowych zadań, jakimi jest: gromadzenie, opracowywanie i wypożyczanie książek i umożliwianie bezpłatnego dostępu do Internetu, Gminna Biblioteka Publiczna w Mircu prowadzi także działalność kulturalno- oświatową. W ramach takiej działalności organizuje spotkania dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

ROK	Ilość spotkań	Ilość uczestników
2013	34	911
2014	82	Brak danych

(Źródło: Gminna Biblioteka Publiczna w Mircu)

INFRASTRUKTURA SPORTU

Na terenie gminy istnieją obiekty sportowe, na których odbywają się liczne zawody i rozgrywki.

Dynamiczny rozwój sportu datuje się od roku 1997, kiedy to zorganizowane zostały piłkarskie rozgrywki o Puchar Wójta, który zdobyła drużyna LZS-u z Gadki, pokonując w finale LZS z Tychowa Starego 4:0.

Powodzenie rozgrywek skłoniło władze gminy do zorganizowania ligi piłkarskiej, w której uczestniczyły zespoły z każdej wsi leżącej na terenie gminy. Pierwszym mistrzem został zespół z Gadki.

W roku 2012 założone zostało Mirzeckie Towarzystwo Sportowe "Leonard", którego prezesem został Jerzy Miśkiewicz.

Na terenie Gminy Mirzec działa także Uczniowski Klub Sportowy "Ibis", 27-220 Mirzec 10, przy Publicznym Gimnazjum w Mircu.

Program „Moje Boisko – Orlik 2012” zakłada budowę ogólnodostępnych, bezpłatnych kompleksów boisk sportowych wraz z szatniami i zapleczem socjalnym, w każdej gminie na terenie całego kraju. Założeniem Programu jest udostępnienie dzieciom i młodzieży nowoczesnej infrastruktury sportowej w celu aktywnego uprawiania sportu. Także Gmina Mirzec posiada taki kompleks - Mirzec – Mirzec Majorat 12.

Zimą w sali gimnastycznej w Mircu odbywają się liczne turnieje piłkarskie, siatkarskie oraz tenisa stołowego. Rozgrywany jest również wieloetapowy turniej o miano najbardziej usportowionej gminy Mirzec. Głównym organizatorem imprez jest pasjonat sportu, nauczyciel wychowania fizycznego z Gimnazjum Publicznego w Mircu - mgr Przemysław Strabanik.

Prowadzone są także zajęcia z:

- siatkówka dla chłopców i dziewcząt;
- siatkówka – reprezentacja gminy;
- tenis stołowy - reprezentacja gminy;
- tenis stołowy dziewcząt;
- piłka nożna dziewcząt.

2.1.9. OCHRONA ZABYTEKÓW – OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTEKÓW ORAZ OBJĘTE OCHRONĄ KONSERWATORSKĄ NA MOCY OBOWIĄZUJĄCYCH PLANÓW MIEJSCOWYCH, WYKAZ ZABYTEKOWYCH OBIEKTÓW

Gmina Mirzec charakteryzuje się niskim stopniem zachowania substancji zabytkowej. Zespoły urbanistyczno-architektoniczne i poszczególne obiekty oraz stanowiska archeologiczne stanowiące dziedzictwo kulturowe gminy objęte są ochroną Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach.

Zgodnie z obowiązującym Miejscowy Planem Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Mirzec (Uchwała nr XLIII/233/2010 Rady Gminy w Mircu z dnia 16 lipca 2010 r.), ustalającym granice i zasad zagospodarowania terenów i obiektów dóbr kultury podlegających ochronie, zachowaniem i ochroną dóbr kultury wpisanych do rejestru zabytków objęte są:

- 1) Kapliczka św. Jana Nepomucena w Mircu, - drewniana, XIX wiek, gruntownie przebudowana w 1980 r. - nr rejestru 822;
- 2) Kościół pod wez. św. Leonarda w Mircu - murowany, XIX w. budowa ok. 1844-1850 r. – nr rejestru 183;

Dla tych obiektów obowiązują następujące ustalenia:

- 1) na wszelkie prace wykonywane w wyżej wymienionych obiektach i ich otoczeniu wymagane jest uzgodnienie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
- 2) sprawowanie opieki nad zabytkiem oraz jego otoczeniem musi umożliwiać prowadzenie badań architektonicznych, konserwatorskich i restauratorskich;
- 3) w otoczeniu zabytków nowa zabudowa gabarytami i sposobem kształtowania powinna nawiązywać do miejscowej tradycji architektonicznej.

Obiekty wpisane do ewidencji zabytków pokazuje poniższa tabela:

Lp.	Miejscowość Nr	Rodzaj obiektu	Okres powstania obiektu	Właściciel
1.	Małyszyn Górny 112	dom drewniany	1923r.	J. Burakowska
2.	Małyszyn Górny 113	dom drewniany	ok. 1920 r.	A. Adamus
3.	Mirzec	Cmentarz parafialny, (teren w granicach ogrodzenia)		
4.	Mirzec	Cmentarz parafialny, stary (teren w granicach ogrodzenia)		
5.	Mirzec	kapliczka przy drodze do Tychowa – murowana	XIX w. 1859 r.	
6.	Mirzec 39	kuźnia drewniana	XX w. ok. 1930r.	M. Rafalska
7.	Mirzec	Szkoła, - murowana	1938 – 1939 r.	
8.	Mirzec	Urząd Gminy – obecnie świetlica środowiskowa, Policja, Biblioteka murowany	XX w. 1922 r.	
9.	Mirzec	Zespół dworu: a) willa drewniana obecnie zamieszkała, po remoncie), b) spichlerz murowany (obecnie magazyn), c) park – (pozostałości)	4 ćw. XIX w. na fundamentach dworu z XIX w. XIX w. przebudowany I poł. XIX w. cz. przebudowany w 1952 r. XIX w.	B. Żaczek
10.	Mirzec	Zespół kościoła parafialnego pod wez. św. Leonarda: a) dzwonnica murowana, b) ogrodzenie murowane	XIX w. ok. 1850 r. II poł. XIX w.	
11.	Mirzec Poduchowny 17	dom murowany	Początek XX w.	J. Działak

12.	Osiny 89	dom drewniany	XIX w. ok. 1860 r.	S. Kowalski
13.	Osiny 51	dom, drewniany	XX w.	K. Michalczak
14.	Ostrożanka	Zagroda młynarska: a) kurnik, szach, (obecnie budynek gospodarczy) b) młyn, (motorowy II), szach – drewniany (obecnie nieużytkowany)	XX w. ok. 1930r. XX w. ok. 1947r.	Gmina Mirzec
15.	Trębowiec Duży 51	piwnica murowana	XIX w.	F. Barszcz
16.	Trębowiec Duży 45	Zagrody: a) piwnica mur – ziem. b) stodoła drewniana	k. XIX w. XX w. ok. 1930r.	W. Dzik

Dla tych obiektów obowiązują następujące ustalenia:

- 1) na wszelkie prace wykonywane w wymienionych obiektach i ich otoczeniu wymagane jest uzyskanie opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
- 2) sprawowanie opieki nad zabytkiem oraz jego otoczeniem musi umożliwiać prowadzenie badań architektonicznych, konserwatorskich i restauratorskich;
- 3) nowa zabudowa gabarytami i sposobem kształtowania nie może dominować nad zabudową historyczną i powinna nawiązywać do niej formą i skalą, czerpać z miejscowej tradycji architektonicznej;
- 4) wszelka działalność inwestycyjna musi uwzględniać istniejące związki przestrzenne i funkcjonalne.

Miejsca pamięci narodowej, dla których ustalono ochronę na terenie gminy Mirzec to:

- 1) Gadka – pomnik ofiar egzekucji w 1943 r.;
- 2) Mirzec II:
 - mogiła żołnierzy Wojska Polskiego poległych w 1939r. – cmentarz katolicki,
 - mogiła partyzantów i ofiar terroru z 1943 – cmentarz katolicki,
 - pomnik ofiar wojny 1939 – 1945 r. – skwer,
 - mogiły 22 żołnierzy armii niemieckiej, poległych w 1915r.;
- 3) Tychów Stary:
 - mogiła ofiar egzekucji w 1943 r. – mogiła na skraju lasu
 - mogiła partyzantów z 1944 r. – mogiła w głębi lasu przy drodze do Starachowic.

Ponadto ustalone jest zachowanie i ochrona według zasad dla stanowisk archeologicznych podlegających ochronie archeologicznej biernej oraz obszarów (śladów - pozostałości) starożytnego górnictwa i hutnictwa.

STANOWISKA ARCHEOLOGICZNYCH PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE ARCHEOLOGICZNEJ BIERNEJ:

- 1) na etapie realizacji inwestycji związanych z pracami ziemnymi w strefach ochrony archeologicznej obowiązuje uzgadnianie wszelkiej działalności inwestycyjnej z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków;

- 2) prace ziemne na obszarze stref ochrony archeologicznej należy objąć nadzorem lub wyprzedzającymi inwestycje badaniami ratowniczymi prowadzonymi na koszt inwestora;
- 3) w trakcie prowadzenia prac ziemnych (w tym także na terenach upraw polowych, budowie dróg, uzbrojenia komunalnego, obiektów kubaturowych itp.) przypadkowe odkrycia obiektów archeologicznych – zgodnie z przepisami szczególnymi należy zabezpieczyć a fakt ten zgłosić do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
- 4) w strefie ochrony archeologicznej obowiązuje zakaz dewastacji terenu poprzez wybiórkę piasku i wszelkie zmiany w ukształtowaniu terenu;
- 5) prace ziemne należy poprzedzić uzyskaniem pozwolenia w zakresie ochrony zabytków archeologicznych Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

OBSZARY (ŚLADÓW - POZOSTAŁOŚCI) STAROŻYTNEGO GÓRNICTWA I HUTNICTWA we wsiach: Małyszyn, Ostrożanka, Tychów Stary, Tychów Nowy, Mirzec I i Mirzec II:

- a) w trakcie prowadzenia prac ziemnych (w tym także na terenach upraw polowych, budowie dróg, uzbrojenia komunalnego, obiektów kubaturowych itp.) przypadkowe odkrycia obiektów archeologicznych – zgodnie z przepisami szczególnymi należy zabezpieczyć a fakt ten zgłosić do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- b) zakaz dewastacji terenu poprzez wybiórkę piasku i zmiany w ukształtowaniu terenu,
- c) w przypadku realizacji ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego gminy, kolidujących z istnieniem śladów starożytnego górnictwa i hutnictwa, muszą one być poddane badaniom sondażowym i ratowniczym.

2.2. SFERA GOSPODARCZA

2.2.1. STRUKTURA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON gospodarki Gminy Mirzec w 2014r. wynosiła 469, co stanowi tylko 6,49 % w skali całego powiatu.

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W REJESTRZE REGON W 2014 R.		
	Powiat	Gmina
Ogółem	7226	469
w tym w sektorze: rolniczym	102	13
przemysłowym	861	68
budowlanym	872	72
na 10 tys. ludności	781	560
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności	607	491

(Źródło: <http://kielce.stat.gov.pl>)

Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba podmiotów wpisywanych do rejestru Regon systematycznie zwiększa się, co świadczy pozytywnie o rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy i wskazują na siłę potencjału gospodarki. Zdecydowana większość jednostek wpisanych do Rejestru to jednostki sektora prywatnego – 96,16%.

Jednostka terytorialna	ogółem		
	ogółem		
	2012	2013	2014
	-	-	-
Gmina Mirzec	409	451	469

(Źródło: Bank Danych Lokalnych)

Jednostka terytorialna	sektor publiczny		
	ogółem		
	2012	2013	2014
	-	-	-
Gmina Mirzec	17	18	18

(Źródło: Bank Danych Lokalnych)

Jednostka terytorialna	sektor prywatny		
	ogółem		
	2012	2013	2014
	-	-	-
Gmina Mirzec	392	433	451

(Źródło: Bank Danych Lokalnych)

2.2.2. OBSZARY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ W GMINIE

Pośród wszystkich podmiotów gospodarki narodowej przeważają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 87,63 % ogółu podmiotów.

Najczęściej są to małe firmy rodzinne, które niestety nie generują dużej liczby miejsc pracy.

Największą dynamikę rozwojową w gospodarce Gminy Mirzec wykazuje sektor handlu oraz usług. Przedmiotem działalności usługowej na terenie gminy jest przede wszystkim budownictwo i transport. Rzemiosło reprezentowane jest głównie przez stolarstwo. Na terenie gminy Mirzec brak jest dużych zakładów tworzących miejsca pracy, przez co większość mieszkańców dojeżdża do zakładów pracy w pobliskich gminach.

Działalność gospodarcza w Gminie Mirzec w ponad 30% skoncentrowana jest na terenie centralnych sołectw Gminy Mirzec: sołectwa Mirzec I i sołectwa Mirzec II. I tak na terenie sołectwa Mirzec I działa 37 podmiotów gospodarczych, a na terenie sołectwa Mirzec II działa 43 podmioty gospodarcze.

2.3. SFERA SPOŁECZNA

2.3.1. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA

Gminę Mirzec tworzy 10 sołectw obejmując obszar 111,10 km². W 2015 r. gminę zamieszkiwało 8 422 mieszkańców.

Sołectwo	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 rok
Mirzec I	1281	1304	1298	1325
Mirzec II	895	903	899	837
Trębowiec	574	570	572	572
Osiny	897	886	891	896
Gadka	1254	1248	1241	1221
Tychów Stary	866	854	857	839
Ostrożanka	432	440	433	433
Małyszyn	975	960	952	933
Tychów Nowy	851	831	824	807
Jagodne	591	585	571	559
OGÓŁEM	8616	8581	8538	8422

(Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Mircu)

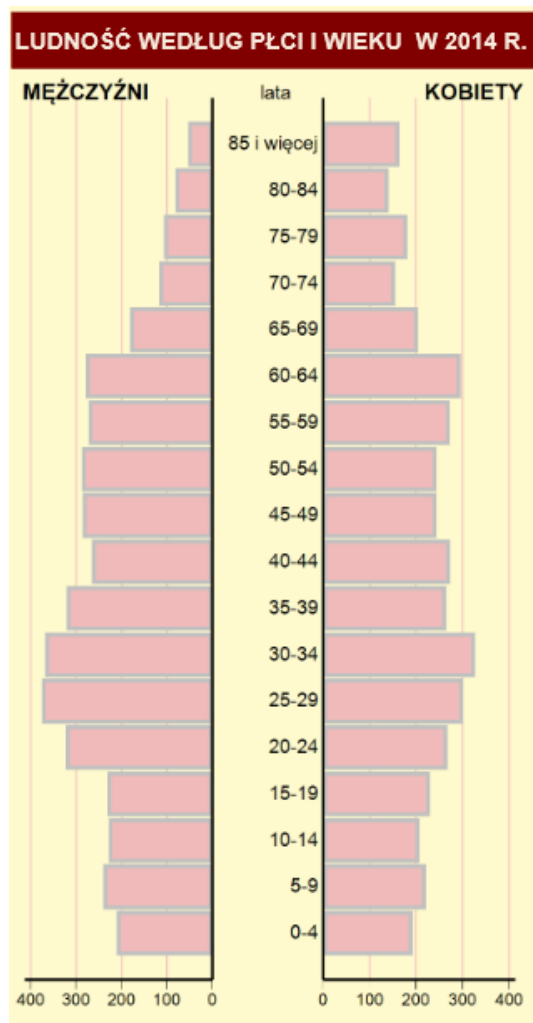
Statystyki mieszkańców według płci na przestrzeni lat 2012 – 2014 przedstawia się następująco:

	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Mężczyzna	4300	4298	4267
Kobieta	4316	4283	4271
OGÓŁEM	8616	8581	8538

(Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Mircu)

Po przeanalizowaniu powyższych danych obecnie w Gminie Mirzec zaobserwować można prawie równomierny rozkład ludności pod względem płci, liczba kobiet przewyższa minimalnie liczbę mężczyzn (0,02%).

Struktura ludności według wieku i płci w 2014 roku (Źródło: <http://kielce.stat.gov.pl>)

Gęstość zaludnienia według danych GUS za rok 2014 wynosi 75 osób na km². Pod względem zaludnienia Gmina Mirzec zajmuje 4 miejsce (na 5 gmin) spośród gmin powiatu starachowickiego a 45 miejsce w województwie świętokrzyskim.

Statystyka mieszkańców wg wieku i płci w 2015 roku			
WIEK	MEZCZYZN	KOBIET	OGÓŁEM
0-2	119	116	235
3	39	38	77
4-5	95	80	175
6	54	52	106
7	60	33	93

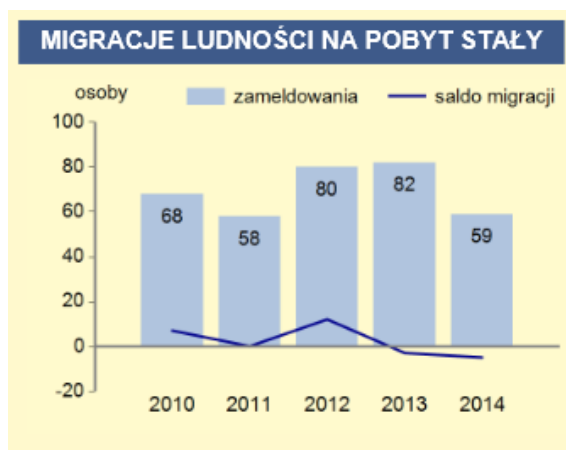

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC NA LATA 2016-2022

8-12	212	207	419
13-15	138	130	268
16-17	84	70	154
18	39	52	91
19-65	2864	0	2864
19-60	0	2344	2344
>65	506	0	506
>60	0	1090	1090
OGÓŁEM	4210	4212	8422

(Źródło: Dane z Urzędu Gminy w Mircu)

Na dzień 31.12.2015 roku najwięcej osób zamieszkuje sołectwa: Mirzec I (1325 osób) i Gadka (1221 osób), natomiast najmniej w sołectwie Ostrożanka (433 osoby). W 2015 roku Gminę Mirzec zamieszkiwało 8422 osoby.

(Źródło: <http://kielce.stat.gov.pl>)

Statystyki obrazujące strukturę wiekową społeczeństwa Gminy Mirzec przedstawiają dane, które można uznać za korzystne, jednak obserwacja zachodzących w tym obszarze zmian pozwala zauważyć negatywne procesy, wpisujące się w ogólnopolską tendencję starzenia się społeczeństwa.

Jednostka terytorialna	przyrost naturalny na 1000 ludności		
	2012	2013	2014
Gmina Mirzec	-2,4	-2,7	-3,3

(Źródło: Bank Danych Lokalnych)

Przyrost naturalny w 2014 r. w Gminie Mirzec był ujemny (-3,3) i jak widać na przestrzeni 2 lat (2012-2014) niestety nadal spada.

2.3.2. POZIOM I STRUKTURA BEZROBOCIA REJESTROWEGO

Według danych GUS oraz PUP w Starachowicach bezrobocie na terenie Gminy Mirzec w ostatnich latach zmniejsza się i na koniec roku 2014 wynosiło 9,1 %.

	Jednostka miary	2012	2013	2014
BEZROBOCIE REJESTROWANE				
Bezrobotni zarejestrowani wg płci				
ogółem	osoba	613	597	470
mężczyźni	osoba	339	333	251
kobiety	osoba	274	264	219
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci				
ogółem	%	11,8	11,5	9,1
mężczyźni	%	11,7	11,5	8,7
kobiety	%	11,8	11,4	9,5
PRACUJĄCY WEDŁUG INNEGO PODZIAŁU NIŻ PKD				
Pracujący wg płci				
ogółem	osoba	389	389	375
mężczyźni	osoba	106	97	87
kobiety	osoba	283	292	288
Pracujący na 1000 ludności				
ogółem	osoba	46	46	45

(Źródło: Bank Danych Lokalnych)

Dane dotyczące rynku pracy w Gminie Mirzec na tle powiatu starachowickiego przedstawiają się następująco:

WYBRANE DANE O RYNKU PRACY^a W 2014 R.		
	Powiat	Gmina
Pracujący ^b	18665	375
Bezrobotni zarejestrowani	5527	470
w tym kobiety w %	45,6	46,6
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w %	9,7	9,1
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym w %	9,6	9,5

(Źródło: <http://kielce.stat.gov.pl>)

Według danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Starachowicach z listopada 2015 r. stan bezrobocia wynosił 370 osób w tym 159 osób to kobiety.

OGÓŁEM (dane z listopada 2015 r.)	370
W tym posiadających gospodarstwo role	92
Osoby w okresie 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	16

Bez kwalifikacji zawodowych	72
Bez doświadczenia zawodowego	64

(Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Starachowicach)

Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy	334
- do 30 roku życia	112
- długotrwale bezrobotne	212
- powyżej 50 roku życia	95

(Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Starachowicach)

2.3.3. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwo publiczne, jako jedno z zadań własnych gminy jest realizowane przez Urząd Gminy i dyrektorów (kierowników) podległych jednostek organizacyjnych we współdziałaniu ze służbami powiatu starachowickiego, Komendą Powiatową Policji i Komendą Powiatową PSP.

W gminie powołany został Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego, któremu przewodniczy Wójt Gminy i koordynuje wszystkie zadania w powyższym zakresie.

POLICJA

Ogółem w 2013 roku w tzw. 7 podstawowych kategoriach na terenie Gminy Mirzec stwierdzono 36 przestępstw, z których wykryto sprawców w 6 przypadkach z wykrywalnością na poziomie 16,7%. Analogicznie w roku 2014 stwierdzono 33 przestępstwa, a wykryto 12 z wykrywalnością wynoszącą 36,4%.

	2013			2014		
	stwierdzone	wykryte	wykrywalność	stwierdzone	wykryte	wykrywalność
Kradzież	18	5	27,8%	12	5	41,7%
Włamanie	11	0	0	11	2	18,2%
Kradzież pojazdu	0	0	0	0	0	0
Zniszczenie mienia	6	1	16,7%	6	2	33,3%
Bójka/pobicie	0	0	0	0	0	0
Uszkodzenie ciała	1	0	0	4	3	75%
Rozbój/wymuszenie	0	0	0	0	0	0
RAZEM	36	6	16,7%	33	12	36,4%

(Źródło: Dane z Komendy Powiatowej Policji w Starachowicach)

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC NA LATA 2016-2022

W przypadku przestępstw narkotykowych statystyki dla Gminy Mirzec przedstawiają się następująco:

	2013			2014		
	stwierdzone	wykryte	wykrywalność	stwierdzone	wykryte	wykrywalność
Posiadanie narkotyków odurzających	3	2	66,7%	1	1	100%
Udzielanie środków odurzających	6	6	100%	0	0	0

(Źródło: Dane z Komendy Powiatowej Policji w Starachowicach)

Na terenie Gminy Mirzec w 2013 r. odnotowano ogółem 529 interwencji, 438 z nich dotyczyło interwencji publicznych, a 91 interwencji domowych. W tym samym okresie w 2014 r. podejmowanych interwencji na terenie Gminy Mirzec było 523 z tego 456 interwencji w miejscu publicznym, a 67 interwencji domowych. Interwencje publiczne z reguły dotyczyły wykroczeń porządkowych, przeciwko porządkowi publicznemu i z Ustawy o wychowaniu w trzeźwości.

INTERWENCJE	2013	2014
Domowe	91	67
W miejscu publicznym	438	456
RAZEM	529	523

(Źródło: Dane z Komendy Powiatowej Policji w Starachowicach)

Statystyki dotyczące bezpieczeństwa w ruchu drogowym na terenie Gminy Mirzec przedstawia poniższa tabela:

	2013	2014
Wypadki	8	7
Kolizje	46	49
Zabici	1	0
Ranni	7	7
Ogółem zdarzeń	62	63

(Źródło: Dane z Komendy Powiatowej Policji w Starachowicach)

W 2013 roku zarejestrowano 40 (36 Policja, 4 GOPS) Niebieskich Kart w związku z przemocą stosowaną wśród rodzin na terenie Gminy Mirzec, a w roku 2014 było ich 28 (tylko Policja).

Gmina Mirzec nie posiada stałego Komisariatu Policji. Przy Urzędzie Gminy działa Policyjny Punkt przyjęć Interesantów w Mircu, czynny dwa razy w tygodniu. W roku 2014 w Punkcie tym zostało przyjętych 78 osób.

STRAŻ POŻARNA

W Gminie Mirzec funkcjonuje 8 Jednostek OSP, w tym 5 jednostek wchodzi w skład Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (OSP Gadka, Mirzec, Osiny, Ostrożanka i Tychów Stary), a pozostałe 3 jednostki (OSP Jagodne, Trębowiec, Tychów Nowy) wykonują zadania tylko na rzecz gminy.

Zestawienie wyjazdów Jednostek OSP w latach 2013-2014 przedstawia się następująco:

Jednostka OSP	Ilość zdarzeń	
	2013	2014
OSP Gadka	16	23
OSP Jagodne	1	9
OSP Mirzec	17	31
OSP Osiny	18	17
OSP Ostrożanka	9	10
OSP Trębowiec	11	4
OSP Tychów Nowy	0	2
OSP Tychów Stary	13	9
RAZEM	85	105

(Źródło: Dane pozyskane z Urzędu Gminy w Mircu)

2.3.4. OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

OCHRONA ZDROWIA

Samodzielny Zakład Opieki Zdrowotnej w Mircu swoją działalność prowadzi w dwóch ośrodkach zdrowia w Mircu i Jagodnem, od poniedziałku do piątku.

Udziela świadczeń w następujących zakresach:

- podstawowa opieka zdrowotna (ambulatoryjna i domowa);
- stomatologia;
- specjalistyczna opieka zdrowotna w zakresie ginekologii.

	Jednostka miary	2011	2012	2013	2014
PRZYCHODNIE - AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA (STAN W DNIU 31 XII)					
Przychodnie					
ogółem	ob.	2	2	2	2
publiczne	ob.	2	-	-	-
przychodnie na 10 tys. ludności	ob.	2	2	2	2

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC NA LATA 2016-2022

Przychodnie podległe samorządowi terytorialnemu					
przychodnie ogółem	ob.	2	2	2	2
Podstawowa opieka zdrowotna - porady					
porady ogółem					
ogółem	-	31820	29775	37626	30531
przychodnie podległe samorządowi terytorialnemu	-	31820	29775	37626	30531
Ambulatoryjna opieka zdrowotna - porady lekarskie					
porady lekarskie ogółem					
ogółem	-	-	31124	38961	32279
APTEKI I PUNKTY APTECZNE					
Apteki ogólnodostępne					
apteki	ob.	1	1	1	1
mgr farmacji	osoba	2	2	1	1
Punkty apteczne					
punkty apteczne	ob.	1	1	1	1
Apteki – wskaźniki					
ludność na aptekę ogólnodostępną	osoba	8442	8447	8420	8379

(Źródło: Bank Danych Lokalnych)

W roku 2014 udzielono łącznie 32 709 porad lekarskich, w tym 32 416 to porady udzielone w obu ośrodkach, a 293 to porady udzielone w domu pacjenta.

POMOC SPOŁECZNA

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mircu jest jednostką organizacyjną samorządu terytorialnego, utworzoną do realizowania zadań własnych gminy i zadań zleconych gminie w zakresie pomocy społecznej. Ośrodek realizuje również zadania wynikające z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Przemocy w Rodzinie, zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych, zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz zadania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Obejmuje swoją działalnością 10 sołectw. Gmina jest podzielona na 4 rejony opiekuńcze, które obsługuje 4 pracowników socjalnych. Działanie Ośrodka koncentruje się przede wszystkim na zadaniach mających na celu przeciwdziałaniu bierności zawodowej beneficjentów pomocy społecznej, poprzez realizowanie działań aktywizujących (praca socjalna, kontrakty socjalne) oraz ograniczenie pomocy finansowej na rzecz pomocy niematerialnej, które będą zmierzać do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin²⁶.

²⁶<http://www.gopsmirzec.strefa.pl/o-o-rodku.html>

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC NA LATA 2016-2022

(Źródło: <http://kielce.stat.gov.pl>)

	Jednostka miary	2012	2013	2014
ŚRODOWISKOWA POMOC SPOŁECZNA				
Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego				
ogółem	gosp.	292	312	311
poniżej kryterium dochodowego	gosp.	186	213	191
powyżej kryterium dochodowego	gosp.	106	99	120
Osoby w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku				
ogółem				
ogółem	osoba	770	817	790
poniżej kryterium dochodowego				
ogółem	osoba	496	543	468
powyżej kryterium dochodowego				
ogółem	osoba	274	274	322
Zasięg korzystania z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku				
ogółem				
ogółem	%	9,2	9,7	9,4
poniżej kryterium dochodowego				
ogółem	%	5,9	6,4	5,6
powyżej kryterium dochodowego				
ogółem	%	3,3	3,2	3,8
ŚWIADCZENIA RODZINNE				
Korzystający ze świadczeń rodzinnych				
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	-	357	311	283
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	osoba	701	608	556
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	osoba	621	535	492
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	%	38,3	33,4	31,5
Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku - ogółem				

kwota świadczeń rodzinnych	tys. zł	2642	2494	2284
kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami)	tys. zł	1342	1264	1139
kwota zasiłków pielęgnacyjnych	tys. zł	756	765	751

2.3.5. EDUKACJA

Na terenie Gminy Mirzec działają 2 placówki przedszkolne, 8 szkół podstawowych i 1 gimnazjum. Niestety na terenie Gminy nie funkcjonuje żaden żłobek.

Przedszkola:

- Publiczne Przedszkole w Mircu
- Publiczne Przedszkole w Jagodnem

Szkoły Podstawowe:

- Szkoła Podstawowa w Gadce
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Mircu
- Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi w Jagodnem
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Osinach
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Trębowcu
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Małyszynie
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Tychowie Nowym
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Tychowie Starym

Gimnazja:

- Publiczne Gimnazjum z Oddz. Integr. w Mircu

Sala gimnastyczna przy Zespole Szkół w Mircu wymaga pilnej rewitalizacji w zakresie remontu dachu, wejścia zaplecza i szatni. W obecnym stanie technicznym sala nie jest w stanie zapewnić warunków dla rosnących potrzeb społecznych w dziedzinie halowych zajęć sportowych, planowanego programu gimnastyki korekcyjnej i zapobiegania wad postawy ciała oraz utworzenia klasy sportowej i rozszerzenia zajęć sportowych.

Sala jest wykorzystywana na zajęcia szkolne i pozaszkolne przez mieszkańców Mirca i całej gminy.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC NA LATA 2016-2022

ŻŁOBKI	2012	2013	2014
Żłobki i kluby dziecięce	-	-	-
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych (w ciągu roku)	-	-	-
EDUKACJA	2012/13	2013/14	2014/15
Placówki wychowania przedszkolnego	8	8	8
w tym przedszkola	2	2	2
Miejsca w przedszkolach	104	84	84
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	204	233	217
w tym w przedszkolach	106	112	107
Szkoły podstawowe	8	8	8
Uczniowie szkół podstawowych	524	504	527
Szkoły gimnazjalne	1	1	1
Uczniowie szkół gimnazjalnych	246	238	222
Liczba uczniów przypadająca na 1 oddział w szkołach: podstawowych	11	11	11
gimnazjalnych	22	22	22

Źródło: <http://kielce.stat.gov.pl>

	Jednostka miary	2013	2014
SZKOLNICTWO PODSTAWOWE			
Szkoły podstawowe ogółem			
ogółem	ob.	8	8
oddziały w szkołach	-	48,00	50,00
uczniowie	osoba	504	527
absolwenci	osoba	101	77
Szkoły podstawowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych wg gestora			
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych			
Ogółem			
ogółem	ob.	8	8
prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	ob.	8	8
oddziały w szkołach			
ogółem	-	48,00	50,00
prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	-	48,00	50,00
uczniowie			
ogółem	osoba	504	527
prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	osoba	504	527
uczniowie - mężczyźni			
ogółem	osoba	253	266
prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	osoba	253	266
uczniowie - kobiety			
ogółem	osoba	251	261
prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	osoba	251	261
uczniowie w 1 klasie			
ogółem	osoba	80	102

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC NA LATA 2016-2022

prorowadzone przez jednostki samorządu gminnego	osoba	80	102
uczniowie w 1 klasie - kobiety			
ogółem	osoba	42	47
prorowadzone przez jednostki samorządu gminnego	osoba	42	47
uczniowie w 1 klasie - mężczyźni			
ogółem	osoba	38	55
prorowadzone przez jednostki samorządu gminnego	osoba	38	55
absolwenci			
ogółem	osoba	101	77
prorowadzone przez jednostki samorządu gminnego	osoba	101	77
absolwenci - mężczyźni			
ogółem	osoba	53	40
prorowadzone przez jednostki samorządu gminnego	osoba	53	40
absolwenci - kobiety			
ogółem	osoba	48	37
prorowadzone przez jednostki samorządu gminnego	osoba	48	37
Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach podstawowych			
szkoły podstawowe ogółem	-	11	11
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży ogółem	-	11	11
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	-	11	11
Nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty			
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych			
ogółem	etat	56,84	57,32
mężczyźni	etat	9,34	8,95
kobiety	etat	47,50	48,37
EDUKACJA DZIECI I MŁODZIEŻY ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI			
Szkoły podstawowe i gimnazja dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej (bez szkół specjalnych)			
szkoły podstawowe bez specjalnych			
uczniowie w oddziałach specjalnych, integracyjnych, ogólnodostępnych	osoba	20	18
uczniowie - dziewczęta w oddziałach specjalnych, integracyjnych, ogólnodostępnych	osoba	11	8
absolwenci w oddziałach specjalnych, integracyjnych, ogólnodostępnych	osoba	1	7
uczniowie niepełnosprawni indywidualnie nauczani	osoba	1	2
uczniowie niepełnosprawni indywidualnie nauczani - dziewczęta	osoba	0	1
gimnazja bez specjalnych			
uczniowie w oddziałach specjalnych, integracyjnych, ogólnodostępnych	osoba	8	11
uczniowie - dziewczęta w oddziałach specjalnych, integracyjnych, ogólnodostępnych	osoba	4	5
absolwenci w oddziałach specjalnych, integracyjnych, ogólnodostępnych	osoba	3	4
uczniowie niepełnosprawni indywidualnie nauczani	osoba	1	1
NAUCZANIE JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY			
Obowiązkowo uczący się języka obcego wg typu szkoły			
szkoły podstawowe			
ogółem	osoba	504	527
angielski	osoba	504	527

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC NA LATA 2016-2022

gimnazja			
ogółem	osoba	466	431
angielski	osoba	236	219
niemiecki	osoba	149	126
rosyjski	osoba	81	86
SZKOLNICTWO GIMNAZJALNE			
Gimnazja ogółem			
ogółem	ob.	1	1
oddziały w szkołach	-	11,00	10,00
uczniowie	osoba	238	222
absolwenci	osoba	95	86
Gimnazja dla dzieci, młodzieży i dorosłych			
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych			
ogółem			
ogółem	ob.	1	1
prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	ob.	1	1
oddziały w szkołach			
ogółem	-	11,00	10,00
prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	-	11,00	10,00
uczniowie			
ogółem	osoba	238	222
prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	osoba	238	222
uczniowie - mężczyźni			
ogółem	osoba	122	120
prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	osoba	122	120
uczniowie - kobiety			
ogółem	osoba	116	102
prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	osoba	116	102
uczniowie w 1 klasie			
ogółem	osoba	90	69
prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	osoba	90	69
uczniowie w 1 klasie - kobiety			
ogółem	osoba	44	32
prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	osoba	44	32
uczniowie w 1 klasie - mężczyźni			
ogółem	osoba	46	37
prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	osoba	46	37
absolwenci			
ogółem	osoba	95	86
prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	osoba	95	86
absolwenci - mężczyźni			
ogółem	osoba	40	37
prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	osoba	40	37
absolwenci - kobiety			
ogółem	osoba	55	49
prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	osoba	55	49
Uczniowie przypadający na 1 oddział w gimnazjach			
gimnazja ogółem	-	22	22
gimnazja dla dzieci i młodzieży ogółem	-	22	22
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	-	22	22
Nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty			

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC
NA LATA 2016-2022

gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych			
ogółem	etat	22,18	20,46
mężczyźni	etat	3,74	3,52
kobiety	etat	18,44	16,94
SKOLARYZACJA			
Współczynniki skolaryzacji (szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne)			
współczynnik skolaryzacji brutto			
szkoły podstawowe	%	100,40	94,78
gimnazja	%	88,15	87,40
współczynnik skolaryzacji netto			
szkoły podstawowe	%	94,42	94,06
gimnazja	%	86,67	85,83

(Źródło: Bank danych Lokalny)

ROZDZIAŁ III

PARTYCYPACJA SPOŁECZNA I PODSUMOWANIE BADAŃ ANKIETOWYCH

Istnieją trzy rodzaje podejścia w tworzeniu dokumentów strategicznych (GPR) dla samorządów terytorialnych, w tym:

- 1) podejście eksperckie,
- 2) podejście społeczne,
- 3) podejście partycypacyjne.

1) Podejście eksperckie

Według S. R. Kłosowskiego i J. Adamskiego z LGPP "wady strategii lub innych dokumentów lokalnych, tworzonych przez konsultantów zewnętrznych polegają na:

- akademickim, ściśle naukowym, hermetycznym traktowaniu strategii, oderwanym od rzeczywistych problemów gminy;
- niezrozumiałym, technicznym języku opracowania;
- stosowaniu skomplikowanych, nieczytelnych, nieklarownych opisów przedsięwzięć lub procesów;
- trudnościach z porozumieniem się z lokalną społecznością;
- trudnościach z przekonaniem mieszkańców do celów Strategii, braku ich utożsamiania się z celami Strategii, braku powiązania celów Strategii z planami i oczekiwaniami społeczności lokalnej".

2) Podejście społeczne

W metodach współdziałania strategicznego tworzenie partnerstwa na poziomie gminy jest podstawowym wskazaniem. Możemy w tej grupie wyróżnić kilka rodzajów podejść:

- 1) Budowanie przedsięwzięć gminnych.
- 2) Budowanie instytucji gminnych.
- 3) Tworzenie zachowań kulturowych.

S.R. Kłosowski i J. Adamski z LGPP dostrzegają liczne wady Społecznych Strategii lub innych dokumentów lokalnych, tworzonych przez lokalnych liderów.

„Wady dokumentów lokalnych sporządzonych wyłącznie przez społeczność lokalną:

- brak możliwości skonfrontowania założeń dokumentu z doświadczeniem innych samorządów w celu uniknięcia popełnionych przez nich błędów lub skorzystania

z gotowych doświadczeń; konsultanci mają pełną lub przekrojowo zanalizowaną wiedzę na ten temat;

- brak profesjonalnych narzędzi prawnych, finansowych i technicznych opisujących rzeczywistość i wizję przyszłości, np. formułowania nowych struktur organizacyjnych, redakcji dokumentów, sporządzania bilansów i wieloletnich analiz finansowych;
- brak rzeczowych, obiektywnych, profesjonalnych opracowań z pełnią argumentów za i przeciw, z chłodną kalkulacją korzyści i strat;
- niebezpieczeństwo stworzenia żywiłowego, chaotycznego dokumentu o wzajemnie wykluczających się celach szczegółowych;
- brak znajomości zjawisk, procesów i trendów dotyczących środowiska gospodarczego i politycznego w skali wojewódzkiej, krajowej i światowej, które mogą wpływać na podjęcie pewnych programów rozwojowych lub zaniechanie ich opracowywania i stosowania”.

3) Podejście partycypacyjne

Metody zintegrowane, zawierają analizę SWOT oraz analizę systemową, lecz również podejmują próbę integracji w całość zależności informacyjnych.

Podejście eksperckie powinno być połączone z podejściem społecznym. Takie rozwiązanie będziemy nazywać podejściem partycypacyjnym.

Spośród wielu atutów tego podejścia można wymienić, jako najważniejsze:

1. Przekazywanie profesjonalnej wiedzy przez ekspertów.
2. Wysoką akceptację społeczną dokumentu.
3. Zwiększenie wiary obywateli w przyszłość.
4. Zaangażowanie przedsiębiorców.

Lokalny rozwój jest rezultatem współpracy sektora publicznego i prywatnego.

W podejściu partycypacyjnym ujawnia się podstawowy dylemat zarządzania strategicznego. Informacje i decyzje zastrzeżone dla najwyższego poziomu kierowania muszą być maksymalnie uspołecznione. Rzutuje to na efektywność procesu decyzyjnego, a z drugiej strony stymuluje zjawisko krystalizowania się szerokiej grupy wspierającej Strategię.

Zalety podejścia partycypacyjnego wg S.R. Kłosowskiego i J. Adamskiego:

...”podejścia społeczne i eksperckie powinny się wzajemnie uzupełniać i wspomagać w celu niwelowania wad i ograniczeń;

Rola ekspertów powinna skłaniać się bardziej ku inspirowaniu, odkrywaniu nowych możliwości i punktów widzenia, przekazywaniu profesjonalnej wiedzy i doświadczenia oraz obiektywnemu ukazywaniu korzyści i wad danego zjawiska.

Społeczność lokalna powinna być otwarta na proponowane rozwiązania. Dzięki znajomości miejscowego środowiska i postaw oraz lokalnych zasobów może wystąpić w roli praktycznego weryfikatora eksperckich propozycji”.²⁷

Przy opracowywaniu GPR dla Gminy Mirzec wybrana została metoda partycypacyjna jako najbardziej efektywna i zapewniająca największy poziom partycypacji społecznej zarówno ze strony mieszkańców Gminy Mirzec jak i bezpośrednio zaangażowanych pozostałych interesariuszy rewitalizacji, czyli organizacji pozarządowych, przedsiębiorców, parafii, spółdzielni mieszkaniowej i wspólnot mieszkaniowych.

Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie tego procesu tj. diagnozowania, programowania, wdrażania, monitorowania. Skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji jest ważnym warunkiem sukcesu.²⁸

W rewitalizacji, ze względu na jej kompleksowy charakter i przedmiot działania – wieloaspektowy kryzys dotyczący przede wszystkim społeczności zamieszkujących obszar zdegradowany – konieczne jest, aby partycypacja społeczna przybierała jak najpełniejszą formę angażowania interesariuszy. Wyrazem tego podejścia w ustawie o rewitalizacji²⁹ jest ustanowienie generalnej zasady, że partycypacja społeczna jest niezbędnym elementem działań rewitalizacyjnych, od etapu projektowania tych działań, przez ich realizację aż po ocenę przeprowadzonego procesu.

W art. 5 ust. 1 ustawy o rewitalizacji ustanowiono generalną zasadę, że przygotowanie, prowadzenie i ocena rewitalizacji musi przebiegać w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, a w ust. 2 wskazano, że polega ona na:

1. poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami;
2. prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy, oraz o przebiegu tego procesu;
3. inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji;
4. zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, w szczególności Gminnego Programu rewitalizacji (GPR);
5. wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji Gminnego Programu rewitalizacji (GPR);

²⁷ „Metody formułowania strategii rozwoju gmin w Polsce”, Rozprawa doktorska, Tom I, mgr Andrzej Węgrzyn, Opiekun naukowy prof. zw. dr hab. Bogumił Bernaś, Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu im. Oskara Langego Wydział Zarządzania i Informatyki Instytut Zarządzania Finansami Katedra Zarządzania Finansami Przedsiębiorstwa, Wrocław, marzec 2004 r.

²⁸ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Minister Infrastruktury i Rozwoju Warszawa, 3 lipca 2015 r.

²⁹ Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r.

6. zapewnieniu w przygotowaniu, prowadzeniu i ocenie rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Proces partycypacji jest zróżnicowany zależnie od stopnia, w jakim poszczególne grupy społeczności lokalnej dotknięte są problematyką obszarów kryzysowych. Zainteresować nim należy całą społeczność lokalną, choć bezpośredni udział mieć będzie społeczność zamieszkująca obszary kryzysowe, względnie obszary programu rewitalizacji.

Informowanie społeczności lokalnej o rewitalizacji stanowi podstawowy obowiązek gminy i jest ważnym instrumentem budowania zaufania pomiędzy samorządem a mieszkańcami. Im więcej rzeczowej i wyczerpującej informacji, tym większe zaufanie społeczeństwa dla działań rewitalizacyjnych administracji samorządowej.

Proces partycypacji społecznej towarzyszący całemu procesowi rewitalizacji rozpoczyna się od pierwszej informacji samorządu na temat obszaru kryzysowego. Informacja ta winna być zawarta w Studium Uwarunkowań oraz w Strategii Rozwoju Gminy. Niezależnie od obligatoryjnego wyłożenia tych dokumentów, warto sporządzić oddzielny materiał dla mieszkańców, zawierający informacje o wyznaczonych w Studium obszarach kryzysowych oraz zamiarach rewitalizacyjnych zawartych w Strategii.

Partycypacja społeczności lokalnej w procesie rewitalizacji jest działaniem wielowymiarowym i kompleksowym, dzięki czemu posiada wysoki walor tworzenia i wzmacniania identyfikacji, integracji i aktywizacji społeczności lokalnej.

Istnieją dwie podstawowe formy informowania społeczności lokalnej o aktualnych problemach rewitalizacji:

Pośrednie – medialne:

- prasa, radio, telewizja, informacje internetowe, specjalnie wydawane w tym celu materiały i broszury informacyjne;

Bezpośrednie – interaktywne:

- zebrania mieszkańców, spotkania z poszczególnymi grupami interesów.

W ramach partycypacji społecznej opracowana została conceptualizacja badań ankietowych wraz z ankietą, która została rozpowszechniona wśród mieszkańców i interesariuszy rewitalizacji.

Dla Zespołu Rewitalizacyjnego, mieszkańców i interesariuszy rewitalizacji zostały przygotowane i przeprowadzone w dniu 26.01.2016 r. konsultacje społeczne połączone, w trakcie których zaprezentowane zostały założenia Gminnego programu rewitalizacji dla gminy Mirzec na lata 2016-2022, dokonano wstępnej delimitacji obszarów kryzysowych oraz zebrano propozycje zadań inwestycyjnych i społecznych, które winny być przedmiotem rewitalizacji.

Efektem konsultacji społecznych i opracowanych wyników badań ankietowych jest delimitacja obszarów kryzysowych Gminy Mirzec objętego Programem Rewitalizacji, analiza

SWOT, identyfikacja problemów do rozwiązania w sferze przestrzennej, gospodarczej i społecznej oraz zadania inwestycyjne i społeczne wraz z pozycjonowaniem dostępnych instrumentów finansowych, w tym funduszy strukturalnych UE w nowej perspektywie finansowej 2014-2020.

Ważnym efektem uzyskanym w ramach partycypacji społecznej jest akceptacja do realizacji 9 zadań inwestycyjnych i 24 zadań społecznych:

NUMER ZADANIA	TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA INWESTYCYJNEGO
Nr 1	ZINTEGROWANA REWITALIZACJA CENTRUM MIRCA POPRZEC KOMPLEKSOWĄ ODNOWĘ KRYZYSOWYCH TERENÓW I OBIEKTÓW W OBSZAR ROZWOJOWY TWORZĄC STREFY: TURYSTYKI, RELAKSU I AKTYWNOŚCI (II ETAP REWITALIZACJI)
Nr 2	REWITALIZACJA OŚRODKA ZDROWIA W MIRCIE POPRZEC NAPRAWĘ I USPRAWNIENIE DOSTĘPU DO PODSTAWOWEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ.
Nr 3	PRZEBUDOWA DROGI GMINNEJ NR 347004T - PODBORKI MAJORAT
Nr 4	ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ Z WYKORZYSTANIEM ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH W BUDYNKACH UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ W CENTRUM MIRCA
Nr 5	ZAGOSPODAROWANIE TERENU W MIEJSCOWOŚCI MIRZEC-MALCÓWKI W KIERUNKU ROZWOJU REKREACJI I TURYSTYKI WIEJSKIEJ
Nr 6	POPRAWA FUNKCJONOWANIA SYSTEMU RATOWNICZO-GASNICZEGO I PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM W GMINIE MIRZEC POPRZEC ZAKUP NOWEGO SAMOCHODU POŻARNICZEGO DLA JEDNOSTKI OSP MIRZEC
Nr 7	BUDOWA PUNKTU SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW (PSZOK)
Nr 8	WYEKSPONOWANIE POMNIKÓW PRZYRODY W CENTRUM MIRCA
Nr 9	POWSTANIE MIEJSCA INTEGRACJI NA TERNIE PARKU PRZYDWORSKIEGO (W CENTRUM MIRCA)
Nr 10	ROZBUDOWA I MODERNIZACJA FIRMY ZAKŁAD BETONIARSKI
Nr 11	MODERNIZACJA RESTAURACJI WIKTORIA Z ZASTOSOWANIEM ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII
Nr 12	TERMOMODERNIZACJA OBIEKTU HANDLOWEGO I MAGAZYNOWEGO
Nr 13	INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA W WIEJSKIEJ ZAGRODZIE EDUKACYJNEJ
Nr 14	KOMPLEKSOWA ROZBUDOWA WRAZ Z ZAGOSPODAROWANIEM TERENU NA KOMPLEKSIE DOM OPIEKI HELENA (DOM OPIEKI)
Nr 15	EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA W BUDYNKACH MIESZKALNYCH (OSÓB FIZYCZNYCH) POPRZEC TERMOMODERNIZACJĘ Z MOŻLIWOŚCIĄ ZAKUPU I MONTAŻU INSTALACJI OZE
Nr 16	WYPOSAŻENIE W SPRZĘT ZAKŁADU FRYZJERSKIEGO I SOLARIUM PN. „GOLD HAIR” W CENTRUM MIRCA

NUMER ZADANIA	TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA SPOŁECZNEGO
NR 1	PROGRAM GIMNASTYKI KOREKCYJNEJ I ZAPOBIEGANIA WADOM POSTAWY CIAŁA WŚRÓD UCZNIÓW Z TERENU GMINY MIRZEC

NUMER ZADANIA	TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA SPOŁECZNEGO
NR 2	MŁODZIEŻOWA RADA GMINY MIRZEC
NR 3	AKTYWIZACJA ZAWODOWA W STOSUNKU DO OSÓB SEKTORA BRANŻY KAMIENIA I USŁUGI BETONIARSKIE
NR 4	ZATRUDNIENIE 1 OSOBY
NR 5	PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU POPRZEC ZATRUDNIENIE SPRZEDAWCÓW MAGAZYNIERA
NR 6	Z SENIOREM PRZECZ ŻYCIE
NR 7	ZATRUDNIENIE OSOBY DO OBSŁUGI

3.1.WYNIKI ANKIETY REWITALIZACYJNEJ Centrum Mirca do 2020 (II etap) przygotowanej przez Urząd Gminy w Mircu

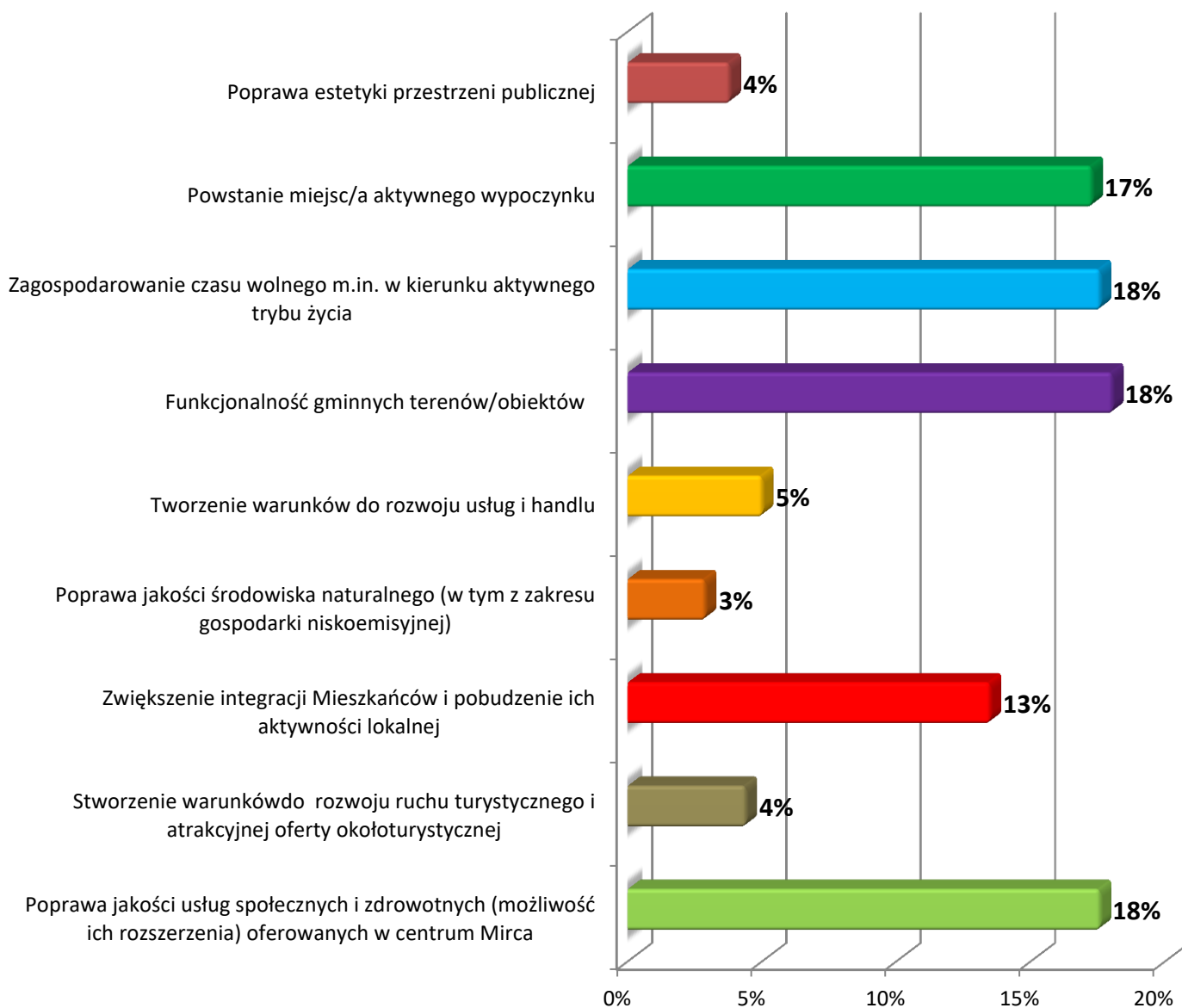
W ankietach rewitalizacyjnych respondenci wśród negatywnych zjawisk wymieniali poza już wspomnianymi czynnikami również brak miejsc do propagowania aktywnego stylu życia, w tym: gimnastyki korekcyjnej i innych działań związanych z ruchem na świeżym powietrzu, czy też brak miejsc integracyjno-aktywizacyjnych. Ponadto respondenci wskazywali na ograniczenia dostępu do usług zdrowotnych przez występujące bariery architektoniczne oraz niewystarczające do potrzeb mieszkańców usługi świadczone przez PZO, a także specjalistki (poniżej wykresy).

Proszę zaznaczyć jakie główne cele winny być realizowane w przypadku działań rewitalizacji centrum Mirca do roku 2020?

(Ankietowani mogli zaznaczyć kilka odpowiedzi)

1. Na jakie priorytetowe działania rewitalizacji centrum Mirca wydałby/aby Pan/i środki z budżetu Gminy Mirzec (licząc z dofinansowaniem unijnym) w celu osiągnięcia najważniejszych efektów procesu rewitalizacji?

Poprawa jakości usług społecznych i zdrowotnych (możliwość ich rozszerzenia) oferowanych w centrum Mirca	116
Stworzenie warunków do rozwoju ruchu turystycznego i atrakcyjnej oferty około turystycznej	29
Zwiększenie integracji Mieszkańców i pobudzenie ich aktywności lokalnej	89
Poprawa jakości środowiska naturalnego (w tym z zakresu gospodarki niskoemisyjnej)	19
Tworzenie warunków do rozwoju usług i handlu	33
Funkcjonalność gminnych terenów/obiektów (m.in. Zakup sprzętu medycznego, wyposażenie strefy aktywności, poprawa ruchu kołowego i pieszego, wykonanie elementów małej architektury.)	119
Zagospodarowanie czasu wolnego m.in. w kierunku aktywnego trybu życia	116
Powstanie miejsc/a aktywnego wypoczynku	114
Poprawa estetyki przestrzeni publicznej	25

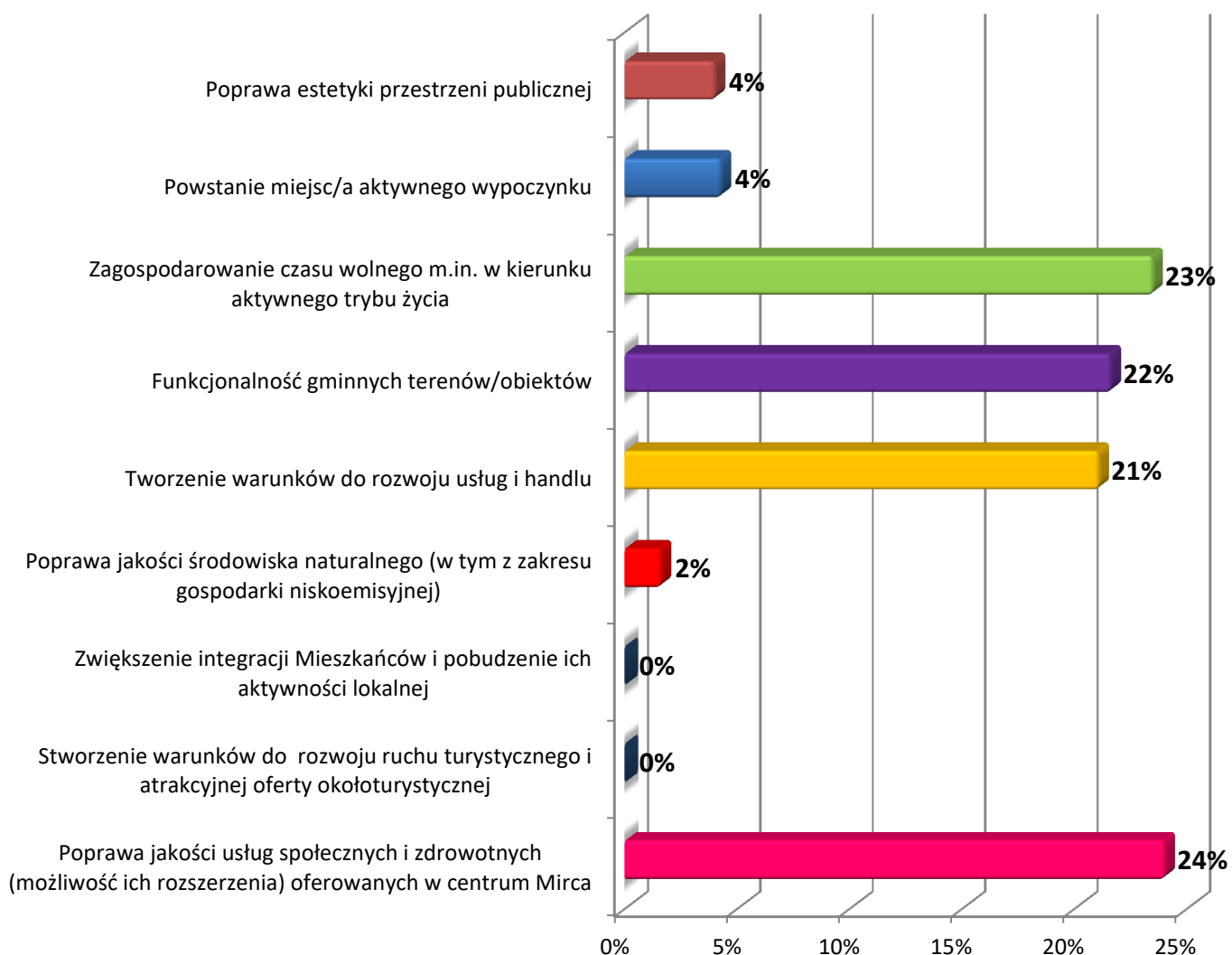

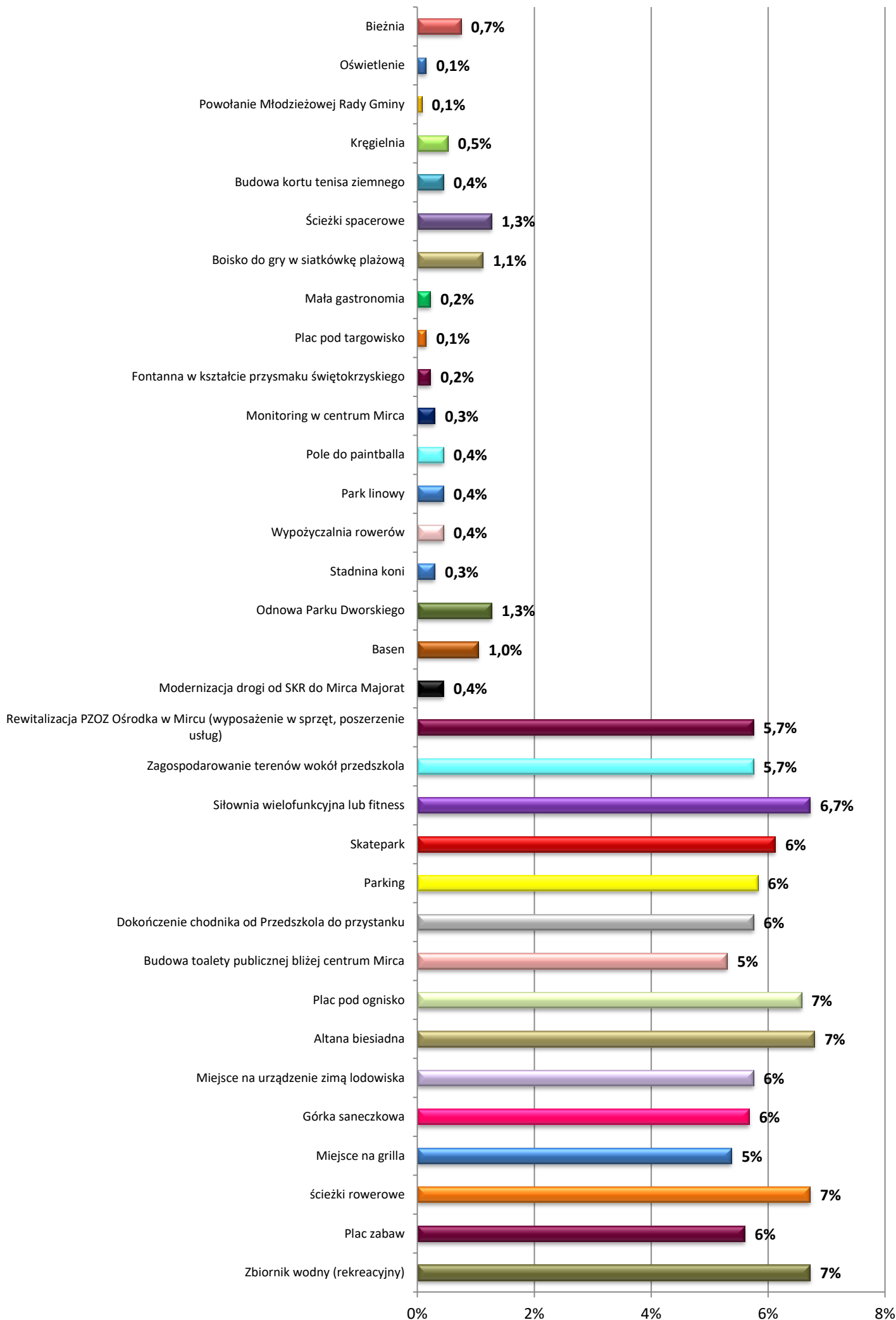
Pytanie 2 i 4 zostało podsumowane w jednym wykresie:

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC NA LATA 2016-2022

1. Jak zagospodarowałbyś/abyś zdegradowane tereny należące do Gminy Mirzec za Dworkiem Modrzewiowym (tzw. Mini park, tereny parku dworskiego) wraz z boiskiem trawiastym (za budynkiem ośrodka zdrowia), a także część niezagospodarowanej działki za kompleksem Orlik?
2. Inne propozycje (koncepty rewitalizacji np. z zakresu aktywnej rekreacji, sportu) uwagi, sugestie.

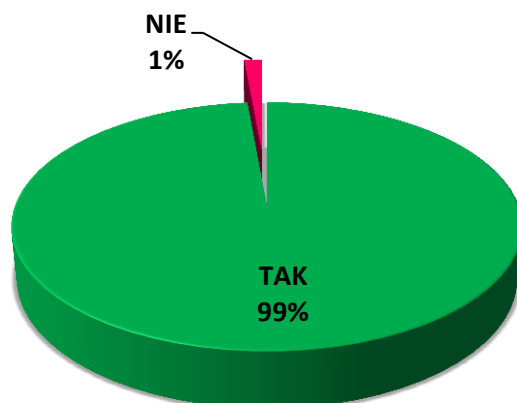

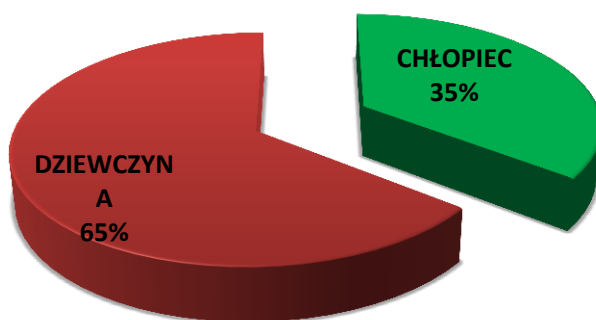
	Liczba odpowiedzi
Zbiornik wodny (rekreacyjny)	90
Plac zabaw	75
ścieżki rowerowe	90
Miejsce na grilla	72
Górka saneczkowa	76
Miejsce na urządzenie zimą lodowiska	77
Altana biesiadna	91
Plac pod ognisko	88
Budowa toalety publicznej bliżej centrum Mirca	71
Dokończenie chodnika od Przedszkola do	77
Parking	78
Skatepark	82
Siłownia wielofunkcyjna lub fitness	90
Zagospodarowanie terenów wokół przedszkola	77
Rewitalizacja PZOZ Ośrodka w Mircu	77
Modernizacja drogi od SKR do Mirca Majorat	6
Basen	14
Odnowa Parku Dworskiego	17
Stadnina koni	4
Wypożyczalnia rowerów	6
Park linowy	6
Pole do paintballu	6
Monitoring w centrum Mirca	4
Fontanna w kształcie przysmaku	3
Plac pod targowisko	2
Mała gastronomia	3
Boisko do gry w siatkówkę plażową	15
Ścieżki spacerowe	17
Budowa kortu tenisa ziemnego	6
Kręgielnia	7
Powołanie Młodzieżowej Rady Gminy	1
Oświetlenie	2
Bieżnia	10

3. Czy uważasz za zasadne zrewitalizowanie nieruchomości Ośrodka Zdrowia w Mircu poprzez szeroko pojętą modernizację i doposażenie budynku (jego wnętrza, min. o centralną kartotekę, wyposażenie w windę, wymiana instalacji grzewczej, z informatyzowanie zakładu etc.) wraz z wyposażeniem w nowoczesny sprzęt medyczny?

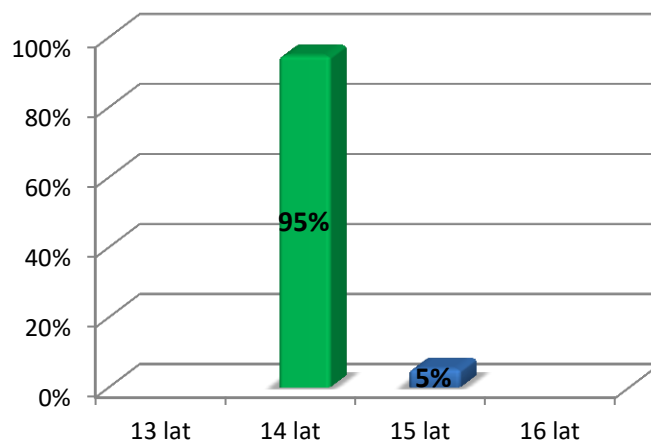

3.1. 1. WYNIKI ANKIETY BADAŃ SPOŁECZNYCH WŚRÓD UCZNIÓW SZKOŁY GIMNAZJALNEJ w Mircu

W ankiecie wzięło udział łącznie 31 osób. Wśród ankietowanych przeważały dziewczęta (65 %).

Przeważającą liczbę stanowiła młodzież w wieku 14 lat – 95%.

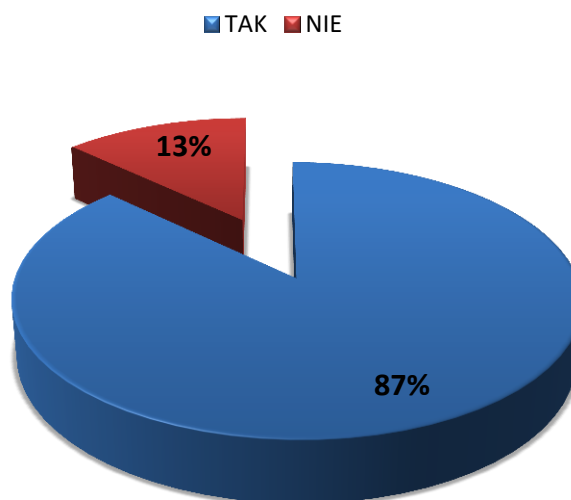

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC NA LATA 2016-2022

Wypełniając ankiety, udzielili odpowiedzi na 7 ważnych dla rozwoju ich miejscowości pytań, a ich wyniki prezentuje poniższa analiza:

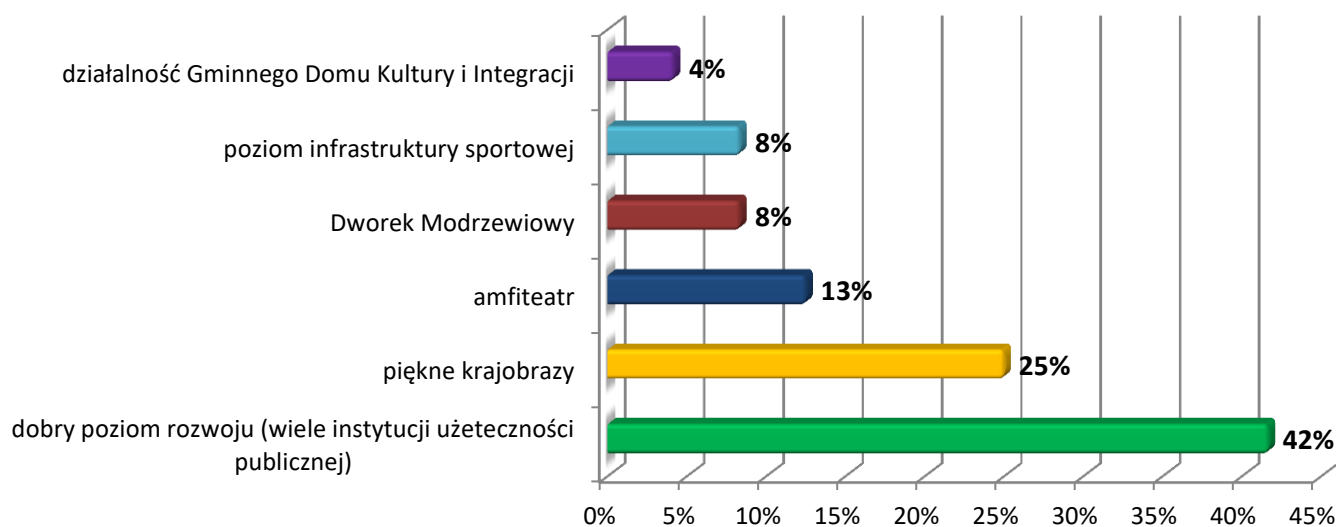
1. Czy jesteś dumny z tego, że mieszkasz lub uczysz się w centrum Mirca?

Odpowiadając twierdząco, przedstawiali następujące powody:

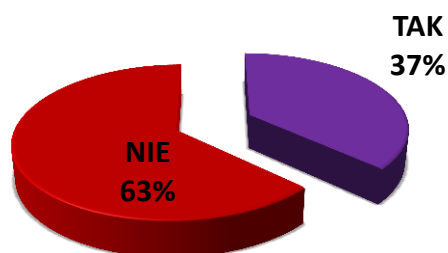
- dobry poziom edukacji;
- piękno krajobrazu naturalnego;
- życzliwość mieszkańców;
- możliwość rozwoju pasji sportowych;
- lokalny patriotyzm;
- zabytki (min. Dworek Modrzewiowy).

2. Proszę podać, czym wyróżnia się centrum Mirca na tle innych centrów w Polsce?

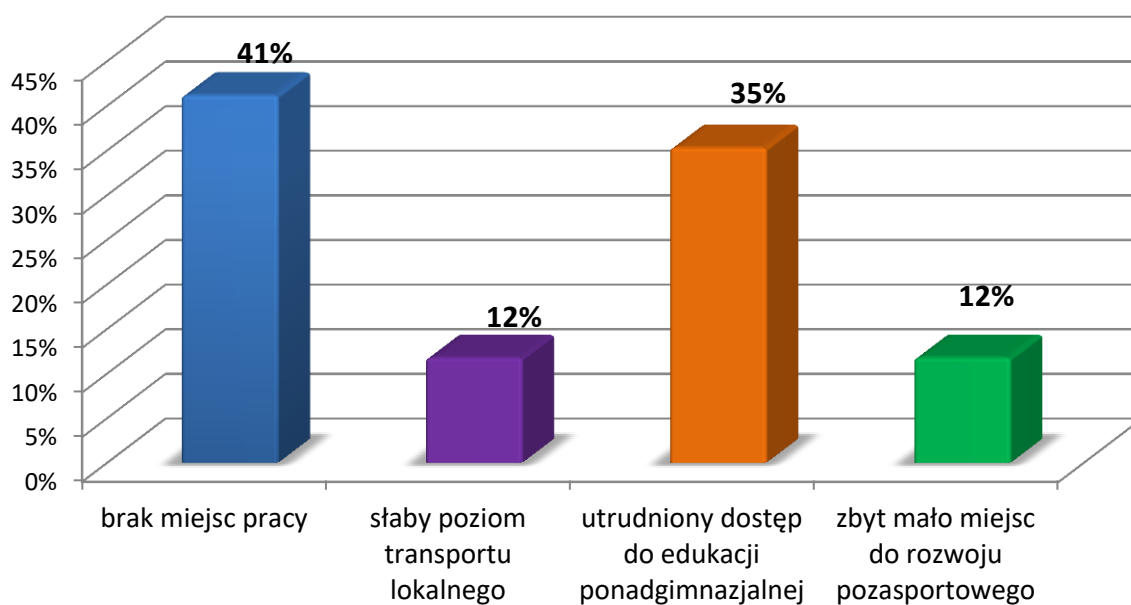

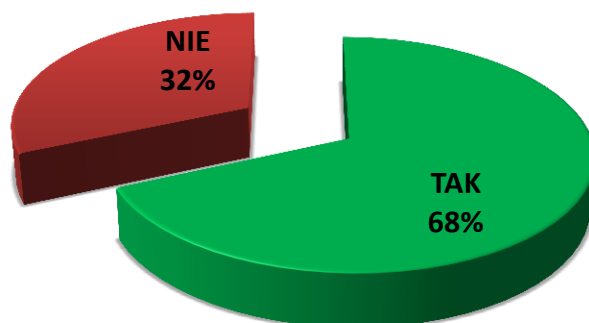
3. Czy młodzi ludzie mają w centrum Mirca szanse rozwoju i znalezienia miejsca dla siebie?

Młodzież, która udzieliła odpowiedzi NIE, uzasadniała ją w poniższy sposób:

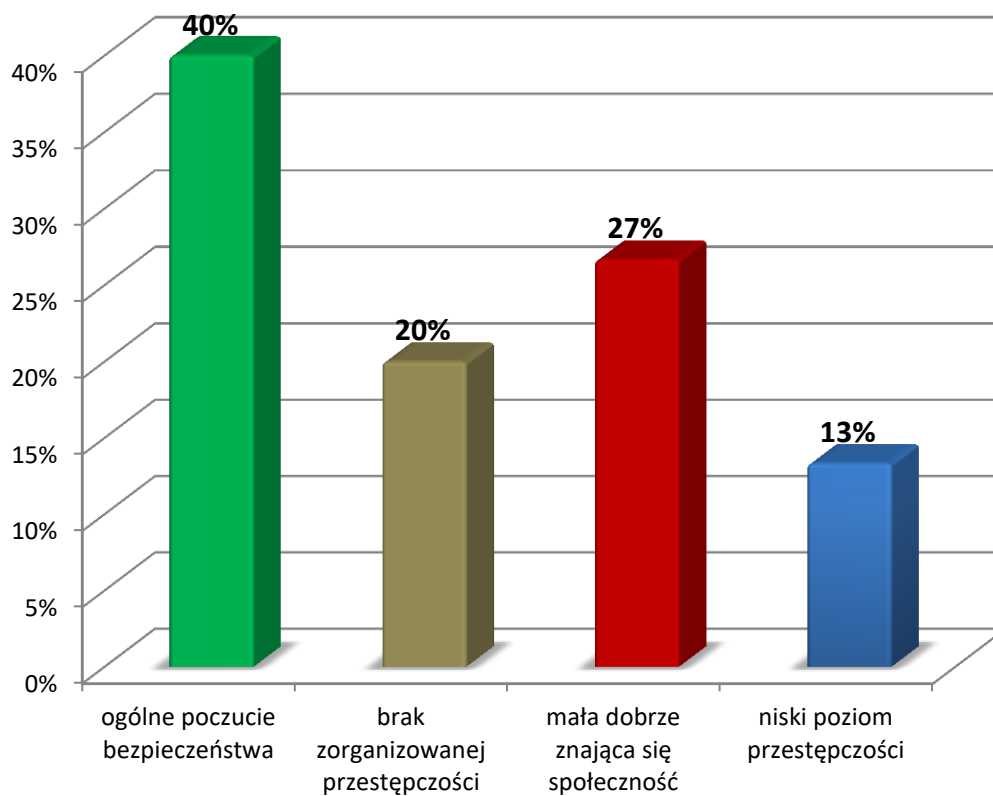

4. Czy czujesz się bezpiecznie w centrum Mirca?

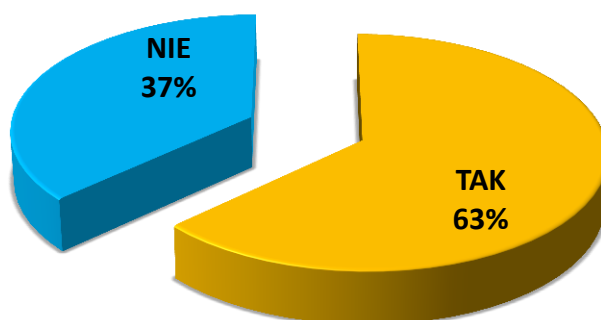

Młodzież, która udzieliła odpowiedzi TAK, uzasadniała ją w poniższy sposób:

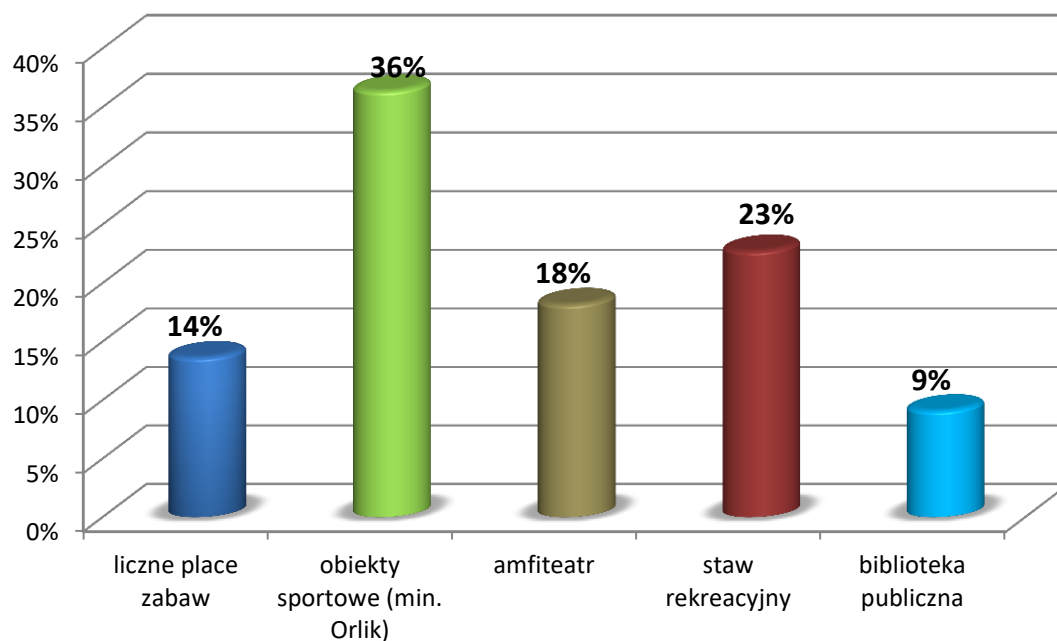

5. Czy młodzi ludzie mają atrakcyjną ofertę spędzenia wolnego czasu w centrum Mirca?

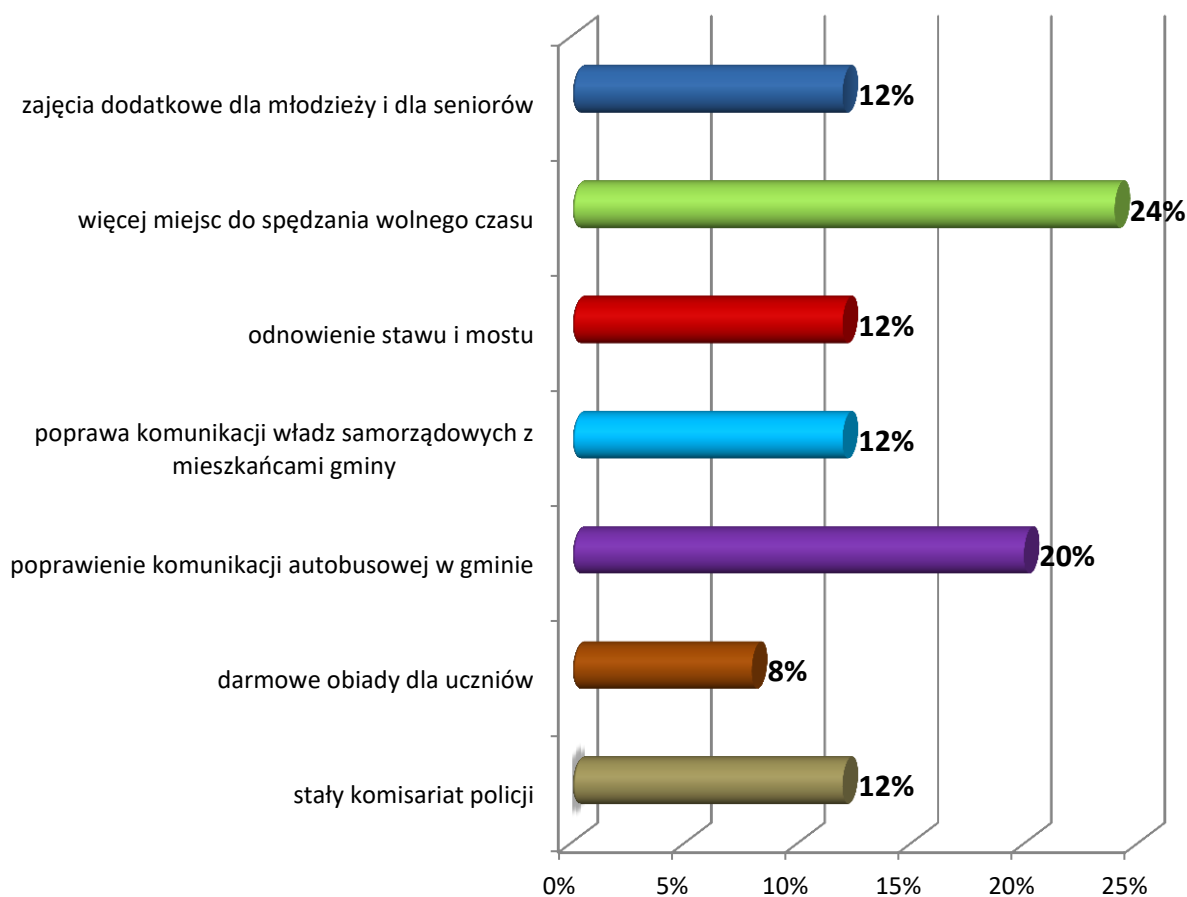

Młodzież, która udzieliła odpowiedzi TAK, uzasadniała ją w poniższy sposób:

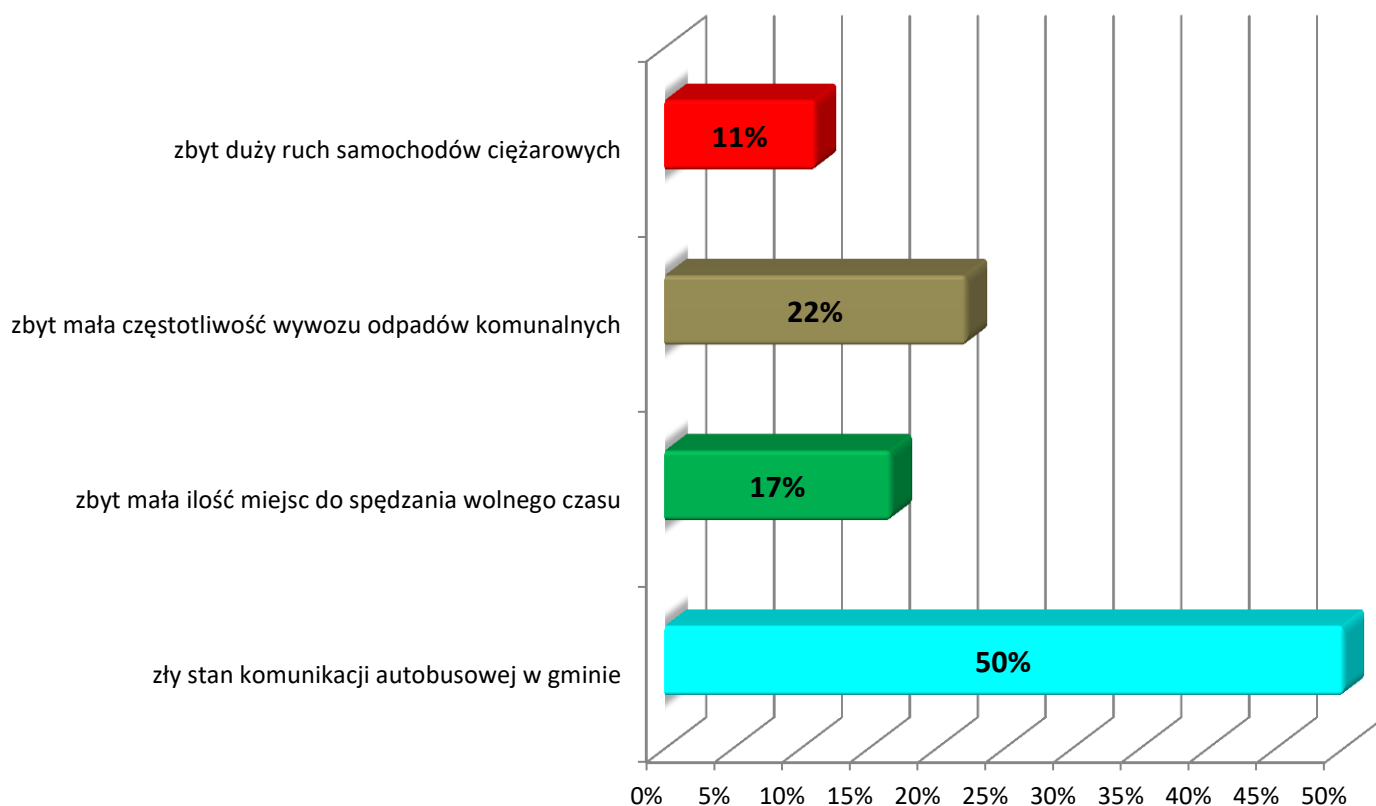

6. O jakiej gminie marzysz? Proszę podać, co zmieniłbyś/zmieniłabyś w centrum Mirca zasiadając w fotelu Wójta Gminy Mirzec?

7. Jakie widzisz inne ważne problemy do rozwiązania w centrum Mirca?

ROZDZIAŁ IV

ANALIZA SWOT DLA POSZCZEGÓLNYCH SFER ŻYCIA GMINY – PRZESTRZENNEJ, GOSPODARCZEJ I SPOŁECZNEJ.

SWOT to jedna z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych, służąca do porządkowania informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego, jako uniwersalne narzędzie pierwszego etapu analizy strategicznej. Np. w naukach ekonomicznych jest stosowana do analizy wewnętrznego i zewnętrznego środowiska danej organizacji (np. przedsiębiorstwa), analizy danego projektu, rozwiązania biznesowego itp.

Technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych).

STRENGTHS (mocne strony gminy, które należy wykorzystać będą sprzyjać jej rozwojowi, a w chwili obecnej pozytywnie wyróżniające gminę w otoczeniu; są przewagą w stosunku do „konkurencji”).

WEAKNESSES (słabe strony gminy, których nie wyeliminowanie bądź nie zniwelowanie siły ich oddziaływania będzie hamować rozwój gminy; mogą nimi być: być brak wystarczających kwalifikacji, podziału zadań, złej organizacji pracy lub brak innych zasobów).

OPPORTUNITIES (szanse – uwarunkowania, które przy umiejętnym wykorzystaniu mogą wpływać pozytywnie na rozwój gminy).

THREATS (zagrożenia – czynniki obecnie nie paraliżujące funkcjonowania gminy, ale mogące być zagrożeniem w przyszłości dla sprawności gminy).

STRENGTHS	SILNE STRONY	Atuty	Zasoby gminy
WEAKNESSES	SŁABE STRONY	Wady/Słabości	Zasoby gminy
OPPORTUNITIES	SZANSE	Okazje/Możliwości	Otoczenie gminy
THREATS	ZAGROŻENIA	Trudności	Otoczenie gminy

Pierwszym elementem **analizy SWOT** jest **ocena zasobów gminy**, która pozwala na identyfikację jego mocnych i słabych stron. Ważnym aspektem tego typu analizy jest określenie **zasobów charakterystycznych dla gminy**.

Poznanie **szans i zagrożeń** płynących z otoczenia stanowi drugi etap analizy SWOT. Późniejsza ich konfrontacja z wynikami zasobów danego obszaru prowadzi do określenia kierunków rozwoju. **Analizę SWOT najlepiej przeprowadzić strukturalnie, analizując poszczególne czynniki mające kluczowe znaczenie dla rozwoju gminy.**

4.1. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W OBSZARZE PRZESTRZENNYM

W Gminie Mirzec występują następujące problemy w obszarze przestrzennym:

- Dysproporcja w rozwoju sołectw,
- Niepełna infrastruktura sportowa – sale gimnastyczne,
- Niewystarczająca liczba chodników – obniżenie bezpieczeństwa pieszych,
- Brak ścieżek rowerowych,
- Niski standard dróg,
- Niedostatecznie oznakowanie drogowe,
- Niekorzystna struktura gospodarstw rolnych,
- Niska jakość gleb,
- Niefunkcjonalne i niezagospodarowana przestrzeń publiczna (teren gminy),
- Słaba komunikacja z ośrodkami pracy, centrami rozwoju, ośrodkami kształcenia.
- Zdegradowane tereny i obiekty, brak ładu przestrzennego, konieczność zmiany zagospodarowania przestrzeni itp. (stąd potrzeba zmiany Studium Uwarunkowań i miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy).
- Brak zwartej przestrzeni (układ koncentryczny) kosztem istniejącej zabudowy rozproszonej

CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
SFERA PRZESTRZENNA	
1. Korzystna lokalizacja geograficzna Gminy; 2. Korzystne położenie komunikacyjne Gminy; 3. Niski poziom zanieczyszczenia środowiska; 4. Dobry dostęp do sieci kanalizacyjnej, gazyfikacyjnej i telefonicznej; 5. Dobrze uregulowana gospodarka odpadami stałymi.	1. Zły stan techniczny dróg oraz ich infrastruktura w tym niewystarczająca liczba chodników i ciągów pieszych; 2. Słaba sieć ścieżek i tras rowerowych; 3. Niewystarczające wykorzystanie odnawialnych źródeł energii; 4. Źle zagospodarowane tereny w centrum Mirca; 5. Bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych, brak funkcjonalnego zagospodarowania przestrzeni publicznej.
CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE	
SZANSE	ZAGROŻENIA
SFERA PRZESTRZENNA	
1. Sprzyjające warunki do rozwoju efektywności energetycznej; 2. Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska; 3. Bliskość dużych ośrodków	1. Migracje młodych mieszkańców Gminy do dużych ośrodków aglomeracyjnych oraz za granicę; 2. Duża konkurencja w regionie przy pozyskiwaniu funduszy unijnych na

przemysłowych: Starachowic, Kielc; 4. Pozyskiwanie środków pomocowych na przedsięwzięcia rozwojowe.	realizację projektów w zakresie infrastruktury; 3. Emisja gazów cieplarnianych do atmosfery z prywatnych palenisk przez osoby fizyczne.
--	--

4.2. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W OBSZARZE GOSPODARCZYM

Wobec Gminy Mirzec występują następujące problemy w obszarze gospodarczym:

- Zbyt mały poziom przedsiębiorczości,
- Niskie dochody własne Gminy,
- Małe zainteresowanie terenami inwestycyjnymi dla przedsiębiorców,
- Niskie wykorzystanie potencjału turystycznego, przyrodniczo-krajobrazowego,
- Pogarszająca się sytuacja w rolnictwie,
- Szybki rozwój gmin ościennych,
- Promowanie i wspieranie przez instytucje regionalne i centralne ośrodków miejskich.

CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
SFERA GOSPODARCZA	
1. Spory udział mikro i małych przedsiębiorców w gospodarce Gminy; 2. Brak dużych przedsiębiorstw wymagających restrukturyzacji; 3. Dobry potencjał dla rozwoju różnych form turystyki (w tym agroturystyka) i związanych z nią usług; 4. Potencjalne tereny do zainwestowania pod przyszłe strefy aktywności gospodarczej.	1. Duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych; 2. Zbyt niskie nakłady środków budżetowych Gminy na promocję gospodarczą Gminy; 3. Słabe zaangażowanie na rzecz przedsiębiorczości instytucji otoczenia biznesu.
CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE	
SZANSE	ZAGROŻENIA
SFERA GOSPODARCZA	
1. Coraz bardziej przyjazna polityka podatkowa, sprzyjająca przedsiębiorcom; 2. Możliwość uzyskania środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej w nowej perspektywie 2015 – 2020; 3. Promocja regionu;	1. Brak dostępu do nowoczesnych technologii; 2. Brak inwestycji w sektor badawczo-rozwojowy (B+R); 3. Kryzys ekonomiczny; 4. Niski poziom konkurencyjności przedsiębiorców i brak współpracy pomiędzy nimi.

4. Rozwój tzw. czystego przemysłu; 5. Rozwój agroturystyki i ekoturystyki.	
---	--

4.3. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W OBSZARZE SPOŁECZNYM

W Gminie Mirzec występują następujące problemy w obszarze społecznym:

- Duże bezrobocie,
- Emigracja ludzi młodych za granicę,
- Niż demograficzny,
- Starzejące się społeczeństwo,
- Niewystarczająca oferta zajęć dodatkowych dla dzieci/młodzieży/seniorów,
- Niedostateczne wyposażenie w infrastrukturę dydaktyczną,
- Niskie środki działania w zakresie edukacji, kultury i sportu,
- Brak perspektyw pracy, rozwoju dla młodego pokolenia,
- Brak motywacji podejmowania pracy (niskie wynagrodzenie, umowy „śmieciowe”),
- Ograniczenie opieki zdrowotnej, jej centralizacja, ograniczony dostęp do specjalistów,
- Niedostateczne wyposażenie ośrodków zdrowia w specjalistyczny sprzęt medyczny,
- Słaba kondycja zdrowotna uczniów (progresja wad postawy i otyłości).

CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
SFERA SPOŁECZNA	
1. Bardzo duży potencjał ludności w wieku produkcyjnym; 2. Silne poczucie więzi mieszkańców i tożsamości kulturowej; 3. Bogate tradycje folkloru muzycznego Gminy; 4. Silne tradycje kulturowe w Gminie; 5. Duże zasoby aktywnych seniorów i młodzieży.	1. Bardzo niski przyrost naturalny i niska świadomość społeczeństwa obywatelskiego; 2. Migracja zarobkowa młodych i wykształconych ludzi; 3. Wysoki poziom bezrobocia; 4. Niewystarczający dostęp do specjalistycznej opieki medycznej; 5. Zbyt małe zaangażowanie mieszkańców w życie Gminy; 6. Mało atrakcyjna oferta miejsc do spędzania czasu wolnego (brak miejsc rekreacji i relaksu); 7. Mała liczba instytucji integrujących środowisko społeczne i mogących stanowić organizacyjne wsparcie procesu rozwoju Gminy.
CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE	

SZANSE	ZAGROŻENIA
SFERA SPOŁECZNA	
1. Zwiększające się zainteresowanie społeczeństwa rozwojem; 2. Moda i zapotrzebowanie na czynny wypoczynek, turystykę oparte na naturalnych zasobach przyrodniczych; 3. Promocja kapitału społecznego i całego regionu; 4. Podnoszenie standardu i poziomu kształcenia; 5. Napływ ludności spoza terenów Gminy i większych aglomeracji miejskich.	1. Starzenie się mieszkańców Gminy (coraz większa liczba ludności w wieku poprodukcyjnym); 2. Niski poziom aktywizacji społeczeństwa; 3. Deficyt usług opieki społecznej(w tym komercyjnych usług pielęgnacyjnych) i specjalistycznych usług zdrowotnych; 4. Eskalacja problemu z dostępnością do specjalistycznych usług medycznych i zabiegów rehabilitacyjnych (ze szczególnym uwzględnieniem wad postawy u dzieci).

ROZDZIAŁ V

ZAŁOŻENIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY MIRZEC (GPR)

5.1. WIZJA REWITALIZACJI GMINY MIRZEC.

Wizja w myśl definicji to wyraz aspiracji społecznych i wyobrażeń przyszłości określających: rangę, atrakcyjność, efekty wykorzystania atutów i szans rozwojowych oraz eliminację problemów i zagrożeń. Wizja określa ton przyszłych celów strategicznych, przedstawia gminę naszych marzeń.

Wizja rewitalizacji gminy Mirzec, a dokładnie sołectwa Mirzec I i Mirzec II, została skonstruowana przy uwzględnieniu stanów i procesów pożądaných przez mieszkańców.

Wizja rewitalizacji jest ściśle związana z wizją gminy i składa się z elementów komplementarnych, wzajemnie się wspomagających.

Pełni funkcje motywacyjne wobec podmiotów lokalnych do podejmowania działań na rzecz rozwoju gminy.

Wypracowana podczas spotkań wizja rewitalizacji gminy Mirzec zawiera akceptowane społecznie oczekiwania mieszkańców dotyczące rozwoju gminy w prognozowanym okresie 2016 - 2022.

WIZJA

Ożywienie kryzysowego obszaru w centrum Mirca, połączone z podniesieniem atrakcyjności przestrzeni wiejskiej dla turystów i inwestorów, wsparte rozwojem lokalnej przedsiębiorczości, polepszeniem jakości usług publicznych i społecznych oraz odnową obiektów pełniących funkcje użyteczności publicznej w kierunku wzrostu poziomu życia mieszkańców”.

5.2. MISJA REWITALIZACJI GMINY MIRZEC.

Misja rewitalizacji centrum Mirca: Sołectwo Mirzec I i Mirzec II – opisuje jego mandat do realizacji wizji rozwoju i rewitalizacji oraz nadrzędne wartości (zasady), jakimi gmina będzie się kierowała podejmując działania na rzecz realizacji wizji.

Misja to syntetyczny opis sposobu postępowania w celu realizacji wizji gminy.

MISJA

Koncentracja działań naprawczych na obszarze rewitalizacji przy udziale partycypacji społecznej mieszkańców gminy Mirzec i zachowaniem partnerstwa oraz transparentności działań w sferze przestrzennej, gospodarczej i społecznej.

5.3. CELE REWITALIZACJI I ICH REALIZACJA

Podstawowym celem Programu Rewitalizacji będzie podniesienie atrakcyjności Gminy Mirzec, jako miejsca zamieszkania i pracy oraz atrakcji turystycznej ze względu na zrewitalizowanie Centrum Mirca.

Główne cele Programu Rewitalizacji to:

- **Rewitalizacja przestrzeni publicznej terenów otwartych poprzez projekt „Zintegrowana rewitalizacja terenów kulturowych w Mircu z zamiarem kompleksowej odnowy terenów kryzysowych w obszar rozwojowy poprzez powstanie strefy: turystyki, relaksu i aktywności.**
- **Usprawnienie działalności budynków użyteczności publicznej - uwzględnienie doposażenia i wyposażenia ośrodka zdrowia do 2020r. (doposażenie w sprzęt medyczny ośrodka zdrowia w Mircu oraz termomodernizację struktury grzewczej i budowlanej nieruchomości budynku świadczącego usługi zdrowotne dla mieszkańców Gminy Mirzec).**

Kolejnymi celami, które mają za zadanie ograniczyć problemy społeczne na obszarze kryzysowym są:

- Poprawa warunków życia mieszkańców gminy w sferze bytowej, środowiskowej oraz społecznej.
- Działania na rzecz rozwoju kompleksowej oferty wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych poprzez rozwój usług socjalnych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych.
- Nadanie obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji.
- Promocja przedsiębiorczości;
- Wsparcie integracji społecznej na rzecz aktywizacji zawodowej.

- Zachowanie i ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami i wdrażania OZE.
- Promocja marki i wizerunku Gminy Mirzec poprzez organizację imprez kulturalnych o charakterze wizerunkowym.

Wymienione wyżej cele rewitalizacji korespondują z aspektami rewitalizacji, które uwzględniają:

I. Aspekt Przestrzenno-Urbanistyczny

- działania dotyczące rozwoju infrastruktury technicznej,
- działania dotyczące podniesienia walorów estetycznych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych,
- działania dotyczące rozwoju transportu,
- działania dotyczące remontów i renowacji istniejących budynków użyteczności publicznej,
- działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej i turystycznej,

II. Aspekt Ekonomiczny

- działania dotyczące rozwoju turystyki bądź innych sektorów gospodarki lokalnej,
- działania dotyczące wspierania przedsiębiorczości,
- działania dotyczące uruchamiania finansowanych mechanizmów wsparcia (np. budżet obywatelski),
- działania wynikające z programów pomocowych dla rozwoju MŚP.

III. Aspekt Społeczny

- działania dotyczące rozwoju zasobów ludzkich,
- działania dotyczące przeciwdziałania wykluczaniu społecznemu,
- działania dotyczące walki z patologiami społecznymi,
- działania dotyczące tworzenia równych szans,
- działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia,
- działania na rzecz aktywności środowisk dziecięcych i młodzieżowych.

Realizacja celów Programu Rewitalizacji odbywać się będzie poprzez:

1. Budowę marki i wizerunku Gminy Mirzec.

2. Podniesienie atrakcyjności centrum Mirca:

- Rewitalizacja centrum Mirca poprzez kompleksową odnowę kryzysowych terenów i obiektów w obszar rozwojowy tworząc strefy: turystyki, relaksu i aktywności w kierunku wzrostu poziomu życia mieszkańców.

- Wykonanie elewacji OSP Mirzec oraz rewitalizację infrastruktury towarzyszącej.

1. Organizację imprezy wizerunkowej Gminy Mirzec.

2. Zwiększenie dostępności i jakości usług zdrowotnych dla mieszkańców Gminy:

- Modernizacja struktury grzewczej i budowlanej Ośrodka Zdrowia w Mircu.

- Doposażenie w sprzęt medyczny podmiotu leczniczego - podstawowa opieka zdrowotna, stomatologia, ginekologia, laboratorium.

- Połączenie Ośrodka z siecią internetową e-Rejestracja, e-Wyniki laboratoryjne, e-Diagnostyka, e-Zwolnienie lekarskie

1. Przebudowę infrastruktury drogowej.

2. Wsparcie rodzin niewydolnych wychowawczo poprzez Projekt „Wspólna Sprawa”.

3. Promocję zdrowia i zdrowego stylu życia, zwiększenie świadomości mieszkańców dotyczącej wad postawy u dzieci, młodzieży i dorosłych, oraz metody ich rehabilitacji.

Na określenie celów Gminnego Programu rewitalizacji miały wpływ nie tylko analizy i obserwacje zespołu zadaniowego ds. rewitalizacji, ale również przeprowadzone konsultacje społeczne, ankietyzacja społeczna, wywiady przeprowadzone z mieszkańcami.

Zakres pól operacyjnych określono na podstawie analizy występowania zjawisk kryzysowych, materiałów otrzymanych od odpowiednich urzędów, przyjętych wcześniej obszarów kryzysowych.

Ewaluacja zjawisk kryzysowych zarejestrowanych na poszczególnych polach interwencji wraz z wyborem rodzaju działań mających na celu łagodzenie tych zjawisk, została poddana uproszczonej komparatywnej analizie użyteczności. Dzięki tej analizie powstała pierwsza lista projektów działań na obszarach pól interwencji, pokazując ich praktyczną wartość użytkową. Szczególnie trudne jest to w przypadkach oceny działań kryteriów niewymiernych finansowo, tak zwanych miękkich.

Przy ocenie projektów działań znaczenie miały następujące kryteria:

- kwalifikowalność do współfinansowania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 oraz innych programów pomocowych Unii Europejskiej i EOG;

- zgodność z zamierzeniami Władz Gminy oraz innych inwestorów zdefiniowanymi w dokumentach strategicznych i planistycznych;

- wyniki konsultacji społecznych.

5.4. KRYTERIA WYBORU OBSZARÓW KRYZYSOWYCH.

Zasięg każdego z obszarów rewitalizacji wyznaczany jest przy założeniu, że stanowi on teren o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy, obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, na którym ze względu na szczególną koncentrację negatywnych zjawisk, projektowana lub prowadzona jest rewitalizacja.

Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Opis planowanych działań rewitalizacyjnych, które będą realizowane w ramach danego programu rewitalizacji powinien zawierać przede wszystkim: identyfikację głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, tj. takich, bez których obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z kryzysowej sytuacji oraz innych uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych tj. takich, które ze względu na mniejszą skalę oddziaływania trudno zidentyfikować indywidualnie, a są oczekiwane ze względu na realizację celów programu rewitalizacji. W opisie przedsięwzięć uzupełniających należy wskazać obszary tematyczne, zagadnienia istotne z punktu widzenia potrzeb rewitalizowanego obszaru.

Zarówno przedsięwzięcia główne, jak i uzupełniające są przedsięwzięciami zaplanowanymi, wynikającymi z programu rewitalizacji.

Na terenach objętych analizą związaną z Gminnym Programem Rewitalizacji występują liczne zjawiska kryzysowe w sferach funkcjonalno – przestrzennych, środowiskowych, społecznych i ekonomicznych.

Przy braku szybkiej reakcji na te zjawiska przez władze gminy można doprowadzić do nieodwracalnych degradacji substancji historycznej miasta i wyraźnego pogorszenia się bytu jego mieszkańców.

Zidentyfikowano problemy do rozwiązania na obszarze kryzysowym objętym rewitalizacją miejscowości Mirzec:

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- 1) **gospodarczych** – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- 2) **środowiskowych** – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- 3) **przestrzenno-funkcjonalnych** – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do

zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub

- 4) **technicznych** – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz нефункционowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych³⁰.

5.5. DELIMITACJA OBSZARÓW KRYZYSOWYCH

Delimitacja (delimitation), to metoda podziału obszaru problemowego Gminy dla realizacji zadań inwestycyjnych i społecznych w latach 2016-2022, przeprowadzona na podstawie analizy dokumentów strategicznych Gminy, oceny aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy obejmującej zagospodarowanie przestrzenne, infrastrukturę techniczną, gospodarkę i sferę społeczną oraz wskazania możliwości finansowych budżetu Gminy i dostępnych funduszy zewnętrznych, w tym UE i EOG.

Delimitacja obszarów kryzysowych dokonywana jest przy wykorzystaniu kryteriów dwóch podsystemów:

- Podsystem społeczno-ekonomiczny,

Dla podsystemu społeczno-ekonomicznego wykorzystuje się minimalny zestaw 6 wskaźników, które pozwalają na ocenę stopnia degradacji i kryzysu w poszczególnych jednostkach urbanistycznych (Tab. 1).

Zagadnienie	Źródło danych	Zakres danych
Demografia	Urząd Gminy Baza PESEL (informacja o każdym mieszkańcu)	Wiek
		Płeć
		Miejsce zamieszkania
Bezpieczeństwo	Policja (informacja o każdym przestępstwie)	Typ przestępstwa
		Miejsce przestępstwa
Wykluczenie społeczne (bezrobocie i ubóstwo)	Powiatowy Urząd Pracy (informacja o każdym bezrobotnym)	Moment rejestracji
		Płeć
	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (informacja o każdej osobie otrzymującej zasiłek)	Miejsce zamieszkania
		Typ otrzymanego zasiłku
Edukacja	Powiatowy Urząd Pracy (informacja o każdym bezrobotnym)	Wysokość otrzymanego zasiłku
		Miejsce zamieszkania
		Wykształcenie
Gospodarka	Urząd Gminy (informacja o każdym przedsiębiorstwie)	Płeć
		Miejsce zamieszkania
		Numer PKD
		Miejsce prowadzenia działalności

³⁰ Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015r.

- Podsystem oceny jakości tkanki dla każdej jednostki urbanistycznej:

W sytuacji braku informacji jakościowych o stanie technicznym tkanki miejskiej jedynym sposobem pozyskania informacji są badania terenowe – inwentaryzacja. Na potrzeby audytu gminnego/miejskiego niezbędne jest, zatem przeprowadzanie inwentaryzacji urbanistycznej. W ramach podsystemu urbanistycznego dla każdej z jednostek należy uwzględniać przynajmniej sześć wskaźników częściowych, wymienionych w Tabeli 2 i w procesie inwentaryzacji przyznać im odpowiednią ocenę w czterostopniowej skali – od 0 do 3.

	Brak problemu lub jego znaczenie nieistotne w skali jednostki urbanistycznej	Występowanie problemu (dotyczące do 10 % obszaru/substancji)	Nasilenie problemu (dotyczące od 10 % do 50 % obszaru/substancji)	Szczególne nasilenie problemu (dotyczące powyżej 50 % obszaru/substancji)
a – budynki i budowle wymagające generalnego remontu	0	1	2	3
b – potrzeba termomodernizacji	0	1	2	3
c – substandardy architektoniczne nienadające się do modernizacji (np. zabudowa barakowa, obiekty całkowicie wyeksploatowane) oraz występowanie ugorów miejskich	0	1	2	3
d – uporządkowanie i uzupełnienie zabudowy	0	1	2	3
e – potrzeba budowy, uzupełnienia lub odnowy przestrzeni publicznych, terenów zieleni, rekreacji i wypoczynku	0	1	2	3
f – budowa lub poprawa jakości i standardu dróg i chodników lokalnych (w tym osiedlowych)	0	1	2	3

Podstawowym kryterium wskazania obszaru, jako „kryzysowego” i wskazania go do rewitalizacji powinien być więc fakt, że sytuacja jest tam gorsza/trudniejsza niż średnia dla danej gminy.

Obszar kryzysowy może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z obszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Obszar rewitalizacji podzielony na podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic nie może obejmować łącznie terenów o powierzchni większej niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały być przez więcej niż 30% mieszkańców.

Dla określenia i zdefiniowania charakterystyki aktualnego stanu obszaru przeprowadzono następujące inwentaryzacje, obserwacje i analizy:

- ✚ Inwentaryzację: urbanistyczną obszaru, techniczną zabudowy, konserwatorską obiektów zabytkowych;
- ✚ Przeanalizowano materiały planistyczne i ekspertyzy dotyczące Gminy Mirzec;
- ✚ Kwerendę archiwalną i zebrano materiały źródłowe;
- ✚ Wywiady z ludnością, przedstawicielami instytucji i organizacji społecznych,
- ✚ Zebrano wyniki rozestanych i rozdanych ankiet;

W wyniku tych opracowań powstał obraz obszaru Programu z szerokim spektrum zagadnień od technicznych, przez ekonomiczne, po społeczne i środowiskowe.

5.6. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU REWITALIZACJI

Na terenie woj. świętokrzyskiego wyznaczono pięć tzw. Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI). To miejsca o szczególnym potencjale lub barierach rozwojowych, wymagające najpilniejszego wsparcia finansowego, co uwzględniono w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Jednym z obszarów zaliczonych do OSI są aglomeracje wiejskie o najgorszym dostępie do usług publicznych. Według Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego (Uchwała Nr XLVII/833/14 Sejmiku województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014r.) gminę Mirzec zaliczono do obszarów o najgorszym dostępie do usług. Ponadto gmina Mirzec zlokalizowana jest w północnej części województwa świętokrzyskiego przy zwartym obszarze miast byłego Centralnego Okręgu Przemysłowego tj. Starachowic, Skarżyska i Ostrowca. Tereny te charakteryzuje recesja przestarzałej bazy przemysłowej wymagającej wielokierunkowej aktywizacji społeczno- gospodarczej. Gmina Mirzec znajduje się w obrębie w/w gmin, tracących dynamikę zrównoważonego rozwoju. Gmina Mirzec zaliczona do OSI posiada szereg problemów, do których można zaliczyć:

- niedostateczną ofertę rynku pracy,
- małe znaczenie dla obsługi rolnictwa,
- niską przedsiębiorczość,
- ubytek ludności i peryferyzacja obszarów,
- słaby dostęp do usług publicznych.

Obszar regionu Świętokrzyskiego o najgorszym dostępie do usług obrazuje mapa nr 42 (załączenie do diagnozy) z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, gdzie wyraźnie widać konieczność interwencji na terenie Gminy Mirzec.

Biorąc powyższe pod uwagę oraz przeprowadzoną diagnozę Gminy Mirzec obszar gminy zaliczono do obszaru zdegradowanego. Obszar zdegradowany gminy jest w stanie kryzysowym koncentrując negatywne zjawiska społeczne(bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym, kulturalnym, a także gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno- funkcjonalnymi oraz technicznym)

Jak wspomniano na wstępie diagnozy Uchwałą Nr XIX/128/2016 Rady Gminy w Mircu z dnia 26 lutego 2016 roku wyznaczono obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji zaś do obszaru

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC NA LATA 2016-2022

rewitalizacji zaliczają się sołectwa Mirzec I oraz Mirzec II z wyłączeniem obszarów leśnych. W 2015r. Niniejszy obszar zamieszkiwało 8 422 mieszkańców, z czego Mirzec I – 1 325 mieszkańców, a Mirzec II – 837 mieszkańców (łącznie 25,67%). Jest to zgodne z wymogami „ ustawy rewitalizacyjnej ”, która określa iż, obszar rewitalizacji nie może mieć więcej niż 20 % powierzchni Gminy, oraz nie może być zamieszkały przez nie więcej niż 30 % mieszkańców Gminy.

Pomoc społeczna

Osoby korzystające z pomocy społecznej				
Lata	Osoby		Procent wszystkich mieszkańców	Procent wszystkich mieszkańców
	Mirzec I	Mirzec II	Mirzec I	Mirzec II
2012	43	30	3,35 %	3,37 %
2013	38	24	2,95 %	2,70 %
2014	35	22	2,71 %	2,50 %
(Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mircu)				

Liczba i struktura beneficjentów GOPS (mieszkańców Mirca)										
Lata	Ubóstwo		Bezdomność		Niepełnosprawność		Uzależnienie		Razem	
	Mirzec I	Mirzec II	Mirzec I	Mirzec II	Mirzec I	Mirzec II	Mirzec I	Mirzec II	Mirzec I	Mirzec II
2012	3	2	1	-	14	11	5	3	23	16
2013	2	-	1	-	16	8	4	4	23	12
2014	2	1	1	-	9	8	4	2	15	11
(Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mircu)										

Służba zdrowia i kondycja zdrowotna gminy Mirzec

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Mircu swoją działalność prowadzi w dwóch ośrodkach zdrowia w Mircu i w Jagodnem.

Udziela świadczeń w następujących zakresach:

- 1/podstawowej opiece zdrowotnej, udzielanej w warunkach ambulatoryjnych i domowych,
- 2/stomatologii,
- 3/specjalistycznej opiece zdrowotnej w zakresie ginekologii.

Łączna liczba deklaracji na 31.12.2015 roku to 16.127 w tym do :

- lekarza POZ 6.135 deklaracji
- pielęgniarki środowiskowo-rodzinnej 6.173 deklaracji
- położnej 2.921 deklaracji
- pielęgniarki higieny szkolnej 898 deklaracji

Lista deklaracji na dzień 31.12.2015 roku

Tabela nr1

	Lekarz POZ	Pielęgniarka POZ	Położna POZ	Pielęgniarka szkolna
Mirzec I				
Malcówki	201	205	87	18
Majorat	289	288	137	30
Poddąbrowa	302	303	156	41
ul. Langiewicza	152	105	125	38
Razem	944	901	505	127
Mirzec II				
Czerwona	83	84	44	16
Korzonek	60	60	27	7
Ogrody	75	75	31	7
Podborki	179	181	90	20
Poduchowne	108	110	55	13
Podkowałów	86	86	39	6
Mirzec Stary	104	108	50	12
ul. Langiewicza	106	150	125	38
ul. Modrzewiowa	13	12	3	4
ul. Prendowskiej	6	6	3	2
Razem	820	872	467	125
Gadka	875	878	411	118
Jagodne	439	444	171	22
Krzewa	24	24	14	3
Małyszyn	367	369	150	77
Osiny	678	679	347	116
Ostrożanka	169	172	81	49
Trębowiec	473	478	226	65
Tychów Nowy	481	485	262	95
Tychów Stary	475	475	274	91
Razem	3.981	4.004	1.936	636
Pozostałe miejscowości	389	395	13	10
Ogółem	6.134	6.172	2.921	889

Koncepcja programowa gimnastyki korekcyjnej i zapobiegania wadom postawy ciała wśród uczniów z terenu gminy Mirzec na lata 2017 -2022

Gmina Mirzec planuje opracować program gimnastyki korekcyjnej i zapobiegania wadom postawy ciała wśród uczniów z terenu gminy Mirzec na lata 2017 -2022. Jest to uzasadnione złymi wynikami testów przesiewowych w szkołach podstawowych i w gimnazjum w Mircu w latach szkolnych od 2011r do 2016r. Zwracają szczególną uwagę najaktualniejsze wyniki z l.2015-2016, które są wręcz alarmujące.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC NA LATA 2016-2022

Gmina Mirzec, aby zapobiec wadom postawy ciała wśród uczniów z terenu gminy Mirzec zgodnie z Programem gimnastyki korekcyjnej i zapobiegania wadom postawy ciała wśród uczniów z terenu gminy Mirzec na lata 2017 -2022 zamierza podjąć, takie działania jak:

- powstanie na potrzeby gimnastyki korekcyjnej w plenerze tzw. „zielonej siłowni” w ramach rewitalizacji przestrzeni publicznej(planowana lokalizacja za kompleksem ORLIK w centrum Mirca),
- zapobieganie wadom postawy z wykorzystaniem elementów kompensacji,
- stały cykl zajęć profilaktycznych z dziećmi pod kierunkiem fizjoterapeuty,
- promocja zdrowia i zdrowego stylu życia z udziałem personelu SPZOZ w Mircu,
- kompleksowe podejście do rozwiązania problemu wyników testów przesiewowych w szkołach podstawowych i w gimnazjum w Mircu w latach szkolnych od 2011r do 2016r.

W programie planowana jest realizacja, takich zadań jak:

- Prowadzenie rejestracji dzieci do lekarza specjalisty;
- Wykonywanie badań kwalifikujących do programu;
- Gimnastyka korekcyjna w plenerze na tzw. zielonej siłowni z udziałem fizjoterapeuty z elementami kompensacji i kinezyterapii;
- Udzielanie indywidualnych instruktaży ćwiczeń korekcyjnych do wykonywania w domu.

Tabela nr 1. Wyniki testów przesiewowych ze szkół podstawowych w gminie Mirzec

Rok szkolny	Liczba szkół podstawowych	Liczba uczniów podlegających badaniu	Liczba uczniów z dodatnimi wynikami testów przesiewowych	Odsetek % uczniów dodatnimi wynikami testów przesiewowych
2011/2012	8	310	99	32,0 %
2012/2013	8	284	118	41,5%
2013/2014	8	297	126	42,4%
2014/2015	8	312	142	35,5%
2015/2016	8	315	136	43,1%

Tabela nr 2. Wyniki testów przesiewowych z Gimnazjum Publicznego w Mircu

Rok szkolny	Liczba Gimnazjów	Liczba uczniów podlegających badaniu	Liczba uczniów z dodatnimi wynikami testów przesiewowych	Odsetek procent uczniów dodatnimi wynikami testów przesiewowych
2011/2012	1	87	32	36,0%
2012/2013	1	62	39	62,0%

2013/2014	1	90	49	54,0%
2014/2015	1	69	40	57,0%
2015/2016	1	77	55	71,0%

W tabelach poniżej przedstawiono wyniki zaburzeń nadmiernej wagi ciała uczniów szkół podstawowych w latach szkolnych od 2011r do 2016r

Tabela nr 3. Wyniki zaburzeń nadmiernej wagi ciała uczniów w szkołach podstawowych z terenu gminy Mirzec.

Rok szkolny	Liczba szkół podstawowych	Liczba uczniów podlegających badaniu	Nadwaga Wskaźnik BMI 25-29,9	Otyłość Wskaźnik BMIpow.30	%zaburzeń Masy ciała Wady postawy
2011/2012	8	310	30	24	45
2012/2013	8	284	38	29	51
2013/2014	8	297	41	32	53
2014/2015	8	312	48	36	58
2015/2016	8	315	38	43	98

W tabeli poniżej przedstawiono wyniki zaburzeń nadmiernej wagi ciała uczniów gimnazjum w latach szkolnych od 2011r do 2016r

Tabela nr 4. Wyniki zaburzeń nadmiernej wagi ciała uczniów Gimnazjum Publicznego w Mircu

Rok szkolny	Liczba Gimnazjów	Liczba uczniów podlegających badaniu	Nadwaga Wskaźnik BMI 25-29,9	Otyłość Wskaźnik BMIpow. 30	%zaburzeń Masy ciała Wady postawy
2011/2012	1	87	9	7	16
2012/2013	1	62	11	9	19
2013/2014	1	90	15	11	23
2014/2015	1	69	16	17	15
2015/2016	1	77	13	10	30

Pielęgniarka higieny szkolnej obsługuje 856 uczniów tj. 634 uczniów w ośmiu szkołach podstawowych i 222 uczniów w jednym gimnazjum na terenie Gminy Mirzec.

Szkoły te to:

-Szkoła Podstawowa w Mircu	153 uczniów
-Szkoła Podstawowa w Jagodnem	35 uczniów
-Szkoła Podstawowa w Gadce	81-ucniów
-Szkoła Podstawowa w Tychowie Nowym	66-ucniów
-Szkoła Podstawowa w Tychowie Starym	98-ucniów
-Szkoła Podstawowa w Osinach	87-ucniów
-Szkoła Podstawowa w Trębowcu	39-ucniów
-Szkoła Podstawowa w Małyszynie	75-ucniów
-Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi w Mircu	222-ucniów

Pielęgniarka szkolna planuje i realizuje profilaktyczną opiekę zdrowotną nad uczniami na terenie szkoły i w placówce służby zdrowia.

Świadczenia pielęgniarki szkolnej obejmują;

- wykonywanie i interpretowanie testów przesiewowych w klasach 0 (ew. I), III, V (szkół podstawowych) oraz w I klasie Gimnazjum, które mają na celu wykrywanie zaburzeń rozwoju fizycznego, układu ruchu, w tym bocznego skrzywienia kręgosłupa, zniekształceń statycznych kończyn dolnych, w kierunku zęza, ostrości wzroku, widzenia barw, słuchu, ciśnienie tętnicze krwi, orientacyjne wykrywanie zaburzeń statyki ciała, orientacyjne wykrywanie wad wymowy.
- kierowanie postępowaniem po przesiewowym oraz sprawowanie opieki nad uczniami z dodatnimi wynikami testów,
- czynne poradnictwo dla uczniów z problemami zdrowotnymi,
- udzielanie pomocy przedlekarskiej w przypadku nagłych zachorowań, urazów i zatruc,
- sprawowanie opieki nad uczniami z chorobami przewlekłymi i niepełnosprawnością, w tym realizacja świadczeń pielęgniarskich oraz wyłącznie na podstawie zlecenia lekarskiego i w porozumieniu z lekarzem PZOZ zabiegów i procedur leczniczych do wykonania u ucznia w trakcie pobytu w szkole,
- edukacja w zakresie zdrowia jamy ustnej,
- prowadzenie u uczniów szkół podstawowych klasy I- IV-grupowej profilaktyki fluorkowej metodą nadzorowanego szczotkowania zębów preparatami fluorkowymi 6 razy w roku, w odstępach co 6 tygodni,
- udział w planowaniu, realizacji i ocenie edukacji zdrowotnej.

Pielęgniarka szkolna jest rzecznikiem spraw ucznia i jedynym profesjonalnym pracownikiem ochrony zdrowia samodzielnie pracującym na co dzień w szkole.

Współpracuje w swej pracy z:

- lekarzem rodzinnym, lub pediatrą i internistą,
- pielęgniarką środowiskową i położną środowiskową,
- rodzicami uczniów,
- dyrekcją i personelem szkoły,
- komitetem rodzicielskim.

(Źródło: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Mircu)

Bezpieczeństwo publiczne

- Policja

Zdarzenia zaistniałe na terenie gminy Mirzec w latach 2012-2014			
	Gmina Mirzec	Mirzec I	Mirzec II
Zabójstwa	0	0	0
Zgwałcenia	0	0	0
Kradzież z włamaniem	26	4	5
Rozbój, wymuszenie rozbójnicze	2	0	0
Kradzież	91	36	13
Bójka, pobicie	1	1	0
Uszczerbek na zdrowiu	5	1	0
Przestępstwa gospodarcze	16	4	1
Przestępstwa drogowe – wypadki drogowe	22	5	1
Zniszczenie mienia	26	5	4
Kolizje drogowe	158	23	25
Wykroczenia o charakterze drogowym	145	25	18

(Źródło: Wydział Prewencji KPP w Starachowicach)

- Straż Pożarna

Wykaz pożarów i miejscowych zagrożeń zaistniałych w latach 2012-2014 w miejscowości Mirzec	
Pożary traw	25
Pożary w budynkach	6
Miejscowe zagrożenia	31

(Źródło: Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Starachowicach)

W gminie Mirzec obszarem o najistotniejszym znaczeniu dla rozwoju lokalnego posiadającego poza koncentracją usług publicznych – także obiekty i budowle pełniące funkcje użyteczności publicznej – jest centrum gminy Mirzec obejmujące w szerszym kontekście sołectwa Mirzec I oraz Mirzec II. W okresie ostatnich dwudziestu kilku lat w centrum Mirca skoncentrowane są główne usługi publiczne i obiekty oraz budowle pełniące funkcje użyteczności publicznej. Stolica gminy jest także głównym ośrodkiem transportowym i gospodarczym gminy. Przez centrum Mirca przebiega strategiczna pod względem lokomocji droga wojewódzka nr 744., zaś w samym centrum Mirca (obok zatoki autobusowej) swój początek mają dwie drogi powiatowe Mirzec – Wąchock oraz Mirzec-Skarżysko- Kamienna.

Do obiektów i budowli pełniących funkcje użyteczności publicznej w centrum Mirca(poza obiektami gminnymi) zalicza się:

- Poczta Polska S.A. – Urząd Pocztowy,
- Bank Spółdzielczy w Wąchocku oddział w Mircu,
- Kościół Rzymskokatolicki pw. św. Leonarda w Mircu,
- Rodzinny Dom Opieki Seniora „HELENA”,
- Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Mircu,

oraz obiekty użyteczności publicznej, w których świadczone są usługi publiczne:

- Urząd Gminy w Mircu (siedziba władz samorządowych gminy Mirzec),
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mircu,
- Gminny Dom Kultury i Integracji w Mircu (zasób: Amfiteatr, Gminna Biblioteka Publiczna),
- Zespół Szkół w Mircu (w tym Szkoła Podstawowa i Gimnazjum),
- SPZOZ w Mircu (publiczny Ośrodek Zdrowia w Mircu),
- Ochotnicza Straż Pożarna w Mircu,
- Przedszkole Publiczne w Mircu,
- Świetlica Środowiskowa – działania opiekuńczo- wychowawcze,
- Punkt Interwencji Kryzysowej – terapeuta ds. przemocy,
- Punkt Konsultacyjny – psycholog ds. uzależnień,
- Punkt przyjęć interesantów w Mircu – Policja,

Co istotne na terenie sołectwa Mirzec I działa 37 podmiotów gospodarczych, a na terenie sołectwa Mirzec II funkcjonuje 40 podmiotów gospodarczych (łącznie 80), co w odniesieniu do tych dwóch sołectw stanowi 22,3% w stosunku do podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy Mirzec. Główne gałęzie gospodarcze w centrum Mirca to: przetwórstwo produkcyjne, handel, usługi w tym gastronomia. Wyróżniającymi się podmiotami w sektorze usług(gastronomia hotelarstwo) zlokalizowanymi w centrum Mirca są „Dvorek Modrzewiowy i restauracja „Wiktoria” zaś z sektora handlu : Dom handlowy „KAJ i dyskont „Biedronka”.

Liczba podmiotów gospodarczych w 2015r.				
Gmina Mirzec	Mirzec I		Mirzec II	
100%	22,3%			
360	37		43	
	Usługi (w tym fryzjerskie, informatyczne, medyczne, leśne, budowlane, geodezyjne, samochodowe)	14	Usługi budowlane	6
	Działalność handlowa	10	Działalność handlowa	13
	Inne	13	Usługi fryzjerskie	3

			Usługi fotograficzne	2
			Usługi (w tym medyczne, samochodowe, betoniarskie, ceramiczne)	12
			Inne	7
Brak: Stolarstwo, ślusarstwo, transport, murarstwo, ubezpieczenia i doradztwo finansowe				

(Źródło: Urząd Gminy w Mircu)

Obszar rewitalizacji posiada charakter centro twórczy. Niestety obszar centrum Mirca – strategiczny dla rozwoju gminy jest w stanie specyficznie kryzysowym. Wprawdzie posiada potencjał i zasoby (kapitał, praca), ale nie są one wykorzystywane w sposób wystarczający do potrzeb. W aspekcie społecznym bolączką jest bezrobocie, ubóstwo, wandalizm, niż demograficzny brak oferty zagospodarowania czasu wolnego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym. W materii gospodarczej lokalne podmioty są niedoinwestowane bez technologii, zaś sektor handlu i usług wymaga doinwestowania (rozbudowa infrastruktury towarzyszącej np. w miejsca integracji), albo stworzenia nowej oferty (targowisko). W zakresie środowiska naturalnego obszar centrum Mirca cechuje zanieczyszczenie pewnych części terenów i degradacja obiektów oraz obszarów gminnych. W aspekcie przestrzenno-funkcyjnym obszar stolicy gminy wyróżnia się słabym wyposażeniem w infrastrukturę techniczną, społeczną i prozdrowotną (gimnastyka korekcyjna) oraz co jest piętą achillesową stolicy gminy – brak dostępu do podstawowych usług (rekreacja) albo ich niska jakość (turystyka, wypoczynek, zdrowie, edukacja, kultura), niezadowalający poziom obsługi komunikacyjnej (brak połączeń); deficyt i niska jakość terenów publicznych (szczególnie za Dworem Modrzewiowym w obszarze parku podworskiego i nieczynnego boiska piłkarskiego w kierunku kompleksu Orlik). Dysfunkcyjny jest też brak zagospodarowania terenów publicznych w elementy małej architektury w tym alejki spacerowe, miejsca wypoczynku, biesiady itp. Mankamentem jest też degradacja substancji mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej (budynek szkoły podstawowej w Mircu z 1938r., sala gimnastyczna Zespołu Szkół, budynek administracji gminy, zabytkowy kościół św. Leonarda w Mircu, budynek gminnej biblioteki publicznej, remiza OSP itp.) oraz słabe wykorzystanie rozwiązań w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska. Słabą stroną tego obszaru jest też brak ładu przestrzennego, co widać poprzez zdegradowany obszar przestrzeni publicznej centrum Mirca.

Cały obszar rewitalizacji jest skorodowany, z niską jakością i dostępem do usług publicznych, zanika charakter centro twórczy, niektóre obszary są dysfunkcyjne i nieestetyczne, natomiast użyteczność niektórych obiektów nie spełnia oczekiwań mieszkańców. Uwidaczniane są deficyty w dostępie do dziennej i całodobowej opieki pielęgnacyjnej i rehabilitacyjnej z uwagi na zwiększoną liczbę osób w wieku poprodukcyjnym (proces starzenia się społeczeństwa i brak kompleksowego wsparcia geriatrycznego). Zarówno młodzież, osoby w wieku produkcyjnym jak i seniorzy nie mają dostatecznie dobrej oferty spędzenia czasu wolnego.

Wobec niniejszego obszar centrum Mirca obejmujący sołectwo Mirzec I oraz Mirzec II z wyłączeniem obszarów leśnych zaliczono do obszaru rewitalizacji. Wielkość obszaru rewitalizacji

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC NA LATA 2016-2022

wynosi ok. 1487,1 ha (ok. 13,51 % powierzchni całkowitej gminy), który zamieszkuje ponad 2162 mieszkańców (ok. 25,67 % wszystkich mieszkańców gminy).

Mapa pomocnicza dotycząca wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Mirzec.

Gmina Mirzec

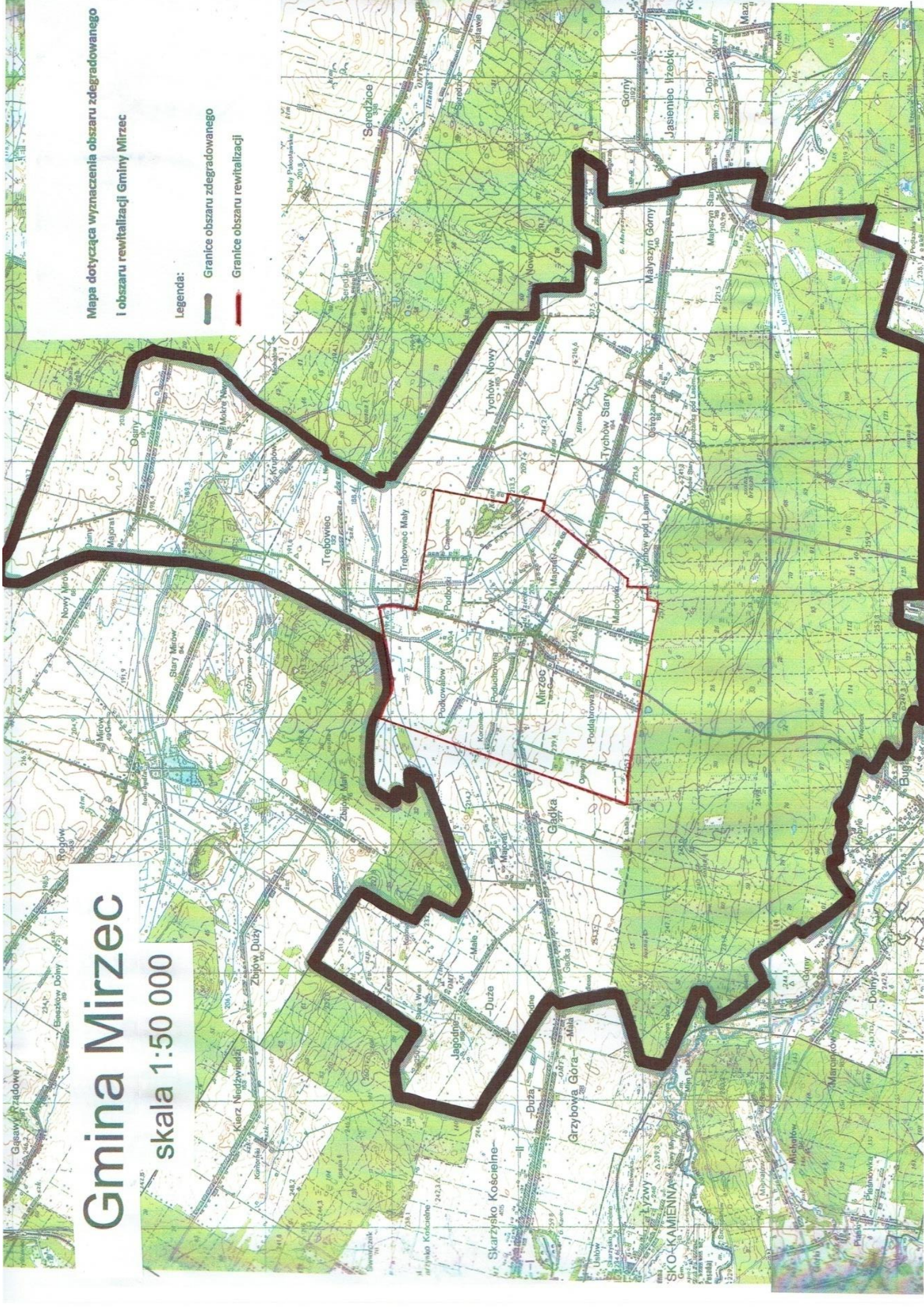
skala 1:50 000

Mapa dotycząca wyznaczenia obszaru zdegradowanego
i obszaru rewitalizacji Gminy Mirzec

Legenda:

Granicę obszaru zdegradowanego

Granicę obszaru rewitalizacji

Mapa głównych obszarów problemowych w Plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego(42) ze str. 199;

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

GŁÓWNE OBSZARY PROBLEMOWE

(uwarunkowania)

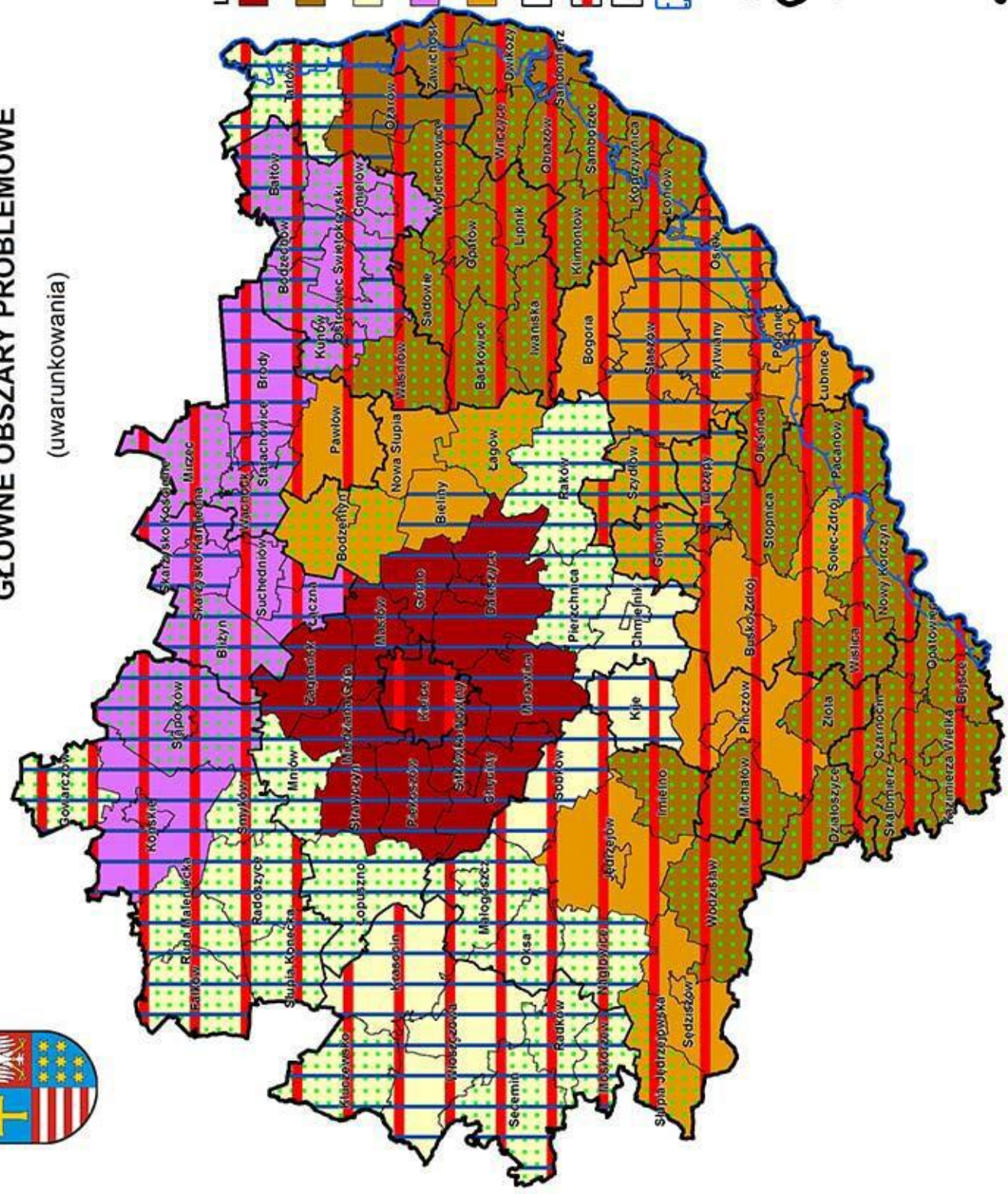
Mapa nr 42

LEGENDA

- obszar o nasilonej suburbanizacji w otoczeniu funkcjonalnym miasta Kielce
- obszary o relatywnie słabo wykorzystanym potencjale rolnictwa w odniesieniu do bardzo dobrych warunków glebowych
- obszary marginalizacji rolnictwa i zaniku produkcji towarowej
- północny obszar recesji przemysłowej
- obszar o średnich warunkach rozwoju
- obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania w rolnictwie (ONW)
- obszar depopulacji (wg powiatów)
- obszar o najgorszej dostępności do usług
- obszar Doliny Wisły

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

- granica województwa
- granica powiatu
- granica gminy

ŚWIĘTOKRZYSKIE BIURO
ROZWOJU REGIONALNEGO

5.7. OPIS OBSZARÓW KRYZYSOWYCH WRAZ Z UZASADNIENIEM WYBORU

Na terenie miejscowości Mirzec w wyniku przeprowadzonej delimitacji został określony obszar kryzysowy cechujący się koncentracją negatywnych zjawisk, wśród których wymienić należy:

- zły stan dróg na obszarze rewitalizowanym,
- mała liczba miejsc parkingowych na obszarze rewitalizowanym,
- degradacja stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej,
- mała ilość infrastruktury kulturalnej – problem spędzania wolnego czasu przez mieszkańców, turystów,
- mała liczba miejsc na obszarze rewitalizowanym pełniącym funkcje integracyjne dla mieszkańców,
- mała ilość infrastruktury turystycznej na obszarze rewitalizowanym, co hamuje rozwój tego sektora,
- mała ilość infrastruktury rekreacyjnej lub jej zły stan na obszarze rewitalizowanym – niemożność rozwoju sektorów tzw. około-rekreacyjnych np. gastronomia, baza noclegowa,
- niedostateczna infrastruktura sportowa na obszarze rewitalizowanym,
- rosnąca liczba osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym,
- mała liczba inwestorów, także z udziałem wkładu zagranicznego,
- spadek liczby przedsiębiorstw na terenie Gminy,
- niedostateczny rozwój gospodarczy powodujący konieczność podejmowania pracy poza Gminą Mirzec i związane z tym negatywne zjawiska społeczne,
- rosnące zagrożenie występowania patologii społecznych,
- mała liczba działań skierowanych do osób młodych,
- utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej,
- wzrost ilości zdiagnozowanych osób z wadami postawy a utrudniony dostęp do rehabilitacji.

Wspólnymi cechami obszarów kryzysowych miejscowości Mirzec są między innymi: utrzymujące się długotrwałe bezrobocie, niskie dochody mieszkańców, w których część stanowi pomoc socjalna, niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę dydaktyczną. Poza tym występuje niski poziom przedsiębiorczości, brak czynników wzrostu, a ludność zamieszkująca te tereny charakteryzuje się niedostosowaniem kwalifikacji do zmieniającego się rynku pracy. Infrastruktura techniczna znajdująca się na tych terenach, wymaga znacznych nakładów na modernizację ze względu na swój wiek i stopień zużycia. Problemy wymieniane powyżej wykazują potrzebę stworzenia kompleksowego podejścia do kwestii trwałej peryferyzacji obszarów i marginalizacji dużych grup mieszkańców zdegradowanych społecznie i ekonomicznie sołectw poprzez działania inspirujące rozwój nowych funkcji obszarów problemowych oraz przywrócenie terenom zdegradowanym utraconych funkcji społeczno-gospodarczych.

Zasadniczym celem działań Programu Rewitalizacji jest ożywienie gospodarcze i społeczne, a także zwiększenie potencjału turystycznego i kulturalnego, w tym nadanie obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji społeczno-gospodarczych poprzez: odnowę zdegradowanych obszarów przez zmianę dotychczasowych funkcji na gospodarcze, społeczne, edukacyjne, zdrowotne,

rekreacyjne i turystyczne, a także powiązane z nimi i przeprowadzane w tym samym czasie: rozwiązywanie problemów społecznych oraz podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej terenów rewitalizowanych. Oznacza to, iż projekty realizowane w ramach Programów Rewitalizacji powinny przyczyniać się do tworzenia miejsc pracy oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Rewitalizacja to połączenie działań technicznych jak np. remonty z programami ożywienia gospodarczego i działaniem na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, występujących na tym obszarze. Jest to kompleksowy, kilkuletni proces, który odnosi się do wybranych przez samorząd terytorialny obszarów podupadłych na terenie Gminy. Proces ten jest realizowany za pomocą zaplanowanych przez władze lokalne we współpracy z różnymi partnerami działań technicznych, gospodarczych i społecznych. Ze względu na wielość i częstotliwość występowania problemów społecznych w całej Gminie istotne jest, aby założenia Programu Rewitalizacji były systematycznie realizowane.

W celu dokonania wyboru obszarów problemowych, na terenie których realizowany będzie Program Rewitalizacji, przeanalizowano sytuację sołectw Gminy Mirzec poprzez badanie wskaźników i porównanie ich ze sobą. Analiza ta dotyczyła przede wszystkim zagrożeń, degradacji infrastruktury technicznej oraz problemów społecznych, świadczących o długotrwałej degradacji tych obszarów. Dlatego do wyznaczenia granic obszarów rewitalizacji zastosowano następujące kryteria: struktura demograficzna mieszkańców, poziom bezrobocia, poziom ubóstwa, poziom przestępczości, poziom przedsiębiorczości, poziom wykształcenia, poziom degradacji technicznej infrastruktury i budynków, stan środowiska naturalnego. Porównanie sytuacji w sołectwach w oparciu o wymienione kryteria wykazało, na jakich obszarach występuje najwięcej problemów i w jakim natężeniu. Na tej podstawie zostały wybrane obszary, na których wdrożony zostanie Gminny Program rewitalizacji, czyli zestaw niezbędnych działań potrzebnych dla rozwoju przestrzennego i gospodarczego, oraz rozwiązywania występujących tam problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych.

5.8 POZOSTAŁE RODZAJE PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH REALIZUJĄCYCH KIERUNKI DZIAŁAŃ, MAJĄCYCH NA CELU ELIMINACJĘ LUB OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ZJAWISK POWODUJĄCYCH SYTUACJĘ KRYZYSOWĄ

Realizację działań inwestycyjnych w polach interwencji objętych GPR winny służyć przede wszystkim poprawie jakości życia mieszkańców oraz ożywieniu gospodarczemu i społecznemu całej Gminy Mirzec.

Projekty z zakresu rewitalizacji muszą być realizowane, jako kompleksowe przedsięwzięcia dotyczące wszystkich aspektów wpływających na sytuację kryzysową rewitalizowanego obszaru. Dotyczy to w szczególności następujących działań:

1. przebudowa, rozbudowa, modernizacja i adaptacja obiektów infrastrukturalnych z przeznaczeniem na cele społeczne, obejmujące:

- placówki oferujące wsparcie dzienne dla dzieci i młodzieży (np. żłobki, przedszkola i inne formy wychowania przedszkolnego, szkoły, świetlice, w tym środowiskowe);
 - obiekty rekreacyjne (np. ścieżki zdrowia, place zabaw, boiska);
 - obiekty infrastruktury kulturalnej (maksymalna kwota kosztów kwalifikowanych projektu w zakresie kultury nie może przekroczyć 2 mln EUR);
 - obiekty, w których świadczone są usługi służące aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców;
 - obiekty wielofunkcyjne, w których łączone są różne funkcje społeczne;
2. działania prowadzące do ożywienia gospodarczego rewitalizowanych obszarów (np. zagospodarowanie przestrzeni na cele gospodarcze);
3. zagospodarowanie (przebudowa, rozbudowa, modernizacja i adaptacja) przestrzeni na cele publiczne lub społeczne (np. place, skwery, parki);
4. modernizacje, renowacje budynków użyteczności publicznej poprawiające ich estetykę zewnętrzną; przedsięwzięcia w ramach powyższego typu projektu, o ile przewidują modernizację energetyczną budynków, muszą mieć uzasadnienie w audycie energetycznym;
5. modernizacje, renowacje części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych, tj. odnowienie elementów strukturalnych budynku (dachy, fasady, okna i drzwi w fasadzie, klatki schodowe i korytarze, windy). Projekty z zakresu mieszkalnictwa w zakresie modernizacji energetycznej budynków muszą mieć uzasadnienie w audycie energetycznym. Jeżeli to wynika z audytu energetycznego – możliwa jest ingerencja w substancję budynku w szerszym zakresie niż przywołany powyżej.

W ramach wskazanych powyżej typów projektów (wyłącznie jako element projektu) możliwa jest:

- budowa, przebudowa, rozbudowa i modernizacja podstawowej infrastruktury komunalnej (np. sieci i urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, gazowych, ciepłowniczych, elektrycznych, telekomunikacyjnych) na obszarze objętym projektem, w celu zapewnienia dostępu rewitalizowanym obiektom i terenom do podstawowych usług komunalnych – w wysokości nie więcej niż 50% kosztów kwalifikowalnych projektu;
- budowa, przebudowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej poprawiającej dostępność do rewitalizowanych obiektów i terenów – w wysokości nie więcej niż 50% kosztów kwalifikowalnych projektu.

Głównym celem podejmowanych działań będzie zmiana dotychczasowych funkcji i dostosowania terenu oraz znajdujących się tam obiektów do nowych potrzeb w zakresie usług, turystyki, rekreacji, kultury, zdrowia i oświaty. Realizacja pozostałych zamierzeń rewitalizacyjnych przyczyni się także do zmniejszenia dysproporcji występujących pomiędzy rozwojem wskazanego obszaru zdegradowanego Gminy Mirzec w odniesieniu do ośrodków o podobnym potencjale społeczno-gospodarczym w regionie. Pilną koniecznością staje się również rozwiązanie szeregu trudnych problemów społecznych. Zjawiska te związane są ze sferą ubóstwa, uzależnień, przestępczości, wykluczenia osób starszych i

niepełnosprawnych. Działania zaplanowane na obszarze rewitalizowanym zorientowane są przede wszystkim na aktywizację społeczności lokalnej poprzez rozszerzenie pracy socjalnej, współpracę różnych instytucji i organizacji pozarządowych, zajmujących się działalnością społeczną w Gminie oraz instytucji działających w szerszym obszarze polityki społecznej, takich jak: kultura, oświata, służba zdrowia i bezpieczeństwo. Działania o charakterze społecznym polegać będą zatem na umocnieniu postaw aktywnych w sferze społecznej i indywidualnej, tworzeniu systemu wsparcia, poradnictwo m.in. prawne, pedagogiczne, terapię, wyspecjalizowaną pracę socjalną połączoną ze stymulowaniem postaw przedsiębiorczych i prospołecznych wśród lokalnej społeczności.

ROZDZIAŁ VI

ZADANIA REWITALIZACYJNE W SFERZE PRZESTRZENNEJ, GOSPODARCZEJ I SPOŁECZNEJ

6.1. ZADANIA INWESTYCYJNE.

LP	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy	Lokalizacja	Szacunkowa wartość w zł	Rezultaty	Realizator
						Okres realizacji
1	Zintegrowana rewitalizacja centrum Mirca poprzez kompleksową odnowę kryzysowych terenów i obiektów w obszar rozwojowy tworząc strefy: turystyki, relaksu i aktywności (II etap rewitalizacji)	Powstanie strefy turystyki (ST) Stworzenie stacji turystyki poprzez kompleksową odnowę funkcjonalnego zagospodarowania terenu zatoki autobusowej w centrum Mirca w tym modernizację chodnika (zewnątrzna część zatoki w linii obecnie zlokalizowanej wiaty), odżycie terenu w zieleń osłonową i ozdobną, instalacja miejsc obsługi rowerzystów, instalacja ławek drewnianych, tablic turystycznych ukazujących 10 sołectw – jako drogowy znak dla zwiedzających gminę, posadowienie atrakcji turystycznej oraz wykonanie zewnętrznej reklamy gminy z herbem i okalającymi bocznymi dwoma globusami wykonanymi z granitu. Wykonanie zegara solarne. Wzdłuż chodnika przy drodze wojewódzkiej modernizacja zieleni w kompozycji z wolnostojącymi elementami granitowymi (globusy, mapy, grzyby). Stylizowane oświetlenie plus doposażenie monitoringu bezosobowego. Ponadto	Nr działki 2656/26 (Mirzec II)	3 961 313,82 (szacunkowa dotacja do 3 667 116, 74 PLN)	Rewitalizacja ok. 4 ha terenu poprzez nadanie nowych funkcji społeczno-ekonomicznych i turystyczno-rekreacyjnych. Wskutek realizacji działań nastąpi zwiększenie estetyki i użyteczności terenów i obiektów w centrum Mirca. Nastąpi integracja społeczna, zmniejszanie ubóstwa, promocja zdrowia, aktywizacja społeczna. Realizacji inwestycji z pewnością przyczyni się do lepszego dostępu do usług ogólnospołecznych dając tym impuls do ożywienia gospodarczego centrum Mirca i pozytywnych zmian w środowisku naturalnym realizując zrównoważony rozwój i poprawę, jakości życia mieszkańców Mirca. Nadto w rezultacie realizacji projektu nastąpi zwiększenie i poprawa jakości usług publicznych	Urząd Gminy w Mircu 2016-2018

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC
NA LATA 2016-2022

	wykonanie wiat handlowych usytuowanych za wiatą przystankową (analiza wariantu zagospodarowania cieklu wodnego). Elewacja OSP Mirzec oraz zlokalizowanie punktu informacji turystycznej. Zainstalowanie głównej tablicy turystycznej (wjazd do centrum Mirca). Renowacja terenu wokół pomnika ofiar II wojny światowej. Funkcjonalność ruchu pieszego i kołowego wokół terenu pomnika ofiar II wojny światowej. Zagospodarowanie terenu pod szalet publiczny oznakowaniem (możliwości kosztu niekwalifikowanego). Powstanie strefy relaksu (SR) Budowa zbiornika wodnego rekreacyjnego (z dwiema funkcjami kąpieliska do 1,5 m głębokości oraz zbiornika dla wędkarzy) wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną (m.in. drogowa i oświetlenia ulicznego), wykonanie chodnika wzdłuż drogi nr 744 z wejściem na strefę relaksu (do zbiornika) wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną	Nr działki 223/2 (OSP Mirzec) oraz Nr działki 226/20 (sołectwo Mirzec I) - ST Nr działki 226/8 oraz Nr działki 224/1 (sołectwo Mirzec I) - ST Nr działki 226/7 oraz Nr działki 226/5 (Mirzec I) - ST Nr działki 2621 (sołectwo Mirzec II) Nr działki 2656/6 (sołectwo Mirzec I) - SR		i społecznych.	
--	---	---	--	----------------	--

	(w tym wykonanie oświetlenia) i drogową. W zakresie bezpieczeństwa zaprojektowanie świateł pulsacyjnych (preferowane oświetlenie solarne, bez elektrycznego. Niniejsze światła byłyby zlokalizowane nad droga wojewódzką nr 744 nadziałce 1806/1 (sołectwo Mirzec II). Ponadto w tym obszarze zaprojektowanie metalowych barierek chroniących przed wbiegnięciem dziecka na drogę) montaż barierek zabezpieczających patrząc na północ w kierunku Warszawy z lewej strony drogi wojewódzkiej nr 744, gdzie chodnik na długości równej wyjściu z terenu gimnazjum do wyjścia z terenu szkoły podstawowej). Ponadto wykonanie chodnika po przeciwnej stronie drogi wojewódzkiej nr 744 oraz powstanie miejsc parkingowych przy kompleksie ORLIK (ok. 55 miejsc.) Powstanie strefy aktywności (SA) Rewitalizacja terenu pod siłownię plenerową i ścieżkę zdrowia. Zestaw do ćwiczeń – preferowany pod gimnastykę korekcyjną wzmacniającą najważniejsze grupy mięśni zawierający: prasę nożną (mięśnie nóg), wioślarz (mięśnie rak), ławkę poziomą (brzuch), wyciąg górny (plecy), biegacz/odbitek	Nr działki 1806/1 (sołectwo Mirzec II) chodnik – zarządca ŚZDW			
--	--	---	--	--	--

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC
NA LATA 2016-2022

		(rozgrzewka przed treningiem), koziół/wspornik (rozciąganie mięśni), koło tai chi (mięśnie nadgarstka, łokci i ramion) do tego ścieżka zdrowia z drabinką do rozciągania, drążkami, zestawem do podciągania, poręczami gimnastycznymi, zestawem na brzuch itp. Wykonanie elementów małej architektury (ławki, kosze, zieleni osłona, alejki spacerowe, oświetlenie terenu, monitoring oraz takie obiekty jak: - budynek zaplecza z tarasem widokowym i ścianką wspinaczkową (plus WC, magazyn), - ścianka lukowa do rekreacji aktywnej (wspinaczki), - budowa skate-parku do 500m² powierzchni Odżycie terenu wokół przedszkola w centrum Mirca Powstanie linowego placu zabaw dla dzieci (m.in. małe ptasie gniazdo, huśtawka wieloosobowa, most leśny, sześciokątny zamek wspinaczkowy, ew. ścianka funkcjonalna i wspinaczkowa oraz doposażenie placu zabaw w takie urządzenia jak: piramida siatkowa, zjeżdżalnia, ławeczki itp. - wykonanie oszklonej altany ok. 140 m² przylegającej do budynku przedszkola	Nr działki 2656/29 (sołectwo Mirzec I) - SA			
--	--	---	---	--	--	--

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC
NA LATA 2016-2022

		z zegarem (w kształcie uśmiechniętego słoneczka). Urządzenie terenu w zieleni osłonową i ozdobną. Podstrefa aktywnego seniora przy ośrodku zdrowia w Mircu (możliwość kosztu niekwalifikowanego). - wykonanie altany dla celów prozdrowotnych (pogadanki o zdrowiu, profilaktyka itp.), - adaptacja miejsca pod aktywną rekreację – ścieżka zdrowia, - urządzenia do ćwiczeń manualno-umysłowych (stolik do szachów, miejsce na kilkusobową grę kubb). Wykonanie elementów małej architektury na poszczególnych strefach Monitoring wizyjny obszaru, wykonanie oświetlenia ulicznego energooszczędnego ledowego oraz wymiana dotychczasowego sodowego na ledowe i alejek spacerowych (trasa spacerowa). Docelowo wykonanie ciągu pieszo-rowerowego, altany ogrodowej/biesiadnej itp. Niniejsze elementy będą dostosowane dla osób niepełnosprawnych z wykorzystaniem efektywności energetycznej przy iluminacji świetlnej (preferowane oświetlenie uliczne/	Nr działki 26/56/28 (sołectwo Mirzec I) - SA Nr działki 2659/2 (sołectwo Mirzec II) - SA			
--	--	--	--	--	--	--

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC
NA LATA 2016-2022

		parkowe).	<u>Aspekt oświetlenia</u> Centrum Mirca – zasilanie ze stacji Mirzec Stary – 45 opraw, Mirzec Podborki I – 45 opraw /Bank, Kaj, Dom Kultury, Lewiatan, Delikatesy Barwin, parking gminny, Świetlica Środowiskowa, Kościół, Urząd Gminy, Zespół Szkół, Ośrodek Zdrowia, staw rybny.			
2	Rewitalizacja ośrodka zdrowia w Mircu poprzez naprawę i usprawnienie dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej.	Prace budowlane: Zgodnie z kosztorysami inwestorskimi z branży: budowlanej, elektrycznej i teletechnicznej (wymiana instalacji elektrycznej w budynku przychodni) oraz kosztorysu przebudowy instalacji CO. Prace budowlane polegać będą m.in. na zainstalowaniu windy, przystosowaniu pomieszczeń na archiwum i szatnie, przebudowy systemu grzewczego, wymianę drzwi (w tym zamontowanie drzwi automatycznych), instalacji elektrycznej, malowaniu wnętrza ośrodka,	Działka 2656/9 (ośrodek zdrowia) pow. 0,43 ha – przeznaczenie zgodnie z mpzp - UZ	1 302 671,60 (dotacja z UE- 810 660,17 PLN)	Przeciwdziałanie najgorszemu dostępowi do usług publicznych z gmin powiatu starachowickiego. Zwiększenie dostępności i polepszenia jakości do podstawowych usług zdrowotnych. Realizacja programów profilaktycznych propagujących prozdrowotny styl życia (niwelowanie chorób układu ruchu /krążenia)	SPZOZ w Mircu 2016-2018

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC
NA LATA 2016-2022

		wyłożenie płytek na ścianach, centralna kartoteka itp. Sprzęt medyczny (aparaty USG, EKG, aparat do krioterapii, wirówka laboratoryjna, koagulometr, destylarka, analizator do badania moczu, sterylizator, spirometr, defibrylator, holter ciśnienia, puls oksymetr, kardiomonitor, detektor tętna płodu, wagi lekarskie, torby reanimacyjne, zestawy pielęgniarstwa, deska ortopedyczna), z informatyzowane urządzenia do diagnostyki wad postawy ciała i otyłości. Zagadnienia IT: Nabycie oprogramowania IT w celu prowadzenia i wymiany elektronicznej dokumentacji medycznej dla poradni poz w powiązaniu z pacjentem wg standardu HL7 CDA - utworzenie Gabinetu Diagnostyki Komputerowej Medycyny Szkolnej (GDKMS)				
3	Rewitalizacja szkolnej sali sportowej wraz z otoczeniem przy Zespole Szkół w Mircu w celu usprawnienia pełnej realizacji zajęć dydaktyczno-sportowo-wychowawczych szkolnych i pozaszkolnych	Zakres rzeczowy robót wraz z szacunkowym kosztorysem: - rehabilitacja konstrukcji trzymającej i wymian poszycia – ok. 300 tys. zł - naprawa i ewentualna wymiana stolarki drzwiowej i okiennej wraz z malowaniem – 30 tys. zł - renowacja parteru i pomieszczeń sanitarnych (wymian armatury, płytek uszkodzonych, malowanie, cyklinowanie, szpachlowanie – ok. 30 tys. zł		515 000	Rewitalizacja sali sportowej i otoczenia jest niezbędna do prawidłowej realizacji podstawowych zadań obiektu sportowego. Hala sportowa – wymiary areny 36mx20m, jako jedyna pełnowymiarowa w gminie Mirzec została oddana do użytku w 2005 roku. Przez 11 lat była i jest obecnie wykorzystywana przez	Urząd Gminy w Mircu Zespół Szkół w Mircu 2016-2018

	związanych z prozdrowotnym stylem życia uczniów.	- wymiana urządzeń sportowych (kotara, drabinki, siatki, ławeczki itp. wraz z montażem) – ok. 30 tys. zł - doposażenie w sprzęt sportowy: piłki, siatki do bramek, słupki trzymające siatkę do piłki siatkowej itp. – ok. 25 tys. zł - doposażenie sali w sprzęt czyszczący umożliwiający właściwe korzystanie z obiektu uczniom z niepełnosprawnościami (alergią, astmą itp.) – ok. 20 tys. zł - remont szatni wraz z wyposażeniem w szafki dla uczniów – ok. 50 tys. zł - przebudowa wejścia na halę poprzez dobudowę z zewnątrz klatki schodowej w miejscu istniejącego balkonu – ok. 30 tys. zł			uczniów gimnazjum i szkoły podstawowej: na zajęcia wychowania fizycznego, zajęcia dodatkowe z piłki nożnej, siatkowej, aerobiku, realizacji projektów mających na celu rozwój zainteresowań sportowych uczniów, do organizacji uroczystości szkolnych, przeprowadzania zawodów sportowych, prezentowania przedstawień i spektakli, pokazów edukacyjnych itp. Po zajęciach lekcyjnych w dni robocze od godz. 16,00 do godz. 21,00 korzystają z sali absolwenci i dorośli mieszkańcy z wszystkich miejscowości z terenu gminy Mirzec. Sala wykorzystana jest do treningów, rozgrywek, których nadrzędnym celem jest propagowanie prozdrowotnego stylu życia uczniów i dorosłych. Rewitalizacja sali sportowej przy Zespole Szkół w Mircu ma ogromne znaczenie społeczne: - pozwoli na efektywne prowadzenie zajęć dydaktycznych, - umożliwi pełną realizację programu klasy sportowej, która zacznie od września 2016 r. funkcjonować w gimnazjum,	
--	---	---	--	--	--	--

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC
NA LATA 2016-2022

					- umożliwi młodzieży wiejskiej dostęp do zaplecza sportowego umożliwiającego dbanie o sprawność fizyczną, rozwój zainteresowań i zdrowie, - realizacja zadań prowadzonych w ramach programu gimnastyki korekcyjnej i zapobiegania wadom postawy wśród uczniów z terenu gminy Mirzec na lata 2017-2022.	
4	Przebudowa drogi gminnej Nr 347004T – Podborki Majorat	Długość odcinka 1,28 km, szerokość jezdni 3,5 m, szerokość poboczy 2x75m, przepusty 187 mb, podbudowa z kruszywa naturalnego	Obręb Mirzec I nr działki 31	817 200	Usprawnianie komunikacji poprawa bezpieczeństwa.	Urząd Gminy w Mircu 2016
5	Zwiększenie efektywności energetycznej z wykorzystaniem źródeł odnawialnych w budynkach użyteczności publicznej w centrum Mirca	Kompleksowa modernizacja budynku zespołu Szkół w Mircu(SP i gimnazjum) oraz budynku urzędu gminy w Mircu oraz zabytkowego budynku byłego urzędu gminy w Mircu	Przedmiotowe działki w obrębie Mirzec II tj. Działka nr 2911/1 – budynek UG Mirzec Działka 2621- zabytkowy budynek Urzędu Gminy w Mircu Działka: 2911/2, 2610 oraz 2609/3 – obejmujące budynek szkoły podstawowej i gimnazjum	1 595 000	Zmniejszenie zużycia co2 Zwiększenie efektywności energetycznej min 25% (od poziomu bazowego) Udział instalacji OZE m.in. o 10% (od poziomu bazowego) w budynkach użyteczności publicznej.	Urząd Gminy w Mircu 2016-2018

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC
NA LATA 2016-2022

6	Zagospodarowanie terenu w miejscowości Mirzec-Malcówki w kierunku rozwoju rekreacji i turystyki wiejskiej	-uporządkowanie i wyrównanie terenu oraz wyposażenie w zieleni osłonową i ogrodową –usytuowanie tarasu widokowego wraz z wyposażeniem -preferowane miejsce biesiadne w tym: •grill •miejsce pod ognisko •ławki, kosze, mała altana (ew. duży stół) •docelowo: ogrodzenie i oświetlenie	Sołectwo Mirzec I Mirzec – Malcówki Działka nr 553/2 i 554/2 o łącznej pow. 0,13 ha	60 000	Poszerzenie oferty rekreacyjnej i turystycznej gminy, wykorzystanie walorów przyrodniczych, integracja mieszkańców gminy	Urząd Gminy w Mircu 2019
7	Poprawa funkcjonowania systemu ratowniczo-gaśniczego i przeciwdziałanie zagrożeniom w Gminie Mirzec poprzez zakup nowego samochodu pożarniczego dla jednostki OSP Mirzec.	Zakup średniego, uterenowionego 4x4 (kategoria II) samochodu ratowniczo – gaśniczego (GBA) na podwoziu MAN TGM	Remiza OSP Mirzec Mirzec Majorat 1	738 000	- umożliwienie prowadzenia działań ratowniczo – gaśniczych w każdych warunkach, - spełnienie aktualnie obowiązujących standardów wyposażenia samochodów ratowniczo-gaśniczych typoszeregu BGA z dnia 30 marca 2015r. zatwierdzonych przez Komendanta Głównego PSP, - zastosowanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych i ekologicznych, -dominujące działania w gminie jednostki będące w składzie jednostek KSRG.	Urząd Gminy w Mircu 2016-2017
8	Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK)	Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów wraz z wyposażeniem	Teren sołectwa Mirzec I lub Mirzec II	200 000	Inwestycja przyczyni się do wypełnienia obowiązków ustawowych. Umożliwią mieszkańcom łatwiejsze pozbywanie się odpadów zbieranych selektywnie. Łatwy	Urząd Gminy w Mircu 2016-2020

					dostęp do punktu selektywnej zbiórki odpadów to jedno z założeń zmiany systemu gospodarki odpadami.	
9	Wyeksponowanie pomników przyrody w centrum Mirca	Zagospodarowanie największego w Polsce zabytkowego pomnika przyrody - wiązu szypułkowego(zlokalizowany przy wjeździe na nieruchomość działka 130/3) – pielęgnacja, wykonanie i zamontowanie tabliczki informacyjnej, podświetlenie obiektu przyrodniczego. Zagospodarowanie pomnika przyrody (II część parku podworskiego – działka 130/8) pielęgnacja, wykonanie i zamontowanie tabliczki informacyjnej i podświetlenie obiektu przyrodniczego.	Mirzec Majorat 2 27-220 Mirzec Działka 130/3 o pow. 1,24 ha Działka 130/8 o pow. 0,31 ha	10 000	Zachowanie dziedzictwa przyrodniczego. Rozwój turystyki. Zwiększenie estetyki i atrakcyjności centrum Mirca.	Jolanta i Bogusław Żaczek PUH „Zaczek” 2016-2019
10	Powstanie miejsca integracji na terenie parku przydworskiego (w centrum Mirca)	Powstanie ogólnodostępnej altany grillowej z przebudowy istniejącego budynku gospodarczego wraz z wyposażeniem i zagospodarowaniem terenu (wyrównanie terenu, funkcjonalne jego zagospodarowanie, powstanie tarasów, stylowe oświetlenie zewnętrzne, zieleń osłonowa. Zabudowa zadaszenie tarasu w Modrzewiowym Dworku.	Mirzec Majorat 2 27-220 Mirzec Działka 130/3 o pow. 1,24 ha	300 000	Estetyka terenu. Podniesienie jakości – zwiększenie oferty zagospodarowania czasu wolnego. Rozszerzenie usług gastronomicznych. Poprawa funkcjonalności terenu.	Jolanta i Bogusław Żaczek PUH „Zaczek” 2016-2019

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC
NA LATA 2016-2022

		Zatrudnienie osoby do obsługi	Mirzec Majorat 2 27-220 Mirzec	30.000 Koszt roczny	Zmniejszenie bezrobocia	Jolanta i Bogusław Żaczek PUH „Żaczek” 2016-2019
11	Rozbudowa i modernizacja firmy Zakład Betoniarski	Zakup maszyn do produkcji Rozbudowa hali produkcyjnej Zakup środków transportu Instalacja elementów z zakresu tzw. Zielonej energii (gospodarka niskoemisyjna)	Mirzec Stary 4a	550 000	Rozwój mikro przedsiębiorczości. Zwiększenie jakości i usług. Zwiększenie estetyki obiektów gospodarczych. Prorozwojowy kierunek centrum Mirca, ożywienie gospodarcze.	Zakład Betoniarski Czesław Dudek 2016-2018
12	Modernizacja restauracji Wiktorja z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii	Dobudowa terenu przeszklonego wraz z jego wyposażeniem i zastosowaniem odnawialnych źródeł energii w budynku oraz odkupienie przyczepy gastronomicznej.	Restauracja Wiktorja Mirzec Majorat 8	300 000	Zwiększenie komfortu gości, wzrost jakości świadczonych usług w restauracji oraz na imprezach plenerowych dla mieszkańców gminy Mirzec jak również oszczędności wynikające z zastosowania odnawialnych źródeł energii	Jadwiga Barwin Restauracja Wiktorja Mirzec Majorat 8 2016-2017
13	Termomodernizacja obiektu handlowego i magazynowego	Ocieplenie ścian budynku – elewacja Pokrycie dachowe, uszczelnienie Wymiana drzwi i okien. Poprawa estetyki, zamontowanie szyldu „KAJ Dom Handlowy”. Modernizacja systemu grzewczego z zastosowaniem zielonej energii.	Dom Handlowy KAJ Mirzec Majorat 10	150 000	Zwiększenie aktywności energetycznej. Ograniczenie zużycia gazów cieplarnianych. Rozwój handlu. Zwiększenie estetyki w przestrzeni centrum Mirca. Aktywizacja zawodowa.	Dom Handlowy KAJ 2016-2019

**GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC
NA LATA 2016-2022**

14	Infrastruktura edukacyjno-rekreacyjna w zagrodzie wiejskiej	Wykonanie wiaty edukacyjnej z wyposażeniem i pomocami edukacyjnymi. Wykonanie ogrodu pokazowego Węzeł sanitarny dla odwiedzających.	Nr działki 3/1203, pow. Ok. 0,21 ha Miejscowość Mirzec Malcówki 60	140 000	Poszerzenie oferty edukacyjnej gminy. Wykorzystanie walorów edukacyjnych gospodarstw niskotowarowych. Promowanie rolnictwa ekologicznego stworzenie miejsca promocji produktów pochodzących z gospodarstw ekologicznych.	Koniarz Ewa 2018
15	Kompleksowa rozbudowa wraz z zagospodarowaniem terenu na Kompleksie Dom Opieki Helena (Dom Opieki	Kompleksowa rozbudowa wraz z zagospodarowaniem terenu na Kompleksie Dom Opieki Helena (Dom Opieki Społecznej) polegająca na: • altana biesiadna – integracyjna • wyposażenie terenu w zieleni ostonową i ozdobną • alejki spacerowe • kosze na śmieci • rozbudowa pomieszczeń pod zwiększoną liczbę pensjonariuszy (II kondygnacja)	Dom Opieki Helena (Dom Opieki Społecznej) Mirzec Majorat 19	800 000	Realizacja zapisów polityki senioralnej państwa. Zwiększenie dostępności do usług społecznych w warunkach stacjonarnych Zwiększenie użyteczności rewitalizowanego obszaru Poprawa funkcjonalności obiektu	Agnieszka Dudek – Dom Opieki Społecznej 2016-2017
16	Efektywność energetyczna w budynkach mieszkalnych (osób fizycznych) poprzez termomodernizację z możliwością zakupu	Termomodernizacja w budynkach jednorodzinnych poprzez ocieplenie ścian budynków, ocieplenie dachów stropodachów, ocieplenie ścian piwnic, wymiana okien drzwi zewnętrznych, wymiana instalacji co i ccw, zakup i montaż urządzeń OZE	Sołectwa Mirzec I oraz Mirzec II (docelowo również na cały obszar zdegradowany gminy)		Ograniczenie niskiej emisji, ograniczenia zużycia co2 Zwiększenie efektywności energetycznej budynków Zwiększenie udziału instalacji OZE	Osoba fizyczna zasadniczo z obszaru rewitalizacji 2016-2022

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC
NA LATA 2016-2022

	i montażu instalacji OZE	produkujących energię na potrzeby własne w ilości odpowiadającej zapotrzebowaniu na energię budynku mieszkalnego jednorodzinnego				
17	Wypożyczenie w sprzęt zakładu fryzjerskiego i solarium pn. „GOLD HAIR” w centrum Mirca	Zakup nowego sprzętu tj. -myjka fryzjerska -maszynki do strzyżenia -sauna do włosów -infrazon do włosów -lampy do solarium -inne środki potrzebne do użytku codziennego	Zakład fryzjerski zlokalizowany w budynku SPZOZ w Mircu Działka nr 2656/9	50 000	-Rozwój mikroprzedsiębiorstw w sektorze usług (poszerzenie oferty) -Ożywienie gospodarcze. -Aktywizacja zawodowa. -Promocja centrum Mirca.	Zakład fryzjerski „GOLD HAIR” – Marzena Sikora 2016-2018
RAZEM SZACUNKOWE KOSZTY NAKŁADÓW NA ZADANIA INWESTYCYJNE W TYM:						11 519 185,42 PLN
ZADANIA PUBLICZNE:						9 189 185,42 PLN
ZADANIA PRYWATNE:						2 330 000,00 PLN

Planowane zadania inwestycyjne w Gminnym Programie Rewitalizacji gminy Mirzec na lata 2016-2022

Uwaga: zadania inwestycyjne z pozycji **1,2,3,4,5, 6, 7,8 o łącznych szacunkowych kosztach 9 189 185,42 PLN** winny być zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 9 października 2015r. o rewitalizacji uwzględnione w wieloletniej prognozie finansowej gminy Mirzec, o której mowa w art. 226 ust 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych

Warunkiem realizacji zadań inwestycyjnych jest uzyskanie wszystkich wymaganych pozwoleń i uzgodnień administracyjnych.

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji zostały wyznaczone na terenie sołectw Mirzec I i Mirzec II. W granicach tego terenu znajduje się Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej oraz pomnik przyrody o nr rej 089 – dąb bezszypułkowy w miejscowości Mirzec, które stanowią formy ochrony przyrody w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt. 4 i 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 1651, z późn. zm.).

Dla w/w obszaru i obiektu obowiązują regulacje wynikające z ustawy o ochronie przyrody oraz aktów prawa miejscowego.

Działania inwestycyjne wskazane do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji obejmują istniejące obiekty lub zagospodarowane tereny.

W trakcie przygotowywania i realizacji inwestycji będą uwzględniane następujące kwestie:

- ochrona środowiska i przyrody, w szczególności poprzez zapewnienie ochrony gleby, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych oraz zapewnienie oszczędnego korzystania z terenu,
- prace ziemne oraz inne prace związane z wykorzystaniem sprzętu mechanicznego lub urządzeń technicznych, prowadzone w obrębie bryły korzeniowej drzew lub krzewów na terenach zieleni lub zadrzewionych będą wykonywane w sposób najmniej szkodzący drzewom lub krzewom,
- w przypadku występowania chronionych gatunków roślin lub miejsc dogodnych dla bytowania zwierząt, z którymi kolidowałaby dana inwestycja zostanie uzyskane odpowiednie zezwolenie na odstąpienie od zakazów, wydawanych w trybie art. 56 ustawy o ochronie przyrody.

W odniesieniu do zadań z zakresu termomodernizacji budynków, zostanie uwzględniona potrzeba sporządzenia ekspertyz ornitologicznych i chiropterologicznych. W przypadku stwierdzenia obecności takich gatunków prace będą prowadzone poza ich okresem lęgowo-rozrodczym lub w zależności od potrzeby zostaną zapewnione siedliska zastępcze, ewentualnie uzyskane odpowiednie zezwolenie na odstąpienie od zakazów, wydawanych w trybie art. 56 ustawy o ochronie przyrody.

Szczegółowe zakresy realizacji zadań inwestycyjnych dotyczących obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków w tym w szczególności zadanie nr 10 „*Powstanie miejsca integracji na terenie parku przydworskiego (w centrum Mirca)*”, będą uzgadniane po uzyskaniu wymaganych uzgodnień i pozwoleń Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

6.2. ZADANIA SPOŁECZNE

LP	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy	Lokalizacja	Szacunkowa wartość w zł	Rezultaty	Realizator
						Okres realizacji
1	Program gimnastyki korekcyjnej i zapobiegania wadom postawy ciała wśród uczniów z terenu gminy Mirzec	Dla potrzeb gimnastyki korekcyjnej w plenerze powstanie tzw. Zielonej siłowni pod kątem rehabilitacji). Stały cykl zajęć z dziećmi pod kierunkiem rehabilitanta, promocja zdrowia, pogadanki profilaktyczne w kierunku zdrowego stylu życia. Działania w sferze aktywnej rekreacji.	Część działki 2656/29 pow. ok. 1,36 ha (pozostałość po działce na której usytuowano kompleks ORLIK).	Ok. 100 000 (w okresie realizacji do 2020r.)	Rozwiązanie problematyki wad postawy wśród uczniów. Stały cykl zajęć gimnastyki korekcyjnej dla dzieci i młodzieży. Promocja zdrowego stylu życia. Profilaktyka prawidłowej postawy ciała i narządu ruchu.	Gmina Mirzec przy udziale SPZOZ ośrodek zdrowia w Mircu 2017-2022
				Ok. 125 000 (w okresie realizacji do 2022 r.)		
2	Funkcjonowanie klasy sportowej z treningiem piłki nożnej w Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi	Doposażenie sali w niezbędny sprzęt i wyposażenie do treningu. Organizacja rozgrywek, zgrupowań, treningów.	Zespół Szkół w Mircu Urząd Gminy w Mircu	55 000	Rozwijanie zainteresowań piłkarskich wśród młodzieży. Utrzymanie kondycji fizycznej. Promocja zdrowego stylu życia.	Gmina Mirzec Zespół Szkół w Mircu – Gimnazjum z oddziałami integracyjnymi 2016-2019
3	Rozwój kompetencji kluczowych głównie w zakresie przyrody	Podnoszenie kompetencji wiedzy uczniów szkół mirzeckich w zakresie przyrody i matematyki przy	Zespół Szkół w Mircu Urząd Gminy	150 000	Stworzenie uczniom szkół mirzeckich warunków indywidualnego rozwoju	Gmina Mirzec Zespół Szkół w Mircu –

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC
NA LATA 2016-2022

	i matematyki wśród uczniów mirzeckich szkół.	wykorzystaniu innowacyjnych metod dydaktycznych i interaktywnych form przekazu wiedzy. Doposażenie sal w niezbędny sprzęt, programy i pomoce naukowe.	w Mircu		twórczego myślenia, zainteresowań i uzdolnień matematyczno – przyrodniczych, jak też wspomaganie dziecka w rozwoju intelektualnym, emocjonalnym, społecznym.	Gimnazjum z oddziałami integracyjnymi 2016-2019
4	Młodzieżowa Rada Gminy Mirzec	Powstanie młodzieżowej Rady Gminy Mirzec. Osoby w wieku przedprodukcyjnym (ok. 15 osób) z terenu gminy Mirzec. Preferowana siedziba – zespół szkół w Mircu, preferowane sesje MRG – sala posiedzeń Urzędu Gminy w Mircu.	Zespół Szkół w Mircu Urząd Gminy w Mircu	3 600	Promowaniem idei działań samorządu terytorialnego aktywizacja młodzieży w życiu publicznym podejmowane wielu spraw dotyczących potrzeb i aspiracji młodzieży z tereny gminy Mirzec. Opiniowanie w wielu sprawach życia wiejskiego dotyczącego młodzieży wobec Rady Gminy w Mircu i wójta gminy Mirzec. Umożliwienie młodzieży udziału w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym i politycznym na równi z innymi grupami społecznymi.	Wójt Gminy Mirzec Od 2016
5	Aktywizacja zawodowa w stosunku do osób	Rozbudowa i modernizacja firmy Zakład Betoniarski (osoby w wieku 25-50 lat): - Przeszkolenie pracowników	Mirzec Stary 4 a	100 000	Przeciw działaniu bezrobociu. Powstanie nowych stanowisk	Zakład Betoniarski Czesław Dudek

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC
NA LATA 2016-2022

	sektora branży kamienia i usługi betoniarskie	- Aktywizacja pracownicza - Stworzenie miejsc pracy (czterech pracowników)			miejsc pracy.	
6	Zatrudnienie 1 osoby	Nowy Pracownik Niezbędny do wykonania pracy ściśle powiązanej z przedsięwzięciem inwestycyjnym	Restauracja Wiktoria Mirzec Majorat 8	20 000	- przeciwdziałanie bezrobociu, - poprawa jakości życia, - zatrudnionej osoby	Jadwiga Barwin Restauracja Wiktoria Mirzec Majorat 8
7	Przeciwdziałanie bezrobociu poprzez zatrudnienie sprzedawców magazyniera	Wypożyczenie stanowiska pracy zatrudnionych osób zaś całe przedsięwzięcie inwestycyjne. Zatrudnienie osób zgodnie z projektem.	Dom Handlowy KAJ Mirzec Majorat 10	60 000	Ożywienie gospodarcze. Rozwój handlu. Poprawa jakości usług w centrum Mirca. Zmniejszenie bezrobocia. Poprawa jakości życia.	Dom Handlowy KAJ
8	Z seniorem przez życie	Zatrudnienie 8 pracowników do opieki nad seniorami, niezbędne do wykonywania opieki	Dom Opieki Helena (Dom Opieki Społecznej) Mirzec Majorat 19, GOPS	800 000	Poprawa jakości życia. Zmniejszenie bezrobocia. Zwiększenie dostępności do usług społecznych. Integracja osób starszych. Realizacja zapisów polityki senioralnej państwa.	Agnieszka Dudek – Dom Opieki Społecznej 2016-2017

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC
NA LATA 2016-2022

9	Zatrudnienie osoby do obsługi	Zatrudnienie 1 pracownika niezbędnego do wykonywania pracy powiązanej z przedsięwzięciem inwestycyjnym	- Dworek Modrzewiowy w Mircu Mirzec Majorat 2	30 000 koszt roczny	- zmniejszenie bezrobocia - poprawa jakości życia zatrudnionej osoby -poprawa jakości usług	Jolanta i Bogusław Żaczek PUH Żaczek 2016-2019
RAZEM SZACUNKOWE KOSZTY NAKŁADÓW NA ZADANIA SPOŁECZNE W TYM:						
						<u>1 343 600 PLN</u>
ZADANIA PUBLICZNE :						333 600 PLN
ZADANIA PRYWATNE:						1 010 000 PLN

Uwaga: Na okoliczność realizacji programu gimnastyki korekcyjnej zadanie nieinwestycyjnie z pozycji 1, winny być zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 9 października 2015r. o rewitalizacji uwzględnione w Wieloletniej prognozie finansowej gminy Mirzec.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC NA LATA 2016-2022

Uwaga: zadania społeczne są realizowane w ramach tzw. cross-finansingu - finansowania krzyżowego lub hybrydowego (dotacje + PPP + sponsoring) na terenie całego obszaru zdegradowanego objętego obszarem rewitalizacji. Zadań społecznych nie wpisujemy do Wieloletniej Prognozy Finansowej, gdyż ich budżety konstruowane są w sposób neutralny do indywidualnego wskaźnika zadłużenia Gminy Mirzec. Powiązanie z budżetem Gminy Mirzec wynika wyłącznie z rocznych budżetów JST takich jak: szkoły, przedszkola, Gminnego Domu Kultury i Integracji, Biblioteki, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Pozostałe środki pochodzą z pozyskanych dotacji celowych, ze sponsoringu, PPP lub wpływów własnych uzyskanych w poszczególnych projektach.

Zadania społeczne pełnią zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 3 lipca 2015 r. MliR/H 2014-2020/20(01)/07/2015, załącznik: Cechy i elementy programów rewitalizacji pkt 5 Minimalna zawartość programu rewitalizacji ppkt 1g). funkcje wspierające dla projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, mających charakter zasadniczy na obszarze objętym rewitalizacją miejscowości Mirzec (pkt. 5 ppkt 1f). Wytycznych MliR).

Wielkość obszaru rewitalizacji wynosi ok. 1487,1 ha (ok. 13,51 % powierzchni całkowitej gminy), który zamieszkuje 2162 mieszkańców (ok. 25,67 % wszystkich mieszkańców gminy).

6.3. MATRYCA POWIĄZANIA ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I SPOŁECZNYCH GPR

ZADANIA SPOŁECZNE ZADANIA INWESTYCYJNE	1) PROGRAM GIMNASTYKI KOREKCYJNEJ I ZAPOBIEGANIA WADOM POSTAWY CIAŁA WŚRÓD UCZNIÓW Z TERENU GMINY MIRZEC	2) FUNKCJONOWANIE KLASY SPORTOWEJ Z TRENINGIEM PIĘKNOŚCI W GIMNAZJUM Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI	3) ROZWÓJ KOMPETENCJI KLUCZOWYCH GŁÓWNE W ZAKRESIE PRZYRODY I MATEMATYKI WŚRÓD UCZNIÓW MIRZECKICH SZKÓŁ.	4) MŁODZIEŻOWA RADA GMINY MIRZEC	5) AKTYWIZACJA ZAWODOWA W STOSUNKU DO OSÓB SEKTORA BRANŻY KAMIENIA I USŁUGI BETONIARSKIE	6) ZATRUDNIENIE 1 OSOBY	7) PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU POPRZECZ ZATRUDNIENIE SPRZEDAWCÓW MAGAZYNIERA	8) Z SENIOREM PRZECZ ŻYCIE	9) ZATRUDNIENIE OSOBY DO OBSŁUGI
1) Zintegrowana rewitalizacja centrum Mirca poprzez kompleksową odnowę kryzysowych terenów i obiektów w obszar rozwojowy tworząc strefy: turystyki, relaksu i aktywności (II etap rewitalizacji)	X	X		X	X	X	X	X	X
2) Rewitalizacja ośrodka zdrowia w Mircu poprzez naprawę i usprawnienie dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej.	X		X	X	X	X	X	X	X
3) Rewitalizacja szkolnej sali sportowej wraz z otoczeniem przy Zespole Szkół w Mircu w celu usprawnienia pełnej	X	X	X	X				X	

realizacji zajęć dydaktyczno-sportowo- wychowawczych szkolnych i pozaszkolnych związanych z prozdrowotnym stylem życia uczniów									
4) Przebudowa drogi gminnej Nr 347022t – Mirzec Majorat I (w całości lub w części)				X	X			X	
5) Zwiększenie efektywności energetycznej z wykorzystaniem źródeł odnawialnych w budynkach użyteczności publicznej w centrum Mirca	X	X		X	X			X	
6) Zagospodarowanie terenu w miejscowości Mirzec-Malcówki w kierunku rozwoju rekreacji i turystyki wiejskiej		X	X	X	X		X	X	
7) Poprawa funkcjonowania systemu ratowniczo-gaśniczego i przeciwdziałanie zagrożeniom w Gminie Mirzec poprzez zakup nowego samochodu pożarniczego dla jednostki OSP Mirzec	X			X	X	X	X	X	X
8) Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK)	X			X	X	X	X	X	X
9) Wyeksponowanie pomników przyrody w centrum Mirca	X			X		X		X	
10) Powstanie miejsca integracji	X			X		X	X	X	

na terenie parku przydworskiego (w centrum Mirca)									
11) Rozbudowa i modernizacja firmy Zakład Betoniarski				X	X			X	
12) Modernizacja restauracji Wiktoria z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii				X		X	X	X	X
13) Termomodernizacja obiektu handlowego i magazynowego				X	X		X	X	
14) Infrastruktura edukacyjna w wiejskiej zagrodzie edukacyjnej		X		X			X	X	X
15) Kompleksowa rozbudowa wraz z zagospodarowaniem terenu na Kompleksie Dom Opieki Helena (Dom Opieki Społecznej)				X	X		X	X	X
16) Efektywność energetyczna w budynkach mieszkalnych (osób fizycznych) poprzez termomodernizację z możliwością zakupu i montażu instalacji OZE	X			X	X		X	X	
17) Wyposażenie w sprzęt zakładu fryzjerskiego i solarium pn., „GOLD HAIR” w centrum Mirca				X		X		X	X

**Mapa – obszar rewitalizacji
w Gminnym programie rewitalizacji dla gminy Mirzec
na lata 2016-2022**

Działki gminne znajdujące się w obszarze zaznaczonym:

Działki gminne:

Mirzec II:

nr 2598/5 pow. 0,2500 ha
nr 2599/5 pow. 0,1300 ha
nr 2656/6 pow. 1,3600 ha
nr 2921/1 pow. 0,0700 ha
nr 1627 pow. 0,1300 ha
nr 2753/4 pow. 0,0100 ha
nr 2621 pow. 0,1400 ha
nr 2608 pow. 0,6400 ha
nr 2871 pow. 0,1300 ha
nr 2911/1 pow. 0,3800 ha
nr 2656/10 pow. 0,0100 ha
nr 2656/13 pow. 0,0600 ha
nr 2656/17 pow. 0,0100 ha
nr 2656/18 pow. 0,0300 ha
nr 2656/21 pow. 0,0300 ha
nr 2656/28 pow. 0,5166 ha
nr 2748/6 pow. 0,0042 ha
nr 2743/3 pow. 0,0035 ha
nr 2753/6 pow. 0,0500 ha
nr 2746/3 pow. 0,0036 ha
nr 2906/3 pow. 0,0100 ha
nr 2610 pow. 1,5400 ha
nr 2911/2 pow. 0,3100 ha
nr 2734 pow. 0,2700 ha
nr 2656/9 pow. 0,4300 ha
nr 2656/8 pow. 0,0500 ha
nr 2040 pow. 0,6511 ha
nr 2656/7 pow. 0,0100 ha
nr 2689 pow. 0,3600 ha
nr 2592 pow. 1,2400 ha
nr 2591 pow. 0,1200 ha
nr 2656/26 pow. 0,4242 ha
nr 2609/3 pow. 0,0567 ha
nr 2609/2 pow. 0,0131 ha
nr 2754/2 pow. 0,2183 ha (w użytkowaniu wieczystym innego podmiotu)
nr 2615 pow. 0,7200 ha (w użytkowaniu wieczystym innego podmiotu)
nr 2572/1 pow. 0,0678 ha

nr 2403/1 pow. 0,0241 ha
nr 2656/29 pow. 2,2934 ha
nr 1956/3 pow. 0,0052 ha
nr 1983 pow. 0,0374 ha

Razem: 12,8092 ha

Mirzec I:

nr 228/3 pow. 0,1778 ha
nr 226/13 pow. 0,0594 ha
nr 230 pow. 0,1837 ha
nr 381/2 pow. 0,4296 ha
nr 226/8 pow. 0,0528 ha
nr 224/1 pow. 0,0491 ha
nr 226/7 pow. 0,0130 ha
nr 553/2 pow. 0,0811 ha
nr 554/2 pow. 0,0318 ha
nr 1007/1 pow. 1,5196 ha
nr 1007/2 pow. 1,3652 ha
nr 226/19 pow. 0,0338 ha
nr 163 pow. 1,3166 ha
nr 164 pow. 0,2695 ha
nr 223/2 pow. 0,0758 ha
nr 226/5 pow. 0,0370 ha
nr 31 pow. 0,7515 ha
nr 130/5 pow. 0,0347 ha
nr 130/4 pow. 0,0071 ha
nr 226/21 pow. 0,0673 ha
nr 226/20 pow. 0,0028 ha
nr 130/7 pow. 0,0381 ha
nr 130/9 pow. 2,5941 ha
nr 1/1 pow. 0,1095 ha
nr 2/1 pow. 0,3836 ha
nr 1/2 pow. 0,0698 ha
nr 226/12 pow. 0,0260 ha (w użytkowaniu wieczystym innego podmiotu)
nr 226/18 pow. 0,1049 ha (w użytkowaniu wieczystym innego podmiotu)
nr 228/4 pow. 0,1578 ha (w użytkowaniu wieczystym innego podmiotu)
nr 228/5 pow. 0,1277 ha (w użytkowaniu wieczystym innego podmiotu)
nr 229/1 pow. 0,1524 ha (w użytkowaniu wieczystym innego podmiotu)
nr 229/2 pow. 0,1995 ha (w użytkowaniu wieczystym innego podmiotu)
nr 228/2 pow. 0,4103 ha (w użytkowaniu wieczystym innego podmiotu)

nr 228/6 pow. 0,0124 ha (w użytkowaniu wieczystym innego podmiotu)
nr 226/17 pow. 0,0813 ha (w użytkowaniu wieczystym innego podmiotu)
nr 220/2 pow. 0,0110 ha
nr 206/7 pow. 0,0034 ha
nr 206/9 pow. 0,0107 ha
nr 187/3 pow. 0,0389 ha
nr 209/5 pow. 0,0118 ha
nr 108/4 pow. 0,0928 ha
Razem: **11,1952 ha**

ŁĄCZNIE GRUNTY GMINNE MIRZEC I I MIRZEC II TO POW. **24,0044 ha.**

6.4. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ

Realizacja Gminnego programu rewitalizacji miejscowości Mirzec na lata 2016-2022 wymagać będzie zarówno od Gminy Mirzec, jak i od pozostałych beneficjentów końcowych usytuowanych w obszarze objętym rewitalizacją dużej pracy w zakresie przygotowywania dokumentacji technicznej, studiów wykonalności, wniosków aplikacyjnych.

Zgodnie z wymogami EFRR, każdy projekt musi mieć zgodnie z zasadą trwałości precyzyjnie określone wskaźniki monitorowania, czyli wskaźniki produktu i rezultatu. Wskaźniki te służą do oceny każdego projektu w trzech fazach:

I faza – realizacji,

II faza – zamknięcia inwestycji,

III faza – 2022 rok

Definicje wskaźników:

PRODUKT – wynik interwencji w stan aktualny, czyli bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia mierzony konkretnymi wielkościami (np. km jezdni).

REZULTATY – bezpośrednie i natychmiastowe efekty zrealizowanego programu lub projektu. Rezultaty dostarczają informacji o zmianach, jakie nastąpiły w wyniku wdrożenia programu lub projektu u beneficjentów pomocy, bezpośrednio po uzyskaniu przez nich wsparcia.

ODDZIAŁYWANIE - Wskaźniki odnoszące się do skutków danego programu wykraczających poza natychmiastowe efekty dla beneficjentów (np. wpływ projektu na sytuację społeczno-gospodarczą w pewnym okresie od zakończenia jego realizacji). Oddziaływanie szczegółowe to te efekty, które pojawią się po pewnym okresie czasu, niemniej jednak są bezpośrednio powiązane z podjętym działaniem. Wskaźniki oddziaływania mogą być bezpośrednie i globalne. Oddziaływania bezpośrednie, są to efekty pojawiające się po pewnym upływie czasu, niemniej jednak są bezpośrednio związane z podjętym działaniem i beneficjentami bezpośrednimi. Oddziaływania globalne to długoterminowe efekty mające wpływ na większą populację.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC NA LATA 2016-2022

Część wskaźników szczególnie oddziaływanie ma charakter nie mierzalny lub zostanie osiągnięta w długim okresie czasu, dlatego też zostaną one określone szczegółowo przy opracowywaniu poszczególnych projektów.

Zrealizowane projekty inwestycyjne będą analizowane pod kątem osiągniętych niżej wskaźników.

WSKAŹNIK PRODUKTU				
WSKAŹNIK PRODUKTU	ŹRÓDŁO DANYCH	JEDN. MIARY	ROK 2015	STAN NA ROK 2022 WSKAŹNIK DOCELOWY
Powierzchnia zmodernizowanych i zrewaloryzowanych obiektów infrastruktury kultury i oświaty	Monitoring własny	ha	0	6,08
Obszar poddany rewitalizacji	Monitoring własny	ha	0	1478,1

WSKAŹNIK REZULTATU				
WSKAŹNIK PRODUKTU	ŹRÓDŁO DANYCH	JEDN. MIARY	ROK 2015	STAN NA ROK 2022 WSKAŹNIK DOCELOWY
Wartość zadań inwestycyjnych	Monitoring własny	PLN	0	10 113 334 ZŁ
Wartość zadań społecznych	Monitoring własny	PLN	0	1 278 600 ZŁ

WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELÓW PROJEKTU				
WSKAŹNIK PRODUKTU	ŹRÓDŁO DANYCH	JEDN. MIARY	ROK 2015	STAN NA ROK 2022 WSKAŹNIK DOCELOWY
Liczba zrewitalizowanych obszarów	Monitoring własny	szt.	0	2 sołectwa
Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów	Monitoring własny	ha	0	1478,1

Wskaźniki monitoringowe wdrażania Gminnego programu rewitalizacji dla gminy Mirzec na lata 2016-2022.

LP	Nazwa wskaźnika		Wartość wyjściowa dla Gminy Mirzec w 2014 r.	Średnia powiatu starachowickiego w 2014 r.	Średnia krajowa w 2013 r.	Wartość docelowa dla Gminy Mirzec w 2022 r.
WSKAŹNIK SPOŁECZNY						
1.	Udział ludności wg	wiek przedprodukcyjny	18,38%	16,49%	18,20%	powyżej średniej

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC NA LATA 2016-2022

	ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem					krajowej
		wiek produkcyjny	61,62%	61,71%	63,40%	poniżej średniej krajowej
		wiek poprodukcyjny	19,93%	21,80%	18,40%	powyżej średniej krajowej
2.	Przyrost naturalny na 1000 osób		-3,3	-3,1	0,5	poniżej średniej krajowej
3.	Saldo migracji na 1000 osób		-0,6	-3,5	-0,52	powyżej średniej krajowej
4.	Udział % osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem		9,7%	10,2%	8,3%	powyżej średniej krajowej
5.	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w %		9,1%	9,7%	8,8%	powyżej średniej krajowej
6.	Dochód ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł		3095	2923	3098,94	poniżej średniej krajowej
7.	Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w %		9,4%	9,7%	8,3%	Powyżej średniej krajowej
8.	Liczba uczniów przypadająca na 1 oddział w szkołach podstawowych		11	16	18	poniżej średniej krajowej
9.	Liczba uczniów przypadająca na 1 oddział w gimnazjum		22	22	21	powyżej średniej krajowej

WSKAŹNIKI GOSPODARCZE					
Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość wyjściowa dla Gminy Mirzec w 2014 r.	Średnia powiatu starachowickiego w 2014 r.	Średnia krajowa w 2014 r.	Wartość docelowa dla Gminy Mirzec w 2022 r.
10.	Podmioty w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	907	1265	95	powyżej średniej krajowej
11.	Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności	560	781	1057	poniżej średniej krajowej
12.	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	491	607	77	powyżej średniej

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC
NA LATA 2016-2022

	na 10 tys. ludności				krajowej
--	---------------------	--	--	--	----------

WSKAŹNIKI INFRASTRUKTURA TECHNICZNA					
Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość wyjściowa dla Gminy Mirzec w 2014 r.	Średnia powiatu starachowickiego w 2014 r.	Średnia krajowa w 2013 r.	Wartość docelowa dla Gminy Mirzec w 2022r.
13.	Korzystający z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności	95,2%	95,5%	88%	powyżej średniej krajowej
14.	Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w % ogółu ludności	37,6%	71,8%	95,1%	poniżej średniej krajowej
15.	Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności	21,6%	55,2%	55,4%	poniżej średniej krajowej

WSKAŹNIKI PRZESTRZENNE					
Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość wyjściowa dla Gminy Mirzec w 2014 r.	Średnia powiatu starachowickiego w 2014 r.	Średnia krajowa w 2014 r.	Wartość docelowa dla Gminy Mirzec w 2022r.
16.	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	89m ²	68,4 m ²	73,1 m ²	powyżej średniej krajowej

ROZDZIAŁ VII

INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE GPR GMINY MIRZEC

7.1. INSTRUMENTY FINANSOWANIA PROGRAMU REWITALIZACJI

Wyprowadzenie obszarów zdegradowanych w miejscowości Mirzec z sytuacji kryzysowej jest procesem długotrwałym i wymagającym znacznych nakładów finansowych na realizację poszczególnych projektów. Gmina Mirzec planuje wykonanie wyszczególnionych w dokumencie inwestycji w oparciu m.in. o zewnętrzne środki finansowe (stawiając nacisk na bezzwrotne dotacje), jak również o środki własne. W chwili zakończenia prac nad niniejszym dokumentem Polska znajduje się w okresie przejściowym, w którym środki z perspektywy budżetowej na lata 2014 – 2020 nie zostały jeszcze uruchomione. W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020 działania rewitalizacyjne przyporządkowane są do osi priorytetowej 6 Rozwój miast, Działanie 6.5 Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich. Duży potencjał niesie ze sobą perspektywiczne zaangażowanie w rewitalizację innych partnerów, angażując tym samym dodatkowy kapitał i rozkładając ciężar finansowy rewitalizacji na różne podmioty. Do głównych źródeł finansowania projektów rewitalizacyjnych należą przede wszystkim:

- środki własne podmiotów realizujących inwestycje,
- bezzwrotne dotacje z funduszy europejskich,
- zwrotne instrumenty finansowania, jak np. inicjatywa JESSICA,
- dotacje celowe z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- dotacje i pożyczki z Funduszu Ochrony Środowiska,
- kredyty i pożyczki komercyjne.

Finansowanie działań w ramach Narodowego Planu Rewitalizacji będzie pochodzić z następujących źródeł, dedykowanych w całości lub częściowo celom rewitalizacji:

a) Publicznych wspólnotowych (Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych: EFRR, EFS i Funduszu Spójności, w ramach programów regionalnych i krajowych, w tym także sukcesywne zasilanie środkami pochodzącymi ze spłaty pożyczek udzielonych w ramach instrumentu Jessica).

Przyjmując, że na wsparcie rewitalizacji zostanie przeznaczona część środków w ramach określonych priorytetów inwestycyjnych (w zależności od charakteru priorytetu), szacunkowo w poszczególnych obszarach wsparcia na NPR zostaną wydatkowane kwoty:

- technologie informacyjno-komunikacyjne (wsparcie jako element szerszych przedsięwzięć na rewitalizowanych obszarach) – ok. 200 mln EUR,
- gospodarka niskoemisyjna – ok. 1,7 mld EUR,

- środowisko i kultura – ok. 600 mln EUR,
- transport – ok. 300 mln EUR,
- rynek pracy i przedsiębiorczość – ok. 2 mld EUR,
- włączenie społeczne, w tym dostęp do usług publicznych – ok. 2 mld EUR,
- edukacja – ok. 200 mln EUR.

Powyższe kwoty mają charakter indykacyjny, biorąc pod uwagę fakt, iż negocjacje programów krajowych i regionalnych nie zakończyły się. Niemniej jednak, zsumowanie powyższych szacunków przewyższa kwotę 25 mld zł.

b) Publicznych krajowych – istniejących instrumentów i źródeł (poprzez terytorialne profilowanie - ukierunkowywanie na obszary zdegradowane istniejących instrumentów różnych polityk dotyczących m.in. wykluczenia społecznego, edukacji, infrastruktury, środowiska, kultury, zabytków, mieszkalnictwa itd.) oraz sukcesywnie tworzonych nowych (w tym obejmujących instrumenty inżynierii finansowej). Wolumen środków i identyfikacja źródeł określone będą w ramach prac i uzgodnień międzyresortowych indywidualnie dla poszczególnych instrumentów.

c) Prywatnych, m.in. poprzez tworzenie zachęt do inwestowania na obszarach zdegradowanych oraz poprzez upowszechnianie formuły PPP.

Dla zwiększania skali działań rewitalizacyjnych rozbudowywana będzie oferta instrumentów finansowych (zwrotnych). Dlatego w projektowaniu zasad instrumentów zwrotnych w nowej perspektywie budżetowej będzie kładziony akcent na możliwość szerokiego zastosowania ich na rzecz działań rewitalizacyjnych.

Finansowanie ze środków UE – Wytyczne w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych. Perspektywa finansowa 2014-2020.

Umowa Partnerstwa, przyjęta przez Komisję Europejską 23 maja 2014 r. zidentyfikowała gminy oraz miasta i dzielnice miast wymagające rewitalizacji jako jedno z pięciu obszarów strategicznej interwencji wymagające kompleksowych, zintegrowanych działań społecznych, gospodarczych i przestrzennych. Tym samym, fundusze unijne (zwłaszcza EFS i EFRR) będą stanowiły jedno z podstawowych źródeł finansowania działań rewitalizacyjnych w kwocie nie mniejszej niż 25 mld zł. Środki te przewidziane są głównie w ramach regionalnych programów operacyjnych, a dodatkowo także w ramach programów krajowych: Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Programu Operacyjnego Polska Wschodnia, Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój, Program Operacyjny Polska Cyfrowa.

Priorytety inwestycyjne bezpośrednio związane z rewitalizacją w ramach krajowych programów operacyjnych.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

- 4iii Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym
- 4v Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
- 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego
- 6iv (6e) Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania
- 9a Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych działań służących zmniejszaniu hałasu

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

- 8ii Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży

Program Operacyjny Polska Wschodnia

- 4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu

Program Operacyjny Polska Cyfrowa

- 2a Poszerzanie zakresu dostępności łączy szerokopasmowych oraz wprowadzanie szybkich sieci internetowych oraz wspieranie nowych technologii i sieci dla gospodarki cyfrowej
- 2c Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia

W ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020 możliwe będzie wsparcie procesu przygotowania i wdrażania rewitalizacji w regionalnych i krajowych programach operacyjnych. Wsparcie procesu przygotowania i wdrażania rewitalizacji może mieć następujący charakter:

- a. wsparcia procesu programowania rewitalizacji poprzez wsparcie procesu przygotowania programów rewitalizacji jako podstawy prowadzenia rewitalizacji, w tym identyfikacji projektów rewitalizacyjnych, które po spełnieniu warunków nałożonych przez programy operacyjne mogą starać się o dofinansowanie lub preferencje w dofinansowaniu środkami UE;
- b. wsparcia procesu przygotowywania do realizacji niektórych projektów rewitalizacyjnych ze względu na ich znaczenie lub charakter.

Priorytety inwestycyjne bezpośrednio związane z rewitalizacją w ramach regionalnych programów operacyjnych:

Cel Tematyczny 3 Wzmacnianie konkurencyjności MŚP

3a Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości

Cel tematyczny 4 Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach

4c Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym

4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu

Cel tematyczny 6 Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami

6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego

6e Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu

Cel tematyczny 7 Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej

7d Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu

Cel tematyczny 8 Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników

8i dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników 8iii praca na własny

rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw

Cel tematyczny 9 Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem

9b wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich

9i aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie

9iv ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym

9v wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia

Ukierunkowanie środków budżetu państwa

Dodatkowe środki budżetowe na działania rewitalizacyjne będą pochodziły z budżetu państwa. Podejmowane są działania na rzecz ukierunkowania na rewitalizację środków budżetu państwa przeznaczanych na dofinansowanie inwestycji z zakresu zadań własnych JST (np. rezerwa celowa budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych JST). Należy zaznaczyć, że środki te stanowią dodatkowe źródło i mogą być uruchamiane niezależnie od środków UE - chodzi o dotacje celowe budżetu państwa przyznawane na podstawie art. 20a ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (działania z zakresu polityki rozwoju, stanowiące zadania własne JST, niefinansowane ze środków UE w ramach RPO, jeżeli trwale przyczynią się do podniesienia rozwoju oraz konkurencyjności regionu, lub pozostają w związku z działaniami realizowanymi w ramach RPO) lub na podstawie art. 20b ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (przedsięwzięcia uzgodnione w kontraktach terytorialnych lub wydatki wynikające lub związane z realizacją programów operacyjnych).

7.2. FINANSOWANIE INWESTYCJI W OPARCIU O PARTNERSTWO PUBLICZNO-PRYWATNE (PPP)

1. Istota Partnerstwa Publiczno-Prywatnego

Partnerstwo Publiczno-Prywatne (PPP) stanowi szczególną formę pozyskiwania środków publicznych. Istnieje szereg jego definicji, zarówno na szczeblu Unii Europejskiej, jak i w poszczególnych państwach, w których się je wdraża. Ich mnogość wskazuje na elastyczność tej metody oraz możliwość dopasowania jej do konkretnych okoliczności. W bardzo szerokim ujęciu PPP oznacza długoterminową współpracę sektora publicznego i prywatnego przy realizacji usług dla społeczeństwa. Dzięki tej kooperacji możliwe jest tworzenie nowej infrastruktury, jak i modernizowanie już istniejącej oraz uzyskiwanie w ten sposób wyższego standardu świadczonych

usług. Współpraca ta opiera się na założeniu, że każda ze stron umowy jest w stanie wywiązywać się ze swoich zadań sprawniej niż druga strona. W ten sposób partnerzy wzajemnie się uzupełniają, a każdy z nich czerpie z przedsięwzięcia własne korzyści – proporcjonalne do swojego wkładu. Wszystkie korzyści dla interesu publicznego, wynikające z PPP, mają źródło w wyższej efektywności działań podejmowanych z udziałem partnera prywatnego niż ma to miejsce w przypadku tych realizowanych samodzielnie przez podmiot publiczny.

Na pozytywne przejawy jego stosowania uwagę zwróciła również Komisja Europejska (KE). W swoich wytycznych dla PPP wymienia między innymi takie korzyści jak:

- ⇒ realizację projektów w sytuacji ograniczonej dostępności kapitału publicznego – obarczenie sektora prywatnego odpowiedzialnością za projekt i budowę, w połączeniu z płatnościami za dostarczanie usług stanowi istotną zachętę dla sektora prywatnego;
- ⇒ szybsze wdrażanie projektów oraz ograniczenie ewentualnych opóźnień spowodowanych brakiem środków publicznych;
- ⇒ zmniejszanie kosztów całkowitych – w zależności od rodzaju zastosowanego modelu PPP oszczędności mogą sięgać nawet 15-17% w porównaniu z tradycyjnymi modelami finansowania inwestycji;
- ⇒ przenoszenie ryzyka na stronę, która lepiej potrafi sobie z nim poradzić;
- ⇒ lepsza jakość świadczonych usług – wynika to między innymi ze skuteczniejszej integracji usług z aktywami towarzyszącymi, oszczędnościami skali, innowacjami w wykonywaniu usług, realizacji kar i zachęt uwzględnionych w umowie partnerstwa;
- ⇒ polepszenie stanu infrastruktury;
- ⇒ generowanie dodatkowych przychodów – sektor prywatny może generować dochody, na przykład poprzez rozporządzanie nadwyżkami aktywów, czy też wykorzystanie innych zdolności, co ogranicza konieczność korzystania z publicznych subwencji;
- ⇒ zwiększenie zarządu publicznego nad świadczonymi usługami – administracja rządowa pełni funkcje monitorowania i planowania, zamiast codziennego zarządzania usługami.

W dobie kryzysu gospodarczego Partnerstwo Publiczno-Prywatne staje się często rozpatrywaną opcją realizacji przez podmiot publiczny jego zadań. Władza publiczna musi liczyć się bowiem z silniejszymi ograniczeniami budżetowymi. Z kolei partnerzy prywatni odczuwają większe wahania lub nawet zahamowanie popytu i mają utrudniony dostęp do źródeł finansowania. Gdy zostanie zastosowane partnerstwo podmiot publiczny zdobywa kapitał oraz zdolność efektywniejszego pełnienia swoich funkcji. Dla prywatnego inwestora PPP stanowi zabezpieczenie i pewność kontynuacji działalności.

2. Bariery wykorzystania PPP w rewitalizacji obszarów wiejskich

PPP jako metoda finansowania projektów w ramach przestrzeni gminnej stosowane jest na szeroką skalę w państwach Unii Europejskiej. Niejednokrotnie dotyczy ono całych gmin, dzielnic, prac konserwatorskich, tworzenia i odnawiania przestrzeni publicznej. Mimo znacznych korzyści płynących z wykorzystania tej formuły, należy mieć na uwadze, iż nie stanowi ona panaceum na wszelkie problemy i niesie ze sobą ryzyko. Istnieje wiele klasyfikacji ryzyka w ramach PPP. W ustawodawstwie polskim określone one zostały na podstawie rozporządzenia ministerialnego:

- ✓ **ryzyka związane z budową** – powodujące zmiany kosztów i terminów realizacji inwestycji, a w szczególności: opóźnienia zakończenia robót budowlanych, niezgodności z ustalonymi standardami, wzrost kosztów, nieścisłości w procedurze wyboru partnera prywatnego, nieadekwatne do przedsięwzięcia dokumentacje projektowe, wystąpienie wad fizycznych lub prawnych zmniejszających wartość lub użyteczność inwestycji;
- ✓ **ryzyko dostępności** – wpływające na ilość, jakość lub sposób dostarczanych usług, oprócz niemożliwości wykonania określonej w kontrakcie ilości usług, może ono dotyczyć również wzrostu ich kosztów, nieodpowiednich kwalifikacji pracowników, występowania zmian technologicznych, braku zgodności z normami bezpieczeństwa i standardami branżowymi;
- ✓ **ryzyka związane z popytem** – uzależnione od popytu na dane usługi, wywołane konkurencją, cyklicznością popytu, zmianami cen, stosowaniem przestarzałych technologii, nowymi trendami rynkowymi;
- ✓ **ryzyka związane z przygotowaniem przedsięwzięcia** – głównie związane z dostępnością informacji niezbędnych w procesie planowania, wprowadzaniem zmian do specyfikacji i sposobem przebiegu przetargu oraz ryzyko rezygnacji partnera;
- ✓ **ryzyka rynkowe związane z dostępnością nakładów na realizację przedsięwzięcia** – powiązane z pozyskiwaniem nakładów o określonej jakości i ilości oraz w określonym terminie, zmianami cen, logistyką, pojawieniem się konkurencji i fluktuacjami na rynku pracy;
- ✓ **ryzyko o charakterze politycznym;**
- ✓ **ryzyko o charakterze legislacyjnym** – możliwość zmian w przepisach prawnych mających wpływ na współpracę w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego;
- ✓ **ryzyko makroekonomiczne** – dotyczy ono takich zjawisk jak inflacja, zmiany wysokości stóp procentowych, kursów walutowych, zmiany demograficzne i tempo wzrostu gospodarczego;
- ✓ **ryzyko regulacyjne** – dotyczy ewentualnych zmian w systemach opłat, mających wpływ na koszty realizacji przedsięwzięcia i prawa poszczególnych stron;
- ✓ **ryzyka związane z przychodami z przedsięwzięcia** – dotyczą uzyskiwanych w ramach przedsięwzięcia wynagrodzeń, mechanizmów cenowych i poboru opłat;
- ✓ **ryzyko związane z wystąpieniem siły wyższej;**
- ✓ **ryzyka związane z rozstrzygnięciem sporów** – dotyczą sposobu rozstrzygania sporów powstałych na tle realizacji umowy;
- ✓ **ryzyka związane ze stanem środowiska naturalnego** – gdy konieczne jest podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska przed rozpoczęciem budowy, a także gdy istnieje możliwość pogorszenia się jego stanu w wyniku realizacji projektu;
- ✓ **ryzyka dotyczące lokalizacji przedsięwzięcia** – wpływające na dostępność terenu, związane ze stanem prawnym nieruchomości, odkryciami archeologicznymi, istniejącą infrastrukturą lub dostępnością siły roboczej;
- ✓ **ryzyko związane z końcową wartością składników majątkowych** – odnosi się do wartości końcowej na dzień zakończenia realizacji umowy o partnerstwie; ryzyko związane z brakiem społecznej akceptacji.

3. Czynniki zwiększające możliwość realizacji projektów PPP

Ryzyko towarzyszy nie tylko projektom PPP, ale każdej działalności i może przyjmować różne formy. Im większy horyzont czasowy do zakończenia danego projektu, tym jest ono wyższe. By zwiększyć szanse na powodzenie realizacji przedsięwzięcia można jednakże podejmować cały

szereg różnych działań. Pomocne są także każde kolejne zdobywane doświadczenia współpracy pomiędzy partnerami publicznymi i prywatnymi, które pozwalają lepiej radzić sobie z możliwymi zagrożeniami. W przypadku podmiotów publicznych sama ustawa o PPP nakłada na nie obowiązki związane z ograniczaniem możliwego ryzyka inwestycji. Przed podjęciem decyzji o realizacji projektu należy przeprowadzić dogłębną analizę dla określenia jego efektywności i warunków zarządzania nim. Jednym z kryteriów, które określa ustawa jest podział zadań i ryzyk związanych z przedsięwzięciem pomiędzy podmiot publiczny i partnera prywatnego. Najczęściej po stronie podmiotu publicznego spoczywa ryzyko uzyskania pozwoleń, pozyskania gruntów i utrudnień związanych z odkryciami archeologicznymi. Partner prywatny musi liczyć się z takimi kwestiami jak: spełnienie wymogów projektu technicznego, wzrost kosztów budowy lub utrzymania infrastruktury, opóźnienia prac, ukryte wady techniczne, wzrost stóp procentowych. Część z ryzyk ponoszona jest jednocześnie przez obie strony umowy. Są to: ryzyko wystąpienia siły wyższej, przekroczenia przez inflację zakładanego poziomu, protesty społeczne. Jest to typowy podział, który jednakże nie musi wystąpić we wszystkich projektach.

Przy ocenie możliwości realizacji projektów rewitalizacji w ramach partnerstwa należy również zwrócić uwagę na cechy samych miast i obszarów wiejskich, ich wielkość i zamożność. Ważne jest posiadane doświadczenie, które pozwala przygotować się na trudne momenty, lepiej zrozumieć zachowania partnera prywatnego oraz stworzyć instrumenty zabezpieczające. Polskie miasta rozwinęły tę praktykę dzięki stosowaniu takich narzędzi jak: quasi-PPP, koncesje, spółki celowe, zamówienia publiczne, długoterminowe umowy dzierżawy gruntów. Więcej doświadczeń tego typu mają większe miasta, które jednocześnie łatwiej przyciągają inwestorów. Jednakże i wśród mniejszych miejscowości wykazać można te, które z sukcesem współpracowały z partnerami prywatnymi, np. Słupsk i Sopot. Z doświadczeniem w parze idzie świadomość przedstawicieli władz, co do zalet wynikających z wykorzystania PPP w rozwoju miasta i gminy, jak i komplikacji, których należy oczekiwać. W jej podnoszeniu pomagają między innymi specjalnie prowadzone dla urzędników szkolenia oraz konferencje. Dotychczasowa wymiana wiedzy w tym zakresie pozwoliła na utworzenie listy problemów związanych z funkcjonowaniem w praktyce przepisów ustawy o PPP z 2013 r. Wykazywano trudności ze znalezieniem podmiotu mogącego przeprowadzić profesjonalną analizę ryzyka projektu, brak formularza zamówień publicznych, zamknięty katalog partnerów publicznych i prywatnych, które mogły korzystać z tej formuły oraz ograniczoną liczbę przedsięwzięć, które mogły być realizowane poprzez partnerstwo. Co do zagrożeń związanych z wykorzystaniem partnerstwa publiczno-prywatnego, których podmioty publiczne były świadome, wymieniano między innymi: długotrwałe procedury, możliwość naruszenia prawa zamówień publicznych, różnice celów sektora publicznego i prywatnego, niejasny status własności gruntów, konieczność samodzielnego radzenia sobie z problemami powstałymi po wycofaniu się partnera prywatnego, zależność sektora prywatnego od wsparcia banków i innych instytucji, brak poparcia społecznego, nierówny podział ryzyka. Jednocześnie zdawano sobie sprawę ze znaczenia funduszy sektora prywatnego w rozwoju aglomeracji, konsekwencji płynących z wyboru poszczególnych form kooperacji, konieczności tworzenia projektów atrakcyjnych komercyjnie i rozsądnego korzystania ze środków publicznych. Zrozumienie prawnych aspektów partnerstwa oraz ewentualnych trudności z nim związanych jest szczególnie istotne dla powodzenia danego projektu. W planach dotyczących przestrzeni miejskich i obszarów wiejskich, szczególnie istotna jest bowiem wiedza z zakresu pozyskiwania funduszy, know-how, możliwości zachowania jak największej kontroli nad gruntami. Jej brak oraz pominięcie

wcześniejszych analiz prowadzi do zaniechania programów. Jednakże, wiedza ta okaże się nieprzydatna, jeżeli podmioty publiczne oraz prywatne nie będą zainteresowane i chętne do wykorzystania formuły partnerstwa. Wśród powodów, dla których miasta i gminy mogą być zainteresowane PPP, można wymienić: lepsze zarządzanie przez podmioty prywatne, oszczędność środków publicznych, tworzenie projektów bez powiększania długu publicznego. Istotna dla powodzenia projektu Partnerstwa Publiczno-Prywatnego jest również efektywność administracyjna. Dobrze zorganizowany system daje lepszą pozycję do negocjacji z partnerem prywatnym oraz większe możliwości radzenia sobie z ewentualnymi utrudnieniami. Można wykorzystywać różne modele struktury administracyjnej: oddzielne wyspecjalizowane działy lub też powierzanie dodatkowych obowiązków poszczególnym urzędnikom wraz z wyznaczeniem osoby odpowiedzialnej za projekt. Przeszkodą dla wyodrębnienia osobnych działów PPP w instytucjach jest często zbyt mała liczba zatrudnionych urzędników. Praca grupy osób z różnych referatów może z kolei prowadzić do błędów proceduralnych lub konfliktów wewnątrz organizacji. By temu zaradzić niezbędne jest jasne określenie przepisów według których pracuje jednostka oraz roli poszczególnych podmiotów. Pomóc może również zatrudnienie doświadczonych doradców technicznych, finansowych i prawnych. Najczęściej wykorzystywani są oni głównie przez sektor prywatny, dla przeprowadzenia *due diligence*, wykonania analiz finansowych i ekonomicznych, przygotowania oferty przetargowej i wsparcia w negocjacjach. Należy również zapewnić odpowiednią ilość czasu poświęconego na wybór partnera prywatnego. Dotychczas w wielu przypadkach strona publiczna wykazywała się zbyt dużym i nieuzasadnionym pośpiechem. W państwach, gdzie PPP stosuje się z powodzeniem od kilkunastu lat, ocenia się, że proces ten (od nakreślenia celów, do wyboru partnera, czyli zamknięcia komercyjnego) trwa zazwyczaj od 12 do 18 miesięcy. W Polsce instytucje publiczne często zwlekają z rozpoczęciem działań, a gdy potrzeba publiczna z różnych względów staje się nagląca wyznaczają nieracjonalnie krótkie terminy na wykonanie analiz i złożenie ofert. Przeznaczenie odpowiedniej ilości czasu na weryfikację zgłoszeń potencjalnych wykonawców pozwala uniknąć sytuacji, w której kierować będziemy się wyłącznie najniższą ceną świadczonych usług. Oprócz wymienionych powyżej czynników wewnętrznych, zależących od samej jednostki, przy opracowywaniu projektu PPP ważne jest także spojrzenie na czynniki zewnętrzne. Szczególnie istotny jest stosunek lokalnej społeczności do danego przedsięwzięcia. By zapewnić opinii publicznej przejrzystość procesu PPP należy rzetelnie informować ją na każdym etapie realizacji. Prowadzona komunikacja powinna:

- ⇒ przekazywać jak najwięcej wiadomości na temat samego projektu – jego idei oraz strony formalnej;
- ⇒ wyjaśniać, dlaczego wybrano formułę PPP, a nie tradycyjny sposób, zawierać opis podejmowania decyzji o wykonaniu zadania w formie partnerstwa;
- ⇒ informować o zaletach działań wynikających z udziału partnera prywatnego i PPP;
- ⇒ rozgraniczać kwestię wyboru PPP jako modelu finansowania projektu od sposobu, w jaki będzie finansowane użytkowanie danego obiektu, by uniknąć społecznych obaw o wysokie koszty dla konsumentów;
- ⇒ informować o kosztach i korzyściach społecznych podejmowanych działań, ale też o tymczasowych utrudnieniach w funkcjonowaniu danego obszaru i sfery życia gminy, miasta lub regionu, co pozwoli na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i wzmocni kredyt zaufania społecznego dla strony publicznej;

- ⇒ pokazywać różnice między partnerstwem publiczno-prywatnym a prywatyzacją, co pozwoli zmniejszyć niepewność i zachować przejrzystość funkcjonowania strony publicznej oraz sposobów wydatkowania jej środków;
- ⇒ angażować społeczność lokalną, między innymi poprzez konsultacje odnośnie oczekiwań i obaw mieszkańców.

Ogromne znaczenie ma również odpowiednia współpraca z mediami, które okazać się mogą istotnym sojusznikiem w realizacji projektów infrastrukturalnych. Należy zadbać o stały proces informacyjny i edukacyjny dla dziennikarzy na temat przedsięwzięcia, jak i samego PPP. Dążyć do sytuacji, gdzie media poczują się ważnym partnerem w inwestycji, gdyż w „naturalny” sposób staną się rzecznikami projektu. Dlatego też powinni oni jak najczęściej otrzymywać rzetelne i aktualne informacje, podane w ciekawy sposób przez łatwo dostępnych rozmówców. Zadanie to powierzyć można specjalnie oddelegowanemu zespołowi, rzecznikowi prasowemu, instytucji lub firmie zewnętrznej. Ze względu na możliwości ewentualnych nadużyć przy projekcie media lokalne będą szczególnie zainteresowane danym przedsięwzięciem i będą szukać informacji o wszelkich uchybieniach. Wpływ na powodzenie przedsięwzięcia partnerstwa w projektach rewitalizacji ma również zjawisko korzyści skali. Działania te przyniosą zysk dopiero po przekroczeniu pewnej skali, np. przestrzennego zasięgu obszarów poddawanych regeneracji lub liczby ludności zamieszkującej dany teren. Wielkość gminy determinuje więc minimalną przestrzeń, gdzie można podjąć prace. W tej sytuacji zadaniem władz gminy jest tworzenie dla potencjalnych inwestorów możliwości uzyskania korzyści w krótkoterminowym okresie. Sektor publiczny musi interweniować, by zmniejszać koszty partnera prywatnego i jednocześnie wyrównywać szanse udziału w projekcie, czego oczekują przedsiębiorcy. Sytuacja taka występuje właśnie w przypadkach współpracy podmiotów publicznych i prywatnych przy rewitalizacji. Dla przedsiębiorcy celem jest generowanie i maksymalizacja zysków, dla samorządu – ożywienie gospodarcze obszaru i ochrona obiektów zabytkowych. Należy więc określić, która ze stron weźmie na siebie, często znaczne, koszty konserwatorskie.

7.3. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA INWESTYCJI W GPR GMINY MIRZEC

RPO WŚ – Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego 2014-2020

PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020

PO IiŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

PO WER – Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020

PO PC – Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020

PO PW – Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020

PW Kreatywna Europa – Program Wspólnotowy Kreatywna Europa 2014-2020

PW LIFE + – Program Wspólnotowy LIFE +

PO MK i DN – Programy Operacyjne Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego 2016-2020

FIO – Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

NFOŚ i GW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

WFOŚ i GW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

NMF i MF EOG – Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizmy Finansowe Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2015-2020

SzMF – Szwajcarski Mechanizm Finansowy 2015-2020

EBI – Europejski Bank Inwestycyjny

BŚ – Bank Światowy

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MIRZEC NA LATA 2016-2022

BGK – Bank Gospodarstwa Krajowego
PROGRAM COSME
FUNDUSZE WYSZEHRADZKIE
FUNDUSZE BILATERALNE RP
FUNDACJE KRAJOWE I ZAGRANICZNE
FUNDUSZ ROZWOJU INFRASTRUKTURY NA WSI
FUNDACJA ROLNICZA
FUNDACJA NA RZECZ ROZWOJU WSI POLSKIEJ „POLSKA WIEŚ 2000”
AGENCJA ROZWOJU KOMUNALNEGO
EMISJA OBLIGACJI SPOŁECZNYCH - SOCIAL IMPACT BONDS ISSUE
FINANSOWANIE SPOŁECZNOŚCIOWE - CROWDFUNDING
ŚRODKI Z BUDŻETU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
BUDŻET GMINY

ROZDZIAŁ VIII

MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW I INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI

Gminny Program rewitalizacji (GPR) jest dokumentem o charakterze strategicznym, którego skutki wdrożenia obejmują praktycznie wszystkie podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizowanym. Powoduje to konieczność zaangażowania do prac w przygotowaniu i wdrażaniu szerokiego spektrum przedstawicieli sektora samorządowego, pozarządowego i biznesowego.

W celu zaangażowania w planowanie i realizację jak największej grupy mieszkańców reprezentujących sektor biznesu, samorządu i NGO (non government organizations – organizacje pozarządowe: fundacje, stowarzyszenia, spółdzielnie socjalne, zakłady aktywności zawodowej, spółki non profit) zakłada się ustalenie stałego systemu komunikacji Zespołu ds. Rewitalizacji z mieszkańcami. W ramach promocji Gminnego Programu rewitalizacji (GPR) podejmowane będą w szczególności takie działania jak:

1. Umieszczenie na stronie internetowej Urzędu Gminy w Mircu informacji o postępach we wdrażaniu GPR,,
2. Umieszczanie informacji na tablicach ogłoszeń w miejscach publicznie dostępnych,
3. Bieżące informowanie przez Wójta Gminy Mirzec oraz przedstawicieli sołectw na terenie Gminy,
4. Publikowanie informacji w mediach społecznościowych, stanowiących aktualnie najtańszy sposób dotarcia do grup docelowych, w szczególności osób w wieku do 25 lat,
5. Organizacja spotkań bezpośrednich z potencjalnymi partnerami społeczno-gospodarczymi,
6. Umieszczenie tablic reklamowych w miejscach realizacji inwestycji infrastrukturalnych, informujących o zakresie realizowanych projektów,
7. Umieszczenie stałej tablicy pamiątkowej w miejscach powszechnie dostępnych, celem pozostawienia trwałej informacji o ewentualnym wsparciu inwestycji ze środków unijnych,
8. Publikacje w prasie, informacje w radiu i telewizji,
9. Prowadzenie akcji mailingowej w oparciu o istniejącą bazę teleadresową Urzędu Gminy w Mircu.

8.1. PODSUMOWANIE KONSULTACJI SPOŁECZNYCH.

Gminny Program rewitalizacji był opracowany metodą transparentności i pomocniczości, gdzie na poziomie merytorycznym istotną rolę odegrał zespół zadaniowy ds. rewitalizacji. Natomiast w przypadku partycypacji społecznej zaangażowanie mieszkańców Gminy Mirzec, a także radnych, sołtysów, lokalnych przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz działaczy kultury i liderów opinii publicznej – miało wpływ na skuteczność uczestnictwa interesariuszy w procesie rewitalizacji.

❖ Poziom merytoryczny procesu rewitalizacji:

- Uchwała nr VII/31/2015 Rady Gminy w Mircu z dnia 27 marca 2015 roku w sprawie przystąpienia do II etapu procesu rewitalizacji centrum Mirca i opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji miejscowości Mirzec na lata 2015-2020,
- Zarządzenie Wójta Gminy Mirzec z dnia 13 maja 2015 roku, w sprawie powołania zespołu zadaniowego ds. rewitalizacji (reprezentacja sektora społecznego, publicznego oraz gospodarczego po trzy osoby z danego sektora),
- spotkanie wspólnych komisji Radnych Rady Gminy w Mircu z dn. 10.12.2015 roku,
- Zarządzenie Wójta Gminy Mirzec z dnia 15 stycznia 2016 roku w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych, dotyczących projektu Uchwały Rady Gminy Mirzec w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Mirzec,
- Uchwała Nr XIX/128/2016 Rady Gminy w Mircu z dnia 26 lutego 2016 roku w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Mirzec,
- Uchwała nr XIX/129/2016 Rady Gminy w Mircu z dnia 26 lutego 2016 roku w sprawie: zmiany Uchwały Nr VII/31/2015 Rady Gminy w Mircu z dnia 27 marca 2015 roku w sprawie przystąpienia do II etapu procesu rewitalizacji centrum Mirca i opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji miejscowości Mirzec na lata 2015-2020.

❖ Partycypacja społeczna:

- ankiety konsultacyjnej – lato 2015r.
- informacje medialne (prasa lokalna, Telewizja Starachowice)
- lekcja obywatelska przeprowadzona w gimnazjum należącym do Zespołu Szkół w Mircu w dn. 28.10.2015r.
- otwarte konsultacje społeczne w dn. 13.12.2015r., nr obszaru rewitalizacji i założeń programu rewitalizacji
- otwarte konsultacje społeczne w dn. 26.01.2015r., dotyczące wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Wszczęcie konsultacji społecznych projektu Gminnego programu rewitalizacji dla gminy Mirzec na lata 2016-2022 (formularz) – początek maja 2016r.

Spotkanie konsultacyjne z zainteresowanymi – 13 maja 2016 r.

Spotkanie w Urzędzie Gminy w Mircu w dniu 15.06.2016 r. z mieszkańcami podsumowujące zakończenie konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Mirzec na lata 2016 -2022. Raport z konsultacji został zamieszczony na BIP Gminy Mirzec w zakładce „Rewitalizacja II <http://ugmirzec.sisco.info/?id=1567>.

Dla potrzeb partycypacji społecznej i reprezentatywności sektorów społecznego, gospodarczego i publicznego, wyrażania opinii i doradztwo w pracach nad programem rewitalizacji zarządzeniem

nr 0050.42.2015 Wójta Gminy Mirzec z dnia 13 maja 2015 r. powołano zespół zadaniowy ds. rewitalizacji w składzie 12 osób (przewodniczący p. Paweł Lewkowicz). Zarządzeniem nr 0050.22.2016 Wójta Gminy Mirzec z dnia 6 kwietnia 2016 r. zmieniono uprzednie zarządzenie w sprawie niniejszego zespołu uzupełniającego /powiększający skład osobowy zespołu do 16 członków.

ROZDZIAŁ IX

SYSTEM WDRAŻANIA GPR GMINY MIRZEC

Jednym z głównych zadań Programu Rewitalizacji miejscowości Mirzec jest powołanie do funkcjonowania Zespołu odpowiedzialnego za koordynowanie i zarządzanie rewitalizacją w ramach struktur Urzędu Gminy w Mircu. Zespół ten będzie musiał podjąć następujące działania:

- zorganizowanie systemu sterowania i zarządzania procesem,
- prowadzenie akcji promocyjnej rewitalizacji,
- składanie wniosków i pozyskiwanie środków zewnętrznych oraz zapewnienie środków w budżecie gminy,
- stworzenie struktur organizacyjnych umożliwiających współpracę pomiędzy partnerami Programu Rewitalizacji,
- opracowanie systemu monitorowania Programu Rewitalizacji przez społeczność lokalną.
- Kolejnym etapom Programu Rewitalizacji powinna towarzyszyć transparentność dla stworzenia przestrzeni wymiany informacji oraz opinii o poszczególnych działaniach i prowadzonych akcjach (w formie spotkań, publikacji w miejscowej prasie, stworzeniu platformy internetowej).
- Zespół koordynujący Program Rewitalizacji powinien umożliwić prowadzenie:
- doradztwa dla właścicieli prywatnych i zbiorowych;
- warsztatów włączających w proces decyzyjny społeczność lokalną i fachowców różnych dziedzin;
- budowania tożsamości lokalnej z Programem Rewitalizacji.

Oddziaływanie Programu Rewitalizacji powinno spełniać nie tylko działania merytoryczne, ale również podnosić społeczne utożsamianie się z kierunkami i działaniami prowadzonymi przez Zespół koordynujący samym procesem.

Program Rewitalizacji zmienia dotychczasowe myślenie w kategoriach oni i my. Trudnym wydaje się transferowanie tego zagadnienia na myślenie w kategoriach jedności działania i określenia procesów przewidywania oddziaływania kolejnych dokonań.

Planowane zadania będące pojedynczymi elementami układać się muszą w kolejne kroki, które doprowadzić mają do polepszenia życia mieszkańców i stworzenia nowej przestrzennej wartości gminy.

Ponieważ finansowanie koncepcji obszaru operacyjnego gminy Mirzec nie pokryje wszystkich potrzeb, konieczne będzie w następnym etapie programowania rewitalizacji przygotowanie realnego programu finansowania, w tym kompleksowego pakietu finansowego z różnych puli programów pomocowych i własnych, tak aby możliwe stało się zrealizowanie zamierzonych przedsięwzięć. Przewiduje się źródła wsparcia finansowego rewitalizacji z różnych środków – funduszy strukturalnych UE 2014-2020, PPP, budżetu gminy, regionu, pożyczek i kredytów, obligacji, a także środków własnych lokalnych partnerów, których projekty zostały ujęte w programie. Bezwzględny priorytet w realizacji otrzymają projekty dofinansowane z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej 2014-2020, dotacji i środków zewnętrznych. Dla skutecznego monitorowania należy:

⇒ Określić wskaźniki zasadnicze dla rewitalizacji gminy. Dzięki temu uzyskamy parametry

początkowe, od których będzie można rozpocząć przygotowanie bazy danych pierwotnych, umożliwiających określenie wskaźników kontroli skuteczności realizacji,

- ⇒ Zarejestrować pierwotny obraz struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, aby zobrazować przemiany jakie zajądą w trakcie rewitalizacji. Stanowić on będzie podstawę określenia wskaźników pomiaru rozwoju rewitalizacji.

W celu efektywnego przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych na terenie obszaru Mirzec oraz Mirzec II, bez obszarów leśnych, monitorowane będą wydatki, jak i efekty rzeczowe przedsięwzięć przez realizatorów projektów. Monitorowanie to winno obejmować zbieranie, raportowanie i interpretowanie danych opisujących postęp i efekty realizowanego projektu. Monitoring finansów pozwoli na zebranie informacji o finansowych aspektach realizacji programu. Ponadto przynajmniej raz w roku powinna być dokonywana kontrola społeczna będąca monitoringiem społecznym nad przebiegiem działań rewitalizacyjnych.

W ramach promocji zostaną wykorzystane następujące sposoby przekazywania informacji:

- strona internetowa Urzędu Gminy w Mircu; zawierająca informacje o GPR, ujętych w nim projektach, wkładzie Unii Europejskiej w realizowane przedsięwzięcia,
- plakaty w Urzędzie Gminy w Mircu,
- biuletyny i foldery o wykonywaniu konkretnych zadań,
- kontakty z lokalną prasą i telewizją,
- spotkania z potencjalnymi partnerami społeczno-gospodarczymi w projektach.

ROZDZIAŁ X

ZARZĄDZANIE, MONITORING, EWALUACJA I GPR MIRZEC

Zarządzanie programem rewitalizacji obejmuje 5 poziomów, które pokazuje Schemat nr 1.

Poziom Pierwszy:

Przygotowanie programu rewitalizacji przy udziale jak największej partycypacji społecznej. Na tym poziomie wójt gminy powołuje Komitet Rewitalizacji składający się z radnych, sołtysów, pracowników urzędu gminy, właścicieli nieruchomości oraz liderów opinii publicznej. Wybiera także firmę zewnętrzną, która pełni funkcję doradczą i koordynuje pracę zespołu ds. rewitalizacji, przeprowadza konsultacje społeczne połączone z badaniami ankietowymi liderów opinii publicznej i beneficjentów rewitalizacji oraz zbiera i weryfikuje zadania inwestycyjne i społeczne oraz redaguje projekt planu rewitalizacji.

Poziom Drugi:

Dotyczy podjęcia uchwał:

1. o ustaleniu obszaru rewitalizacji,
2. o zatwierdzeniu do realizacji Gminnego programu rewitalizacji dla gminy Mirzec na lata 2016-2022,
3. o powołaniu Komitetu Rewitalizacji,
4. o przyjęciu zmian w Strategii Rozwoju Gminy Mirzec i zobowiązania wójta do ich wdrożenia. Wójt Gminy Mirzec powołuje Komitet Rewitalizacji ds. zarządzania, wdrożenia, monitoringu i ewaluacji programu rewitalizacji, którego zadaniem będzie koordynacja wszystkich działań objętych programem rewitalizacji w latach 2016-2022, współpraca z beneficjentami programu, nadzór nad wdrożonymi projektami inwestycyjnymi i społecznymi oraz monitoring i ewaluacja uzyskiwanych wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania jakie realizacja programu rewitalizacji winna przynieść dla Gminy Mirzec.

Poziom Trzeci:

Związany jest z wdrożeniem i realizacją programu rewitalizacji. Na tym poziomie realizowane są określone w programie rewitalizacji projekty inwestycyjne oraz zgodnie z zasadą finansowania krzyżowego równoległe projekty społeczne. Aby zrealizować przyjęte w programie rewitalizacji projekty inwestycyjne i społeczne niezbędne jest pozyskanie zewnętrznych środków finansowych z funduszy strukturalnych UE 2014-2020, krajowych i zagranicznych środków publicznych lub realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych przy wykorzystaniu innych instrumentów finansowych takich jak Partnerstwo Publiczno-Prywatne (PPP), projekty hybrydowe, emisja obligacji komunalnych lub funduszy inwestycyjnych.

Komitet Rewitalizacji będzie w procesie rewitalizacji gminy Mirzec pełnił funkcje opiniodawczo-doradczą wójta gminy Mirzec, w sprawie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji, stanowiąc formę współpracy i dialogu interesariuszy (np. mieszkańców gminy Mirzec, przedsiębiorców potencjalnych czy faktycznych, jednostki organizacyjne gminy, organizacje pozarządowe). Procedura jego powołania będzie określona w drodze uchwały rady gminy w Mircu w terminie do 3 miesięcy od daty uchwalenia GPR. W uchwale rady ustalone będą zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji uwzględniające funkcje komitetu oraz zapewniające wyłanianie przez interesariuszy ich przedstawicieli. Przedmiotowa uchwała będzie poprzedzona przeprowadzeniem konsultacji społecznych. Po podjęciu poprzez radę gminy w/w uchwały, wójt gminy Mirzec powołuje w drodze zarządzenia skład osobowy Komitetu Rewitalizacji.

Poziom Czwarty:

Związany jest z monitoringiem i ewaluacją programu rewitalizacji. Monitoring stanowi integralną część codziennego zarządzania programem rewitalizacji. Aby stał się skutecznym narzędziem w procesie wdrażania i realizacji programu rewitalizacji powinien cechować się następującymi zasadami: wiarygodność, aktualność, rzetelność, transparentność. Instrumentem wspierającym monitoring jest ewaluacja, czyli ocena i pomiar efektywności realizowanych zadań inwestycyjnych i społecznych osiąganych wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania, a przede wszystkim rzeczywistego wymiaru wpływu programu rewitalizacji na jakość i komfort życia mieszkańców Gminy Mirzec. Zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej jest 6 podstawowych kryteriów, które decydują o wynikach ewaluacji:

1. **Odpowiedniość** – odpowiedniość celów rewitalizacji w stosunku do problemów, jakie rewitalizacja miała rozwiązać.
2. **Przygotowanie strategii** – logika i kompletność procesu planowania rewitalizacji oraz wewnętrzna logika i spójność dokumentu.
3. **Efektywność** – koszty, szybkość i efektywność zarządzania, przy wykorzystaniu, których wkład i działania zostały przekształcone w wyniki.
4. **Skuteczność** – ocena wkładu osiągniętego dzięki wynikom w stosunku do osiągnięcia celów rewitalizacji, oraz tego, jaki wpływ miały założenia na osiągnięcia rewitalizacji.
5. **Wpływ – skutek** - jaki wywiera rewitalizacja w szerszym środowisku, oraz jej wkład w rozwój i podniesienie konkurencyjności.
6. **Trwałość** – prawdopodobieństwo, że strumień korzyści wynikających z rewitalizacji będzie „płynął” nadal, szczególnie kontynuacja działań w ramach rewitalizacji i osiąganie wyników, ze szczególnym uwzględnieniem czynników rozwojowych wsparcia ze strony polityki, czynników ekonomicznych i finansowych, aspektów społeczno-kulturowych oraz zdolności instytucjonalnych.

Aby ewaluacja mogła w pełni spełniać te kryteria musi być oparta o określone wskaźniki, których osiągnięcie będzie oznaczało spełnienie oczekiwań jakie mieszkańcy Gminy Mirzec mieli w stosunku do Programu Rewitalizacji. Wskaźniki te są określone w odniesieniu do problemów, które zostały zaplanowane do rozwiązania w ramach Programu Rewitalizacji w czterech sferach:

- 1) sfera zagospodarowania przestrzennego,
- 2) sfera techniczna obiektów, zagospodarowanie terenów i infrastruktury,
- 3) sfera ekonomiczna,
- 4) sfera ekologii.

Wskaźniki te dotyczą generalnie następujących zagadnień:

- zatrudnienia
- bezpieczeństwa publicznego
- ochrony dziedzictwa kulturowego
- edukacji, kształcenia zawodowego
- infrastruktury społecznej
- zdrowia
- transportu i środowiska
- aktywności kulturalnej

- sportu i rekreacji
- integracji różnych grup społecznych i etnicznych
- rynku mieszkań, problemów mieszkaniowych
- środowiska zamieszkania i przestrzeni publicznej
- poprawy wizerunku Gminy Mirzec
- jakości i komfortu życia społeczności lokalnej

Poziom Pigty:

Związany z zakończeniem Programu Rewitalizacji i dokonaniem ewaluacji ex-post dotyczącej całego Programu Rewitalizacji realizowanego w latach 2016-2022.

Zarządzanie, monitoring, i ewaluacja przy uwzględnieniu wzajemnych zależności oddziaływania i transparentności działań podejmowanych zarówno przez Zespół ds. rewitalizacji powołany przez Wójta Gminy Mirzec, jak i wszystkich pozostałych beneficjentów programu rewitalizacji winno przyczynić się do osiągnięcia wszystkich celów założonych w rewitalizacji, co sumarycznie winno doprowadzić do cywilizacyjnego wzrostu Gminy Mirzec i podniesienia jakości i komfortu życia mieszkańców. Zgodnie bowiem z dewizą św. Augustyna: „*Miasta to nie tylko ulice i domy ale ludzie i ich marzenia*”.

Gminny Program rewitalizacji służyć winien, zatem władzom gminy, jako nawigacja służąca realizacji zadań i pozyskiwania niezbędnych środków finansowych, aby mieszkańcy Gminy Mirzec czuli, iż żyją w coraz „piękniejszym świecie”, dobrze zarządzanym, a ich głos jest współdecydującym w kreowaniu standardów rozwojowych i cywilizacyjnych Gminy Mirzec w perspektywie do roku 2020 i w kolejnych latach.

Mając na uwadze Ustawę o rewitalizacji (9 października 2015r), a także kartę oceny programu rewitalizacji obowiązującą w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020, zespół projektowy w oparciu o przeprowadzone konsultacje społeczne ustalił:

1. Gmina Mirzec nie przewiduje opracowania wieloletnich programów gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy oraz w konsekwencji zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy – z powodu braku posiadania w gminie takiego zasobu na obszarze rewitalizacji.
2. Gmina Mirzec nie przewiduje w okresie obowiązywania Programu konieczności utworzenia na obszarze rewitalizacji – Specjalnej Strefy Rewitalizacji.
3. Gmina Mirzec nie znajduje przesłanek do konieczności uchwalenia na obszarze rewitalizacji miejscowego planu rewitalizacji w ramach gminnego programu rewitalizacji.

BIBLIOGRAFIA

- Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie
- Plan Konwergencji Rzeczypospolitej Polskiej (Aktualizacja 2014 r.)
- Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo
- Strategiczne Ramy Rozwoju UE 2014-2020 (Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającemu włączeniu społecznemu)
- Narodowy Plan Rewitalizacji 2022
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020
- Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
- Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020
- Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020
- Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020
- Analiza potrzeb i rozwoju przemysłów kreatywnych, Raport Ecorys na zlecenie Ministerstwa Gospodarki, Warszawa 2009
- Barney J. B., Resource-based theories of competitive advantage: A ten-year retrospective on the resource-based view, *Journal of Management*, vol. 6, 2001, s. 643-650
- Bartlett W., Buković B., Barriers of SME Growth in Slovenia, *Economic Policy in Transition Economies*, Vol. 11(2), 2001, s. 177-195
- Benko G., *Geografia technopolii*, PWN, Warszawa 1993, s. 20
- Bielski M., *Podstawy teorii organizacji i zarządzania*, 2 wyd. rozszerzone, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2004, s. 67
- Budner W., *Lokalizacja przedsiębiorstw*, Wyd. AE w Poznaniu, Poznań, 2004, s. 162
- Domański T., *Partnerstwo Publiczno-Prywatne*, „Wspólnota”, Nr 44/1999 oraz Z. Jerzmanowski, *Partnerstwo Publiczno-Prywatne. Gmina-nie orkiestra*, Wspólnota 2000/1, za: E. Wojciechowski, *Zarządzanie w samorządzie terytorialnym*, Difin, Warszawa 2003, s. 104
- Griffin R. W., *Podstawy zarządzania organizacjami*, PWN, Warszawa 2005, s. 249
- Kisilowska H. (red.), „Nieruchomości. Zagadnienia prawne”, LexisNexis, Warszawa 2004
- Kotler Ph., *Marketing. Analiza, planowanie, wdrażanie i kontrola*; Gebethner&Ska, Warszawa 1994, s. 299
- Krupski R., *Identyfikacja ważnych strategicznie zasobów przedsiębiorstwa w świetle badań empirycznych*, [w:] *Zarządzanie – kontekst strategiczny, kulturowy i zasobowy*, Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, nr 1187, Wrocław 2007
- Kuciński K., *Geografia ekonomiczna*, Wydawnictwo SGH, Warszawa 1994, s. 66-67
- Matejun M., *Kierunki rozwoju firm sektora MSP w opinii przedsiębiorców z regionu łódzkiego*, [w:] Lachiewicz S. (red.), *Zarządzanie rozwojem organizacji*, Tom II, Wydawnictwo Politechniki Łódzkiej, Łódź 2007
- Matusiak K. B., *Innowacje i transfer technologii. Słownik pojęć*. PARP, Warszawa 2011
- Obłój K., *Strategia organizacji*, PWE, Warszawa 2007
- Obłój K., Trybuchowski M., *Zarządzanie strategiczne*, w: A. Koźmiński, W. Piotrowski (red.) *Zarządzanie. Teoria i praktyka*, PWN, Warszawa 2010, s. 139-141
- Stawasz D., *Współczesne uwarunkowania rozwoju polskich regionów*, Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2000, s. 136

- Stawasz D., Sikora-Fernandez D. (red.), Zarządzanie w Jednostkach Samorządu Terytorialnego. Wybrane zagadnienia i obszary działania., Placet, 2013
- Stawasz D., Jednostki samorządu terytorialnego w procesie rozwoju regionalnego w zintegrowanej Europie, Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego w Kielcach, 2009
- Stawasz D. (red.), Ekonomiczno-organizacyjne uwarunkowania rozwoju regionu - teoria i praktyka, Wyd. UŁ, Łódź 2004
- Stawasz E., Pojęcie i źródła finansowania MSP, w: Bariery w korzystaniu z usług bankowych w finansowaniu działalności małych i średnich przedsiębiorstw, Biłski J., Stawasz E. (red.), Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2006
- Storey D. J., Understanding The Small Business Sector, Routledge, London, New York 1994
- Topczewska T., Siemiński W., „Gospodarka gruntami w gminie”, Wyd. Difin, Warszawa 2003
- Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej
- Ustawa z dnia 21 kwietnia 2001r. prawo ochrony środowiska
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 o gospodarce nieruchomościami
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane
- Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych
- <https://www.academia.edu>
- Amerykańska Izba Handlowa w Polsce, 2002, Partnerstwo Publiczno-Prywatne jako metoda rozwoju infrastruktury w Polsce, Warszawa, http://amcham.pl/File/pdf/raport_PPP_polski.pdf, [dostęp: 20.03.2012]
- Barszcz M. (red.), 2009, Partnerstwo Publiczno-Prywatne w praktyce. Przemysł, przygotuj, przeprowadź, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa
- Buczek G., 2001, Urban strategy and governance: The strategic and physical planning of Warsaw, Budapest. Decyzja Eurostatu z dnia 11.04.2004 r. nr 18/2004 dotycząca deficytu i długu. Traktowanie Partnerstwa Publiczno-Prywatnego
- Drzazga D., 2006, Problemy rewitalizacji Księżego Młyna w świetle dotychczasowych doświadczeń rewitalizacyjnych zabytkowych terenów przemysłowych w Łodzi (wnioski pokonferencyjne), w: Markowski T. (red), Rewitalizacja kompleksu Księżego Młyna, Polska Akademia Nauk, Warszawa, s. 12-33
- Eurofunds News, 2010, Europejskie zasady na PPP, <http://www.eurofundsnews.pl/content/view/8443/262/>, [dostęp: 30.03.2012]
- European Social Survey, 2003, ESS Round 1- 2002, <http://ess.nsd.uib.no/ess/round1/>, [dostęp: 20.03.2012]
- Goszczyńska M., 1997, Człowiek wobec zagrożeń. Uwarunkowania oceny i akceptacji ryzyka, Wydawnictwo Żak, Warszawa
- Komisja Europejska, 2003, Wytyczne dotyczące udanego Partnerstwa Publiczno-Prywatnego , Bruksela, http://www.ppp.gov.pl/Poradnik_inwestora/AktyPrawne/Documents/Wytyczne_Komisji_PPP_190111.pdf, [dostęp: 13.03.2012]
- Komisja Europejska, 2006, Commission Staff Working Document. State Aid Control and Regeneration of Deprived Urban Areas, Vademecum, Bruksela, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/vademecum.pdf,
- Korbus B., Strawiński, M., 2009, Partnerstwo Publiczno-Prywatne. Nowa forma realizacji zadań publicznych, Wydawnictwo LexisNexis, Warszawa

- Markowski T., 2006, Zadania i interesy przedsiębiorstw oraz organizacji pozarządowych w rewitalizacji miasta, w: Markowski T., (red), Rewitalizacja kompleksu Księżego Młyna, Polska Akademia Nauk, Warszawa, s. 168-178
- Regioportal Portal Samorządowy, 2010, Co samorządy mogą zrobić by sprawniej wdrażać projekty PPP?, http://www.regioportal.pl/pl28/teksty1835/co_samorzady_moga_zrobic_aby_sprawniej_wdrazac_pro, [dostęp: 15.04.2012]
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 czerwca 2006 r. w sprawie ryzyk związanych z realizacją przedsięwzięć w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego, Dz. U., 2006 r., nr 169, poz. 1420
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu klasyfikacji tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu publicznego, w tym do długu Skarbu Państwa, Dz. U., 2010 r., nr 252, poz. 1692
- Sołtysiak M., *Pomysły na odnowę miast*, Gazeta Samorządu i Administracji, 20 kwietnia 2010, http://samorząd.infor.pl/temat_dnia/artykuly/414684,pomysly_na_odnowe_miast.html, [dostęp: 05.03.2012]
- Sumień T., Furman-Michałowska J., Ufnalewska K., Wąs W., 1989, *Odnowa miast europejskich*, Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej, Warszawa
- Tasan-Kok T., Załączna M., 2010, *Partnerstwo Publiczno-Prywatne w rozwoju przestrzeni miejskiej. Polska praktyka na tle regulacji unijnych*, Ernst & Young Sp. z o.o. Warszawa
- Uchwała Rady Miejskiej w Łodzi XXII/0464/07 z 05 grudnia 2007 r. w sprawie przyjęcia Programu rewitalizacji domów rodzinnych, <http://bip.uml.lodz.pl/index.php?str=83&id=20921>, [dostęp: 27.02.2012]
- Urząd Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast, 2003, *Podręcznik rewitalizacji. Zasady, procesy i metody działania współczesnych procesów rewitalizacji*, Mefisto Editions, Warszawa
- Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, Dz. U. poz. 1777
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, Dz. U., 2009 r., nr 157, poz. 1240
- Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o Partnerstwie Publiczno-Prywatnym, Dz. U., 2009 r., nr 19, poz. 101
- Zieniewski M., 2007, *Prawne regulacje dla PPP*, w: Gajewska-Jedwabny A., (red.), *Partnerstwo Publiczno-Prywatne*, C.H. Beck, Warszawa
- Plan Rozwoju Lokalnego dla Gminy Mirzec
- Strategia Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013-2020
- ZAŁOŻENIA DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA GMINY MIRZEC - OPRACOWANE NA LATA 2015-2031
- PROJEKT PLANU GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY MIRZEC
- Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Mirzec na lata 2009-2012 z uwzględnieniem lat 2013-20

Zespół projektowy:

Instytut Strategii i Współpracy

„INTERcharrette” Sp. z o.o.